

18

Rætt um úrbætur-í
reiðvegamállum

24

Vistvænt kælikerfi
úr sauðfjárull

28

Sérverkað
og upprunamerkt
lambakjöt
frá Vopnafirði

Bændablaðið

18. tölublað 2017 • Fimmtudagur 21. september • Blað nr. 499 • 23. árg. • Upplag 32.000 • Vefur: bbl.is



Helgu Sigurðardóttur þykir greinilega vænt um hundana sína og var ekki að skilja þá útundan þegar hún fór að fá sér ís í Erlúis í góða veðrinu í höfuðborginni fyrir skömmu. Þessir fallegu hvítu hundar eru ansi sviplíkir íslenska fjárhundinum og eru líka með hringað skott. Þeir eru hins vegar ættaðir frá Rússlandi þar sem víkingar flæktust forðum um ár og vötn á skipum sínum. Þeir eru af tegundinni Samoyed – Самоедская собака (í Evrópu oft líka nefndir Bjelkier) og voru upphaflega notaðir sem sleðahundar og við hreindýrarekstur hjá Samoyed-þjóðflokknum í Síberíu. Þeir hafa þykkan feld og þola mikinn kulda. Nýlegar rannsóknir sýna að þetta hundakyn á sér líklega lengstu sögu hunda í návist manna og hefur verið tamið í yfir 3.000 ár. Mætti því velta fyrir sér hvort íslenski fjárhundurinn elgi uppruna sinn í Someyed-stofninum, sem ekki hefur alltaf verið einlitur, hvítur eða ljós að lit. Mynd / HKr.

Greiðslumark á mjólk: 80 milljóna viðskipti

Sex kúabú óskuðu eftir því um síðustu mánaðamót að ríkið innleysti greiðslumark upp á samtals 497.974 lítra. Var það til viðbótar 74.978 lítrum frá fyrri innlausn. Alls voru því 572.952 lítrar til úthlutunar að upphæð 79.067.376 krónur.

Gild kauptilboð á greiðslumarkinu voru frá 20 framleiðendum og var alls óskað eftir að kaupa 990.000 lítra að upphæð 136.620.000 krónur. Á innlausnardegnum 1. september var 143.238 lítrum úthlutað úr forgangspotti 1 (10% umframframleiðslupotti) en enginn framleiðandi uppfyllti skilyrði um nýliðunarforgang að þessu sinni. Þá var 429.714 lítrum úthlutað úr almennum potti. Jón Baldur Lorange, framkvæmdastjóri Búnaðarstofu Matvælastofnunar, vekur athygli á að greiðslumark framleiðenda með enga mjólkurframleiðslu árið 2017 verði innleyst á fyrsta innlausnardegi ársins 2018 án þess að bætur komi fyrir. – Sjá nánar á bls. 52

Sauðfjorbændur höfðu tillögum ráðherra á aukafundi Landssamtaka sauðfjorbænda:

Vilja 650 milljónir króna vegna kjaraskerðingar

– Áframhaldandi viðræður við ríkisvaldið að loknum kosningum

Fulltrúar aðildarféлага Landsamtaka sauðfjorbænda komu saman í Bændahöllinni í fyrradag og funduðu um aðgerðir vegna vanda sauðfjarræktarinnar.

Fyrir fundinum lá að bregðast við tillögum landbúnaðarráðherra og leggja fram ályktun um framhaldið. Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, fráfari landbúnaðarráðherra, mætti á fundinn og hélt ræðu þar sem hún fór yfir atburðarás síðustu mánaða og rökstuddi tillögur sínar.

Fram kom í máli hennar að ýmsir agnár hefðu verið sniðnir af fyrri tillögum, m.a. er vörðuð greiðslur til þeirra sem vilja hætta sauðfjarrframleiðslu með öllu. Síðar á fundinum var tillögunum dreift.

Forysta sauðfjorbænda mat það hins vegar sem svo að ráðherra hefði ekki pólitískt bakland til þess að koma málinu áfram og því voru tillögur Þorgerðar Katrínar aldrei teknar til efnislegrar umfjöllunar eða afgreiðslu á fundinum. Þess í stað samþykkti fundurinn tillögur um aðgerðir í átta liðum. Ljóst er að til þess að þær ná fram að ganga þarf nánara samtal við þau stjórnvöld sem taka við að loknum alþingiskosningum.

Það er því ekkert í hendi ennþá um lausnir og ekkert hægt að segja um mótvægisáðgerðir, t.d. vegna mögulegrar fækkunar sauðfjár. Bændur eru þannig enn um sinn í lausu lofti um hvað verða skal.



Oddný Steina Valsdóttir, formaður LS, og Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, fráfari landbúnaðarráðherra, ræða saman. Á milli þeirra situr Ólafur Friðriksson, embættismaður í atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu. Mynd / TB

Greiðslur vegna kjaraskerðingar

Fundurinn leggur til að bændur eigi kost á greiðslum sem miðist við innlögð kíló dillkakjötis árið 2017. Markmið aðgerðanna eru að koma í veg fyrir hrun í greininni og stórfellda byggðaröskun. Skilyrði fyrir þessum greiðslum verði m.a. að viðkomandi framleiðandi búi á lögbýli og hafi fleiri en 100 vetrarfóðraðar kindur samkvæmt skráningu Matvælastofnunar haustið 2016. Þetta yrði einskiptisaðgerð og hugsuð til að bæta að hluta

kjaraskerðingu sem er tilkomin vegna lækkunar á afurðaverði haustsins 2017. Aðgerðin verði fjármögnuð með sérstöku 650 m.kr. framlagi ríkisins.

Úttekt á virðiskeðjunni

Sauðfjorbændur vilja að atvinnuvegaráðuneytið láti vinna vandaða úttekt á allri virðiskeðjunni í sauðfjarrækt frá bónda til neytenda. Óska þeir eftir samstarfi við undirbúning verkefnisins og leggja áherslu á að hrinda því í framkvæmd

sem fyrst. Niðurstöður úttektarinnar eiga að nýtast við endurskoðun búvörusamninganna.

Aðgerðir vegna skuldamála

Lagt er til að Bygðastofnun kanni þörf á endurfjármögnun eða lengingu lána skuldsettra bænda, einkum þeirra sem hafa nýlega hafið sauðfjarbúskap. Stofnunin geri tillögur að aðgerðum og kostnaðarmeti þær. Markmið þessarar aðgerðar er að forðast gjaldþrot eða brottfall yngri bænda úr greininni.

Birgðir og markaðir

Stjórnvöld beiti sér fyrir að fram fari úttekt á birgðum sauðfjárafurða svo sem um samsetningu þeirra, líklegt verðmæti og eignarhald. Slík úttekt er gerð í því skyni að fá fyllri upplýsingar um stöðuna á kjörtmarkaði og meta líklegan árangur af þeim aðgerðum sem ríkið og sauðfjorbændur hafa og munu sammælast um. Skoðuð verði þróun á verðmyndun sauðfjárafurða. Gripið verði til aðgerða sem tryggja bændum eðlilega hlutdeild í verðmyndun afurða.

Kolefnisverkefni

Fundur sauðfjorbænda leggur til að ráðist verði í sérstakt kolefnisbindingaráttak í samvinnu sauðfjorbænda og stjórnvalda. Markmiðið er að nýta krafta bænda til að vinna að markmiðum Íslands í loftslagsmálum með samdrætti í losun og aukinni bindingu með uppgræðslu, skógrækt, endurheimt votlendis og öðrum aðgerðum. Fyrir liggur að stjórnvöld þurfa að kaupa losunarheimildir fyrir verulegar fjárhæðir á komandi árum og þetta verkefni gefur færi á að nýta þá fjármuni hér innanlands. Um endanlega útfærslu verði samið við umhverfis- og auðlindaráðuneytið.

/TB
– Sjá nánar á bls. 4

FRÉTTIR



Hjalti Sigurðsson.

Hjalti er nýr ráðunautur hjá RML

Hjalti Sigurðsson er nýr ráðunautur á sviði nautgriparæktar hjá Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins á starfsstöðinni á Selfossi.

Starfssvið hans verður einkum á sviði nautgriparæktar, auk þess sem hann mun koma að fóduráætlanagerð í nokkrum mæli.



Jónatan Garðarsson.

Mynd / Rósa Sigurbergssdóttir

Skógræktarfélag Íslands: Jónatan er nýr formaður

Jónatan Garðarsson var kjörinn formaður Skógræktarfélags Íslands á aðalfundi félagsins á Stórutjörnum í Ljósavatnsskarði þann 27. ágúst síðastliðinn.

Jónatan, sem er kunnur útvarps- og sjónvarpsmaður, tekur við af Magnúsi Gunnarssyni, sem gegndi formennsku í félaginu í tíu ár. Jónatan hefur setið í stjórn Skógræktarfélags Hafnarfjarðar um árabíl og verið formaður félagsins síðastliðinn átta ár. „Helstu áhersluatriðin eru að hlúa áfram að þeim rúmlega 60 skógræktarfélögum sem starfrækt eru í landinu, en þetta eru áhugamannafélög. Það er mikilvægt að halda áfram með landgræðslu-skógaverkefnið sem hefur skilað góðum árangri undanfarin ár. Það er brynt að vinna áfram að því að græða landið upp með því að auka gróðursetningu á völdum stöðum, varðveita og endurheimta birki- og víðiflaka og viðhalda því góða starfi sem unnið hefur verið um allt land á síðustu áratugum,“ segir Jónatan.

Skógræktarfélag Íslands er landssamband skógræktarfélaganna í landinu, stofnað á Alþingishátíðinni á Þingvöllum árið 1930. Skógræktarfélagin mynda ein fjölmennustu frjálsu félagasamtök á Íslandi. /smh

Dagur íslenskrar náttúru: Ævar og Sigríður voru heiðruð

Ævar Þór Benediktsson hlaut fjölmiðlaverðlaun umhverfis- og auðlindaráðuneytisins og Sigprúður Jónsdóttir fékk Náttúruverndarviðurkenningu Sigríðar í Brattholti.

Það er árlegur viðburður að þessar viðurkenningar séu veittar í tengslum við Dag íslenskrar náttúru sem haldinn er hátíðlegur 16. september.

Gósentíð hjá búfé Indriða Aðalsteinssonar, bónda á Skjaldfönn við Ísafjarðardjúp:

Dæmi um að lömb á fæti séu um eða yfir 57 kg eftir sumarið

— Meðal lífvigt hjá Skjaldfannarbónda verður rúmlega 50 kílógrömm og meðal fallþungi um 21 kg

Þrátt fyrir erfiðleika sauðfjárbænda sem berjast nú við lágt afurðaverð, þá eru samt nokkrir ljósir punktar í tilveru þeirra. Indriði Aðalsteinsson, bóndi á Skjaldfönn við Ísafjarðardjúp, segir lömb sjaldan hafa komið jafn væn af fjalli og nú.

Sumarið hefur verið mjög gjöfult eftir mildan vetur og vor og lömb sem nú koma af fjalli eru víða með allra vænsta móti. Það leiðir hins vegar til þess að kjötframleiðsla verður meiri en ella sem ekki þykir gott hvað varðar óæskilega birgðasöfnun, sér í lagi ef farið verður í mikinn niðurskurð á fé. Þá er uppgæfið afurðaverð sláturleyfishafa allt að 35% lægra en á síðasta hausti svo tekjurýrnun bænda verður umtalsverð. Þá gerir mikil óvissa um hvernig þessu verði mætt það að verkum að margir halda að sér höndum varðandi kynbætur og kaup á líflömbum.

Þrátt fyrir þessa óáran þá var samt létt yfir Indriða Skjaldfannarbónda þegar Bændablaðið ræddi við hann í byrjun síðustu viku. Hann var mjög kátur með gæði lambanna sem voru að koma af fjalli.

Sem dæmi nefnir Indriði lambgimbur sem bar 3. maí og skilaði af fjalli hrút sem vó í síðustu viku 61 kg. Þá er tvílemba sem bar 2. júní með 57 kg hrút og 44 kg gimbur.

„Ær sem bar 12. maí er svo með tvær gimbrar sem vega 56 og 57 kg. Þessar gimbrar fara beint í eldi og eru ekki til sölu,“ segir Indriði. Hann segir að venjulega hafi mönnum þótt ágætt ef lömbin væru að ná 46 til 47 kílóum.

Hluta af lömbum Indriða var slátrað á Blönduósi á mánudag. Meðalfallþungi í þeim hópi var 20,2 kg.

„Vænstu og bestu lömbin eru eftir en þeim verður slátrað 2. október. Meðalfallþunginn gæti því orðið rúmlega 21 kg,“ segir Indriði. Það mun þó ekki ná mesta meðalfallþunga lamba frá Skjaldfönn.

Hálfgæð hitasvækja í september

„Hér er nú 12 til 13 stiga hiti og sólskin. Það er eiginlega hálfgæð svækja,“ sagði Indriði. Engin næturfröst höfðu þá verið á þessu svæði, sem er frekar óvanalegt á þessum árstíma þó ekki sé það einsdæmi. Indriði segir að árferðið hafi verið mjög gott og á þessu svæði þar sem sauðfjárbúskapur er að miklu leyti aflagður þá sé gróður orðinn með miklum ólíkindum.

„Gróðurinn er að verða



Það er með allra vænsta móti, féð sem kemur af fjalli þetta haustið á Skjaldfönn.



Indriði Aðalsteinsson.

svakalegur. Þegar maður fer um Snæfjallaströnd, þá veit maður ekki hvort maður er að stíga í laut eða á þúfnakolla. Það er allt að fara á kaf í gróður. Maður spyr sig hvort það sé fallett land sem er nytjalaust og að hverfa í lyng og sinu bunka. Það fer jafnvel ekki að grænka fyrr en síðumars þegar grængresið nær að vaxa upp úr sinunni.“

Hann var með rúmlega 200 kindur á fódurum í vetur og fær á fjórða hundrað lömb til viðbótar af fjalli þetta haustið. Hann segir að smölun hafi gengið vel og ótrúlegur fjöldi hafi verið tilbúinn að leggja honum lið við skemmtilegar göngur á fallegu svæði.

„Það var virkilega þéttskipað hér við seinni smölun og gott veður. Vegna þessa góða veðurs og góðrar beitar fyrir féð, þá hefur sjaldan verið erfiðara að ná fenu til byggða. Ekki tókst því að ná alveg öllu.“

Indriði segir að hann eigi enn fimm ær með níu lömb á fjalli. Það vanti því bara smá hret til að það fáiist til að yfirgefa bithagana.

Sala líflamba með minnsta móti

Indriði sendir fé sitt til slátrunar á

Blönduósi. Hann sagði að lambaskoðun ætti að fara fram 25. september til að rýna líflömb til ásetnings og líflömb til sölu.

„Miðað við ástandið í greininni og framtíðarhorfur er sala líflamba með minnsta móti. Það er þó ekki skortur á góðum lömbum sem mér þykir synd og skömm ef ég þarf að senda þau í slátruhús. Það verður dapurlegt að þurfa að horfa á eftir í slátruhús töluvert af gimbrum sem vigta um og yfir 50 kíló og hrútum sem eru sumir upp undir 60 kíló. Það eru líka hrútar sem koma til með að vera langt yfir þeim mörkum í gerð og annað sem gilda um líflömb sem venjulega fara til sölu.“

Menn þora ekkert að hreyfa sig vegna óvissunnar og hjá mér er líflambasalan nú í mikilli lægð. Það er því mjög slæmt að maður þurfi að horfa á hvert úrvalslambið af öðru sem senda þarf í slátruhús. Þá er mjög lækkað verð á þeim lömbum sem eru að seljast þótt maður hafi haft orð á sér fyrir að vera hvað dýrseldastur. Það er einfaldlega vegna þess að maður veit hvað maður er að selja. Það eru líka dylkar sem koma til með að spjara sig hvar sem er. Ég hef selt í allar sýslur landsins og þau lömb hafa fengið góða dóma. Það er samt ekki við öðru að búast en að samdráttur verði í líflambasölunni þegar menn sjá fyrir sér fækkun og volæði er í greininni.“

Margir munu trúlega stökkva á gylliboðin

„Það veit enginn hvað þau gylliboð hafa í för með sér sem nú er verið

að reyna að svæla bændur með út af sínum búum. Ég hef heyrt um tvo eða þrjá bændur með stór sauðfjárbú sem eru alvarlega að hugsa um að stökkva á tilboð ríkisvaldsins. Þetta eru bændur með vel upp byggðar jarðir, góð tún, ný fjárhús og alla tækni, en eru skuldugir. Þetta er það sorglegasta við það sem ríkisvaldið er nú að bjóða bændum upp á,“ segir Indriði.

Daginn eftir að þetta viðtal var tekið sprakk ríkissjórn Sjálfstæðisflokks Viðreisnar og Bjartrar framtíðar. Algjör óvissa virtist þá vera um hvað yrði um afar umdeildar hugmyndir landbúnaðarráðherra.

Sauðfjársamningarnir eru framleiðsluhvetjandi

Ég var algjörlega á móti síðasta sauðfjársamningi vegna þess að hann var framleiðsluhvetjandi. Nú er það að koma í bakið á okkur. Nú má búast við að það verði bæði fækkun á fé og bændum í stað þess að reyna að hafa þetta með öðrum hætti. Það átti auðvitað að höfða til þeirra sem hafa verið með fé sem hliðargrein við kúabúskap að fækka fé. Einnig að fækka hjá kaffitímabændum í kaптunum landsins. Þar hefur maður frétt að verið sé að fjölga fé og að þeir séu að færa út kvíarnar.

Þótt maður hafi verið dýrseldur á lömb, þá blikna þessir menn hvorki né blána þegar maður nefnir þær tölur. Forsendurnar hjá þeim eru líka allt aðrar en hjá bændum sem eru að reyna að lifa á sauðfjárrækt,“ sagði Indriði Aðalsteinsson. /HKR

Fallett fé í Hrútatungurétt

Réttað var í Hrútatungurétt í Vestur-Húnavatnssýslu laugar-daginn 9. september. Um fjögur þúsund fjár voru í réttunum.

„Lömbin eru falleg og væn, þau eru holdgóð og í góðu meðallagi,“ segir Gunnar Þórarinnsson, sauðfjárbóndi á Þóróddsstöðum. Flestir bændur í Hrútafirðinum keyrðu féð sitt heim en nokkrir ráku það, t.d. var féð á Þóróddsstöðum rekið fjöruna heim. /MHH

Það gekk vel að reka féð í almenninginn áður en bændur og búalið fóru að leita að sínum kindum og lömbum og setja það í dilkana sína. Mynd / MHH



JÖKLAR

Upplifun á Íslandi

ÍSLENSK HÚS SÉRHÖNNUÐ FYRIR ÍSLENSKAR AÐSTÆÐUR

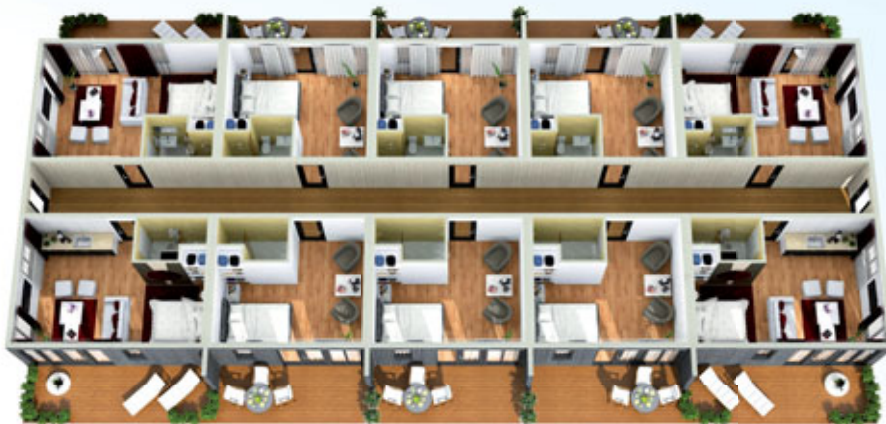
Forsniðin einingahús Fljótleg í uppsetningu

HÓTEL

Jöklar – Hótel er hentug lausn fyrir þá sem vilja hefja hótélrekstur eða bæta gistiálmu við núverandi rekstur.

- Stærð herbergja er breytileg og fjöldinn er ótakmarkaður.
- Stærð, fjöldi og útlit glugga og hurða fer eftir óskum hvers og eins.
- Hótelíð er fljótlegt í uppbyggingu og hagkvæmt í innkaupum.
- Húsin afhendast ósamsett miðað við skilalýsinguna „Tilbúin að utan, fókheld að innan“.
- Uppsetningarteymi getum við útvegað á föstum verðtilboðum.
- Afhendingartími eru 3 mánuðir frá staðfestri pöntun.

Jöklahúsin hafa fengið afar góðar viðtökur hjá ferðapjónustuaðilum á Íslandi og má finna þau um allt land í ýmsum útfærslum.



Hugmynd að útfærslu - 10 herbergja gistiálma miðherbergi 24 fm og hornherbergi 30 fm.

Húsin standast 100% íslenska byggingareglugerð

STYRKUR - HAGKVÆMNI - HÖNNUN

Landshús - Sími 553 1550 - landshus@landshus.is - www.landshus.is



LANDSHÚS

NJARÐARNES 4



STEINSMÍÐJA
AKUREYRAR
MINNISMERKI.IS

NJARÐARNES 4

HAUSTTILBOÐ - FRÍR FLUTNINGUR UM ALLT LAND



s: 466 2800 / 899 9370 sala@minnismerki.is

FRÉTTIR

Rætt um afurðaverðslækkun, útflutningsskyldu, vöruþróun og fleira á aukafundi Landssamtaka sauðfjárbænda:

Fundurinn skoraði á sláturleyfishafa að endurskoða afurðaverð til bænda

Miklar umræður fóru fram á aukafundi Landssamtaka sauðfjárbænda í Bændahöllinni um útflutningsskyldu sem bændur og sláturleyfishafa hafa óskað eftir að stjórnvöld fari í til þess að vinna á birgðavandanum.

Rætt var um að skoðað verði að lögleiða heimild til landbúnaðarráðherra til íhlutunar í lambakjötsmarkaðinn þegar óeðlilegar sveiflur eiga sér stað. Þá verði hægt að nýta slíka heimild til að tryggja nægt framboð lambakjöts á innanlandsmarkaði ef skilyrði til útflutnings eru góð. Þannig forðist menn skortsástand sem gæti leitt til mikillar hækkunar á verði til neytenda. Leitast verði við að setja inn mælikvarða með því sjónarmiði að þessar aðgerðir verði almennar við fyrirfram skilgreindar aðstæður.

Vöruþróun og vöruframboð sauðfjárafurða

Fundurinn felur stjórn Landssamtaka sauðfjárbænda að koma á samráðshópi sem ynni að vöruþróun og vöruframboði sauðfjárafurða, bændum og neytendum til heilla. Lagt er til að hópinn skipi fulltrúar bænda, sláturleyfishafa, verslunar og neytenda.

Tillögum ráðherra hafnað

Eins og áður sagði hafnaði forysta sauðfjárbænda tillögum ráðherra. Fundurinn telur ljóst að framkomn-



Borgerður Katrín Gunnarsdóttir mælti fyrir tillögum sínum til lausnar á vanda sauðfjárbænda. Þær féllu í gryttan jarðveg hjá bændum. Myndir / TB

ar tillögur landbúnaðarráðherra til að taka á vanda sauðfjárbænda muni ekki ná fram að ganga fyrir kosningar en hvetur stjórnir LS og BÍ að vinna áfram að framgangi þessara mála með stjórnvöldum. Fram kom í ályktun fundarins að æskilegt væri að niðurstaða fengist í málið fyrir lok árs 2017.

Fundurinn ályktaði um fleira

Auk tillagna um aðgerðir til lausnar rekstrarvanda sauðfjárbænda var ályktað um afurðaverð, um niðurtöppun beingreiðslna, útflutning og um skýrslu Byggðastofnunar.

Telja ekki forsendu fyrir 35% afurðaverðslækkun

Fundurinn skoraði á sláturleyfishafa að endurskoða afurðaverð til bænda nú þegar. Í ljósi nýrra upplýsinga um birgðir telur fundurinn ekki ástæðu fyrir allt að 35% afurðaverðslækkun. Framkomin afurðaverð eru algjör forsendubrestur fyrir rekstri sauðfjárbúa.

Ályktun um stöðvun á niðurtöppun beingreiðslna var tilkomin vegna þess að sýnt þykir að markmið sem sett voru í sauðfjársamning munu ekki nást. Að óbreyttu myndu beingreiðslur

lækka um næstu áramót sem fundurinn telur ekki raunhæft miðað við núverandi aðstæður og auka enn á vanda margra bænda.

Fundurinn ályktaði að auki um fyrirkomulag útflutnings á sauðfjárafurðum. Lagt var til að sláturleyfishafa störfuðu miðlægt að útflutningi í samstarfi við íslenskt lamb. Mikilvægt væri að vinna við markaðssetningu á erlenda markaði væri skilvirk og með langtímamarkmið í huga. Þar yrði fyrst og fremst horft til stöðugri velborgandi markaða sem byggja á uppruna og heilnæmi vörunnar.

Að lokum ályktaði fundurinn um skýrslu Byggðastofnunar um stöðu sauðfjárræktarinnar þar sem hvatt var til þess að stjórn LS og BÍ hafi hana til hliðsjónar í komandi viðræðum við stjórnvöld.

Í anda tillagna BÍ

Sindri Sigurgeirsson, formaður Bændasamtaka Íslands, segir að ný skýrsla Byggðastofnunar sé mjög í anda þess sem Bændasamtökin hafi lagt fram til að mæta vanda sauðfjárræktarinnar.

Í skýrslunni er meðal annars lagt til tímabundin útflutningsskylda, aukinn byggðastuðningur og að ríkið leggi fram lán eða styrki til þess að mæta lækkun verðs á sauðfjárafurðum og komi þannig á móts við vanda sauðfjárbænda.

„Að mínu mati er mikilvægt



Sindri Sigurgeirsson.

að Jón Gunnarsson, fyrrverandi landbúnaðarráðherra, hafi látið vinna skýrsluna og mjög áhugavert hvað lausnir Byggðastofnunar leggur til

Í fyrsta lagi telur Byggðastofnun að staðan sé alvarleg og gæti ef ekkert verður að gert haft slæm áhrif á byggðir og byggðapróun í landinu og það er eitt af því sem við höfum verið að segja og staðfest í skýrslunni. Það vekur einnig athygli að Byggðastofnun talar fyrir svipuðum tillögum og við lögðum fyrir núverandi landbúnaðarráðherra, Þorgerði Katrínu, í upphafi viðræðnanna við hana um nauðsyn þess að hafa einhvers konar tímabundið inngrip í markaðinn.

Ég sé því alveg möguleika á því að horfa til þessarar skýrslu og láta Byggðastofnun um að útfæra tillögur til að koma sér saman um lausn á vanda sauðfjárræktarinnar.“ segir Sindri. /TB/VH

Óeðlileg samkeppni og verðmyndun á kindakjötsmarkaði

– segir Oddný Steina Valsdóttir, formaður Landssamtaka sauðfjárbænda

Í setningarræðu Oddnýjar Steinu Valsdóttur, formanns LS, á fundinum ræddi hún vanda sauðfjárbænda og sagði óeðlilega samkeppni ríkja á markaði með kindakjöt. Verðmyndun væri óeðlileg í framleiðsluferlinu og afleiðingin væri sú að sauðfjárbændur stæðu frammi fyrir launaleysi næstu mánuði.

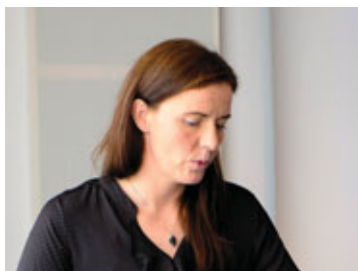
Henni þætti harkalegt og ósanngjarn að hið opinbera hefði ekki verið tilbúið að stíga fyrir inn í ferlið með afgerandi hætti. Lágmarks inngrip á markaði af hálfu stjórnvalda væri nauðsynlegt, samhlíða hæfilegum hvötum til fækkunar. Slíkt væri vel þekkt erlendis við sambærilegar aðstæður. Hún þakkaði hreinskiptið samtal við stjórnvöld sem báðir aðilar hafi dregið lærdóm af.

Minna traust til afurðastöðva

Því næst beindi Oddný Steina sjónum að afurðastöðvunum. Henni virtist þær hafa valið að stíga öllum kostnaði og ábyrgð yfir á bændur frekar en að taka á sig hluta áhættunnar. Sauðfjárbændur hefðu viljað sjá þær gefa í hvað varðar vöruþróun og framsetningu á vörum og leita leiða til aukinnar hagræðingar.

Hún sagði að traust bænda til þeirra hefði farið minnkandi. Hún gagnrýndi að ástæður fyrir lækkun á afurðaverði til bænda væru í nokkurri móðu og óútskýrðar. Bændur verði að kalla eftir svörum og sláturleyfishafa að gefa svör.

Hún sagði að til fundarins hafi verið boðað með það að markmiði að afgreiða tillögur landbúnaðarráðherra um vanda sauðfjárræktarinnar. Í



Oddný Steina Valsdóttir. Mynd / smh

millitíðinni hafi hins vegar orðið stjórnmálslit ríkisstjórnarinnar og því ljóst að tillögurnar kæmu ekki til umfjöllunar á fundinum. Fundinum væri engu að síður ætlað að senda skýr skilaboð um framhaldið.

Birgðastaðan betri en menn þorðu að vona

Ágúst Andrésson, formaður Landssamtaka sláturleyfishafa og forstöðumaður Kjötafurðastöðvar Kaupfélags Skagfirðinga (KS), flutti því næst framsögu sem gestur fundarins. Hann sagðist vilja reyna að skýra línurnar varðandi vaxandi tortryggni milli bænda og sláturleyfishafa. Hann byrjaði á að fara yfir þróun mála undanfarna mánuði, frá sjónarhóli sláturleyfishafa, hvað varðar markaðssetningu og birgðastöðu kindakjöts. Hann sagði birgðastöðu 1. september í ár vera svipaða og á sama tíma í fyrra. Það væri betri staða en menn þorðu að vona. Það hefði hins vegar ekki komið af sjálfu sér, heldur hefði árangurinn af sérstöku útflutningsverkefni verið að skila sér, sölu á 857 tonnum kindakjöts á erlenda markaði og stærsti hluti þess hafi náðst á síðustu tveimur mánuðum.



Ágúst Andrésson. Mynd / HKR.

Ágúst sagði greinina samt standa frammi fyrir ákveðnum birgðavanda og ef ekki sé haldið áfram með slík markaðsverkefni sé ljóst að birgðavandanum, upp á 800–900 tonn, verði áfram ýtt á undan sér.

Farsælt markaðsátak sláturleyfishafa

Útflutningsverkefnið, þegar 100 milljónum af fjárukalögum í desember í fyrra var varið til að markaðssetja lambakjöt erlendis, hafi verið mikilvægt vegna þess að það var samvinnuverkefni sláturleyfishafa sem voru sammála um að þyrfti að fara út í.

Kjötið hafi farið inn á nokkra dreifða markaði og hefur skilað þeim árangri í dag að eftirspurn eftir lambakjöti á þeim hefur aukist. Í kjölfarið sé áfram unnið með þessa markaði og nefndi Ágúst í því sambandi að í gangi væri markaðsverkefni í Japan sem hefði komið út úr verkefninu. Hingað til lands hafi nýlega komið japanskir sérfræðingar til að aðstoða við að taka næsta skref í úrvinnslu á frampörtunum sem hafa verið seldir þangað, sem sé sérstakur skurður

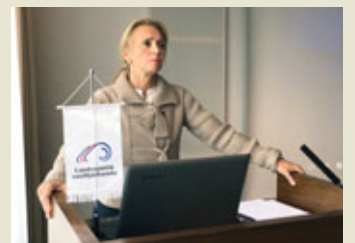
Gamaldags hugmyndafræði

– segir Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir

Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir landbúnaðarráðherra segir að hún hafi átt góðan og gagnlegan fund með Landssamtökum sauðfjárbænda í Bændahöllinni í vikunni.

„Fundurinn var góður og skemmtilegur enda alltaf gott að hitta bændur. Fundurinn var málefnalegur og margar eðlilegar ábendingar sem komu fram. Aftur á móti er að mínu mati alveg ljóst eftir fundinn að stefna bændaforustunnar, að halds í útflutningsskylduna, sama hvað hefur átt sér stað í samtölum milli hennar og ráðuneytisins, hefur tafið málið og liggur ljóst fyrir.

Að mínu mati er auðvelt að rökstyðja verulega mikið viðbótarfjármagn eftir að búið er að skrifa undir búvörusamningana ef menn ætla að leysa vandann til framtíðar. Það gengur aftur á móti ekki að setja viðbótarfé í óskilgreind verkefni sem ekki hafa hlotið viðeigandi meðferð í fagræðuneyti landbúnaðarmála.



Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir. Mynd / TB

Það væri óábyrg stjórnarsýsla að mínu mati.

Ég hef beitt mér fyrir viðbótarfjármagn til þess að ráðast að rótum vanda sauðfjáreigenda og að koma til móts við bændur með svæðisbundnum stuðningi vegna kjaraskerðingar bænda vegna lækunar á afurðaverði afurðastöðvanna. Auk þess til að fara í ýmiss konar kerfisbreytingar eins og að stokka upp Framleiðnisjóð landbúnaðarins og beita honum sem alvöru matvælaþróunarsjóði, fara í aukna kolefnisjöfnun og meiri lífræna ræktun.“ /VH

á þeim og þökkun. Unnið sé með svipuð framhaldsverkefni í Svíþjóð, Bretlandi og á Spáni.

Markaðsverkefnið var gagnlegt að ýmsu leyti, að sögn Ágústs, ekki sist þar sem þarna var lagður ákveðinn grunnur að því að halda miðlægt utan um útflutninginn. Sláturleyfishafa væru sammála um að halda slíku fyrirkomulagi áfram, jafnvel þannig að ráðinn verði sérstakur starfsmaður sem haldi utan um allan útflutning. Útflutningurinn og salan yrði þó áfram á hendi afurðastöðvanna, en gögnum skilað inn um útflutninginn þannig að vitað sé inn á hvaða markaði sé selt og fyrir hvaða verð á hverjum tíma.

Þannig verði hægt að fylgjast með þróuninni.

Útflutningsskyldan heppilegt stýritæki

Ágúst ræddi næst um tillögur landbúnaðarráðherra og sagði að svigrúmið til að fara í mikla fækkun á fé á þessu hausti væri eiginlega ekki til staðar. Vinna þyrfti áfram með þá stöðu sem væri uppi í dag og hafa þá betri yfirsýn yfir málin fyrir næsta haust, hvað hægt verði að gera. Hann sagðist hlynntur útflutningsskyldu, sem væri heppilegt stýritæki undir þessum kringumstæðum. /smh



5-línan frá DEUTZ-FAHR

- liprar og þægilegar vélar í öll algengustu bústörfin

5-línan frá DEUTZ-FAHR stendur fyrir fjölbreytni. Við hönnun 5-línunnar frá DEUTZ-FAHR var lögð áhersla á það að allir geti fundið réttu vélina fyrir þau verkefni sem fyrirleggjandi eru.

5-línan er ný hönnun frá grunni þar sem þægilegt vinnumhverfi, þægindi og lipurð er haft í fyrirrími. Nýtt útlit, stærra ökumannshús og samlit ámoksturstæki gera 5-línuna að einhverjum glæsilegustu vélum í sínum stærðarflokki.

5-línan er fánleg með úrvali af gírskiptingum, mótorum og nær ótæmandi valmöguleikum.

5-línan er framleidd í 3 grunnútgáfum: **G** - **C** og **TTV**

Við eigum vélar af öllum þremur útgáfum 5-línunnar fyrirleggjandi á lager hjá okkur.

DEUTZ-FAHR 5105.4 G - 105 hö

Kúplingsfrír vendigir.
20 gírar áfram / 20 gírar afturábak.
Flotdekk
Stoll FZ10 samlit ámoksturstæki með skóflu.
Verð frá kr. 7.660.000,- án vsk m.v. gengi á EUR=125,00

DEUTZ-FAHR 5110C - 110 hö

Kúplingsfrír vendigir.
30 gírar áfram / 30 gírar afturábak
Flotdekk
Rafmagnsbeisli
Tvöföldun á stýrisdælu, færri snúningar á stýri
Stoll FZ20 samlit ámoksturstæki með skóflu
Verð frá kr. 8.330.000,- án vsk m.v. gengi á EUR=125,00

DEUTZ-FAHR 5130 TTV - 130 hö

Stiglaus skipting
Fjaðrandi framhásing
50 km/klst ökuhraði
Rafmagnsbeisli
5 tvöföld vökváurtök
Flotdekk.
Tvöföldun á stýrisdælu, færri snúningar á stýri
Stoll FZ20 samlit ámoksturstæki með skóflu
Verð frá kr. 11.940.000,- án vsk m.v. gengi á EUR=125,00

Bændur og verktakar hafið samband við sölumenn okkar og leitið tilboða, verðin eru betri en þig grunar þessa dagana.



Þ Ó R H F

REYKJAVÍK:
Krókháls 16
Sími 568-1500

AKUREYRI:
Lónsbakka
Sími 568-1555

Vefsíða og
netverslun:
www.thor.is

Bændablaðið

— Mál gagn bænda og landsbyggðar —

Ritstjóri: Hörður Kristjánsson (ábm.) hk@bondi.is — **Sími:** 563 0339 — **Rekstur og markaðsmál:** Tjörvi Bjarnason tjorvi@bondi.is — **Blaðamenn:** Margrét Þ. Þórsdóttir mth@bondi.is — Sigurður Már Harðarson smh@bondi.is — Vilundur Hansen vilmundur@bondi.is — **Auglýsingastjóri:** Ásgerður María Hólmbergsdóttir amh@bondi.is — **Sími:** 563 0303 — **Netfang auglýsinga:** augl@bondi.is — **Vefur blaðsins:** www.bbl.is — **Netfang blaðsins:** (fréttir og annað efni) er bbl@bondi.is

Frágangur fyrir prentun: Anna Kristín Ólafsdóttir — Prentun: Landsprent ehf. — Upplag: sjá forsiðu — Dreifing: Landsprent og Íslandspóstur. ISSN 1025-5621

SKOÐUN

Ræðum lausnir

Erfiðleikar verða aldrei að vandamálum nema menn gefist upp við að finna lausn á þeim. Þannig er það líka með það sem kallað hefur verið vandi sauðfjárbænda. Sama á við í öðrum greinum, eins og í heilbrigðisgeiranum, samgöngumálum, fjármálum ríkisins og ótal öðrum greinum.

Ómældum lengdarmetrum af texta er þrykkt á blað á hverjum einasta degi þar sem fjargviðrast er um allt sem aflaga fer. Málum velt á alla kanta, ómældum tíma eytt í ljósvakamiðlum, á Alþingi og í stofnunum, í umræður um vandamál í stað þess að nota alla orkuna í að finna lausnir. Þannig þvælast menn hver fyrir öðrum daginn inn og daginn út í umræðum sem engu skila, nema helst auknum kostnaði samfélagsins og misskilningi sem síðan er jafnað á í erlendum fjölmiðlum.

Ef menn hefðu t.d. hugsað aðeins hvað menn voru að gera þegar ákveðið var að skrifa fyrir Evrópusambandinu og Nato í málefnum Úkraínu, þá hefði markaður fyrir kjöt og fisk aldrei lokast í Rússlandi. Sú pólitíska ákvörðun að sýna sérstaka staðfestu gagnvart Rússum í þágu ESB og Nato er búið að kosta íslenskan sjávarútveg og landbúnað gríðarlegar upphæðir. Svo eru sömu pólitíkusar að furða sig á því að það þurfi kannski að koma til móts við þá sem þar hafa mestu tapað.

Margvíslegar rangar ákvarðanir hafa líka örugglega oft verið teknar í gegnum tíðina við mótun stefnu í íslenskum landbúnaði. Það þýðir þó ekki að sjálfsagt sé að kollvarpa því öllu í einu vetfangi með röngum ákvörðunum í allt aðra átt. Tillögur sem miða að samdrætti í sauðfjárrækt með því helst að lokka nýliða út úr greininni með opinberu fé, felur í sér dauða heilu samfélaganna og gríðarlega samfélagslega soun verðmæta.

Ef menn vilja skilyrða stuðning við bændur, væri þá ekki nær að gera það með uppbyggilegum skilyrðum, t.d. um skógrækt til bindingar á kolefni allri þjóðinni til hagsbóta? Þannig væru menn alla vega að styrkja viðkvæmar byggðir um leið í stað þess að setja þær í uppnám. Síðan mætti setja á blað hugmyndir hvernig skynsamlegast væri að standa að sauðfjárrækt í framtíðinni.

Bændur hafa til að bera mikið verkswit og viðtæka þekkingu á ýmsum sviðum. Þá eru þeir líka flestir vel tækjum búnir. Væri ekki í lófa lagið að ríkið nýtti sér þá augljósu kosti með því að auka þátttöku þeirra í innviðauppgjöngu á vegum ríkisins sem hvort sem er þarf að framkvæma? Bændur gæti t.d. vel komið í auknum mæli að uppbyggingu vegakerfisins, viðhaldi og snjó-mokstri. Einnig að uppbyggingu á fjarskiptum og fleiri þáttum. Allt myndi það hjálpa til að skjóta fleiri stöðum undir viðkvæm samfélög í dreifbýlinu.

Umræður um kjötfjallið ógurlega hafa tröllreið fjölmiðlum undanfarnar vikur. Engu var líkara í þeirri umræðu en að hætta væri á að þjóðin væri um það bil að kaffæraast undir hamfaraskriðuföllum kjötskrokka úr þessu svakalega fjalli. Þeir sem hæst hafa talað í þeim efnum töluðu líka um það fyrir ekki svo mörgum misserum hvað bændur væru duglausir vesalingar vegna þess að þeir gætu ekki framleitt nóg af kjöti. Voru þau rök þá notuð óspart til að tala fyrir aflettingu tolla til að stóraka innflutning vegna skorts á kjöti.

Ef litið er yfir sviðið í dag, þá er margoð orðið öðruvísi en ætlað var í vor. Kjötfjallið ógurlega, sem allt ætlaði að drepa og tröllreið umræðunni finnst vart lengur á kortinu. Það er nú ekki skelfilegra en Himmelsbjerget í Danmörku eða Breiðholtið í Reykjavík. Ötti sláturleyfishafa um að ekki sé hægt að koma kjötinu í verð virðist því orðinn ástæðulaus og lækkun afurðaverðs sömuleiðis. /HKr.

Stjórnmalamenn í kosningaham og málefni sauðfjárbænda enn í lausu lofti

Sindri Sigurgeirsson

formaður Bændasamtaka Íslands
sindri@bondi.is



Mikið hefur gengið á í íslenskum stjórnmálum síðustu daga. Stjórnvöld, sem voru í viðræðum við sauðfjárbændur um lausnir þeim til handa, eru á förum og boðað hefur verið til kosninga. Óljóst er þegar þetta er skrifað hvort og þá hve lengi Alþingi mun starfa. Því er fullkomin óvissa um úrlausnir vegna erfiðleika hjá sauðfjárbændum.

Landssamtök sauðfjárbænda héldu nú fyrr í vikunni fulltrúafund þar sem áformað var að ræða tillögur landbúnaðarráðherra. Eins og áður hefur komið fram hér er búið að förna dýrmætum tíma í hálf ár í viðræður við stjórnvöld um mögulegar aðgerðir. Tillögur þeirra lágu fyrst fyrir í byrjun þessa mánaðar. Þó svo að haft hafi verið samráð við BÍ og LS þá voru þessar tillögur lagðar fram á ábyrgð ráðherra og ekki um að ræða samkomulag milli stjórnvalda og bænda. Afstaða okkar gagnvart tillögnum er þekkt. Hægt er að taka undir margt sem líklegt er að vera bændum til aðstoðar en þær leysa á engan hátt þann vanda sem snýr að fyrirsjáanlegum birgðavanda eftir sláturtíðina. Tillögurnar eru því ekki heildstæð lausn eins og við bændur höfum alltaf lagt áherslu á.

Ekki hægt að tryggja samstöðu um tillögur ráðherra

Í aðdraganda fundar sauðfjárbænda nú fyrr í vikunni áttum við forsvarsmenn BÍ og LS fund með landbúnaðarráðherra. Þar voru okkur kynntar lítils háttar breytingar á tillögnum eftir að komið hafði fram gagnrýni vegna mikilla hvata til að hætta búskap. Breytingarnar snerust um að auka vægi þeirra tillagna er vörðuðu þá sem vildu fækka á kostnað þeirra sem kynnu að hætta búskap. Á þeim fundi lögðum við höfuðáherslu á að tillögurnar yrðu ekki lagðar fyrir fundinn nema að stjórnvöld gætu tryggt að samstaða væri um málið meðal fólka á Alþingi. Enn fremur var mikilvægt að fulltrúar á fundinum fengju tillögurnar, sem

þeir áttu að taka afstöðu til, sendar fyrir fundinn til að glöggva sig á þeim breytingum sem gerðar höfðu verið.

Þrátt fyrir þessi skýru skilaboð af okkar hálfu gekk þetta ekki eftir. Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra mætti til fundar við sauðfjárbændur og talaði fyrir tillögum sem fulltrúar höfðu ekki undir höndum og ekki var búið að tryggja samstöðu um málið meðal fólka á Alþingi. Við slíkar aðstæður var ljóst að ekki væri hægt að leggja tillögurnar fram á fundinum og taka afstöðu til þeirra. Ástæðan fyrir því er einföld. Sumar tillögurnar snúa að mjög afdrifaríkum ákvörðunum hjá bændum eins og að hætta búskap eða að fækka fé. Óásætlanlegt er að setja bændur í þá stöðu að taka ákvarðanir er varða miklar breytingar á rekstri búa þeirra og lífsviðurværi á grundvelli einhverrar umbunar sem engin trygging er fyrir.

Rétt er að halda því til haga að þrátt fyrir góðan vilja til að leysa málefni sauðfjárbænda er staða landbúnaðarráðherra mjög erfið. Eftir að stjórnarsamstarfinu var slitið er mikil óvissa í íslenskum stjórnmálum og greinilega erfitt að ná samkomulagi meðal fólka um þau mál sem leggja eigi áherslu á. Enda greinilega flestir komnir í kosningaham. Það er engu að síður mikilvægt að reyna að finna leiðir til að ná sátt um úrlausnir fyrir sauðfjárbændur.

Byggðastofnun með raunsæjar tillögur

Í upphafi vikunnar var ný skýrsla Byggðastofnunar um stöðu sauðfjárræktislaunar birt á vef samgöngu- og sveitarstjórnaráðuneytisins. Þar eru ýmsar góðar tillögur til lausnar vanda sauðfjárræktarinnar sem ríma vel við það sem bændur hafa lagt til undanfarna mánuði í viðræðum við stjórnvöld. Auk tillagnanna er ágæt greining á því umhverfi sem sauðfjárbændur starfa í um þessar mundir, hvar framleiðslan er stunduð í landinu og umfang greinarinnar. Skýrslan var unnin að beiðni Jóns Gunnarssonar, ráðherra byggðamála. Skýrsluhöfundar leituðu víða fanga og ræddu meðal annars við forstöðumenn afurðastöðva, fulltrúa bænda og Ráðgjafarmiðstöðvar landbúnaðarins.

Aðgerðatillögur Byggðastofnunar eru

byggðar á því mati stofnunarinnar að sauðfjárrækt sé fyrst og fremst mikilvæg í atvinnulegu tilliti á þeim svæðum sem eru fjarri þéttbýli. Það er mat skýrsluhöfunda að fækkun sauðfjárræktar á ýmsum svæðum geti leitt til alvarlegrar byggðaröskunar og jafnvel byggðahruns. Hér er sterkt tekið til orða en staðreyndin er sú að sauðfjárrækt skipar veigamikinn sess víða um land og er mikilvægur þáttur í daglegu lífi og menningu hinna dreifðu byggða. Þó að sauðfjárræktin sé ekki sami burðarás í atvinnulífinu og hún var fyrir á árum þá er hún mikilvægt tannhjól í gangverki byggðanna.

Aðgerðatillögur Byggðastofnunar miðast að því að leysa þann skammtímavanda sem sauðfjárbændur standa frammi fyrir. Þar er lagt til að ríkisvaldið leggi fram fjármuni til að mæta lausaffjörvanda og horft verði til byggðasjónarmiða með svæðisbundnum stuðningi. Stofnunin ræðir líka hvernig eigi að takast á við birgðavanda og mælir þar með tímabundinni útlutningsskyldu. Það er leið sem bæði bændur og sláturleyfishafar hafa mælt með en verið eitru í beinum landbúnaðarráðherra. Þá eru fleiri tillögur lagðar fram, t.d. að komið verði á stuðningi til búháttabreytinga og að bændur komi að kolefnisjöfnunarverkefnum í auknum mæli.

Tillögur Byggðastofnunar eru raunsæjar og gott innlegg í umræðu um úrlausnir vegna þess vanda sem er uppi í sauðfjárræktinni. Það væri því eðlilegt að velta því upp við stjórnvöld hvort hægt væri að ná sátt um að stofnuninni væri falið að útfæra aðgerðir vegna erfiðleika í sauðfjárrækt í samráði við stjórnvöld og bændur.

Brýnt að ná sátt um aðgerðir sem allra fyrst

Fundur sauðfjárbænda sendi frá sér skýr skilaboð um hvað þarf að leggja áherslu á til lausnar á stöðunni, um það er fjallað nánar hér í blaðinu. Bændasamtökin og Landssamtök sauðfjárbænda eru hér eftir sem hingað til reiðubúin að vinna áfram með starfandi stjórnvöldum og Alþingi að framgangi þessara mála. Mjög brýnt er að ná sátt um aðgerðir sem allra fyrst enda yfirvofandi tekjumissir hjá íslenskum sauðfjárbændum algerlega fordæmalaus.

ÍSLAND ER LAND PITT



Langavatn á Mýrum í Borgarfirði er í Langavatnsdal í um 214 metra hæð yfir sjávarmáli. Það er um 5 kílómetrar að stærð og allt að 36 metrar að dýpt. Í Langavatn rennur Langadalssá að norðan og Beilá að suðaustanverðu. Silungsveiði er í Langavatni og við útfallið þar sem Langá fellur úr vatninu, en í ánni hefur verið ræktaður lax. Til er einkennileg saga um hjón ein fjölkunnug sem köstuðu líkum menskra manna í Langavatn í Langavatnsdal, sem síðar hafi orðið að nykrum. Atburður þessi á að hafa gerst snemma á 15. öld, og er sögn þessi sögð einstök í íslenskri þjóðtrú.

Mynd / Hörður Kristjánsson.



Hulda Hrönn Stefánsdóttir veitingastjóri, Kolbrún Kristín Daníelsdóttir matreiðslumeistari, Ragnheiður Georgsdóttir, bókunar-, sölu- og viðburðastjóri, Georg Ottósson og Emma Ragnheiður Marinósdóttir eigendur.

Flúðasveppir opna Farmers Bistro sem byggður er á hugmyndafræði Slow Food: Grænmeti úr nærumhverfinu

Veitingahúsið Flúðasveppir Farmers Bistro var formlega opnað fimmtudaginn 7. september síðastliðinn að viðstöddu fjölmenni.

Veitingahúsið er í eigu Georgs Ottóssonar og Emmu Ragnheiðar Marinósdóttur og hráefnið er að stórum hluta ræktað af Flúðasveppum og Flúða-Jörfa.

Aðhyllist Slow Food

Flúðasveppir Farmers Bistro er á Flúðum og fyrir opnun var veitingahúsið prufukeyrð í um það bil mánuð. Staðurinn aðhyllist svokallaða „Slow Food“-hreyfingu sem leggur áherslu á nýtingu hráefnis úr nærumhverfi. Ragnheiður Georgsdóttir viðburðastjóri segir að með því sé verið að efla vitund fólks um mikilvægi matarmenningar, þekkingar, hefða og landfræðilegan uppruna matvæla.

„Hráefnið er að stórum hluta sótt til Flúðasveppa sem ræktar lífræna hvíta matarsveppi og brúna kastaníasveppi og til Flúða-Jörfa sem framleiðir paprikur og tómata í gróðurhúsum og er einnig með útiræktun á blóm-káli, spergilkáli, hvítkáli, rauðkáli, grænkáli og gulrótum.“

Ekki ný hugmynd

Georg Ottósson segir að hugmyndin um að opna veitingastað í tengslum við ræktunina sé ekki ný. „Flúðir hafa í gegnum tíðina verið vinsæll áfangastaður fyrir innlenda og erlenda ferðamenn enda ríkir hér mikil veðursæld. Farmers Bistro er því afar vel í sveit sett fyrir veitingahús.“

VH



Eigendur Flúðasveppa Farmers Bistro, Emma Ragnheiður Marinósdóttir og Georg Ottósson, með Björt Ólafsdóttur, fráfaraðni umhverfisráðherra, á milli sín, en hún hélt ávarp við opnun staðarins.

Mynd / HKr.



Sigurður Kristjánsson, starfsmaður RML, Jóhann Már Sigurbjörnsson, tækniamaður hjá Bændasamtökunum, og Vilmundur Hansen, Bláðamaður á Bændablaðinu.

Mynd / HKr.



Nýja veitingahúsið fyrir enda bílastæðis vinstra megin er allt hið glæsilegasta.

Myndir / HKr.



Fjölmennit var við opnun Farmers Bistro á Flúðum. Í forgrunni eru Sigurður Ingi Jóhannsson, alþingismaður og fyrrverandi forsætisráðherra, Hörður Kristjánsson, ritstjóri Bændablaðsins, og Katrín María Andrésdóttir, framkvæmdastjóri Sambands garðyrkju-bænda.

Mynd / TB



Gunnlaugur Karlsson, framkvæmdastjóri Sölufélags garðyrkjumanna, óskar Georg og hans fólki til hamingju með nýja veitingastaðinn.

Mynd / HKr.

MÆLT AF MUNNI FRAM 186

Með reglubundnum hætti sendir Ingólfur Ómar Ármannsson þættinum stökur sínar. Það er jafnan mikill slægur í efni frá Ingólfi Ómari. Vísur Ingólfs eru einkar liðugar og leikandi. Rímsnilldinn hrífandi svo minnir á stundum á Rósberg blessaðan Snædal. Ingólfur er einn dyggasti fulltrúi yngri hagrörðinga hér á þessum síðum. Næstu þrjár vísur bárust nýverið:

Glens og hlátur gleðja brá,
galsa státinn flíka.
Þó að bjáti eitthvað á
er ég kátur líka.

Ljóðavakan dunar dátt,
drengir spakir una.
Góða stakan hljómar hátt
hýrgar kvakið muna.

Sumarnóttin ljós og löng
laðar hal og sprundi.
Una glöð við öl og söng
inni í grænum lundi.

Annar fulltrúi yngri hagrörðinga, **Einar Kolbeinsson**, bóndi í Bólstaðarhlíð, sendir stundum stökur í símann minn. Sennilega er þeim ætlað að bæta mér brageyrað frekar en með einhverri knýjandi ósk um að ég birti þær. Þótt Einar hafi reyndar gefið mér þennan síma, þá tel ég mig eiga allt sem í honum er! Einar færir líkt og allir unglingar í átt til fullorðinsára og orti á afmæli sínu nýverið:

Grettist bráin grána hár,
glittir senn í elli.
44 ár
flogin hjá í hveli.

Undanfarið hafa birst vísur frá afmælishófi **Jóhannesar sauðfjárbónda á Gunnarstöðum**. **Gunnar Veltan**, sem kynntur var lesendum í síðasta vísnaþætti, fylgdist með afmælisvísum ortum til Jóa og sendi þættinum síðbúna kveðju til Jóhannesar:

Sextugur í sinni stétt
sinnir búsis kvöðum.
Jarmar vísur jafnt og þétt
Jói á Gunnarstöðum.

Sem gróin sveitasál þá fylgist **Gunnar Veltan** náði með pólitíkinni og þeim lausnum sem ráðherra boðar til lausnar vanda sauðfjárræktarinnar:

Af tillögum er tyllti á blað
taka má sem gefnu,
að ráðherra vinni ötull að
eyðibýla-stefnu.

Losa verður vandans klafa
vart þó sýnist greitt,
æðri menntun ýmsir hafa
ei þótt skilji neitt.

Víst er menntun vert að meta
voru lífs í stritínu,
þó hart sé ef menn hætta að geta
hugsað fyrir vitinu.

Samt eru ljósir punktar í lífinu. Hrútasýningar fara í hönd þar sem bændur koma saman með kynbótagripi sína og metast á. Það er sérstakur keimur í loftinu. Nýverið, á Mærudögum á Húsavík, var káfað á kynbótahrútum. **Gunnar** orti:

Grobbsholts-Krubbur grobbinn var
glæstu á setri,
undirvöxt þó Askur bar
öllum betri.

Gunnar Veltan fylgist líka grannt með ástandinu í pólitíkinni:

Það er kunnugt þjóðarmeinið,
þólin enga bið,
þingið taka þarf á beinið,
þetta er dapurt lið.

Vilja sýnast vaskir, knáir
viltu bara sjá.
Ljósir punktar leynast fáir
og létt að telja þá.

Umsjón:
Árni Geirhjörtur Jónsson
kotabyggd1@gmail.com

FRÉTTIR

Sölufélag garðyrkjumanna vill bjóða íslenskum skólabörnum íslenska framleiðslu:

Huga þarf að grunnhráefnum

– Minnka matarsóun og nota umhverfisvænar umbúðir

Sölufélag garðyrkjumanna hyggst auka hlut íslenskra afurða á borðum íslenskra barna. Í sumar hóf nýtt veitingasvið fyrirtækisins að þjónusta leikskóla. Að sögn Herborgar Svönu Hjelm, sviðsstjóra veitingasviðs, kunna leikskólabörn gott að meta. Veitingasvið hyggur á enn frekari útbreiðslu.

„Staðreyndin er sú að íslensk börn borða nánast ekkert íslenskt grænmeti í leikskólum og grunn-skólum,“ segir Herborg Svana Hjelm, sviðsstjóri veitingasviðs Sölufélags garðyrkjumanna. Upphaf rekstrarins má rekja 2 ár aftur í tímann, þegar fregnir bárust að skordýraeitur mældist langt yfir hættumörkum í blóði barna á leikskólaaldri í Danmörku.

„Í framhaldi fóru íslenskir garðyrkjubændur að velta fyrir sér hvernig væri hægt að fá leik- og grunnskólabörn til að neyta meira af íslensku grænmeti og sú leið var valin að koma á fót veitingasviði,“ segir Herborg en félagið hefur nú standsett nýtt framleiðslueldhús í höfuðstöðvum Sölufélags garðyrkjumanna að Brúarvogi í Reykjavík.

Gulrótaverur og regnbogapaprikur

Í sumar hafa starfsmenn veitingasviðsins mótað matseðilinn



Herborg Svana Hjelm.



með aðstoð barna, starfsfólks leikskólanna og fagfólks.

„Við gerum allan mat frá grunni, notum engin aukaefni né sykurlausir og mjög lítið af salti. Við notum íslenskt grænmeti, íslenskan fisk og íslenskt kjöt. Allar sósar

eru úr grænmeti, við gerum grænmetiskraftana okkar sjálf, þykkjum sósar með kartöflum, ekki kartöflumjöli, og bjóðum upp á kartöflumús, ekki kartöfluduft. Við nýtum grænmeti sem ekki ratar í búðir og hefur það fallið í afar góðan jarðveg,“ segir Herborg og tekur dæmi.

„Við tökum til dæmis við gulrótum með tveimur löppum. Börnin sjá þær sem ævintýraverur og matartíminn verður að leik. Paprikur í alls konar litum eru í þeirra huga regnbogapaprikur. Það sem fer ekki í neytendapakkingar finnst börnum skemmtilegt,“ segir Herborg.

Hún segir ferska grænmetið hafa vakið lukku barnanna. „Við skerum grænmetið þannig að það henti börnum vel, þ.e. að þau geti haldið á grænmetinu og framreiðum það á litríkan hátt. Börnin eru mjög dugleg að borða grænmeti og starfsfólk segist sjá mun, þau borði í reynd meira.“

Herborg segir hugsjónina einnig snúa að matarsóun. Þannig sé grænmetið frá bændum fullnýtt, afskurður sé notaður í súpur og sósar. Einnig sé lögð áhersla á að nota umhverfisvænar umbúðir sem síðar eru notaðar í jarðgerðarvinnslu.

Veitingasviðið hyggur á frekari útbreiðslu. Herborg segir framleiðslugetu sviðsins mikla og bændur anni vel framleiðsluþörfinni, sem gæti þó aukist ef vel gengur.

Áherslubreytinga er þörf í útboðum

Að sögn Herborgar hefur Sölufélag garðyrkjumanna tekið þátt í þremur útboðum til að þjónusta leik- og grunnskóla á höfuðborgarsvæðinu. „Við vorum með næstlægsta tilboðið í Garðabæ og lægst í



„Íslenska grænmetið hefur algjöra sérstöðu þar sem eingöngu eru notaðar lífrænar varnir við ræktun í ylrækt og grænmetið vökvæð með íslensku vatni,“ segir Herborg Svana Hjelm, sviðsstjóri veitingasviðs hjá Sölufélagi garðyrkjumanna.



né heldur hvað varðar umhverfisþætti eins og kolefnisfótspor og sjálfbærni. Við val um samstarfsaðila í opinberum útboðum ræður ræður eingöngu verðið. Það hefur til að mynda verið lagt að jöfnu hvort blómkaálssúpan sé unnin úr dufti eða alvöru blómkaáli og það sama má segja um kartöflustöppu sem er unnin úr dufti en ekki úr kartöflum,“ segir Herborg sem vill sjá áherslubreytingu.

„Næringargildin ein og sér eru ekki framtíðin í þessu, heldur þarf að huga að hvað er í matnum og úr hvaða grunnhráefnum maturinn er unninn. Þá þarf einnig að líta til notkunar á salti, sykri og öðrum óæskilegum aukaefnum. Við leggjum gríðarlega mikið upp úr gæðum þess hráefnis sem er notað í matargerðina, ekki bara hvað er í matinn heldur hvað er í matnum. Þetta er í samræmi við það sem er að gerast í nágrannalöndunum í kringum okkur og þá horfum við sérstaklega til Kaupmannahafnar.“ /ghp



Frá grænmetis- og ávaxtadeildinni í Costco á Íslandi.

Mynd / smh

Costco notar sérstakt kælikerfi í flutningi sínum:

Lengja geymslupolið með réttri hitastýringu

– segir Steve Barnett viðskiptastjóri

Steve Barnett, viðskiptastjóri Costco fyrir Bretland og Ísland, segir að í reglum um lífræna vottun í Bretlandi – sem gildi einnig um allt sem er ræktað annars staðar og kemur til landsins – sé ekki leyft að meðhöndla grænmeti og ávexti eftir uppskeru þannig að það lengi geymslupolið.

Bændablaðið sendi fyrirspurn til hans til að fá upplýsingar um hvort Costco beitti einhverjum sérstökum aðferðum til að lengja líftíma hins lífrænt vottaða grænmetis og ávaxta sem Costco selur í verslun sinni á Íslandi. Steve Barnett segir að allir þeir framleiðendur lífrænt vottaðra vara sem Costco er í viðskiptum við lúti ströngu regluverki og séu teknir út árlega af The Soil



Steve Barnett.

Association, sem er eftirlitsaðili í Bretlandi.

Costco rannsakar fersku vörurnar

Hann segir að Costco sinni sjálft eigin rannsóknir á öllum ferskum vörum, lífrænt vottuðum sem öðrum, og athuga hvort leifar skordýraeiturs finnast í þeim. Þá sé fyrirtækið sjálft undir árlegu eftirliti af hálfu The Organic Food Federation. „Það er fylgst gaumgæfilega með öllum vörum sem fluttar eru til Íslands. Í því skyni höfum við sett upp kerfi sem kallast Cold Chain Visibility Program og notum til þess búnað sem heitir Sensitech TempTale® RF monitors til að fylgast með öllum flutningum. Þessi búnaður gerir okkur fært að halda aðstæðum ákjósanlegum og kjörhita – og þannig lengja líftíma varanna,“ segir Steve Barnett. /smh

Byggðastofnun leggur til útflutningsskyldu og sérstakan stuðning við sauðfjárbændur

Byggðastofnun leggur til tímabundna útflutningsskyldu, aukinn byggðastuðning og að ríkið leggi fram lán eða styrki til þess að mæta lækknun verðs á sauðfjárafurðum. Þetta kemur fram í skýrslu sem Byggðastofnun hefur skilað samgöngu- og sveitarstjórnarráðherra um stöðu sauðfjárræktar og sauðfjárbænda.

Ráðherrann óskaði á sínum tíma eftir því að stofnunin legði mat á stöðuna, sérstaklega á þeim svæðum þar sem kinda- og lambakjötsframleiðsla er mikilvæg landsbyggðinni. Þá var stofnuninni falið að koma fram með tillögur til þess að mæta lækknandi afurðaverði.

Tillögur Byggðastofnunar eru í þrennu lagi. Í fyrsta lagi aðgerðir vegna lausafjávanda, í öðru lagi aðgerðir til að ná jafnvægi á markaði og í þriðja lagi aðrar aðgerðir eins og stuðningur til kolefnisjöfnunar, nýsköpunar og til ákveðinna svæða.

Lán eða styrkir til bænda

Tillögur vegna lausafjávanda eru þær að kannaðir verði möguleikar á því að ríkið leggi til fjármuni sem lán eða styrki til að mæta lækknun afurðaverðs haustið 2016 og nú í haust. Byggðastofnun skoði mál einstakra viðskiptavina og vinni með þeim að úrlausn. Einnig er

Kópavogi en Kópavogur kaus af ókunnri ástæðu að semja ekki við Sölufélag garðyrkjumanna,“ segir Herborg en útboðið hjá Reykjavíkurborg stendur yfir og niðurstöðu að vænta bráðlega.

„Hingað til hefur ekki verið gerð grundvallarkrafa um gæði hráefnis við val í slíkum útboðum,

lagt til að Byggðastofnun kanni þörf á endurfjármögnun lána sauðfjárbænda.

Tímabundin útflutningsskylda

Tillögur til að ná jafnvægi á markaði snúast um að við fækkun sauðfjárverði horft til byggðasjónarmiða og í því sambandi til tillagna stofnunarinnar um svæðisbundinn stuðning við þau svæði sem eru háðust sauðfjárrækt sem atvinnugrein. Einnig að til að jafna framboð og eftirspurn á innanlandsmarkaði og minnka birgðir verði komið á tímabundinni útflutningsskyldu að ákveðnu hlutfalli og að aukinn verði byggðastuðningur við sauðfjárrækt í formi býlisstuðnings á skilgreindum svæðum.

Kolefnisjöfnun, nýsköpun og svæðisbundinn stuðningur

Aðrar aðgerðir sem lagðar eru til varða stuðning við sauðfjárbændur á skilgreindum svæðum til að koma sér upp aukabúgreinum, svo sem ferðaþjónustu, heimavinnslu afurða og fleiru. Að auki leggur Byggðastofnun til að ráðist verði í sérstakt kolefnisjöfnunarverkefni í samvinnu við sauðfjárbændur í samræmi við stefnu ríkisstjórnarinnar í loftslagsmálum. Þannig verði sauðfjárramleiðslan kolefnisjöfnuð og



Byggðastofnun vill útflutningsskyldu á kindakjöt og að ráðist verði í sérstakt kolefnisjöfnunarverkefni í samvinnu við sauðfjárbændur.

meira til með því að draga úr losun og auka bindingu til dæmis með skógrækt, endurheimt votlendis og uppræðslu.

Kortleggja þarf birgðirnar

Byggðastofnun segir að birgðavandann þurfi að kortleggja betur áður en ákvörðun verði tekin um til hvaða aðgerða verði gripið til að ráðast á hann. Lagt er til að Matvælastofnun verði í sambandi við sláturleyfishafa og falið að ganga úr skugga um raunverulega birgðastöðu í landinu með talningu í frystigeymslum. Þá segir að leiði sú hagræðing sem óhjákvæmileg er til lokunar afurðastöðva þurfi að skipuleggja mótvægisáðgerðir til að koma til móts við fækkun starfa á viðkomandi stað.

„Sparnaður hættir aldrei að vera mikilvægur.“



Sparnaður er ómissandi þáttur í að hrinda draumum í framkvæmd.

360° ráðgjöf er þjónusta þar sem farið er yfir fjármálin þín frá öllum hliðum, stöðuna í dag og framtíðarmarkmið.

Kynntu þér 360° ráðgjöf á landsbankinn.is/360.

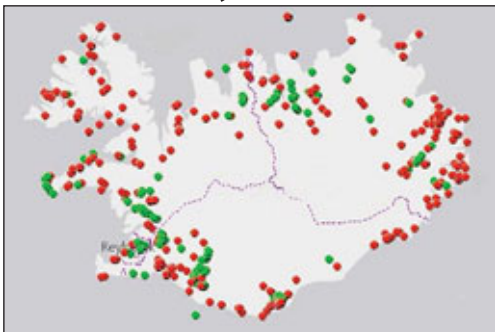
Henrietta Guðrún Gísladóttir
Viðskiptavinur Landsbankans



FRÉTTIR

Úttekt á ábúðarjörðum í ríkiseigu: Tilvist ábúðarjarða ríkisins auðveldar ekki nýliðun

Gildi ábúðarjarða fyrir þjóðarhag virðist lítið og auðveldar ekki ungum bændum að hefja búskap á ríkisjörðum. Þetta kemur fram í nýrri úttekt Hagfræðistofnunar Háskóla Íslands á ábúðarkerfinu, sem unnin var að beiðni fjármála- og efnahagsráðuneytisins.



Ríkið á 115 jarðir sem það leigir út til búskapar. Ábúðarjarðir í eigu ríkisins eru um 3% af lögbýlum á Íslandi. Flestir ábúendur eru á sextugs- og sjö-tugsaldri.

Ríkið á 115 jarðir sem það leigir út til búskapar. Ábúðarjarðir í eigu ríkisins eru um 3% af lögbýlum á Íslandi. Jarðirnar eru um allt land, en flestar að tölu eru á Austurlandi, þar sem þær eru um 9% af öllum jörðum. Flestir ábúendur eru komnir yfir miðjan aldur og var meðalaldur þeirra tæpt 61 ár 2016. Flestir voru á sextugs- og sjö-tugsaldri. Aðeins 20 ábúendur voru innan við fimmtugt, en 30 voru orðnir sjötugir. Af þessu má ráða að fáir hafi byrjað búskap á ábúðarjörðum á nýliðnum áratugum.

Samkvæmt landbúnaðarskýrslum fyrir árið 2015 voru rekstrartekjur af jörðunum ekki fjárrí meðaltekjum á öðrum búum hér á landi, eða um 10 milljónir króna. Rekstrarafgangur var hins vegar miklu minni á ábúðarjörðum, eða tæp hálf milljón að jafnaði. Eigið fé, eignir að frádregnum skuldum, er aftur á móti meira hjá ábúðarbændum en sjálfseignarbændum.

Svo er að sjá sem ekki sé stundaður búskapur, svo að heitið geti, á öllum ábúðarjörðum. Árið 2015 voru landbúnaðartekjur yfir einni milljón króna á 73 jörðum, eða 63% ábúðarjarðanna. Af skattframtölum frá 114 ábúðarheimilum fyrir árið 2015 má ráða að á 70 heimilum hafi ábúandi eða maki haft tekjur af atvinnurekstri – væntanlega þá landbúnaði. Þá eru laun, líkast til utan bús, talin fram af ábúendum og mökum þeirra á 66 heimilum. Lífeyrir er greiddur til 45 heimila. Rúm 40% tekna ábúenda og maka eru laun fyrir vinnu utan bús, þriðjungur hreinna tekna er af búinu, en rúmur fimmtungur er lífeyrir. Heildartekjur ábúenda og maka, að frádregnum kostnaði við búið, eru litlar, eða um 5,3 milljónir króna að jafnaði 2015. Þetta er aðeins undir meðaltekjum einstakra framteljenda hér á landi.

Ríkisjarðir áfram á brothættum svæðum

Hagfræðistofnun segir að ríkið ætti að eiga áfram jarðir þar sem landbúnaður eða byggð eiga í vök að verjast eða almannahagsmunir eru að veði, en selja aðrar þegar þær losna úr ábúð eða markaðsaðstæður leyfa. Ráðuneytið óskaði í fyrra eftir því að úttektin yrði unnin svo hægt væri að leggja mat á kosti og galla þess að setja ríkisjarðir í ábúð við endurnat á stefnu ríkisins á sviði

jarðarmála. Núverandi ábúðarkerfi byggir á áralangri framkvæmd á þeim skyldum og kvðum sem koma fram í ábúðar- og jarðalögum. Þá hafa hagsmunaaðilar óskað eftir því að ábúðarkerfið verði skoðað svo stuðla megi að markvissari nýtingu jarða í eigu ríkisins í þágu landbúnaðar.

Helstu niðurstöður úttektar Hagfræðistofnunar eru eftirfarandi:

- 115 ábúðarjarðir eru í ríkiseigu.
- Ábúðarjarðir ríkisins eru um 3% af lögbýlum á Íslandi en um 9% af jörðum á Austurlandi.
- Gildi ábúðarjarða fyrir þjóðarhag virðist vera lítið.
- Ábúðarkerfið auðveldar ekki ungum bændum að hefja búskap á ríkisjörðum.
- Meðalaldur ábúðarbænda á ríkisjörðum er talsvert hár en aðeins um 20 einstaklingar af 115 eru innan við fimmtugt.
- Ábúendur á ríkisjörðum hafa aðeins um þriðjung tekna sinna af landbúnaði en tveir þriðju tekna eiga sér aðrar rætur.
- Eiginlegur búskapur virðist aðeins stundaður á ríflega 60% jarðanna og er þar aðallega um sauðfjárrækt að ræða.
- Heildarleigutekjur ríkisins af ábúðarjörðum eru litlar og standa ekki undir ávöxtun ríkisins af þessum eignum né nauðsynlegum rekstrarkostnaði kerfisins.
- Endurgjaldslaus sauðfjár- og mjólkurkvóti fylgir mörgum ábúðarjörðum sem gefur samkeppnisforskot gagnvart öðrum bændum.
- Núverandi ábúðarkerfi felur í sér fjárhagslega áhættu fyrir ríkissjóð vegna skyldu ríkisins til endurkaupa á fasteignum ábúanda við ábúðarlok og veðleyfa í jörðum vegna framkvæmda ábúandans á ábúðartíma.

Hagfræðistofnun leggur til að þær ábúðarjarðir sem áfram verða í ríkiseigu verði leigðar út til tiltekins árafjölda með breyttu fyrirkomulagi. Þar ætti m.a. að horfa til þess að yngri bændur sem ekki reki bú annars staðar njóti forgangs til að styðja við nýliðun í greininni, segir í úttektinni. /HKr.

Héraðssýning á lambhrútum í Strandasýslu: Hrútasýning á tveimur bæjum

Félag sauðfjárbænda í Strandasýslu stendur fyrir héraðssýningu á lambhrútum í Strandasýslu laugardaginn 7. október næstkomandi.

Sýningin verður haldin í tvennu lagi vegna sauðfjárveikivarna, annars vegar hjá Gunnari Benónýssyni og Þorgerði Sigurjónsdóttur að Bæ í Hrútafirði klukkan 11.00 og hins vegar að Heydalsá hjá Ragnari Bragasyndi og Sigríði Jónsdóttur klukkan 15.00.



Úrslit verð kynnt og viðurkenningar veittar að Heydalsá. Allir áhugamenn um sauðfé velkomnir. /VH

Gamalt rottueitur í sælgætisdós

Um miðjan ágúst hafði Boði Stefánsson meindýraeyðir samband við Heilbrigðiseftirlit Austurlands, (HAUST) og óskaði leiðbeininga um förgun rottueiturs. Aðili á Fljótsdalshéraði hafði beðið Boða að losa sig við gamalt rottueitur. Boði tók við efninu af alkunnri lipurð.

Líklega er um að ræða um 40 ára gamalt eitur sem hefur dagað uppi og ekki er hægt að vita hvaða eiturefni þetta er, enda ekki sýnilegar innri pakkningar. Á þessum tíma og áður voru notuð efni eins og Strikin og Varfarin til að farga rottum, hvort tveggja efni sem löngu er búið að banna. Í ljós kom að eitrið var geymt í málmdunki undan Machintosh sælgæti.

Á vegum HAUST og að höfðu samráði við Umhverfisstofnun var efninu skilað til löglegrar spilliefnamóttöku.

Ástæða þykir til að vekja athygli á málinu og hvetja bændur og alla aðra sem hugsanlega eiga gamlar birgðir eiturefna til að koma þeim sem fyrst til löglegrar förgunar.



Engir aðrir en meindýraeyðar með full réttindi eiga að hafa í



Boði Stefánsson, meindýraeyðir.

fórum sínum slík eiturefni. Meindýraeyðum er gert að geyma efnin í upprunalegum umbúðum og í læstum hirsllum. Ekki þarf að fjölyrða um áhættu sem er tekin með því að geyma eiturefni í sælgæt-

isdósum, enda eru slíkar pakkningar alla jafnan ekki með barnalæsingum.

Helga Hreinsdóttir,
framkvæmdastjóri Heilbrigðis-
eftirlits Austurlands,
Boði Stefánsson,
meindýraeyðir

Ákvörðun bíður ráðuneytis um hvort sameina eigi Skagahólf og Húnahólf:

Hætt við að farga á fjórða hundrað fjár í Skagafirði

– féð fór yfir varnarlínu Blöndu í sumar

Til stóð að farga öllu fé sem fór yfir sauðfjárveikivarnarlínu árinna Blöndu í sumar, úr Húnahólfi og yfir í Skagahólf (Stafnsrétt) og svo sauðfé sem fór úr Skagahólfi og yfir í Húnahólf og kom í Auðkúlurétt, alls á fjórða hundrað fjár. Matvælastofnun hefur nú dregið ákvörðunina til baka vegna þess að ekki hefur verið ákveðið hvort Blanda verði skilgreind áfram sem varnarlína.

Jón Kolbeinn Jónsson, héraðsdýralæknir Norðurlands vestra, segir að ótímabært sé að taka ákvörðun um að slátra fé, einkum ef ákveðið verður að fella Blöndu brott sem varnarlínu eins og Matvælastofnun hefur lagt til. „Matvælastofnun tók aldrei neina ákvörðun varðandi hvort ætti að farga línubrótum, hins vegar benti Matvælastofnun á að fjallskilastjórur bæri að fara eftir eftir 25. grein laga um dýrasjúkdóma og varnir gegn þeim,“ segir Jón Kolbeinn. Hann segir þó skýrt, að Blanda sé skilgreind sem sauðfjárveikivarnarlína og sleppi sauðfé yfir varnarlínu sé reglan sú að því sé slátrað. Það sé á ábyrgð fjallskilastjóra að fara eftir lögum og reglum varðandi fjallskila- og réttarmál.

Húnahólf gæti talist ósýkt svæði eftir 10 ár

Fyrir liggur að atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið hefur nýlega gefið út greinargerð um endurskoðun á varnarlínunum vegna sauðfjárjúkdóma. Við



vinnslu greinargerðarinnar lagði Jón Kolbeinn, fyrir hönd Matvælastofnunar, fram tillögu um sameiningu hólfaanna með þeim rökum að Blanda, sem skilur hólfin að, sé engan veginn nægur farartálmi fyrir sauðfé. Einnig vanti ristarhlíð á báðar Blöndubryrnar og þá sé sjúkdómastaðan í þessum hólfum sú sama.

Jón Kolbeinn segir að í kjölfarið hafi tillagan verið send bændum til umsagnar, en stjórnir félags sauðfjárbænda í Austur- og Vestur-Húnavatnssýslum hafi lagst gegn því að Blanda yrði felld niður sem varnarlína. Hann segir niðurstöðu starfshópsins hafa verið á þá leið að fallist hafi verið á rök bænda á svæðinu um að Blöndulína verði

áfram varnarlína. Aðalrökin eru þau að Húnahólf muni teljast ósýkt svæði eftir tíu ár, komi ekki upp nýtt tilfelli á þeim tíma. Síðast greindist þar riða árið 2007, en síðast í Skagahólfi á síðasta ári.

Að sögn Jóns Kolbeins benti hann starfshópnum einnig á, að til þess að Blanda virki sem skyldi sem varnarlína þá verður að setja ristarhlíð á báðar Blöndubryrnar. Það væri kostnaður upp á um 6 milljónir.

Matvælastofnun falið að taka afstöðu

Nýjasta vendingin í málinu er að þann 4. september síðastliðinn barst Matvælastofnun erindi frá ráðuneytinu þar sem Matvælastofnun er falið að endurskoða stöðu Blöndu sem varnarlínu vegna sauðfjárjúkdóma.

Afstaða Matvælastofnunar óbreytt

„Afstaða Matvælastofnunar hefur ekkert breyst frá því að ég kom fyrir nefndina í nóvember í fyrra og hefur ráðherra verið sendar tillögur Matvælastofnunar aftur og nú biðna menn eftir ákvörðun ráðherra, hvort aukið fjármagn verði veitt í varnarlínu og þeim viðhaldið eða Blöndulína verði lögð niður.

Áætlað er að fyrir næsta haust verði búið að taka ákvörðun um hvort Blanda verði skilgreind sem varnarlína,“ segir Jón Kolbeinn.

/smh

SAMSUNG

Gæðavörur frá traustum framleiðanda

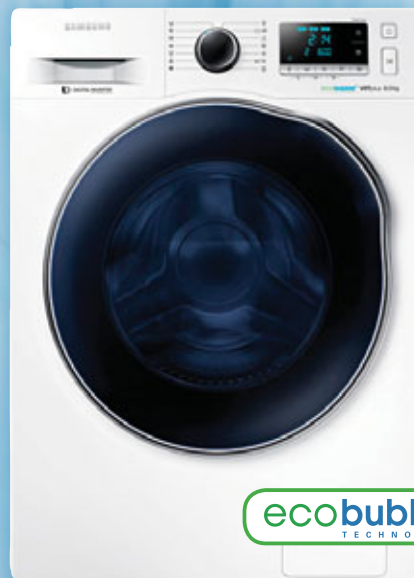


SAMSUNG
WW70 Þvottavél
7 KG. 1400 SN. Eco Bubble
Verð 64.900,-

Við seljum eingöngu
SAMSUNG
með kolalausum mótur
með 10 ára ábyrgð

ecobubble™
TECHNOLOGY

**HVAÐ ER
ECO BUBBLE?**
Leysir upp þvottaduft
undir þrýstingi og
myndar kvoðu,
svo duftið leysist upp
á um það bil 15 mín,
í stað 30-40 ella.



SAMSUNG
WW80 Þvottavél
8 KG. 1600 SN. Eco Bubble
Verð 99.900,-

ecobubble™
TECHNOLOGY



SAMSUNG
DV70M Þurrkari
7 KG. barkarlaus þurrkari.
Varmadæla í stað elements.
Verð 89.900,-



SAMSUNG
DV80M Þurrkari
8 kg barkarlaus þurrkari.
Varmadæla í stað elements.
Verð 119.900,-

Uppþvottavél í sérflokkki með Waterwall tækni



Einnig fánleg til innbyggingar



Framhlíð úr burstuðu stáli
/ Stillingar ofan á hurð,
blár litur / Tekur 14 manna
stell / 5 þvottakerfi /
Starttímaseinkun / Orkunýtni
A++ / Orkunotkun á ári
(kWh) : 266 / Hljóðlát aðeins
41db / Stíllanleg efrigrind
/ Grind efst fyrir hnifapör
með sérstökum "FLEX"
bakka / 2 þvottaarmar +
"WATERWALL" / Stærð (h x
b x d): 817 x 598 x 575 mm

Verð 149.900,-

Örbylgjuofnar

SAMSUNG

MS23



Örbylgjuofn
Keramik-emeleraður að innan
Verð kr. 18.900,-

SAMSUNG

MS28



Örbylgjuofn
Keramik-emeleraður að innan
Verð kr. 27.900,-

FYRIR HEIMILIN Í LANDINU

ORMSSON

samsungsetrid.is

LÁGMÚLA 8 · SÍMI 530 2800

SAMSUNG
SETRIÐ

SÍÐUMÚLA 9 · SÍMI 530 2900

ORMSSON KEFLAVÍK SÍMI 421 1535	ORMSSON PRISTUR-ÍSAFIRÐI SÍMI 456 4751	KS SAUBÁRKROKI SÍMI 455 4500	SR BYGG SIGLUFIRÐI SÍMI 467 1559	ORMSSON AKUREYRI SÍMI 461 5000	PENNINN HÚSAVÍK SÍMI 464 1515	ORMSSON VÍK - EGISSSTÖÐUM SÍMI 471 2038	ORMSSON PAN-NESKAUPSSTAÐ SÍMI 477 1900	ORMSSON ÁRVIRKINN-SELFOSSI SÍMI 480 1160	GEISLI VESTMANNAEYJUM SÍMI 481 3333	TÆKNIBORG BORGARNESI SÍMI 422 2211	OMNIS AKRANESI SÍMI 433 0300	BLÓMSTURVELLIR HELLISSANDI SÍMI 436 6655
---	---	---	---	---	--	--	---	---	--	---	---	---

FRÉTTIR



Músin sem fannst í salatinu var um fjórir sentimetrar að lengd og sex grómm að þyngd. Mynd / Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur

Mús í innfluttu salati á veitingahúsi í Reykjavík

Dauð mús fannst í innfluttu salati sem keypt var á veitingahúsinu Fresco við Suðurlandsbraut 48 í Reykjavík. Grunur er um að músin hafi verið í spænsku spinati sem var hluti salatsins.

Óskar Íseld Óskarsson, deildarstjóri hjá Heilbrigðiseftirliti Reykjavíkur, sagði í samtali við Bændablaðið að hann hafi fengið staðfest að nagdýrið sem fannst í salatinu sé ungi húsamúsar, sex grómm að þyngd.

Innflutt spinat liggur undir grun

Að sögn Óskars vinnur heilbrigðiseftirlitið eftir þeirri tilgátu að músin hafi borist í salatið með hráefni og að hráefnið sé innflutt en ekki sé búið að staðfesta það.

„Um er að ræða innflutt spinat sem liggur undir grun en okkur hefur ekki tekist að staðfesta neitt svipað í öðrum pokum af spinati úr sömu sendingu. Það að við sé ekki búin að finna svipaðan aðskotahlut í sömu sendingu er ekki óvanalegt þegar um er að ræða svona tilfelli.“

Innflutningsaðilinn, Innnes ferskvörudeild, hefur innkallað allt spinat í sömu sendingu, hvort sem það hefur farið í verslanir eða til stóreldhúsa, og músin kann að hafa borist til landsins með.

Spinatið sem um ræðir er flutt inn frá Spáni í pokum og er óþvegið og ekki pakkað hér á landi.

Ýmiss konar aðskotahlutir í salati

Óskar segir að fyrir mörgum árum hafi heilbrigðiseftirlitið í Reykjavík komið að öðru máli þar sem hluti af mús hafi fundist í innfluttu salati sem var endurpakkað hér á landi. „Eins og búast má við geta fundist ýmiss konar aðskotahlutir í innfluttu og innlendu salati, til dæmis steinar, sniglar eða skeljabrot og jafnvel froskar, en sem betur fer er það sjaldgæft.“

Enginn músagangur

Samkvæmt úttekt Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur bendir ekkert til að um músagang sé að ræða á veitingahúsinu Fresco á Suðurlandsbraut. Verið er að kryfja músina til að reyna að komast að því hvort hún er innlend eða erlend að uppruna.

Þrátt fyrir að heimildarmenn Bændablaðsins telji líklegt að músin í salatinu hafi borist til lands með innfluttu spinati frá Spáni er haft eftir eiganda Fresco á visir.is að músin sé komin í salatið „af völdum manna sem vilja staðnum eitthvað illt.“ /VH

Einungis tvær umsóknir bárust í lífræna aðlögunarstyrki

– Nálægt 30 af 35 milljónum ekki ráðstafað að þessu sinni

Tvær umsóknir bárust í sumar til Búnaðarstofu um aðlögunarstyrki fyrir lífræna landbúnað.

Þær bíða nú afgreiðslu, að sögn Jóns Baldurs Lorange, framkvæmdastjóra Búnaðarstofu Matvælastofnunar. Með nýjum búvörusamningum var bætt verulega við stuðning til aðlögunar að lífrænum landbúnaði. Nú er gert ráð fyrir 35 milljónum til styrkveitinga árlega, en áður nam heildarupphæðin 3,5 milljónum. Markmiðið er að aðstoða framleiðendur við að uppfylla þær kröfur sem gerðar eru í vottaðri lífrænni búvöruframleiðslu og auka framboð lífrænna vara á markaði.

Stöðnun í lífrænum landbúnaði á Íslandi

Vottað lífrænt land á Íslandi er vel undir tveimur prósentum af nytjalandi og er þar meðtalið land til jurtasöfnunar, sem í sumum tilvikum eru stór svæði. Ísland virðist vera að dragast meira aftur úr löndum í Vestur-Evrópu hvað varðar þróun í lífrænum landbúnaði og framleiðendum með lífræna vottun fækkaði lítillega á árunum 2012 til 2016. Kaupmönnum virðist þó bera saman



Lífrænt vottaðar kindur á Miðhrauni II á Snæfellsnesi.

Mynd / smh

um að aldrei hafa verið meiri eftirspurn á Íslandi eftir vörum með lífræna vottun.

Um 30 milljónir óráðstafað

Jón Baldur segir að reglur um aðlögunarstyrkina geri ráð fyrir að hægt sé að styrkja hvern umsækjanda að hámarki um helming af áætluðum kostnaði við aðlögunina. Þó geti stuðningur við hvern og einn aldrei numið meira en 20 prósent

af þeirri heildarupphæð sem er til ráðstöfunar á ári. Jón Baldur segir ljóst að þær 35 milljónir sem voru teknar frá til að styrkja aðlögun að lífrænni ræktun muni ekki nýttast á þessu ári eins og til var ætlast.

„Það eru vissulega vonbrigði og augljóst að þennan styrkjaflokk verður að kynna betur. Ég tel að um 30 milljónir króna verði óráðstafað á þessu ári, sem framkvæmdanefnd búvörusamninga þarf að taka afstöðu til hvað eigi gera við.“ /smh



Raufarhöfn. Mynd / HKR.

Hrútagur á Raufarhöfn verður 7. október í tengslum við menningardaga:

Hrútasýning, fegurðarsamkeppni gimbra og stígvélakast með meiru

Hrútagurinn á Raufarhöfn hefur verið haldinn hátíðlegur allar götur frá 2005. Nú verður Hrútagurinn 7. október og er þetta í tólfsta skiptið sem hann er haldinn. Verður hátíðin enn veglegri en venjulega og haldin í tengslum við menningardaga og afmæli félagsheimilisins á Raufarhöfn.

Afmælis-, Menningar- og Hrútagur á Raufarhöfn 2017 standa yfir frá laugardegnum 30. til laugardags 7. október og lýkur með Hrútagugum og balli.

Þá á félagsheimilið Hnitbjörg 50 ára afmæli og verður því vegleg afmælishátíð haldin föstudagskvöldið 6. október sem hefst klukkan 21.00. Á laugardegnum verður sýnd þar kvikmyndin Þjóðbúningar eftir Ásdísi Thoroddsen. Þá verður ljósmyndasýning Jónasar Hreinssonar í gangi í húsinu báða dagana.

Stóri atburður vikunnar verður svo Hrútagurinn sem haldinn verður laugardaginn 7. október. Ingibjörg Sigurðardóttir, sem er talsmaður Hrútaganefndar, segir að þarna komi bændur saman úr Norður-Þingeyjarsýslu og selja hrútana sína.

Fegurðarsamkeppni gimbra, hrútasýning og stígvélakast

„Dagskráin hefst í Faxahöllinni klukkan tvö eftir hádegi og yfir daginn eru alls konar uppákomur. Það eru sölubásar, fegurðarsamkeppni gimbra, stígvélakast, hrútasýning og margt fleira. Þá er kjótmattssérfræðingur á staðnum og



Hrútaganefndin á Raufarhöfn. Efri röð talið frá vinstri: Ingunn Valdís Baldursdóttir, Raufarhöfn, Ingibjörg Hanna Sigurðardóttir, Raufarhöfn og Silja Rún Stefánsdóttir, Leifsstöðum. Neðri röð: Sigurður Þór Guðmundsson, Holti og Baldur Stefánsson, Klifshaga.

sýnir fallegustu vöðvana á skrokknunum og einnig verður sýnt hvernig er úrbeinað. Kótilettufélagið velur svo kótilettuhrútin svo eitthvað sé nefnt. Rúsinan í pylsuendanum er svo sala á hrútum sem endar með uppboði sem er í umsjón Kúta [Aðalsteins Baldurssonar], en dagskrá í Faxahöllinni lýkur um klukkan sex.“

Ingibjörg segir að fegurðarsamkeppni gimbra sé nýjung hjá þeim þetta árið. En þar gefst börnum og unglingum kostur á að mæta með skreyttar og vel til hafðar gimbrar með slaufum í ull og fleira í þeim dúr. „Í fyrra völdum við fegursta hanann og breytum svolítið til núna.“

„Um kvöldið er skemmtikvöld í félagsheimilinu Hnitbjörgum. Húsið verður opnað klukkan 20.00 en Laddi mun troða upp fyrir okkur og ekta sveitaball verður svo á eftir þar

sem hljómsveitin Legó leikur fyrir dansi. Þetta er eitthvað sem enginn vill sleppa,“ segir Ingibjörg.

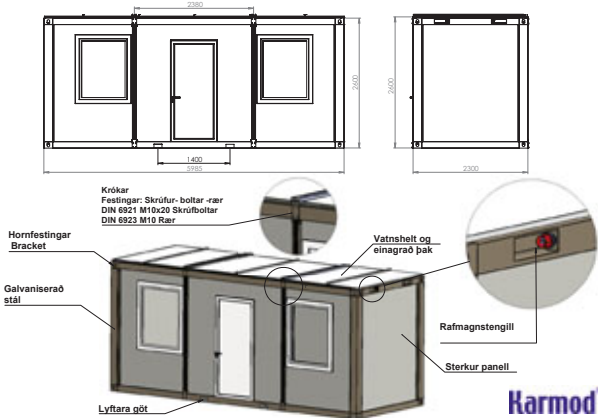
Íbúum fjölgar og gott er að búa á Raufarhöfn

Segir Ingibjörg að venjulega hafi um 400 manns sótt þessa hátíð, bæði fólk af svæðinu, sem og brottfluttir og gestir sem oft eru langt að komm. Hún segir að mikið líf sé nú á Raufarhöfn og þar hafi fjölgað um 15 til 20 manns. Sést þess stað í skólunum þar sem barnafjölskyldur eru meðal þeirra aðfluttu.

„Hér er þrusugott að búa og sérstaklega að ala upp börn, þótt við þurfum að vísu oft að fara langt til að sækja þjónustu. Sjálf bjó ég í borginni í átta ár en lífið hér er mun notalegra,“ segir Ingibjörg Sigurðardóttir. /HKR.

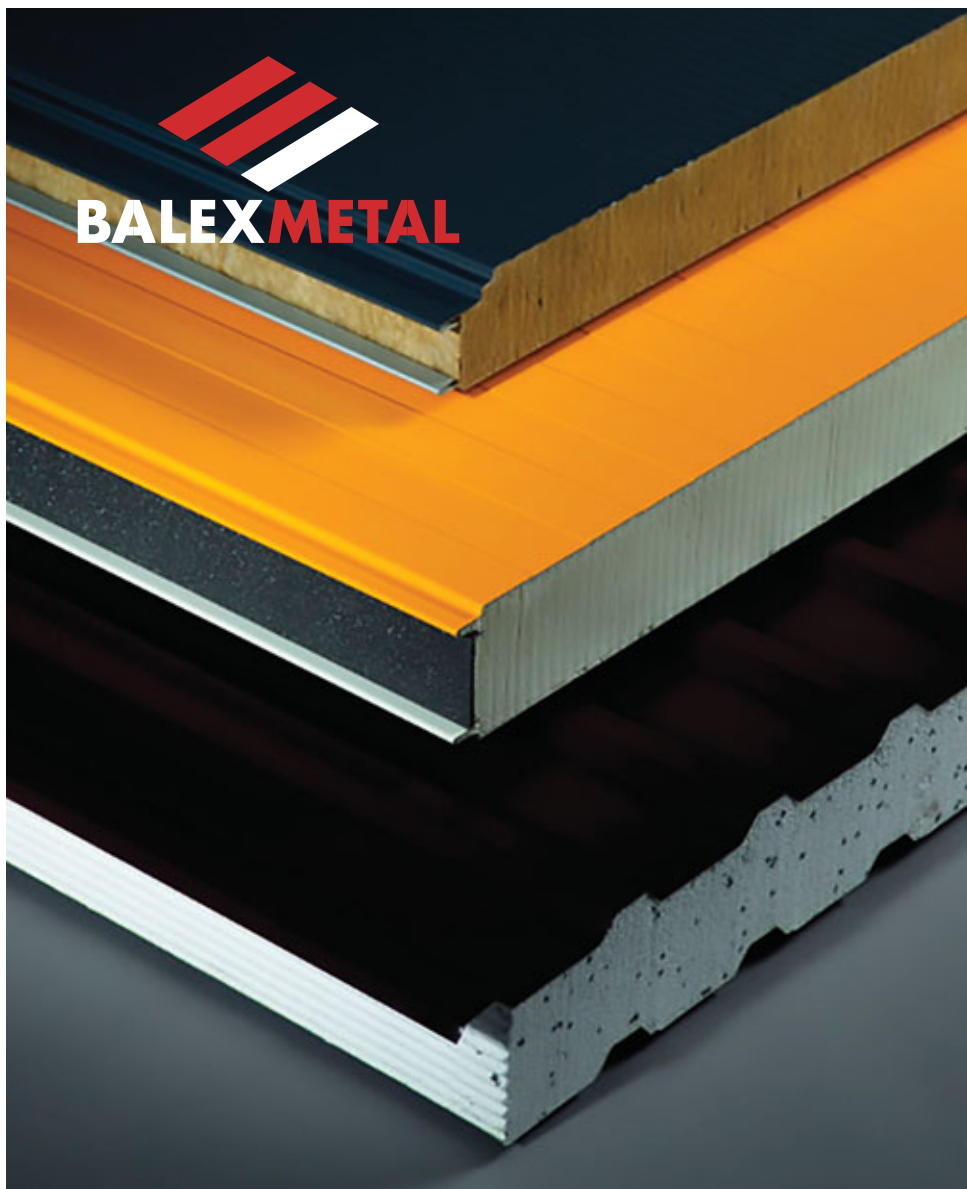
Bændablaðið
Næsta blað kemur út **5. október**

CRAZY DAYS



Nova Zembla - Grensásvegi 50 - 108 Reykjavík
S. 774 7090 - Netfang eggert@brix.is
www.kelfort.is/en - f kelfort.is

FRÁBÆRT VERÐ OG GÆÐ!!



BALEX METAL

YLEININGAR

YLEININGAR ERU LÉTTAR STÁL-KLÆDDAR SAMLOKUEININGAR SEM FÁST MEÐ ÞÉTTIFRAUÐS- EÐA STEINULLARKJARNA.

Einingarnar eru sterkar og burðarmiklar og fást með mismunandi yfirborði og litum að eigin vali. Helstu kostir þess að nota samlokueiningar er auðveld og fljót uppsetning, auðveld þrif, mikil burðargeta, mikið einangrunargildi og er ódýr kostur ef miðað er við hefðbundnar lausnir.

Yleiningar henta vel fyrir eldri gripahús þar sem skipta þarf út þak- og eða veggjaklæðningum.

BALEX yleiningar eru framleiddar undir ströngu eftirliti samkvæmt viðurkenndum evrópskum stöðlum.

LJÓS OG PERUR

25%

AFSLÁTTUR

Gildir til 16/10

NÁTTÚRULEGT LJÓS OG GÓÐ LOFTRÆSTING ER ÖLLUM DÝRUM NAUÐSYNLEG.

JFC mænisgluggar eru hannaðir til að sameina þetta tvennt. Gluggarnir eru sérsmíðaðir í þeim stærðum sem henta best fyrir hvert gripahús.

Hönnun burðargrindarinnar sem er úr áli tekur mið af hámarks ljósflæði í gegnum gagnsætt óbrjótanlegt plast án þess að það komi niður á styrkleika gluggans.

Stillanleg spjöld á báðum hliðum gluggans gefur möguleika á að stýra loftflæði að vild í gegnum gripahúsið.



MÆNISGLUGGAR

SÉRFRÆÐINGARNIR OKKAR



Við liðsinnum þér!

ÁSDÍS HRÖNN HILMARSDÓTTIR

Selfoss 480-4600 / 821-4043

HALLDÓR TH. W. KRISTINSSON

Höfuðborgarsv. 515-4187 / 821-4186

BONDI@BYKO.IS

BYKO

GERUM ÞETTA SAMAN



byko.is

FRÉTTIR

Ábúandi á garðyrkjubýli á Suðurlandi telur sig hafa verið hlunnfarinn í skjóli ósanngjarnra lagaákvæða:

Knappur kærufrestur kom í veg fyrir að ábúandi gæti fengið yfirmat á jörðinni

— Umboðsmaður Alþingis óskar viðbragða frá ráðherra um mögulega lagfæringu á lögum og væntir svars fyrir 1. nóvember

Diðrik Jóhann Sæmundsson, fyrrverandi garðyrkjubóndi á Friðarstöðum í Hveragerði, segir farir sínar ekki sléttar í samskiptum sínum við Hveragerðisbæ vegna uppgjors við ábúðarlök á jörðinni. Hann segir að sínu máli sé lokið, en vill vara aðra ábúendur á jörðum í eigu opinberra aðila við. Hætta sé á niðurmati eigna sem erfitt geti reynst að fá leiðrétt.

Hann undrast hversu lítill tími sé gefinn til að gera athugasemd við skýrslu matsmanna við ábúðarlök. Slíkt geti hæglega komið í veg fyrir að ranglátt mat verði leiðrétt eins og hann telur hafa gerst í sínu máli. Þar var eign hans á jörðinni á endanum metin á 1/3 af brunabótamati.

Málið er nokkuð sérstakt og sýnir í hnöskurn ósveigjanleika kerfisins og illa ígrundaðar lagasetningar. Hefur þetta mál m.a. komið til kasta Umboðsmanns Alþingis.

Eignir metnar langt undir brunabótamati

„Mínar eignir voru metnar af undirmatsmönnum á vegum landbúnaðarráðuneytisins (skv. lögum 80/2004) á 63,2 milljónir, meðan brunabótamat eignanna var um 190 milljónir. Þannig að það sem ég fæ fyrir þessar eignir er um það bil 1/3 af brunabótamati.

Matsmenn eiga að meta á sama hátt og brunabótamat, þ.e. stofnverð minus eðlilegar afskriftir.

Ég þurfti að borga 619.271 krónu fyrir matið, sem er u.þ.b. 1% af því sem ég fékk greitt.

Jarðeigandi hefur væntanlega þurft að borga annað eins,“ segir Diðrik Sæmundsson.

Jörðin var tekin út af matsmönnum og er matsskýrsla dagsett 10. ágúst 2016. Skýrslan var síðan póstlögð til Diðriks þann 11. ágúst og send til hans í póstkröfu.



Samkvæmt ábúðarlögum frá 2004 getur jarðeigandi sem og fráfarandi ábúandi krafist yfirmats á eignum innan 15 daga frá dagsetningu úttektar matsmanna.

Póstkrafa með skýrslu matsmanna var póstlögð í Skagafirði fimmtudaginn 11. ágúst og barst á pósthúsið í Hveragerði mánudaginn 15. ágúst og tilkynning um póstkröfuna var send til Diðriks sama dag eða daginn eftir.

Með póstkröfunni var hann neyddur til að greiða matsmönnum þóknun upp á 619.271 krónu fyrir matið áður en hann gat komist að

því hvort niðurstaðan væri ásættanleg eða ekki. Meðan Diðrik var að útvega sér peninga til að greiða kröfuna gekk hratt á þann knappa kærufrest sem eftir var.

Diðrik leysti skýrsluna út föstudaginn 19. ágúst samkvæmt athugun umboðsmanns. Lögræðingur Diðriks fékk skýrsluna svo í hendur 21. ágúst. Var þá gerð krafa um að gert yrði yfirmat á mati matsmanna og barst sú krafa frá lögmanni til yfirmatsnefndar þann 1. september 2016, eða 22 dögum eftir dagsetningu skýrslunnar. Það var 17

dögum eftir að hún barst á pósthúsið í Hveragerði og 13 dögum eftir að Diðrik leysti út póstkröfuna.

Kærufrestur rann út og kröfu um yfirmat hafnað

Skemmst er frá að segja að yfirmatsnefnd hafnaði kröfunni um yfirmat á þeim forsendum að 15 daga tími til að óska eftir yfirmati væri útrunninn samkvæmt lögum. Í ljósi þess var gert samkomulag við Hveragerðisbæ 9. mars 2017 um uppgjör, en fyrirvari var gerður um þau málalok af hálfu Diðriks og lögmanns hans bæði munnlega og í tölvupósti. Var þeim fyrirvara hafnað afdráttarlaust af hálfu lögmanns Hveragerðisbæjar.

Umboðsmaður Alþingis sendi ráðherra bréf

Umboðsmaður Alþingis mat það svo, eftir að hafa skoðað alla málavöxtu og rök allra aðila, að allt væri þetta samkvæmt lögum og því engin leið fyrir Diðrik að sækja leiðréttingu á matinu. Hins vegar telur umboðsmaður greinilega ekki eðlilegt hvernig löggjafinn setur málið fram þar sem fyrirvari til að óska eftir yfirmati (skv. lögum nr 80/2004) sé mjög knappur. Sendi hann þorgerði Katrínu Gunnarsdóttur, sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra, því bréf um málið þann 31. júlí 2017 til að vekja athygli ráðherrans á meintum vanköntum í lögnum.

Bendir hann á að um tiltölulega skamman kærufrest sé að ræða sem byrji að líða þegar matsskýrslan er dagsett en ekki þegar ábúandi fær gögnin í hendur. Diðrik fékk tilkynninguna í hendur 9 dögum eftir dagsetningu skýrslunnar.

Bendir umboðsmaður einnig á að í eldri lögum hafi ábúandi

og jarðeigandi átt þess kosta að vera viðstaddur úttektina og fá upplýsingar um hana strax að loknu mati, enda rituðu allir viðstaddir nöfn sín undir slíka úttekt. Við breytingu á lögnum 2004 hafi þetta ekki verið tekið með í reikninginn þegar kærufrestur er ákveðinn.

Ekki stoð í ábúðarlögum fyrir innheimtu þóknunar fyrir birtingu mats

Umboðsmaður gerir í bréfinu til ráðherra athugasemdir við innheimtu þóknunar með póstkröfu áður en ábúandi fái að sjá niðurstöðu matsins. Yfirmatsnefnd vísar þar í einkaréttarlegar reglur því til stuðnings. Bendir yfirmatsnefnd jafnframt á að hliðstæða sé fyrir slíku í öðrum tilvikum. Umboðsmaður bendir hins vegar á að í ábúðarlögum nr. 80/2004 sé ekki að finna sérstaka heimild fyrir stjórnvöld til að krefjast greiðslu áður en úttekt er birt aðilum.

Umboðsmaður bendir einnig á það sérstaklega í bréfi til ráðherrans að þótt nefndin hafi ákveðið í máli Diðriks að miða kærufrest við þann tíma sem úttekt var aðgengileg á pósthúsi, þá verði ekki séð að það sé í samræmi við almenna framkvæmd stjórnvalda eða orðalag lagaákvæðis sem miðar við dagsetningu úttektar.

Óskar svara frá ráðherra fyrir 1. nóvember

Óskar umboðsmaður eftir því við ráðherra að tekin verði afstaða til þess af hálfu ráðuneytisins hvort breyta þurfi lögum.

„Ég óska þess að ráðuneytið veiti mér upplýsingar fyrir 1. nóvember nk. Um hvort ábending þessi verði ráðuneytinu tilefni einhverra viðbragða og þá hverra,“ segir Tryggvi Gunnarsson í bréfinu til ráðherra. /HKR.

Ný lög um Matvælastofnun í vinnslu og breytingar á lögum um matvæli, dýralækna og heilbrigðisþjónustu við dýr

— Tekin verður upp frammistöðuflokkun á fyrirtækjum

Drög að tveimur frumvörpum eru nú í vinnslu í sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneytinu. Ný lög um Matvælastofnun og breyting á tveimur öðrum lögum; um matvæli annars vegar og dýralækna og heilbrigðisþjónustu við dýr hins vegar.

Lagerðin stendur í beinu framhaldi af birtingu skýrslu um stjórnsýsluúttekt á starfsemi Matvælastofnunar sem kom út í mars síðastliðnum og var lögð fyrir Alþingi. Skýrslugerðin kom í kjölfarið á svokölluðu Brúneggjamáli og þeirri gagnrýni sem beindist að Matvælastofnun varðandi feril þess máls. Ein af niðurstöðum skýrslunnar var að Matvælastofnun næði ekki að sinna öllum lögbundnum skyldum sínum.

Bætt upplýsingagjöf til neytenda

Í tilkynningu á vef ráðuneytisins kemur fram að sú leið hafi verið farin að semja stutt einföld lagafyrirmæli um hlutverk Matvælastofnunar og skipulag, samfara því sem gerðar eru tillögur um breytingar á matvælalögnum.



Brúneggjamálið varð til þess að stjórnsýsluúttekt var gerð á starfsemi Matvælastofnunar. Hún leiddi svo til þess að nú liggja fyrir drög að frumvarpi að nýjum lögum um Matvælastofnun og breyting á lögum um matvæli. Mynd / smh

„Megintilgangurinn er að bæta upplýsingagjöf til neytenda og skerpa á samræmingu í skráningu og birtingu upplýsinga úr matvælaeftirliti, m.a.

með því að eftirlitsaðilar skuli með samræmdum hætti flokka fyrirtæki eftir frammistöðu þeirra samkvæmt niðurstöðum úr eftirliti og birta þær niðurstöður opinberlega að loknum aðlögunartíma.

Helstu nýmælin hvað varðar lög um Matvælastofnun felast í ákvæðum um samstarfsráð með fulltrúum þeirra sem starf hennar varðar einkum, og þá er lagt til að útvíkka heimildir til að semja við þar til bæra aðila um að taka að sér tiltekin, afmörkuð verkefni við eftirlit, en slíkar heimildir eru þegar í lögum um matvæli, fóður, áburð og sáðvöru og um lífræna ræktun.

Breytingar á lögum um dýralækna og heilbrigðisþjónustu við dýr varða einungis skipulag og innra starf Matvælastofnunar, en þau lög eru nú til heildarendurskoðunar á öðrum vettvangi,“ segir í tilkynningunni.

Meginefni draga að frumvarpi laga um Matvælastofnun felst í að skýra verkefni og verksvið hennar. Öll starfsemi Matvælastofnunar, valdheimildir hennar, skyldur og ábyrgð, ráðast hverju sinni af öðrum lögum en lögnum um stofnunina sjálfa. Þannig verða felld niður

ákvæði og upptalning laga sem tóku áður mið að því þegar verið var að sameina verkefni fleiri stofnana.

Samstarfsráð Matvælastofnunar og tengdra aðila

Ákvæði eru sett inn um starfrækslu umdæmisstofa og landamæra-stöðva og tekið upp það nýmæli að við stofnunina skuli starfa samstarfsráð til að vera vettvangur samráðs og upplýsingaskipta milli Matvælastofnunar og þeirra sem starf hennar tengist. Skipting stofnunarinnar verður að mestu óbreytt; forstjóri ákveður sviðaskiptingu og ræður sviðsstjóra með þeirri undan-tekningu að ráðherra skipar yfirdýralækni. Hins vegar er það ákvæði felld út að yfirdýralæknir sé staðgengill forstjóra. Sett er nýtt ákvæði um að Matvælastofnun skuli árlega gera áætlun og birta skýrslu um starfsemi sína.

Frammistöðuflokkun fyrirtækja

Meðal breytinga á lögum um matvæli er nýtt ákvæði um að eftirlitsaðilar skuli flokka fyrirtæki í

framleiðslu og dreifingu matvæla eftir frammistöðu þeirra samkvæmt niðurstöðum úr eftirliti. Þá skulu heilbrigðisnefndir sveitarfélaga, sem hafa opinbert eftirlit með framleiðslu og dreifingu matvæla, skrá og birta upplýsingar um matvælaeftirlit með sama hætti og Matvælastofnun gerir. Birta skal opinberlega niðurstöður úr flokkuninni sem áður er getið. Heimilt verður að birta eftirlits-skýrslur sem flokkunin byggir á. Þessar breytingar skulu taka gildi 1. janúar 2020.

Ráðherra ákveður með reglugerð með hvaða hætti frammistöðuflokkunin er birt og einnig hvort birta skuli eftirlitsskýrslurnar. Sömualeiðis setur ráðherra reglur um birtingu niðurstöðna almenns matvælaeftirlits eða annarra upplýsinga sem falla undir neytendavend.

Bæði frumvörpin voru í umsagnarferli til 15. ágúst og verða væntanlega lögð fyrir komandi haustþing, þegar tekið hefur verið tillit til athugasemda. Bæði frumvarpsdrögin má nálgast í gegnum vef atvinnu- og nýsköpunarráðuneytisins. /smh

HAUSTILBOÐ

NÚNA ER TILVALIÐ AÐ TRYGGJA SÉR TÆKI Á GÓÐU VERÐI



TWOSE BLOKKARSKERI
í votheysstæðu, 1,4m
Vörunúmer: TWECC20S
Verð áður kr. 592.000 án vsk.
TILBOÐSVERÐ kr. 355.000 án vsk.



AVANT JARÐTÆTARI
1000mm
Vörunúmer: AVA200
Verð áður kr. 355.000 án vsk.
TILBOÐSVERÐ kr. 248.000 án vsk.



PINNATÆTARI MED VALS
Tíman SRP 250
Vörunúmer: ERPICE250
Vinnslubreidd: 2,5 m
Þyngd: 950 kg
Verð áður kr. 995.000 án vsk.
TILBOÐSVERÐ kr. 697.000 án vsk.



AVANT SANDDREIFARI
90cm, lítið notaður
Vörunúmer: A2947
Verð áður kr. 355.000 án vsk.
TILBOÐSVERÐ kr. 266.000 án vsk.



JARÐTÆTARI
Tíman UHH 2500
Vörunúmer: FRESA2500
Vinnslubreidd: 2,5 m
Þyngd: 1025 kg
Verð áður kr. 848.000 án vsk.
TILBOÐSVERÐ kr. 636.000 án vsk.



AVANT RÚLLUHNÍFUR
Vörunúmer: A36199
Verð áður kr. 295.000 án vsk.
TILBOÐSVERÐ kr. 236.000 án vsk.

VB
LANDBÚNAÐUR ehf.
VB Agriculture Ltd.

www.VBL.is

REYKJAVÍK
Krókháls 5F
110 Reykjavík
Sími: 414-0000

AKUREYRI
Baldursnes 2
603 Akureyri
Sími: 464-8600

Haustið er tími framkvæmda - eigum til afhendingar:

TRIMO GÁMAHÚS



Eigum til afhendingar bogahýsi frá Future Rundbuehaller. Stálvirkið er galvaniserað og bárauárnið tilsniðið. Fljótleg og hagkvæm lausn! Til í eftirfarandi stærðum:

5x6 án framgafis
5x6 með framgafli og hurð (2,4x2,4m)
5x9 með framgafli og hurð (2,4x2,4m)

Trimó gámahúsin færð þú hjá HÝSI. Eigum til á lager gáma með og án salernis. Tilbúið til afhendingar! Útvegum hús fyrir flestar gerðir bygginga, t.d fyrir ferðapjónustu, starfsmannahús, sumarhús eða íbúðarhús.

Bogahýsi til á lager



STEEKUR Söfnun sveppa

Fáum sögum fer af neyslu sveppa hér á landi fyrr á öldum. Áhugi á neyslu þeirra er því ný af nálíni en áhuginn hefur aukist hratt.

Ef safna á sveppum til átu er mikilvægt að vanda valið og neyta aldrei sveppa sem ekki hafa verið greindir í tegundir og hæfir til neyslu. Þrátt fyrir að hér á landi vaxi fáir eittraðir sveppir er aldrei of varlega farið og óþarfi að fara út í tilraunastarfsemi.

Byrjendum er ráðlagt að læra að þekkja nokkrar algengar tegundir til að byrja með, til dæmis kúalubba, furusvepp og gorkúlu, en láta aðra sveppi eiga sig í fyrstu. Smám saman, eftir því sem þekkingin eykst, er nýjum tegundum bætt við í söfnunarferðum.

Villtir íslenskir matsveppir eru allir hattsveppir en lögun hattsins getur verið mismunandi, þeir geta verið hvelfdir, flatar eða kúlulaga. Ef lítið er undir hatt stórsveppa eru þar annaðhvort fanir eða pípur og lítið mál er að þekkja þær í sundur. Undir hatti pípusveppa er röð lóðréttar pípa sem minna einna helst á svamp. Fansveppir hafa aftur á móti lóðrétt blöð eða fanir sem liggja undir hattinum.

Allir pípusveppir nema einn, píparsveppur, sem hér hafa fundist eru ætíð. Þeirra á meðal eru lerkí- og furusveppir, kóngssveppurinn og kúalubbi.

Sveppir skjóta upp kollinum síðsumars í ágúst og fram eftir hausti í september og jafnvel fram í október ef vel viðrar. Mest er um þá í skóglendi. Sumar tegundir vaxa í kringum ákveðnar trjátegundir eins og furusveppur og lerkisveppur en aðrar lifa í sambýli við margar tegundir eins og kóngssveppur og kúalubbi.

Best er að tína sveppi 3 til 4 dögum eftir rigningu og í þurru veðri því annars eru þeir slepjulegir viðkomu. Þá er líka mest af þeim.

Sveppir eru bestir á meðan þeir eru ungir og óskemmdir af áti snigla eða skordýra. Þegar sveppir eru tindir skal taka neðst um stafinn og snúa honum varlega og losa þannig frá jarðveginum. Einnig má skera þá lausa með beittum hníf. Ekki er ráðlagt að kippa sveppum upp því þá er hætt við að imurnar eða sveppþræðirnir skemmist.

Ráðlegt er að tína sveppi í ílát sem loftar vel um, kórflu eða kassa en aldrei í plastpoka eða plastílát því þá rotna þeir. Gott er að skera neðsta hlutann af stafnum burt og hreinsa skal allt lauf og óhreinindi af um leið og sveppirnir eru tindir og er ráðlegt að fjarlægja allar skemmdir strax.

Ef til stendur að þurrka sveppina er gott að skera þá í tvennt til að sjá hvort þeir eru maðkaðir. Möðkuðum sveppum verður að henda og er best að gera það á staðnum.

Sveppir eru viðkvæmir og geymast illa og óráðlegt er að geyma ferska sveppi lengur en sólarhring eftir að þeir eru tindir. Algengasta geymsluaðferðin er frýsting eða þurrkun.

Ef frýsta á sveppina skal hreinsa þá vel og skera í bita. Hita skal bitana við vægum hita á pönnu og láta þá svo kólna. Að því loknu skal setja þá í ílát og í frýsti. /VH

HLUNNINDI & VEIÐI

Gekk eins og í lygasögu

Gunnar Bender

gunnarbender@gmail.com

„Já, ég var að koma af hreindýra-slóðum fyrir fáum dögum,“ sagði Hinrik Ingi Guðbjartsson hreindýraveiðimaður.

„Ég kom til Villa [Vilhjálm Vernharðssonar] á Möðrudal á mánudagskvöld og þá sagði hann mér að tarfahjörð með sex risa-stórum höfðingjum hafi sést fyrr í sumar. Þeir hafi sést aftur þá um daginn og var stefnan tekin til að reyna að komast í færi við þá daginn eftir.

Ég Villi og leiðsögumaðurinn fórum af stað klukkan 8 og fundum hjörðina fljótlega, eða um hálf tíma seinna. Þá voru tvær hreindýrskýr og fjórir kálfar búnir að bætast í hópinn.

Við vorum komnir í færi klukku-tíma síðar. Þar lá hjörðin með sólina í bakið og vindinn í fangið svo dýrin sáu okkar aldrei.

Við biðum eftir að þau stæðu upp og þá felldi ég þennan tarf sem



Hinrik Ingi Guðbjargarson með tarfinn sem hann skaut.

reyndist vera 111 kg og var hann þá með svakalega flottri kú.

Við vorum komnir til baka á Möðrudal klukkan 12 svo þetta gekk

eins og í lygasögu,“ sagði Hinrik Ingi að lokum.

Erfitt að bíða eftir að komast í Miðfjarðará

Miðfjarðará er önnur besta lax-veiðiáin á eftir Ytri Rangá þetta árið og þegar veiðitíminn er úti verður sama staða. Langt er í næstu veiðiár. Hafþór Óskarsson fór í Miðfjörðinn fyrir skömmu og varð ekki fyrir vonbrigðum með ferðina. Gefum Hafþóri orðið.

„Já, loksins var ég mættur, enda búinn að hlakka til í marga mánuði til þessa dags að mæta í Miðfjarðarána. Hafði heyrt svo mikið um hana í gegnum árin. Á móti mér tók fallegt veiðihús og frábær staðarhaldari, Rafn Valur Alfreðsson, hann og allt hans starfsfólk eru fagmenn fram í fingurgóma.

Ég var svo lánsamur að fara í þennan túr með góðum félögum og við höfðum aldrei veitt þessa á. Við fengum allir topp veiðileiðsögumenn, okkar maður, Kristinn, fór með okkur fyrst í Túnhylinn. Það voru ekki liðnar margar mínútur áður en við settum í þessa fallegu 80 cm hrygnu og tók hún frances 14.

Við tókum tvö fiska úr þessum flotta hyl og fiskur var stökkvandi um allt allan tímann sem við vorum við veiðar þarna. Svona var þetta



Hafþór Óskarsson með laxinn úr Sandgilshylnum.

á allflestum veiðistöðum sem við veiddum í.

Ég var búinn að setja mér smá markmið fyrir ferðina, að bæta mig varðandi stærð á veiddum laxi. Var fastur í 84 cm en það átti eftir að breytast.

Við vorum komnir að veiðistað númer 338 Sandgilshylur, ég var

ákveðinn að prófa að „hitcha“. Setti undir litla hitch flugu (gul og svört með gylltum kraga). Ég renndi flugunni yfir hylinn nokkrum sinnum og náði að sára upp þennan fallega fisk. Ekki festi hann sig þó á krókinn. Veiddi mig niður 20 metra og þar beið „makker“ [leiðsögumaður] með

smá hressingu við bakkann. Við hvíldum okkur smá stund og eftir hressingu þá sagði ég: „Halli, ég ætla að taka annað rennsli yfir hylinn og veiða þennan stóra sem ég reisti áðan.“

Víti menn, í öðru kasti þá kom hann úr djúpinu og tók fluguna eins og hann hefði aldrei séð svona kvikindi fyrr. Þetta var geggjuð taka, ég sá allan fiskinn koma upp á yfirborðið og taka fluguna. Sá strax að þetta var með því stærra sem ég hafði sett í nokkurn tímann. Fiskurinn leitaði beint niður í hylinn og stöngin bognaði alveg niður í kork, þetta var geggjað. Nú var bara að gera allt rétt og elsku besti veiðihnútur, haltu, haltu, haltu!

Baráttan stóð yfir í góðar 15 mínútur og þessi úrilli hængur var mældur 93 cm ... já, ég náði að toppa mig. Síðan var ekkert annað að gera en að kyssa hann bless og þakka honum fyrir frábæra baráttu,“ sagði Hafþór enn fremur, verulega hress með veiðitúrinn. Þetta holl í Miðfjarðará endaði í 125 löxum sem er bara verulega gott á þessum tíma árs.

Gott veður skiptir máli



Hilmar Jónasson með lax úr Langá á Mýrum.

„Það er fiskur um alla á en erfitt að fá hann til að taka,“ sagði Hilmar Jónasson er við heyrðum í honum við Langá á Mýrum þaðan sem fáir hafa farið fisklausir í sumar.

„Jú, þetta er allt í lagi,“ sagði Gylfi Gautur og hélt áfram að segja mönnunum til. Lítið vatn, fiskurinn erfiður að taka, svona var þetta bara, en gott veður.



Nýja veiðihúsið við Mýrarkvíslina.

Nýtt veiðihús við Mýrarkvísl

Mýrarkvísl í Reykjavhverfi er aldeilis á uppleið en veiðifélagið lét byggja glænýtt veiðihús við ána í vetur og hefur það heldur betur slegið í gegn hjá gestum árinna í sumar.

Einnig hefur leigutaki í samstarfi við veiðifélagið unnið að því að bæta aðgengi að góðum veiðistöðum. Var meðal annars byggð brú yfir gilið til að stytta leiðina milli veiðistaða. Það verður gaman að fylgjast með þessari skemmtilegu á í framtíðinni.

„Það er byrjað að rigna og fiskurinn að taka,“ sagði Matthías Þór Hákonarsson við Mýrarkvísl fyrir



Boltalax úr Mýrarkvísl fyrir skömmu hjá erlendum veiðimanni.

Myndir / Matti fáum dögum. „Stóri fiskurinn er líka byrjaður að gefa sig, flottir fiskar,“ sagði Matthías að lokum.

BÁRUJÁRN
ALUSINK OG LITAD ALUSINK
PLÖTUR KLÆÐA 107 CM

NÝJUNG
VATNSRÁS

VEGGKLÆÐNINGAR
OG FLASNINGAR

KOPAR OG SINK
KLÆÐNINGAR

LÆSTAR

STJÖRNUBLIKK
VANTASDAGAR • ALUMÍNÍUM BLIKKINGAR • KANNASTÁL • SÁLUJÓRN
LÖFTUNARSTERNIR • SMÍÐ • ELEMENNT • VEGGFORM • KLÆÐNINGAR

Snögg og góð þjónusta!

Smiðjuvegi 2 • 200 Kópavogur • Sími 577 1200 • Fax 577 1201 • stjornublikk@stjornublikk.is • www.stjornublikk.is

STIGINN VERÐUR
FALLEGRI MEÐ GLERI.

Íspan
GLER OG SPEGLAR

ISPAN/ISPAN IS / ISPAN IS
SMÍÐJUVEGI 7 / KÓPAVOGI
SÍMI 54 54 300

Klæddu þig vel!

Vind- og vatnsheldur jakki úr efni sem andar. Vatnsheldir saumar. Hettuna er hægt að fjarlægja. Verð: 18.300 kr. Hafðu samband. Við veitum þér faglega aðstoð.

DYNJANDI
allt fyrir öryggið

Skeifunni 3h | Sími: 588 5080 | dynjandi.is

STARFSMENN S.S. SMÍÐIR, RAFVIRKJAR, PÍPARAR, BIFREIÐASTJÓRAR, VÉLVIRKJAR OG MÁLARAR

PROVENTUS
Starfsmannaþjónusta

551 5000

Ármúla 15, 108 Reykjavík - www.proventus.is - proventus@proventus.is

Bændablaðið
Smáauglýsingar 56-30-300

FEDERAL PREMIUM
Federal amerísku gæsaskotin af bestu gerð og á góðu verði.

Vesturröst
60 ÁRA
1957 - 2017

Federal Premium 2 3/4
12ga
23/4" Magnum
40gr
Hraði 1500 fet
koparhúðuð högl

Kr. 3.390

Federal Prairie Storm
12ga
Hraði 1350 fet 46 gr.
Koparhúðuð Premium högl (70%) & nickel-plated Flitestopper blý (30%) -

Federal Premium Mag 3"
46gr
Hraði 1350 fet
koparhúðuð högl
25 stk. í pakka

Kr. 3.950

Kr. 3.950

Vesturröst

Sérverslun veiðimannsins - Laugarveg 178 - Sími: 551 6770 - www.vesturroost.is

IS HURÐIR BÍLSKÚRSHURÐIR | IÐNAÐARHURÐIR

www.ishurdir.is

✓ ÍSLENSK FRAMLÍÐSLA, SMÍÐI OG SAMSETNING
✓ ALLAR HURÐIR SMÍÐADAR SAMKVÆMT MÁLI
✓ MARGAR ÚTFÆRSLUR OG LITAMÖGULEIKAR
✓ ÁRATUGA REYNSLA STARFSMANNA Í HURÐUM
✓ HÁGÆÐA HRÆFNI
✓ PÓLA VEL ÍSLENSKT VEDURFAR
✓ STUTTUR AFGREIÐSLUTÍMI

ÝMSAR GERÐIR & ÚTFÆRSLUR

YFIR 20 ÁRA REYNSLA Í HURÐUM Á ÍSLANDI

ÍSLENSK FRAMLÍÐSLA

STÍLHREINAR BÍLSKÚRSHURÐIR
FYRIR BÍLSKÚRINN

ÖFLUGAR IÐNAÐARHURÐIR
FYRIR IÐNAÐINN

FÁÐU HEIMSÓKN
SÖLUBÁÐGJAFI OKKAR KEMUR A STADINN, VEITIR FAGLEGA RÁÐ GJÖF OG GERIR ÞÉR VERTILÍÐ. VINSAMLEGAST ÖSKIÐ EFTIR HEIMSÓKN Í SÍMA 865-1237 EÐA Á logi@ishurdir.is

IS HURÐIR
Sími 564 0013 | www.ishurdir.is

HAFÐU SAMBAND
✓ IS Hurðir ehf.
✓ Reykjalundi, 270 Mosfellsbæ
✓ Sími: 564 0013
✓ logi@ishurdir.is / 865 1237
✓ www.ishurdir.is

Landssamband hestamanna með málþing:

Rætt um úrbætur í reiðvegamálum

Guðrún Hulda Pálsdóttir
ghp@bondi.is



Landssamband hestamanna-félaga stendur fyrir málþingi um úrbætur í reiðvegamálum þann 14. október næstkomandi í Menntaskóla Borgarfjarðar í Borgarnesi.

Málþingið hefst kl. 10 á skráningu og morgunverði og lýkur um kl. 15.30–16 með samantekt og útbúinni áskorun um úrbætur í reiðvegamálum, að því er fram kemur í tilkynningu frá LH. Léttur hádegismatur verður í boði Landssambandsins. Fulltrúar reiðveganeftanda hestamannafélaga eru sérstaklega hvattir til að mæta, en málþingið er öllum opið sem hafa áhuga á málaflokknum.

Enginn þátttökukostnaður er en tilkynna þarf þátttöku á netfangið lh@lhhestar.is fyrir 9. október nk.

Uppskeruhátíð hestamanna í Reykjavík

Félag hrossabænda og Landsamband hestamannafélaga blása til uppskeruhátíðar hestamanna laugardagskvöldið 28. október á Hilton Reykjavík Nordica.

Um er að ræða kvöldverð, skemmtun og ball að því er fram kemur í tilkynningu frá LH og Fhb. Hápunktur kvöldsins er alla jafna afhending verðlauna í hinum ýmsu flokkum hestaþróttar og ræktunar. Veislustjóri verður Atli Þór Albertsson leikari og hljómsveitin Albatross leikur fyrir dansi, með Sverri Bergmann í broddi fylkingar.

Miðaverð á uppskeruhátíðina eru 11.800 kr. og fer miðasala fram gegnum netfangið meetings@icehotels.is

Þá býður Hilton Reykjavík Nordica gestum uppskeruhátíðarinnar sérstakt tilboð á gistingu í takmörkuðu magni.



Magnús Skúlason og Valsa.

Samkvæmt því kostar tveggja manna herbergi í eina nótt 19.900 kr. án morgunverðar. Hægt er að bæta við aukanoft fyrir kr. 15.900 kr. Hægt er að bóka gistingu í gegnum netfangið meetings@icehotels.is eða í síma 444-5029, skv. tilkynningu.

Heimsmeistarari ræðir þjálfun fimmgangshesta

Fræðslunefnd hestamanna-

félagsins Geysis boðar til fræðslufundar með heimsmeistararum Magnúsi Skúlasyni á Hótel Strakta á Hellu 13. október kl. 20. Efni fundarins verður þjálfun fimmgangshests með áherslu á þjálfun skeiðs.

Magnús er þaulreyndur keppnismaður í hestaþróttum og hefur verið verðlaunaður fyrir framgöngu sína á keppnisvælinum m.a. hampað

heimsmeistaratitlum í fimmgangi og skeiðgreinum. Magnús varð enn á ný heimsmeistari á síðustu heimsleikum, nú í gæðingaskeiði og í samanlögðum fimmgangsgreinum.

Aðgangseyrir á fræðslufundinn er 2.000 kr. en félagar í hestamannafélaginu Geysi greiða 1.500 kr. Frítt er fyrir 14 ára og yngri, að því er fram kemur í tilkynningu frá Geysi.



Hestamenn vilja úrbætur í reiðvegamálum.

Folald sumarsins 2017

Við minnum á leik Bændablaðsins með lesendum um útnefningu á „Folaldi sumarsins 2017“. Við hvetjum fólk sem er með áhugaverðar myndir af folöldum frá sumrinu í fórum sínum að skila inn myndum sem allra fyrst ásamt skemmtilegri sögu.

Eins og tvö undanfarin ár hvetur Bændablaðið hestaáhugafólk til að skila inn ábendingum um folald sumarsins 2017. Óskað er eftir myndum og að rökstuðningur fylgi fyrir hvað það eigi að útnefnast hið eina sanna folald sumarsins. Myndir og texta skal senda til Bændablaðsins á netfangið hk@bondi.is.

Íslensk hross státa af miklum fjölbreytileika í lit og skapgerð ekki síður en íslenska kúakynið og sauðfé landsmanna. Til að skerpa á vitund landsmanna um þessa eiginleika íslenska hestsins kom Páll Imsland með þá hugmynd að gera úr þessu leik með lesendum. Snýst hann um að blaðið birti myndir sem áhugaverðar þykja undir þemanu „Folald sumarsins“.

Leikurinn felst í því að lesendur sendi blaðinu myndir með upplýsingum og rökstuðningi fyrir að það eigi að útnefnast hið eina sanna folald sumarsins.

Nauðsynlegt er að saga fylgi mynd sem rökstyðji eiginleikana. Bent skal á að góð mynd og góð saga getur haft töluverð áhrif á úrslitin. Texti má þó helst ekki vera lengri en 500 orð.

Sagan gæti verið af óvenjulegum vitsmunum folaldsins, vináttutengslum eða óvenjulegum samskiptum manna og dýra. Það sem setur tilnefningum skorður er sem sagt harla fátt annað en eitthvað einstakt og athyglisvert.

Í rökstuðningi þarf líka að



Folald sumarsins 2016 var Von frá Ártúnum ásamt fóstru sinni og eiganda, Höllu Bjarnadóttur, og tveim austurrískum vinnukonum.

tilgreina nafn folalds, fæðingarstað og helst númer í WorldFeng. Einnig foreldra folaldsins og hugsanlega eitthvað frekar um ættarsöguna ef þörf þykir. Þá er nauðsynlegt að nafn höfund mynda fylgi líka. Mikilvægt er að mynd sé í bærilegum gæðum til birtingar og í jpeg formi. Myndir teknar á farsíma geta líka verið brúklegar.

Margvíslegir eiginleikar geta verið gjaldgengir

Folaldið má hafa til að bera hvaða eiginleika sem vill svo fremi að þeir þyki að einhverju leyti einstakir eða sérstakir, þannig að það skeri sig úr fjöldanum. Þetta gæti verið óvenjulegur litur eða litasamsetning eða önnur útlitseinkenni. Það gætu líka verið eiginleikar af öðru tagi, svo sem skapferli, fjör, fimi eða einstakir gangeiginleikar.

Dómnefnd undir stjórn Páls Imslands mun síðan meta hvaða folald sé þess verðugt að hljóta þessa útnefningu og fá skjal því til staðfestingar. Ráðgert er að birta myndir af þeim folöldum sem þykja skara fram úr síðar í haust. /HKr.



Stóðréttir haustið 2017

Mikill áhugi er fyrir stóðréttum ekki síður en fjárréttum. Hér er listi yfir stóðréttirnar sem að þessu sinni eru 19 talsins. Ekki voru þó fyrirbyggjandi upplýsingar um þær allar þegar blaðið fór í prentun. Samkvæmt þeim upplýsingum

sem blaðið hefur fengið eru síðustu stóðréttir haustsins þann 7. október í Viðidalstungurétt og Flókadalsrétt.

Listi yfir fjárréttir er á blaðsíðum 32 og 33 ásamt korti sem sýnir staðsetningu réttanna.

Fyrirvari er gerður á að einhverjar villur kunni að hafa slæðst inn og verður þá reynt að bæta úr því í næsta blaði eftir því sem kostur er. Sömulleiðis eru ábendingar vel þegnar ef einhverjar réttir hafa orðið útundan í upptalningu blaðsins. /TB

Auðkúlurétt við Svínvatn, A.-Hún.	laugardaginn 23. sept. kl. 16.00	Silfrastaðarétt í Blönduhlíð, Skag.	sunnudaginn 24. sept.
Árhólarétt í Unadal, Skag.	föstudaginn 29. sept. kl. 13.00	Skarðarétt í Gönguskörðum, Skag. ✓	laugardaginn 16. sept.
Deildardalsrétt í Deildardal, Skag.	föstudaginn 29. sept.	Skrapatungurétt í A.-Hún.	✓ sunnudaginn 17. sept. kl. 11
Flókadalsrétt, Fljótum, Skag.	laugardaginn 7. okt.	Staðarétt í Skagafirði.	✓ laugardaginn 16. sept.
Hlíðarétt við Bólstaðarhlíð, A.-Hún. ✓	sunnudaginn 17. sept. kl. 16	Tungurétt í Svarfaðardal, Eyf.	laugardaginn 7. okt.
Laufskálarétt í Hjaltadal, Skag.	laugardaginn 30. sept.	Unadalsrétt í Unadal við Hofsós, Skag.	föstudaginn 29. sept.
Melgerðismelarétt í Eyjafjarðarsveit	laugardaginn 7. okt.	Undirfellsrétt í Vatnsdal, A.-Hún.	laugardaginn 23. sept. kl. 9.00
Miðfjardarétt í Miðfirði, V.-Hún. ✓	laugardaginn 9. sept.	Viðidalstungurétt í Viðidal, V.-Hún.	laugardaginn 7. okt. kl. 11.00
Sauðárkróksrétt, Skag	✓ laugardaginn 16. sept.	Þverárrétt í Vesturhópi, V.-Hún.	laugardaginn 30. sept.
Selnesrétt á Skaga, Skag.	✓ laugardaginn 16. sept.	Þverárrétt ytri, Eyjafjarðarsveit	laugardaginn 7. okt.



Gúmmíbelti

- Fyrir smágröfur



Vertu vinur okkar á Facebook

Sími: 517-8240 - Súðarvogur 20 - www.eyjalind.is



Glæsilegar þýskar kerrur



Traustur undirvagn - ál skjólborð

Gæða kerrur - Góð verð

Komið og kynnið ykkur úrvalið



FLUGUMÝRI 8 - 270 MOSFELLSBÆ
SÍMI: 894 5111 - www.brimco.is

Bændablaðið
Smáauglýsingar 56-30-300

Uppskeruhátíð hestamanna



LAUGARDAGINN 28.10.2017 Á HILTON REYKJAVÍK NORDICA



Veislustjóri: Atli Þór Albertsson
Hljómsveit kvöldsins: Albatross

Forréttur: Vox skelfiskssúpa
Aðalréttur: Nautalund chimichurri
Eftirréttur: Pistasíu hvít súkkulaði mousse með hnetucrumble

MIÐAVERÐ 11.800 kr.

MIÐASALA OG FREKARI UPPLÝSINGAR:
MEETINGS@ICEHOTELS.IS

GOTT VERÐ Á FJÓRRHJÓLUM

ÞEKKT MERKI MEÐ YFIR 50 ÁRA FARSÆLA SÖGU

Spil
Power stýri
Rafmagns driflæsingar
Dráttarkrókur og tengill
Framleitt í U.S.A



ARCTIC CAT TRV 550 - kr. 1.689.000,-
ARCTIC CAT TRV 700 - kr. 1.960.000,-
Götuskráð. Verð með vsk.

ARCTIC SPORT

Miðhrauni 13 - 210 Garðabæ - Sími 578-0820 - arcticsport.is



FRÉTTASKÝRING

Ósýnilegt plast er allt í kringum okkur samkvæmt nýlegum rannsóknum:

Plastagnir sagðar vera í kranavatni milljarða manna og loftinu sem við öndum að okkur

– Engar rannsóknir eru til um plastmengun neysluvatns á Íslandi en heimilin eru líka mikil uppspretta örplastmengunar

Hörður Kristjánsson
hk@bondi.is



Milljarðar manna í heiminum eru á hverjum degi að drekka vatn sem getur verið mengað af örsmáum plastögnum. Loftið sem við öndum að okkur er líka mengað gerviefnatrefjum. Þetta eru m.a. niðurstöður í rannsókn Orb Media á kranavatni í á öðrum tug ríkja víða um heim.

Miðað við þetta ætti aðgengi Íslendinga að gnægð hreins vatns að vera orðið enn verðmætara en nokkru sinni fyrr. Engin rannsókn hefur samt verið gerð á því hvort plastagnir sé að finna í neysluvatni hér á landi. Samkvæmt upplýsingum frá Matvælastofnun MAST hafa engar slíkar mælingar verið gerðar á þeirra vegum. MATÍS hefur aftur á móti skoðað gerviefni sem berst til sjávar með skólpi. Hrönn Ólína Jörundsdóttir, sviðstjóri hjá MATÍS, segir að þar á bæ hafi menn ekki skoðað neysluvatnið með tilliti til mengunar á örplastögnum.

„Ég tók þátt í norrænu samstarfsverkefni þar sem við skoðuðum skólpi og hversu mikið plast væri að fara í sjóinn í gegnum skólphreinsistöðvarnar. Þar vorum við þó að skoða miklu stærri agnir en talað er um varðandi neysluvatnið. Við höfum ekki haft möguleika á að skoða svo litlar agnir.“

Hrönn segir að ekki sé langt síðan vísindamenn hafi uppgötvað að öragnir af plasti væri að finna í hafinu og víðar í umhverfi okkar. Þótt talað væri um plastagnir í neysluvatni þá þyrfti ekki endilega að vera að þær væru komnar úr vatnsbólunum sjálfum. Á undanförunum árum hafi nefnilega fæst í vöxt að vatnslagnir séu úr plasti. Slíkar lagnir gætu gefið frá sér örtiltar agnir af plasti. Hún segir að þessar fregnir hafi vissulega ýtt við mönnum um að skoða stöðu neysluvatnsins hérlandis. Þar hafi nokkur sveitarfélög lýst áhuga á að láta kanna stöðuna hjá sér, en allt væri þetta spurning um áhuga og kostnað.

Kranavatn í Bandaríkjunum í 94% tilvika mengað af plastögnum

Vísindamenn í Bandaríkjunum sem rannsökuðu 159 vatnssýni víða úr heiminum komust að því að algengust var mengunin í Bandaríkjunum, eða í 94% tilvika. Greint var frá þessari rannsókn Orb Med í breska blaðinu Guardian fyrir skömmu og vakti umfjöllunin strax mikla athygli. Meira að segja reyndist kranavatnið í þinghúsinu í Washington vera plastmengað sem og í höfuðstöðvum umhverfisverndarstofnunar Bandaríkjanna og í Trump-turninum í New York. Þá reyndist kranavatn í Líbanon og á Indlandi næstmest mengað, en sýni komu einnig frá Úganda, Ekvador og Indónesíu.

Rannsóknin var framkvæmd af University of Minnesota School of Public Health. Að meðaltali voru 83% kranavatnssýna sem tekin voru víða um heim menguð af plasttrefjum.

Í Bretlandi, Þýskalandi og í Frakklandi var hlutfall mengaðra vatnssýna 72%.

Að meðaltali voru 4,8 plasttrefjaagnir í hverjum 500 milli-



Plastmengun í heiminum er orðið gríðarlegt vandamál. Plastmengun hafanna er búin að vera þekkt í mörg ár, en færri hafa gert sér grein fyrir að öragnir úr plasti sé komið í drykkjarvatn víða um heim. Þá eru örugglega ekki allir sem gera sér grein fyrir mikilli örplastmengun sem verður á hverju einasta heimili. Það er frá teppum, húsgögnum, tölvubúnaði, farsímum og ekki síst frá fatnaði sem í flestum tilvikum inniheldur einhvers konar plastefni. Plastefni eru líka mikið notuð í íþróttafatnað og í fina útivistarfatnað hörðustu umhverfissinna.

Mynd / Orb Media



Tannkrem og ýmiss konar hreinsiefni innihalda í mörgum tilvikum örtiltar plastkúlur sem eiga að virka eins og hálfgerður sandpappír á hold og tennur. Allt það örplast berst svo með skólpi til sjávar.



Á umbúðum hreinsivara og ýmissa húðsnyrtivara fer yfirleitt ekki mikið fyrir smáa letrinu um að í vörum leynist plast.



Það fer ekki alltaf mikið fyrir plastinu sem við erum að menga umhverfið með.

lítur af kranavatni í bandarískum sýnum, en um 1,9 í Evrópu.

Það eru þó ekki bara plastagnir sem menga vatn. Í niður-

stöðum annarrar rannsóknar sem birtar voru á vefsíðu Waterworld í ágúst 2016 var greint frá rannsókn Harvard-háskóla sem sýndi að drykkjarvatn 6 milljóna Bandaríkjamanna væri mengað af PFAS iðnaðarúrgangsefnum sem nefnd eru polyfluoroalkyl og perfluoroalkyl. Í rannsókninni kom í ljós að vatnið var mest mengað þar sem verksmiðjussvæði eða athafnasvæði hersins voru nærri uppðælingu grunnvatns. Mengaða vatnið fannst hjá 66 vatnsveitu-fyrirtækjum. Á árunum 2000 til 2002 gerði umhverfisverndarstofnun Bandaríkjanna (USEPA) samkomulag við 8 fjölþjóðleg fyrirtæki að draga úr mengun PFAS efna um 95% fyrir 2010. Kanadísk stjórnvöld gerðu sambærilegt samkomulag við þarlend fyrirtæki og reglur í þessa veru voru settar hjá Evrópusambandinu 2006 og 2009. Þrátt fyrir þetta er PFSA mengun enn að finn í drykkjarvatni.

Gnægð af hreinu neysluvatni á Íslandi

Neysluvatn víðast á Íslandi er úr lindum sem siast hafa í gegnum jarðlög á löngum tíma. Er því afar ólíklegt að slíkt vatn innihaldi plastagnir eða aðrar trefjar. Þannig er það m.a. með kranavatnið sem kemur úr Gvendarbrunnnum ofan við Reykjavík. Notkun á yfirborðsvatni úr stíflum eða þróm hefur farið mjög minnkandi á Íslandi á liðnum árum, en við notkun á slíku vatni hafa menn m.a. notað jarðvegssíur og geislun til að drepa sýkla. Það var því t.d. mikill happafengur fyrir Ísfirðinga þegar vatnsað opnaðist við gerð Vestfjarðaganga sem tekin voru í notkun 1996. Aður höfðu Ísfirðingar búið við yfirborðsvatn sem oft og tíðum var mjög mengað og varasamt til neyslu. Nú er þar tandurhreint og gerlasnautt vatn sem síað er í gegnum mörg hundruð metra þykk jarðlög. Enn er samt notast við yfirborðsvatn á nokkrum stöðum á landinu, en þá er það yfirleitt síað og geislað til að drepa bakteríur.

Það eru fáar þjóðir eins heppnar í vatnsmálum og við Íslendingar. Hér er gnægð vatns, en víða búa menn við skort á vatni. Þá beita menn einnig endurvinnslu á skólpi til að hreinsa vatn til neyslu. Má þar t.d. nefna sum ríki Bandaríkjanna eins og Kaliforníu, Virginíu, Nýju-Mexíkó og fleiri. Einnig lönd eins og Ástralíu, Namibíu, Singapúr. Þar búa menn stundum við hreinsað skólpi. Slíkt vatn er sagt vel hæft til drykkjar, en margaóar samt við því að drekka það og kaupa frekar vatn á flöskum.

Hreinsað vatn er samt sem áður víða notað m.a. til að brugga bjór og við áveitu í grænmetis- og ávaxtarækt. Líka er eitthvað um að slíkt vatn sé að finna sem átappað drykkjarvatn á plastflöskum, þótt þar sé yfirleitt lagt mikið upp úr að vera með hreint lindarvatn.

Örplast er líka í loftinu sem við öndum að okkur

Ör-rannsóknin um plastagnir í kranavatni sem Minnesota-háskóli framkvæmdi er sögð gefa til kynna að öragnir af plasti megi finna nær alls staðar í umhverfinu. Ekki bara í hafinu eins og vísindamenn hafa aðallega beint sjónum sínum að hingað til.

Í rykögnum sem fólk getur auðveldlega séð svífa í loftinu á heimilum sínum þegar sól skín inn um glugga, geta hæglega leynst plastagnir. Teppi á gólfum innihalda yfirleitt plast sem eru þá nylon, terylene eða acrylic (akríl) efni. Sama má segja um ýmis húsgögn eins og stóla og sófa. Þessi efni brotna smám saman niður í öreindir og þýrlast þá gjarnan upp sem ryk.

Sama er að segja um flestan þann fatnað sem við göngum í. Þar er sennilega fátt orðið um hrein náttúruleg efni nema kannski í alíslensku lopapeysunni.

Örplast skolest út við þvott

Við þvott skolest út agnir sem renna þá út í skoleiðslurnar. Rannsókn sem framkvæmd var af teymi Plymouth-háskóla í Bretlandi sýnir að við hvern þvott geta skolest út í umhverfið um 700.000 trefjaagnir. Náði rannsóknin yfir 12 mánaða tímabil þar sem skoðað var hvernig gerviefni leystust úr þvotti við mismunandi hitastig á vatni í sjálfvirkum þvottavélum. Fundu rannsakendur það út að akríl-efni voru verst mengunarvaldurinn og skiluðu út um 730.000 ögnum eftir hvern þvott. Það var um fimm sinnum hærri hlutfall en úr fatnaði sem gerður var úr pólýesterblandaðri bómull. Mismunandi efnablöndur í fatnaði losa mjög mismunandi magn agna.

Þurrkarar blása út mikilli örtrefjamengun

Enn meiri agnir geta svo farið út í andrúmsloftið við þurrkun á þvotti, ekki síst í þurrkurum sem nú eru á meirihluta heimila á Íslandi. Sennilega erum við í svipaðri stöðu hvað það varðar og Bandaríkjamenn, en þar er um 80% heimila með arfknúna þurrkara sem blása þurrkloftinu út í andrúmsloftið. Það kann því vel að vera að mun meira sé af örplasti sem við öndum að okkur en við gerum okkur grein fyrir.

85% örtrefja á ströndum sjávar eru vegna umsvifa mannsins

Raki í lofti getur líka dregið til sín örplastagnir sem þá skilar sér með rigningu til jarðar í vötn og jarðveg. Samkvæmt skýrslu Environmental Science & Technology sem gefin var út 2011 og fjöldi vísindastofnana um allan heim stóð að, kemur fram að örtrefjar sem finna má á ströndum sjávar um allan heim sé að 85% hluta séu upprunnin í sorpi og öðrum úrgangi frá mönnum.

Plastagnir í skólpi frá heimilum

Lengi hefur verið vitað að í skólpi berast plastagnir frá ýmsum efnum sem menn nota. Þar má nefna affall frá þvottavélum, úr tannkremlum sem blandað hefur verið með örplasti, úr snyrtivörum og ýmsu öðru. Þetta örplast fellur greinilega ekki út að öllu leyti í skolphreinsunarstöðvunum. Plastagnirnar skila sér því að einhverju leyti inn í veitukerfin, en annað skolest til sjávar.

Margar Evrópuþjóðir duglegar við vatnshreinsun

Þjóðverjar hafa verið framarlega í hreinsun á skólpi og hreinsa um 94–98% af sínu skólpi á meðan Bretar hreinsa aðeins um 39% og Frakkar 36%. Slökust hefur staðan verið meðal ESB-ríkja í Rúmeníu. Minnst af því sem hreinsað er hefur samt verið nýtt sem drykkjarvatn.

Í Þýskalandi er endurnýtt drykkjarvatn einungis sagt vera um 3% af notkuninni. Þetta kann þó vera að breytast vegna vaxandi eftirspurnar eftir vatni og mengunar grunnvatns.

Grunnvatn úr borholum sinnir um 65% af vatnsþörfinni í Þýskalandi og telst vera mjög gott vatn. Um 20% er yfirborðsvatn sem er næmt fyrir loftmengun, um 9% er hreint lindarvatn og um 6% hreinsað vatn úr ám, fljótum og vötnum. Sum þessara fljóta eru verulega menguð.

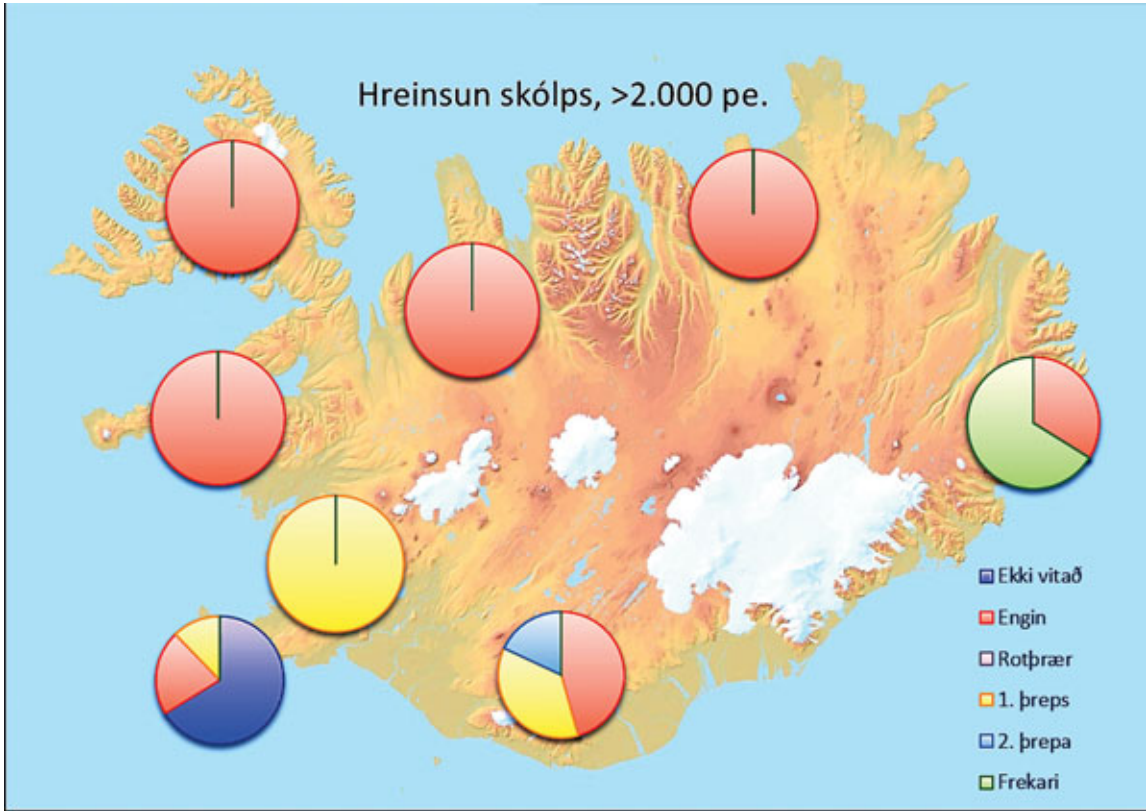
Þjóðverjar hafa lagt mikla áherslu á að koma í veg fyrir söun á vatni sem m.a. orsakast af lekum vatnslögnum. Þar tapaðist sem nam 6,5% af vatnsþörfinni árið 2007, samkvæmt skýrslu Water & Wastewater International (WWI). Samsvarandi vatnstap var þá 24,6% í Póllandi, 11% í Austurríki og 20,9% í Frakklandi (tölur í Frakklandi eru reyndar frá 2004).

Íslendingar miklir skussar í skolphreinsun

Þótt þjóðverjar þyki standa framarlega í hreinsun á skólpi, þá eru Svíar enn duglegri og hreinsa nær allt skólpmat sem þar fellur til. Danir og Finnar fylgja þar fast á eftir, sem og Hollendingar og Austurríkismenn. Íslendingar standa þessum þjóðum án nokkurs vafa langt að baki í þessum efnum.

Í nýrri samantekt Umhverfisstofnunar frá því nú í september 2017, um stöðu fráveitumála á landinu, kemur fram, að einungis 13 af 83 fráveitustöðvum á Íslandi, eða 16% fráveitna, uppfylltu kröfur sem hér eru gerðar um hreinsun á skólpi 2014. Samt hefur orðið bylting í þessum efnum frá 1996 þó að á stórum landsvæðum sé enga hreinsun að finna.

Þar sem skólp er hreinsað, eins og á höfuðborgarsvæðinu, er einungis um fyrsta þreps hreinsun að ræða. Þaðan kemur um 60% af skólpi sem til fellur á landinu. Árið 2014 var 68% skólps frá þéttbýli hreinsað með eins þreps hreinsun. Þá voru 2% með tveggja þrepa hreinsun og einungis 1% með þriggja þrepa hreinsun sem algeng er erlendis. Samkvæmt skýrslunni var 24% alls ekkert hreinsað og ekki vitað hvort 5% til viðbótar fari í gegnum einhverja hreinsun eða ekki. Af því skólpi sem myndaðist í þéttbýli á landinu var 94% losað í sjó, 5% í ár og stöðuvötn og 1% í ármynni eða grunnvatn.



Árið 2014 var 68% skólps frá þéttbýli hreinsað með eins þreps hreinsun. Þá voru 2% með tveggja þrepa hreinsun og einungis 1% með þriggja þrepa hreinsun sem algeng er erlendis. Samkvæmt skýrslunni var 24% alls ekkert hreinsað og ekki vitað hvort 5% til viðbótar fari í gegnum einhverja hreinsun eða ekki. Af því skólpi sem myndaðist í þéttbýli á landinu var 94% losað í sjó, 5% í ár og stöðuvötn og 1% í ármynni eða grunnvatn.

Mynd / Úr samantekt Umhverfisstofnunar 2017 um stöðu fráveitumála á Íslandi 2014

Vert að hafa áhyggjur af lífríkinu

Doktor Sherri Mason, sérfræðingur hjá ríkisháskóla New York í Fredonia, sem stjórnaði rannsóknum Orb Media, segir að nægar sannanir séu nú fyrir mengun af örplastögnum og vert sé að hafa áhyggjur af lífríkinu. „Ef þetta er farið að hafa áhrif á villta náttúru, hvað höldum við þá um áhrifin á okkur sjálf?“ spyr Mason.

Lítill sjálfstæð rannsókn sem gerð var á Írlandi í júní í fyrra sýndi einnig mengað kranavatn sem og brunnvatn. Doktor Anne Marie Mahon hjá Galway-Mayo tæknistofnuninni sem framkvæmdi rannsóknina, segir að ekki sé vitað um heilsufarsleg áhrif af plastmenguðu vatni á fólk. Þar ættu menn að hafa allan vara á og setja strax í gang vinnu til að finna út hver áhættan er. Hún segir einkum ástæðu til að hafa áhyggjur af tveim þáttum. Mjög smár plastagnir geti komist í frumur og sýkla. Ef örplastagnir eru þar þá er möguleiki á að þar finnist líka öragnir sem ekki er hægt að greina með góðu móti. Þegar agnirnar eru komnar niður í nano-skala, þá geta þær raunverulega komist í frumur og líffæri sem hlýtur að vera áhyggjuefni.

Í Orb Media-rannsókninni fundust agnir sem voru einungis 2,5 míkron að stærð, eða 2.500 sinnum stærri en nanometri. Örplastagnir geta borist í bakteríur í skólpi að sögn Mahon. Þá segir hún að rannsóknir sýni að mikið er af skaðlegum sýklum á plastögnum sem berast með skólpi í vatnshreinsunarstöðvar. Galway-Mayo stofnunin gerði einnig rannsókn í Norðurhöfum 2015 sem sýndi fram á tilurð örplasts í hafinu á norðurheimskaustsvæðinu.

Eitruð efnasambönd í örplasti

Örplastagnir innihalda eitruð efnasambönd. Rannsóknir á villtum dýrum hafa sýnt að þessi eitrefni geta leyst út í hold dýranna. Richard Thomson, prófessor við Plymouth-háskóla í Bretlandi, segir að það sé mjög skýrt að eitrefni geti borist úr plasti. Þegar plast fari í gegnum meltingarveg leysist slík efni mjög hratt út. Rannsóknir hans sýna að örplast er að finna í þriðjungi þess fiskjar sem veiðist við Bretlandsstrendur.

Umfang örplastmengunar á heimsvísu er rétt að koma í ljós. Í þýskri rannsókn kom t.d. í ljós að plasttrefjar var að finna í 24 tegundum af bjór sem prófaðar

Örplast í lungum manna

Í rannsókn sem gerð var í París 2015 uppgötvaðu vísindamenn örplast sem fallið hafði af himnum ofan. Áætluðu þeir að þrjú til 10 tonn af plasttrefjum félli á Parísarborg á hverju ári. Þá væru plastagnir einnig að finna í lofti á heimilum manna sem er í takti við athuganir á útblæstri þurrkara og losun frá teppum og fatnaði.

Frank Kelly, prófessor við umhverfisverndarsvið King's College í London, greindi breska þinginu frá þessum rannsóknum 2016. Sagði hann að ef við önduðum að okkur þessum ögnum, þá gæti það flutt ýmis eitrefni niður í neðri hluta lungnanna og hugsanlega leyst þau út í blóðið. Í ljósi talna úr Orb-rannsókninni sé orðið mjög aðkallandi að rannsaka áhrif plastagna á heilsu manna.

Haft er eftir Johnny Gasperi hjá Paris-Est Créteil-háskóla sem stýrði rannsókninni í París, að stöðuvötn gætu hæglega mengast af plastögnum sem falla, m.a. með regni úr andrúmsloftinu. Það þýðir að slíkar plastagnir eiga þá greiða leið inn í neysluvatn sem þaðan er tekið.

Réttlætianlegt að banna notkun örplasts í snyrtivörum

„Það sem við komumst að í París virðist sýna að gríðarlegt magn trefja sé í andrúmsloftinu,“ segir Gasperi. Töluverður hluti þeirra virðast eiga uppruna sinn í iðnaðarefnum sem innihalda plast.

Umræða um fyrrnefnda Orp-rannsókn frá því í júní á síðasta ári, hefur m.a. leitt til þess að samstaða virðist vera að skapast um að banna örplastagnir í snyrtivöruíðnaðinum. Oft er hægt að sjá það í smáa letrinu í innihaldslýsingum undir nafninu „Polyethylene“.

Richard Thompson, prófessor í sjávarlíffræði við Plymouth-háskóla, segir að sænska rannsóknin sem dregin var til baka um skaðsemi örplasts fyrir fiska hafi vissulega verið mikilvæg þó hún sé kannski ekki lykilatriði í þessum fræðum. Þrátt fyrir efasemdir sé samt fullkomlega réttlætianlegt að banna notkun örplasts í snyrtivörum.



Stærsta skolphreinsunarstöð í heimi er Blue Plains Advanced Wastewater Treatment Plant, sem hreinsar skólp frá Kólobúu-svæðinu, Maryland og Virginíu. Að meðaltali fara þar í gegn 300 milljón gallon, eða um 1,1 milljón tonna, af skólpi á dag. Eftir meðferð er hreinsuðu skólpvatninu veitt út í Potomac-ána sem rennur áfram út í Chesapeake-flóa.

voru. Einnig var að finna örplast í hunangi og sykri. Í því ljósi hljóta menn að spyrja sig um plastagnir í

grænmeti og ávöxtum frá löndum þar sem vökvað er með hreinsuðu skólpvatni og loftmengun er mikil.

TENGITAUGAR

FALLBLAKKIR

Fallvarnarbúnaður

Fjölbreytt og gott úrval til á lager

Námskeið um fallvarnir fyrir viðskiptavini

Skoðanir og eftirlit á fallvarnarbúnaði

BELTI

Hafðu samband og kynntu þér vöruúrvalið og þjónustuna



ÍSFELL
Ísfell ehf, Öseyrarbraut 28
220 Hafnarfjörður, Sími 5200 500
www.isfell.is, isfell@isfell.is

HLUNNINDI & VEIÐI

Reynir Bergsveinsson minkaveiðimaður er óhress með viðskiptin við sum sveitarfélög:

Segir mink drepa mikið af fugli og allan fisk í sumum ám

– Veiddi rúmlega 600 minka í gildrum á nýliðnu veiðitímabili á Suðurlandi, Vesturlandi og á Vestfjörðum

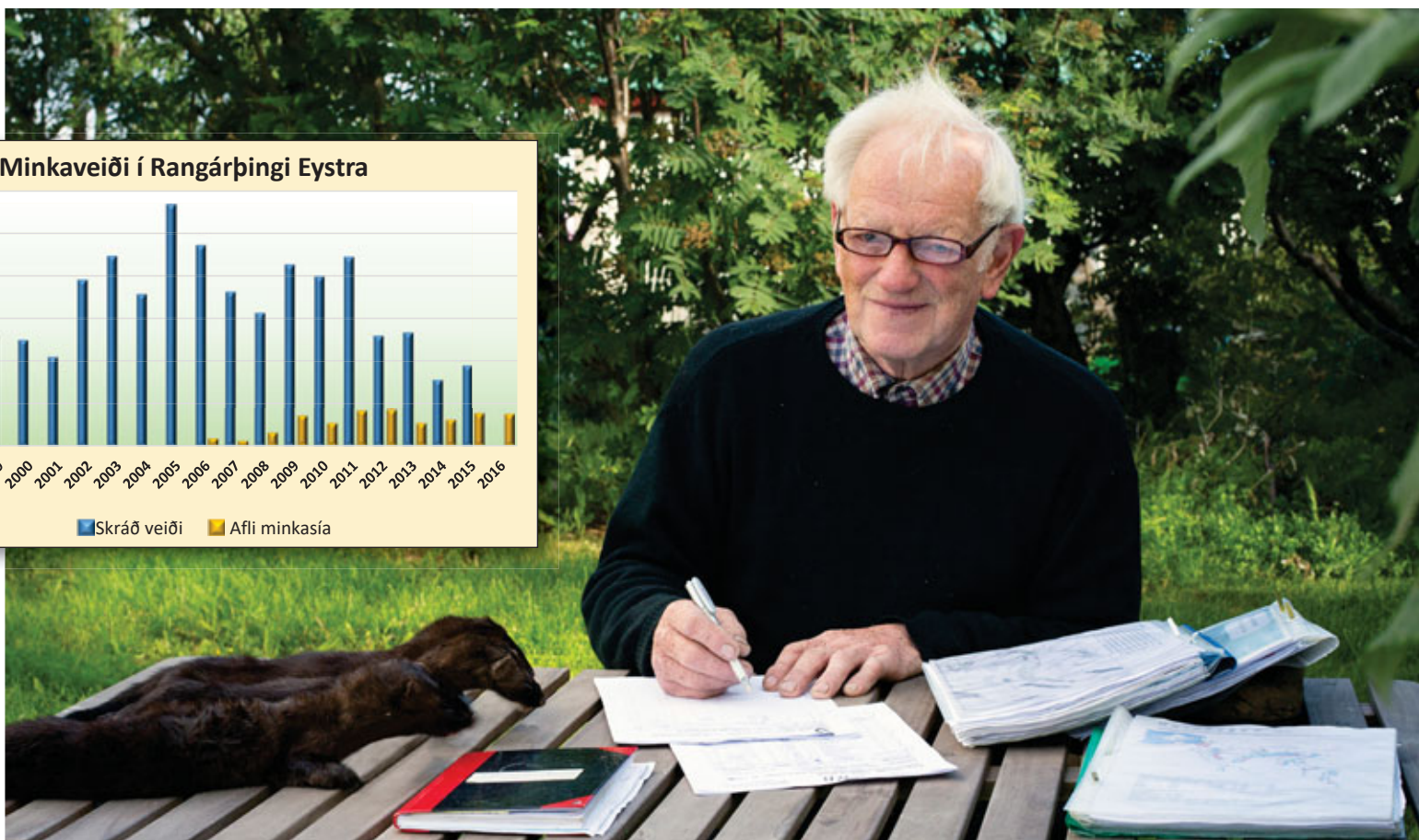
Reynir Bergsveinsson minkaveiðimaður segir oft illa staðið að því að halda villta minkastofninum í skefjum á Íslandi þrátt fyrir að minkurinn valdi oft miklu tjóni á fugli og í veiðiám.

Reynir segir að oft sé það meira í orði en á borði hvernig sveitarfélög standi að málum. Dæmi séu um það í sumum sveitarfélögum að hann hafi árum saman stundað minkaveiðar í gildrum án þess að fá nokkuð greitt fyrir það.

Segir Reynir að það virðist vera undirliggjandi í tillögum Umhverfisstofnunar á liðnum árum að gæta ýtrasta sparnaðar þegar kemur að launum og öðrum greiðslum til veiðimanna.

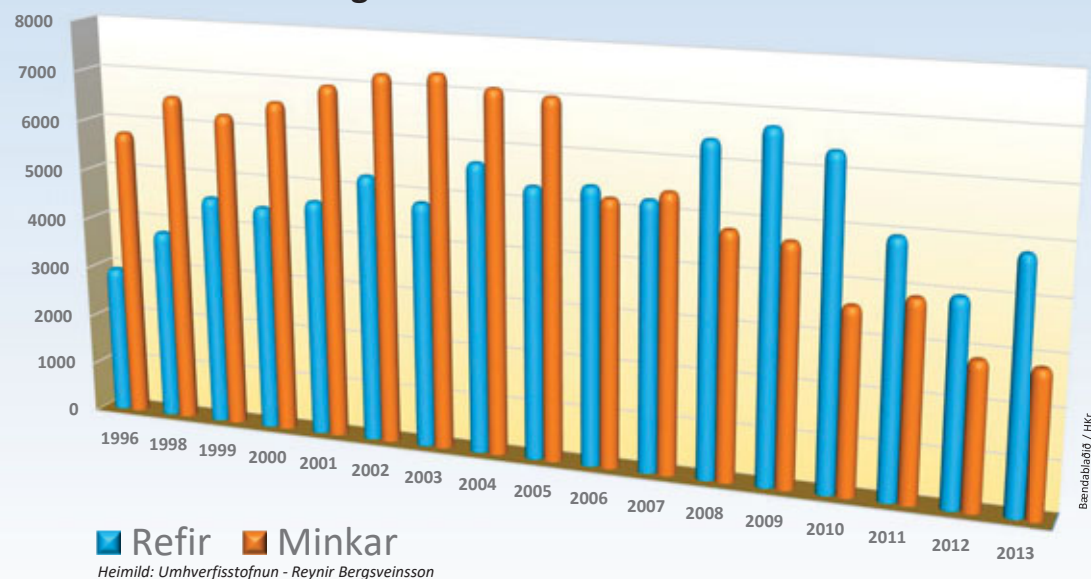
Þrjú sveitarfélög neita að greiða fyrir veiðar

„Greiðslur á kostnaði vegna þessara aðgerða eru ákvarðaðar með viðmiðunartextum sem Umhverfisstofnun býr til.

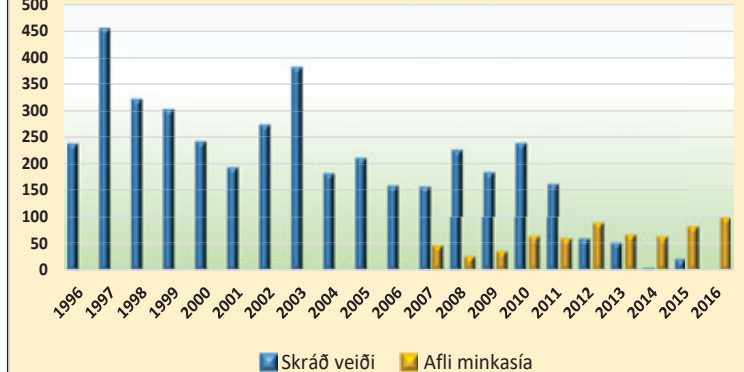


Reynir Bergsveinsson minkaveiðimaður segir að Umboðsmaður Alþingis hafi tekið samskipti sín við sveitarfélögin til sjálfstæðrar skoðunar og hafi í framhaldinu bent á ágalla í löggjöfnni. Fyrstu einstaklingarnir úr 2017-minkaárganginum fylgjast með þegar dánarvottorð þeirra er fært til bókar.

Þróun refa- og minkaveiða á Íslandi 1996 til 2013



Minkaveiði í Rangárpingi Ytra



Launataxtinn er nú sem stendur lægri en lægstu kjarasamningar.

Engar greiðslur fást frá 3 sveitarfélögum vegna 142 minka sem teknir voru úr minkasíum á þeirra svæði. Þó er enn furðulegra að sum sveitarfélög skuli komast upp með það að kvótasetja aflann.

Það má vera forsenda fyrir því að kvótasetja peningana en að kvótasetja aflann er illskiljanlegt þegar meindýr á í hlut,“ segir Reynir m.a. í grein sem hann skrifar og birt er í Bændablaðinu í dag á bls. 52.

„Umboðsmaður Alþingis tók til sjálfstæðrar rannsóknar viðskipti sveitarfélaga við minkaveiðimenn og lögaðila og gerði grein fyrir rannsókninni og niðurstöðu hennar og benti á ágalla í löggjöfnni.

Umhverfisstofnun er væntanlega að huga að úrbótum,“ segir Reynir.

Rúmlega 600 minkar veiddust í síur

Á svæðum um Suðurland, Vesturland og Vestfirði veiddust rúmlega 600 minkar í minkasíur á tímabilinu júlí 2016 – júlí 2017. Á sumum svæðum hefur fækkað verulega liðin ár, en nú gætir fjölgunar á stöku stað. Líklegt er, að

mati Reynis, að síðasti vetur hafi verið þægilegri fyrir minkinn en árin á undan.

Reynir heldur nákvæma skrá um sínar veiðar sem að mestu fara fram með gildrum eða svokölluðum minkasíum sem hann hefur hannað. Segir Reynir að tölur sýni að síðurnar skili mun betri árangri en notkun hunda við veiðarnar. Hlutfall þess sem skilar sé í minkasíurnar af skráðri veiði er oft mun herra en með öðrum aðferðum og stundum eini árangurinn.

Allt upp í 100% tjón í silungsám

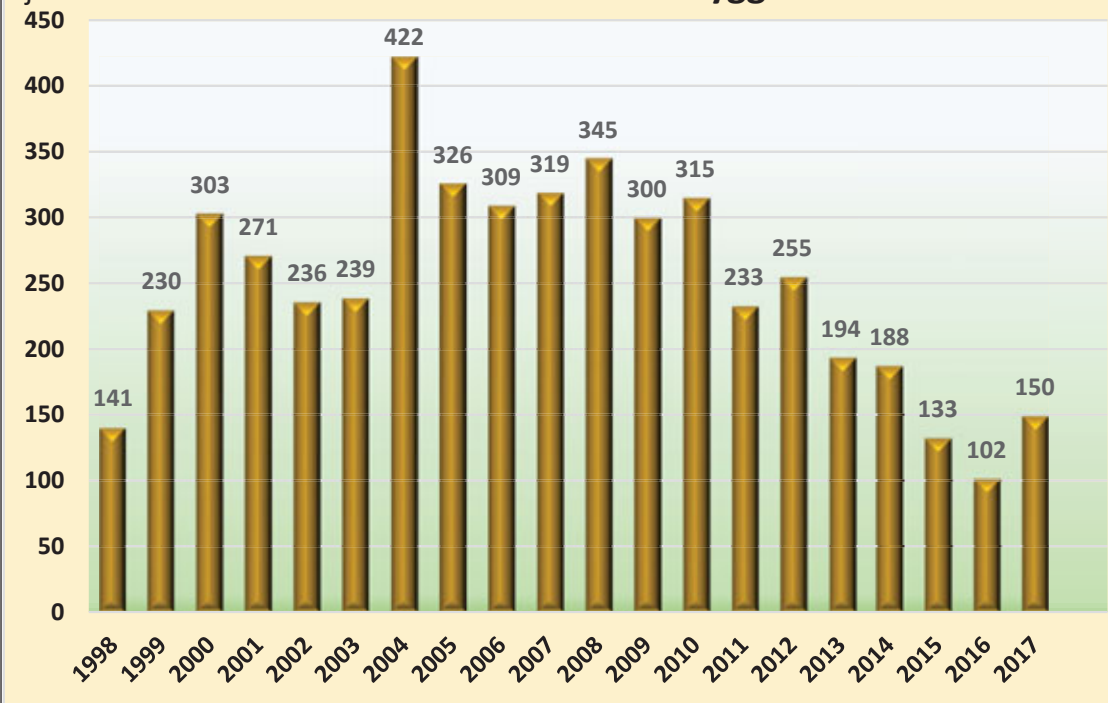
Segir hann að tjón á sviði silungsveiði í flestum smærri ám sé varanlegt og geti verið frá 10% og upp í 100%.

„Eðarfugl, lundi, teista og endur og margir smærri fuglar, svo sem hrossagaukar, stelkar, tjaldar, steindeplar, þúfuttlingar og margir aðrir, lifa einfaldlega ekki vorið til enda ef minkur á unga sína í bæli innan við 200–500 metra frá varpstað fuglanna.“

Segir Reynir dæmi um að eitt minkagot eyði 10–20 hreiðrum toppandar af 6 hektara svæði ár eftir ár, en það er í Hrútey á Mjóafirði við Ísafjardardjúp.

/HKr.

Minkaveiði í minkasíur í Dalabyggð 1998 - 2017



LESENDABÁS

Ávarp til Alþingis frá Þingeyrarakademíunni: Hættið að rífast og minnkið þetta endalausar röfl

Ágætu alþingismenn. Í tilefni af þingsetningu biður Þingeyrarakademían ykkur að minnka þetta endalausar röfl úr ræðustól þingsins daginn út og daginn inn. Ef þið gerið það, þá hlustið þið betur hvert á annað. Við kjósum ykkur ekkert frekar þótt þið látið svona! Gefið svo símanum frí í þingsalnum.

Hættið að rífast en snúið

ykkur með oddi og egg að þeim vandamálum sem þið eruð kosin til að leysa. Forgangsraðið fjárveitingum. Þeir sem nóg hafa þurfa ekki meira. Gerið meira en að hugsa til þeirra sem minna mega sín. Munið að þið eigið að móta stefnuna fyrir þjóðina. Ef hún er skynsamleg fylgir þjóðin ykkur. Annars fer hún út og suður.

Takið lagið einstaka sinnum til



Þingeyrarakademían.

að styrkja mórallinn, til dæmis Öxar við ána eða Fyrr var oft í koti kátt. Vestfirðingurinn Jón Sigurðs-

son fylgist með ykkur daglega. Ekki amalegt að hafa hann sem fyrirmynd. Hann var bæði kurteis,

þinglegur og yfirvegaður við alla. Ekki sist Dani. Hann vann sleitulaust og lagði áherslu á að menn lærðu af sögunni. Mörg stórmenni veraldarsögunnar hafa hamrað á því að ekkert er nýtt undir sólinni!

Þingeyrarakademían.

Hvað er Þingeyrarakademían?
Þingeyrarakademían er stór hópur fólks sem stundar morgunsund og heita pottinn á Þingeyri. Þar eru ýmiss konar innanlands- og heimsvandamál rædd og jafnvel leyst. Þingeyrarakademían kemur til dyranna eins og hún er klædd.



FRAMTÍÐ LANDBÚNAÐAR Á NORÐURLANDI VESTRA

Ráðstefna um framtíð landbúnaðar á Norðurlandi vestra verður haldin á **Hvammstanga 20. október nk.**
Nánar auglýst síðar.



MYNENT



can-am

TÆKI SEM ÞÚ GETUR TREYST!



**OUTLANDER
MAX 450**
VERÐ 1.525.000.-
VERÐ M/VSK 1.890.000.-

Sæti fyrir tvo
450cc Rotax motor / 38hó
Þurrvíkt 319 kg / Dráttarvélaskráning
Rafmagnsstýri / Dráttargeta 750 kg
Burðargeta 55+109 kg / Hátt og lágt drif



**OUTLANDER
PRO 450**
VERÐ 1.360.000.-
VERÐ M/VSK 1.690.000.-

450cc Rotax motor / 38hó
Þurrvíkt 308 kg / Dráttarvélaskráning
Rafmagnsstýri / Dráttargeta 750 kg
Burðargeta 55+109 kg / Warn spil 1361 kg
Hátt og lágt drif



**OUTLANDER
650 6X6**
VERÐ 2.250.000.-
VERÐ M/VSK 2.790.000.-

650cc Rotax motor / 62hó
Þurrvíkt 515 kg / Dráttarvélaskráning
Rafmagnsstýri / Stúrtanlegur pallur
Dráttargeta 750 kg / Burðargeta 45+318 kg
Warn spil 1361 kg / Hátt og lágt drif

ELLINGSEN

FISKISLÓÐ 1 REYKJAVÍK / TRYGGVAGÖTU 1-3 AKUREYRI / ELLINGSEN.IS / SÍÐAN 1916

Kæliumbúðir fyrir matvæli og lyf úr ull:

Vistvænt kælikerfi úr sauðfjárull

– Heldur kælingu 50% lengur en frauðplast

Ull er besta fáanlega náttúruvænsta einangrunarefni sem fyrirfinnst á jörðinni,“ segir Anna María Pétursdóttir, sem hefur framleitt nothæfa frumgerð af kæliumbúðum. Fyrirtæki í lyfjaiðnaði og fiskútflutningi sýna umbúðunum mikinn áhuga.

„Ull er gríðarlega verðmæt náttúruauðlind sem við eigum að nýta eins vel og hægt er. Íslendingar hafa nýtt ull og hún hefur fylgt okkur allt frá landnámi og hér er því að finna gríðarlega mikla þekkingu á ullariðnaði. Síðustu áratugi höfum við ekki verið nægilega öflug við að nýta allt þetta frábæra hráefni sem fellur til,“ segir Anna María.

Betri einangrun en frauðplast

Að sögn Önnu Mariu sýna erlendar rannsóknir að ull viðheldur hitastigi, hvort sem það er hiti eða kuldi, í allt að 50% lengri tíma en frauðplast yfir 72 klukkustunda tímabil.

„Sjötíu og tvær klukkustundir er kritiskur tími varðandi flutning á matvælum og lyfjum en á þeim má flókt á temprun ekki vera mikið.“

Anna María segir að flutningar á lyfjum og matvælum séu mjög viðkvæmur flutningur og allt of oft er það sem sendingar eyðileggjast vegna hitabreytinga á flutningstíma og allt að 50% bóluasetningalyfja eyðileggjast á flutningstíma.

„Ullin er því góður kostur til að taka á þessum vanda auk þess sem hún virkar sem þúðavörn og ver vörur fyrir hnjaski.“

Eins og Anna María orðar það er korter í að frauðplast verði bannað af umhverfisástæðum og þá er ullin góður valkostur.

„Kosturinn við frauðplast er að það er létt en förgunarkostnaðurinn er hár og það er óumhverfisvænt. Umbúðirnar sem ég er að bjóða eru umhverfisvænar með ullarfedringum sem má endurnýja til að einangra meðal annars hús eða spinna band í klæði. Við erum að tala um lífrænt flutningskerfi með þessari lausn.“

Ekkert nýtt undir sólinni

Anna María segir að það sé ekkert nýtt undir sólinni. „Ég er alin upp við ull. Ullarvinnslufyrirtækið Alafoss var í eigu fjölskyldunnar og samræður beindust mikið að möguleikum ullarvinnslu hjá okkur. Íslenska ullin hefur sína annmarka en um leið hefur hún sína sérstæðu kosti. Faðir minn hafði óbílanti trú á eiginleikum íslensku ullarinnar sem er í raun blendlingsull og hefur sína sérstöðu vegna þess.

Oft komu upp góðar hugmyndir í samræðum okkar varðandi möguleika ullarinnar og kom vísir að þessari hugmynd þar fyrst fram. Þegar ég fór að tala um þessa hugmynd ranghvolfdi fólk hreinlega augunum og spurði hvers vegna ég væri að vasast í þessu, engin trú var á hugmyndinni.

Ég hef starfað við stjórnunarstörf síðastliðinn tuttugu ár, en þetta hefur kallað á mig og sumarið 2016 gafst mér tækifæri til að útfæra hugmyndina og vinna að því að framleiða virka frumgerð að vistvænum kælipakkningum með einangrunarfedringu úr ull í samstarfi við Prentsmiðjuna Odda.“

Virk frumgerð vekur athygli

„Ég hef bæði unnið með Nýsköpunarmiðstöð Íslands og Matis að þróun ullarfedringarinnar. Það er bæði búið að mæla



Í dag er nýtt um 420 tonn af ull til band- og textílframleiðslu hér á landi og um 330 tonn eru flutt út til iðnaðarframleiðslu.



Anna María Pétursdóttir frumkvöðull með vistvænar kælipakkningar með einangrunarfedringum úr sauðfjárull. Mynd / HKr.

varmaleiðni ullarinnar og einangrunargildi hinna vistvænu kælipakkinga. Allar niðurstöður eru mjög jákvæðar og ekkert því til fyrirstöðu að halda áfram þessu þróunarstarfi og þróa þessa virku frumgerð áfram til fjöldaframleiðslu.

Útflýgjendur á ferskum laxi sjá fyrir sér brýna nauðsyn til breytinga á kælipakkningum. Þessi lausn felur í sér að minna þarf af ís eða kæligeli sem gerir það að verkum þyngd vöru á flutningsleið verður

léttari. Lausnin skilur því eftir sig á allan hátt minna kolefnisspor en eldri kælilausnir og hafa nokkrir útflýgjendur á ferskum laxi viljað leggja hugmyndinni lið.

Hagrænn ávinningur

Í dag er nýtt um 420 tonn af ull til band- og textílframleiðslu hér á landi og um 330 tonn eru flutt út til iðnaðarframleiðslu.

Anna María segir að ef alvara verður úr framleiðslu vistvænna



Anna María segir að það sé korter í að frauðplast verði bannað af umhverfisástæðum og að þá sé ullin góður valkostur.



Ullarvinnsla var stór iðnaður á Íslandi í eina tíð og nýting á henni mun betri þá en í dag.

kæliumbúða verði hagrænn ávinningur mikill. „EKKI einungis sé verið að auka virðisauka ullar sem ekki er nýtt hér á landi, heldur sé einnig hagrænn ávinningur vegna umhverfisáhrifa.

Ullarvinnsla var stór iðnaður á Íslandi í eina tíð og nýting á henni mun betri þá en í dag. Í dag er ull nánast eingöngu nýtt til textílframleiðslu og í fatnaði. Ístex er stærsti og eini framleiðandinn á bandi hér á landi og þeir gera það mjög vel. Svo eru einnig til staðir fyrirtæki

sem eru að framleiða vefnaðarvöru úr ull og standa að þróunarvinnu.“

Vertu Kind

Anna María hefur stofnað fyrirtæki í kringum hugmyndina sem heitir Be Kind. „Mér finnst nafnið geta höfðað til svo margs. Vertu Kind, vertu góður við umhverfið eða vertu bara góður. Nafnið höfðar til svo margs,“ segir Anna María Pétursdóttir frumkvöðull að lokum. /VH

MENNING & LISTIR



Pottur, panna og Nanna

Forlagið hefur gefið út bókina **Pottur, panna og Nanna** eftir Nönnu Rögnvaldardóttur.

Nanna hefur lengi haft dálæti á pottum og pönnum úr steypujárni. Í þeim er hægt að elda næstum hvað sem er eins og sést á ótrúlega fjölbreyttum uppskriftum í þessari bók, sem hefur að geyma ýmsa af uppáhaldsréttum hennar – en það er líka hægt að elda þá í öðrum pottum, pönnum og ílátum.

Margir tengja steypujárnspotta fyrst og fremst við hægeldaðar steikur, pottrétti og hveitibraud og margar gírnilegar uppskriftir af því tagi eru í bókinni. En hér eru einnig grænmetisréttir, súpur og meðlæti, sósur og pönnukökur, snöggsteikur skelfiskur og djúpssteiktir réttir, sætt bakkelsi og alls konar góðgæti. Hér eru íslenskar flatkökur og franskt andaconfit, indverskir karriréttir, írskt sóðabraud, ofnbakaður grjónaagrautur og um hundrað aðrir gómsætir réttir.

Í bókinni er einnig fjallað ítarlega um val, meðferð og umhirðu á steypujárni og kosti þess við eldamennsku af öllu tagi.

Hvetur til betri merkinga á kindakjöti

Nönnu er ekki bara umhugað um potta, pönnur og uppskriftir. Þannig hefur hún líka verið ötull talsmaður þess að afurðastöðvarnar og verslanir sinni betur óskum og þörfum neytenda þegar kemur að lambakjöti og ærkjöti. Hefur hún m.a. óskað eftir betri innihaldsmerkingum og að hakk sé í boði í íslenskum verslunum.

„Mér finnst svolítið skrítið að það virðist enginn vita hvers konar kjöt er í þessu lambakjötsfjalli (og eiginlega ekki hvað það er stórt heldur). Er þetta læri? Frampartar? Skankar? Slög? Hausar og innmatar? Mér þætti til dæmis betra að vita það til að geta komið með uppskriftir að þeim hlutum fremur en öðrum,“ sagði Nanna m.a. í bloggi sínu.

Virðist sem umfjöllun Nönnu sé farin að ná eyrum stjórnenda afurðastöðva og kaupmanna eftir áralangt andvaraleysi.

Bændablaðið
BÆNDABLAÐIÐ MÆLIST
MEÐ 43,5% LESTUR Á
LANDSBYGGÐINNI

HVAR AUGLÝSIR ÞÚ?

SÍÐA 563-0300 | BÉL.IS

Bændablaðið
Smáauglýsingar
56-30-300

Næsta blað kemur út
5. október

Twenty One
FLUGNAEITUR

Einstök formúla flugnaeiturs fyrir bændur í kvikfjárrækt

Sölustaðir:
Bústólpi
Fóðurblandan
Kaupfélag Borgfirðinga
Kaupfélag Vestur-Húnavetninga
Verslun Eyri
Vélaval

STREYMI
heildverslun

Streymi heildverslun ehf.
Goðanesi 4
603 Akureyri

S 588 2544
N streymi@streymi.is
V www.streymi.is

Gæða gluggar og útihurðir frá Viking fyrir íslenskar aðstæður!

Trégluggar með eða án álkápu í öllum litum
Stuttur afgreiðslutími

Viking
VIKING WINDOW AS

Hafðu samband og fáðu tilboð
Buska ehf. · Vesturhrauni 3 · 210 Garðabæ
Sími 480-0040 · www.buska.is · sala@buska.is

Buska

UXI GÆÐASTÍGVÉL

Þrautreynd við íslenskar aðstæður og hafa reynst afar vel.

Öryggisstígvél
Verð: **10.800**

„UXA stígvélin eru mjúk, þægileg og slitsterk, þau henta mjög vel í bústörf“
Sigurjón Hjaltason
Kúa og fjárbóndi í Raftholti, Holtum

Vinnustígvél
Verð: **9.800**

„Ég hef notað UXA stígvélin nær daglega í allan vetur og þau eru ennþá eins og ný! Þau eru létt og þægileg og ég get hiklaust mælt með þeim“
Kristinn Guðnason
Fjallkóngur á Landmannafrétti og bóndi í Árbæjarhjáleigu.

SÖLUADILAR:

- Lífland Lynghálsi
- Lífland Borgarnesi
- Lífland Blönduósi
- Lífland Akureyri
- Lífland Hvolsvelli
- Baldvin og Þorvaldur, Selfossi
- Varahlutaverslun Björns, Hellu
- Kaupfélag Borgfirðinga
- KM Þjónustan, Búðardal
- Kaupfélag V-Húnavetninga
- Kaupfélag Steingrímsfjarðar
- Ferrozink Akureyri
- Verslun Eyri, Sauðárkróki
- Verslun Tákna, Húsavík

FJALLI.IS Vild ehf. • Bæjarlind 6 • 201 Kópavogi • Sími: 578-5050 • vild@vild.is

Sláturtíð

Gott úrval
hnífa og brýna

Kjötnet, kjötkrókar, pækilmælar

Gott úrval af
tunnum og fötum

Kjötfarsblanda, rúllu-pylsukrydd, nítrítsalt og gróft salt

Furðuveröld svepparíkisins:

Er sveppurinn ætur?

– Guðríður Gyða fræðir leikmenn á Facebook-síðu

Guðríður Gyða Eyjólfssdóttir sveppafræðingur starfar á Náttúrufræðistofnun Íslands á Akureyri. Hún stjórnar sveppasíðu á Facebook (Funga Íslands – sveppir ætir eður ei) þar sem fjallað er um íslenska sveppi.

Þar svarar hún spurningum leikmanna, meðal annars hvaða sveppi má borða og hvað þeir heita. Áhugafólk getur þar fundið mikið magn upplýsinga um matsveppi, sveppatínslu og greiningu sveppa.

Sveppir hvorki plöntur né dýr

Að sögn Guðríðar er til skilgreining á því hvað sveppir eru og hvað þarf til þess að tilheyra svepparíkinu. „Svepparíkið stendur heldur nær dýrum en plöntum en sveppir eru hvorugt heldur eru þeir sveppir. Flestir vaxa sem þræðir og halda áfram að vaxa inn í nýtt efni og geta með tímanum orðið ansi gamlar og stórar lífverur. Það sem við köllum í daglegu tali sveppi eru aðeins hluti sveppsins, aldin sem hann myndar er hann blandar genum sínum skipulega með kynæxlun og framleiðir afkomendur sem eru oftast ákaflega margir og smáir.

Hattur hattssveppa er eins og regnhlíf og ver afkomendurnar sem eru neðan undir hattinum um leið og stafurinn lyftir hattinum frá jörðu þannig að afkomendurnir, gróin, geti fokið út í heiminn. Flugfélag nokkurt skipti um nafn fyrir skömmu og valdi nýtt nafn sem þýðir það að tengja. Sveppir gera slíkt hið sama, virka svipað og vatnsveita nema þræðir þeirra eru eins og lifandi rör sem flytja efni fram eða aftur og miðla ýmsu milli plantna sem þeir tengjast. Eru lykilhluti af neðanjarðarhagkerfinu.“

Er sveppurinn ætur?

Félagar á áðurnefndri Facebook-síðu eru um 1.300. Þegar líður að hausti fer virkni mjög vaxandi og félögum fjölgar – og segir Guðríður að hún hafi orðið vör við mikla vakningu í sveppaáhuga Íslendinga á undanförunum misserum. „Heiðurinn af stofnun síðunnar á hins vegar Höskuldur Búi Jónsson jarðfræðingur sem eitt sinn vann með okkur og hafði komist á bragðið og var farinn að safna sér matsveppum bæði í matinn og til vetrarins. Hann dreif í að setja upp opna síðu á Facebook og bauð mér svo að stjórna henni. Með því móti gat hann á auðveldan hátt sent myndir af sveppum og spurt mig – og gert öðrum kleift að gera slíkt hið sama.“

Hún játar því að algengasta spurningin sé líklega þessi: „Er þessi sveppur ætur?“ „En það er líka spurt um sveppi af því að fólk vill gjarnan fá að vita eitthvað um þá. Svo eru aldin sumra sveppa frekar skrýtin eða dularfull þannig að það er ekki endilega ljóst hvort um svepp sé að ræða.“

Rannsókn á sveppum á jörð foreldranna

Um ástæður þess að Guðríður nam sveppafræði segir hún að það hafi verið undir lok náms hennar í líffræði vorið 1981 sem hún ákvað að kanna hvernig væri að stunda rannsóknir á sviði grasafraði. Hún valdi sem fjórða árs verkefni að rækta sveppi úr mismunandi jarðvegi úr jörð sinna í Bryðjuholti í Hrunamannahreppi. „Ég tók jarðvegssýni úr 30 ára gömlu túni, mólendi sem það var ræktað úr, og úr eins blautri mýri og ég fann og harðbaða á milli móaholts og mýrarinnar. Úr mold þessari uxu fjölmargir sveppir og var ég næstu árin að fást við þá. Í framhaldi af þessari ræktun jarðvegssveppa fékk ég vinnu á Rannsóknastofnun landbúnaðarins sumrin 1982 og 1983 við sýnatöku og einangrun jarðvegssveppa úr

tveimur beitartilraunum stofnunarinnar.

Kanadískir vísindamenn í Halifax höfðu fundið tengsl myglusveppa í jarðvegi og gróðursverði sem þeir töldu að hefðu slæm áhrif á þrif sauðfjár sem gekk á þessu landi og var rannsóknin sem ég tók þátt í unnin í samvinnu við þá og sveppasýnin, sem voru einangruð úr jarðvegi í beitartilraunum á heiðarlandi á Auðkúluheiði og á framræstu og grösugu mýrlendi í Flóanum, send til þeirra.

Einn þessara kanadísku vísindamanna kom því til leiðar að ég fór í framhaldsnám í sveppafræði til Winnipeg og þar var ég í sex ár í grasafraðideild Manitobaháskóla þar sem ég rannsakaði tegundasetningu sveppa í göngum barkarbjallna í trjáviði, þeirra sveppa sem ekki lituðu viðinn dökkan,“ segir Guðríður.

Þokkaleg sveppaspretta í ár

Guðríður segir að sveppaspretta hafi verið þokkaleg á þessari vertíð. „Hún byrjaði nokkuð snemma og þar sem rignt hefur stöku sinnum í júlí og ágúst þá hafa sveppaldin komið upp í framhaldi af því. Hef samt heyrt að fólk hafi fundið minna en það vonaðist til.

Best er að tína lerkisvepp í fremur ungum skógi sem er enn opinn. Skógarbændur víða um land eiga slíka skóga meðan eldri skógar, í umsjón eða eigu skógræktarlaga eða Skógræktarinnar, gefa aðrar tegundir. Kóngssveppur vex nokkuð víða á Vesturlandi og á Norðurlandi vex hann í skógum í Fnjóskadal og má finna meðfram göngustígum og í rjóðrum í Vaglaskógi þar sem sól skín á vaxtarsvæðið,“ segir Guðríður og bætir við að einungis fá prósent sveppategunda séu ætar. Því sé mikilvægt að vanda sig við greiningu; vera viss og taka enga áhættu. Mikilvægt sé einnig að nota ferskt hráefni til matar.

Lerki- og furusveppir í uppáhaldi

Meðal eftirsóttustu matsveppa Íslands er áðurnefndur kóngssveppur og svo hin fágæta kantarella. „Kantarellur vaxa í skógum á Vestfjörðum og á Vesturlandi en það þarf að horfa vel undir dauðar smágreinir og rotnandi lauf í skógarsverðinum. Kantarellur vaxa líka á útskögum norðanlands



Guðríður í fullum skrudu fyrir sveppatínsluna.

Mynd / Skógræktarfélag Eyjafjarðar

þar sem snjór hlífir þeim fyrir frosti á vorin,“ segir Guðríður.

„Mínir uppáhalds matsveppir eru lerkisveppur og furusveppur, það er fljótlegra að verka furusvepp. Ég hef þá gjarnan í pottréttum, þannig að ég steiki þá í smjöri og bæti svo ketinu og grænmetinu út í. Ég verka þá þannig að ég frysti þá ýmist hráa eða soðna í eigin vökva. Þurrka þá og þá er gott að nota grænmetisþurrkara

og þurrka í volgum blæstri á 40 stiga hita en hækka upp í 50 stig í lokin. Svo er hægt að súrsa sveppina, salta þá og jafnvel reykja þá. En um reykta hangisveppi hef ég lesið, en ekki prófað sjálf.“

Grundvallarregla að ganga vel um

Ekki er sama, segir Guðríður, hvern-

ig er staðið að sveppatínslu né hvar er tint. „Grundvallarregla er að ganga vel um vaxtarstaðina því sveppurinn er þarna niðri í jörðinni eða inni í fúnandi viðnum. Fólk er frjálst að tína sveppi í þjóðskógum og líklega í flestum reitum skógræktarlaga. Best er að fá leyfi hjá þeim bændum sem rækta skóg á landi sínu. Sumir gætu ætlað að nota sveppina sína sjálfir, því þetta hráefni er verðmætt, meðan aðrir leyfa sveppatínslu.

Ef fólk ætlar að greina sveppi sem það tínar þá þarf að ná öllum stafnum með. Neðsti hluti stafs ættingja berserkjasvepps er nauðsynlegt greiningareinkenni svo dæmi sé tekið. Kúalubba, lerkisvepp, kóngssvepp og furusvepp er best að losa með því að taka um stafinn og snúa rólega fram og aftur þar til sveppurinn er í hendi.“

Síðustu forvöð að tína

Guðríður segir að sveppatínslufólk verði nú að hafa hraðar hendur áður en frystir. „Sveppaldin sem frjósa og þiðna skemmast. Það er helst þau allra yngstu sem innihalda frekar lítið vatn sem sleppa. En venjulega þarf að biða eftir því að ný aldin spretti og það haldist frostlaust á meðan. Til að forðast næturfrost er best að ná sveppum snemma á vaxtartímanum. En maður veit aldrei hvort sumarið verður þurrt eða kalt eða hvort og þá hvenær það kemur næturfrost snemma í ágúst. Það er hægt að tína þar til frýs og ekki koma upp fleiri aldin.

Best er að vera búinn að ná vetrarforðanum í ágúst þótt sum ár sé hægt að tína sveppi langt fram eftir septembermánuði,“ segir Guðríður.

/smh



Kóngssveppurinn er meðal eftirsóttustu matsveppa landsins.



Varahlutir og viðgerðarþjónusta fyrir JCB lyftara



ÓDÝR

Gleraugu með glampa- og rispuvörn

Verð 19.900 kr

Sérsmíðum samdægurs í styrk +/- 5.0 með cyl. til 2,0.

Hamrahlíð 17
Hús Blindrafélagsins
Sími • 552-2002

Bændablaðið
Smáauglýsingar 56-30-300
Næsta blað kemur út 5. október



Með RITCHIE kerfinu verður meðhöndlun sauðfjár leikur einn.

Einingarnar í RITCHIE kerfinu eru hannaðar til þess að ganga saman sem eykur notkunarmögu- leika og styttrir vinnuferla. Einingarnar eru teinaðar saman á fljótlegan og einfaldan hátt. Allar vörurnar frá RITCHIE eru heitgalvanhúðaðar sem tryggir hámarksendingu við íslenskar aðstæður.



Kr. 162.000,-
án VSK

Fjárvog með skífu
Hagkvæmur kostur, heitgalvanhúðað búr, dempari tryggir minni hreyfinu á vísi.



Kr. 237.750,-
án VSK

Fjárvog með tölvu
Fljótvirkur og nákvæmur kostur. Heitgalvanhúðað búr. Val um tvær tölvur. Einfaldar, vandaðar og þægilegar.



Verð frá
Kr. 146.741,-
án VSK

Fjárgangur
Til meðhöndlunar og flokkunar á sauðfé. Grunn- neining. Mögulegt er að bæta við grunnneiningu eða kaupa staka hluti úr henni.



Verð frá
Kr. 690.000,-
án VSK

Combi-Clamp - fjárklemman
Fjárklemman klemmir féð og heldur því kyrru á meðan það er meðhöndlað. Flokkun í 3 áttir. Rétt vinnuhæð. Góð reynsla hér á landi. Sérþöntun.

Aðrar vörur í sauðfjárbúskapinn:

- Gerðisgrindur** - Koma í tveimur lengdum, 1,2 m og 1,8 m. Teinast saman. Hagstætt verð.
- Gjafagrindur** - Gjafagrindurnar frá Ritchie eru sterk smíði. Teinaðar saman. Einfaldar í meðhöndlun. Heitgalvanhúðaðar.
- Drykkjarkar** - Drykkjarkar með floti, henta vel í fjárhúsin. Galvaniseruð á góðu verði.
- Rafmagnsheyskeri** - Meðfærilægur og góður. Sker rúllur eins og smjör.



Þ Ó R H

REYKJAVÍK:
Krókháls 16
Sími 568-1500

AKUREYRI:
Lónsbakka
Sími 568-1555

Vefsíða:
www.thor.is

bíður uppá alhliða lausn fyrir hótélherbergið eða gistiheimilið.

Síðumúla 30 - Reykjavík | Sími 533 3500
Hofsbot 4 - Akureyri | Sími 462 3504

BÍLSKÚRA- OG IÐNAÐARHURÐIR

Smíðum sérlega vandaðar bílskúrs- og iðnaðarhurðir eftir málum

Þær eru léttar og auðveldar í notkun.
Elnangrun er á öllum köntum. Fáanlegar í mörgum stærðum og gerðum, með eða án glugga. Einnig fáanlegar með mótordrifi

Vagnar & þjónusta ehf
Tunguháls 10, 110 Reykjavík
Sími: 567-3440, www.vagnar.is



Sigurður Helgason, yfirmatreiðslumeistari á Hótel Sögu, og Denis Grbic, kokkur í Grillinu á Hótel Sögu og núverandi handhafi titilsins eftirsóttá, Kokkur ársins, í kjötkæli hótelsins með úrvals lambhryggi frá Vopnafirði.

Myndir / HKr.

Sérverkað og upprunamerkt lambakjöt frá Vopnafirði

Annað árið í röð hafa kokkarnir á Hótel Sögu farið í samstarf með bændum á Vopnafirði og Héraði um kaup á 500 heilum lambaskrokkum frá 5 býlum. Kjöttið er nýtt í öllum deildum hótelsins, bæði veitingasviði og í starfsmannamötuneyti.

Sláturhúsið á Vopnafirði slátrar og verkar kjöttið að óskum kokkanna á Sögu.

Fullkomin meyrnun og upprunamerking eykur verðmæti vörunnar

Þyngd dilkanna sem eru valdir fyrir kokkana er á bilinu 18–20 kg. Skrokkarnir fá að hanga í 7 daga í sláturhúsinu áður en þeir eru hlutaðir í sundur hjá Kjarnafæði. Á Hótel Sögu fá hryggirnir síðan að hanga aukalega í 14 daga í sérstökum þurrkæliklefa og meyrna til fulls. Upprunamerkingu er fylgt eftir alla

leið og matargestir fá upplýsingar um frá hvað býli viðkomandi kjöt kemur. Hluti kjötsins er síðan nýtt jöfnum höndum ferskt í sláturtíðinni en stærsti hlutinn er frystur að loknu meyrnunarferli. Sigurður Helgason, yfirmatreiðslumeistari hótelsins, er afar ánægður með samstarfið og fullyrðir að hann geti boðið gestum sínum betri og verðmætari vöru með þessum hætti.

„Tilraunaverkefnið hófst í fyrra og gekk afar vel, við gátum boðið gestum fullmeyrnað lambakjöt ásamt því að geta alltaf vísað til uppruna kjötsins, það er nokkuð sem við munum halda áfram með. Við vinnum eftir skýrri línu um virðingu við hráefni og fullnýtingu þess og kröfu um upprunamerkingar. Svokallaðri „nose to tail“ stefnu. Með þessum vinnubrögðum getum við svo búið til lúxusvöru sem selst á hærra verði en ella vegna þess að við getum sagt gestum okkar söguna frá hvað

býlum kjöttið kemur og hámarks gæðin með ferlinu sem við stýrum alla leið. Við finnum t.d. greinilegan mun á kjötinu á milli bóndabýla og það finnst okkur afar spennandi,“ segir Sigurður.

Við finnum stóran mun

Denis Grbic, kokkur í Grillinu á Hótel Sögu og núverandi handhafi titilsins eftirsóttá, Kokkur ársins, er sama sinnis varðandi aukin gæði kjötsins sem er meðhöndlað með þessum hætti.

„Við finnum stóran mun á því að vinna með fullmeyrnað kjöt úr þurrkæli. Þar sem við verkum það að hluta sjálfir lærum við líka mikið um sjálft ferlið, hvernig mismunandi meðhöndlun hráfnisins breytir gæðum vörunnar og það er dýrmæt reynsla fyrir metnaðarfulla kokka og nemana okkar. Að vinna með kjöt þar sem fitan og yfirborð kjötsins hefur fengið að þorna er allt önnur en við eigum að venjast og endanleg afurð á diskum gesta okkar í Grillinu er óumdeilanlega af mikið betri gæðum að mati okkar kokkanna og matgæðinga sem sækja staðinn. Kjöttið er mun fyllra í bragði, áferðin er önnur og meyrnunin skilar sér til fulls. Þá er líka mikilvægt að geta sagt gestum okkar söguna af uppruna hráfnisins. Kröfuharðir matgæðingar vilja vita hvaðan varan kemur og hvernig hún verður til. Góð og sönn saga eykur verðmæti upplifunarinnar fyrir gestina,“ segir Denis.

Aukinn áhugi á upprunamerkingum

Haflíði Halldórsson, verkefnastjóri hjá Icelandic Lamb, vinnur náið með kokkum og veitingamönnum í sérstöku verkefni sem miðar að auknu virði sauðfjárafurða. Veitingahús og hótél í samstarfinu eru um 100 talsins og í því er lambakjöt sett í öndvegi og sérstaklega höfðað til erlendra ferðamanna í áherslun

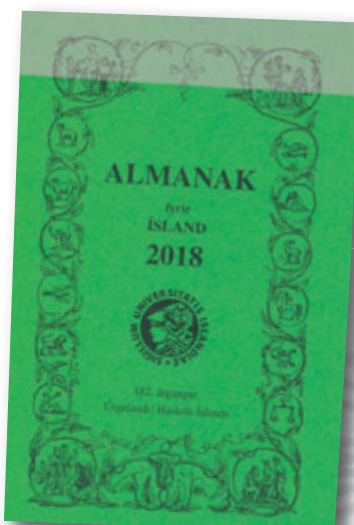


Haflíði Halldórsson verkefnastjóri hjá Icelandic Lamb vinnur náið með kokkum og veitingamönnum í sérstöku verkefni sem miðar að auknu virði sauðfjárafurða. Hér er hann með Arnheiði Hjörleifsdóttu og Guðmundi Sigurjónssyni á Bjarteyjarsandi.

markaðsefnisins. Haflíði finnur glögg fyrir auknum áhuga veitingamanna á því að geta fengið upprunamerkt lambakjöt og sérverkað til að sinna þeim hluta gesta sem sækjast eftir og vilja greiða gott verð fyrir hágæða vöru.

„Það er greinilega tækifæri fyrir sláturhús og kjötvinnslur í því að sérvinna lambakjöt eftir óskum kokka á veitingahúsum og í leiðinni að upprunamerkja allt kjöt. Með því að bjóða víðar fullmeyrnað þurrverkað lambakjöt er hægt að lyfta gæðum matarins á veitingahúsum og það finnst metnaðarfullum veitingamönnum áhugavert og sjá í því mögulegan ábata fyrir sinn rekstur. Kröfuharðir neytendur óska eftir upprunamerkingum bæði í smásölu og á veitingahúsum, í því felast tækifæri fyrir þá sem vilja sinna

þörfum markaðarins. Við erum komin á þann stað að þörf margra lúxus veitingahúsa fyrir verkun kjöts er allt önnur en lágvöruverðsverslana sem fókusa fyrst og fremst á sem lægst verð og lágmærskýrmun kjötsins eftir slátrun. Veitingahúsin í hæsta klassa eru að selja upplifun þar sem sérstaða vörunnar og upprunamerkingar eru mikils virði á viðskiptalegum forsendum. Þess vegna ætti íslenskt lambakjöt að minnu viti að fá að þróast í framhaldi í mismunandi verðflokkum eftir óskum markaðarins og flestir skilja að lengri verkun er dýrari í vinnslu fyrir framleiðandann og þarf að verðleggja í samræmi. Mér virðist vera pláss fyrir fleiri verðflokkum í hágæða lambakjöti sem fær lengri verkun en almennt er gert,“ segir Haflíði Halldórsson.



**Almanak
Háskóla Íslands
2018**

komið
í helstu
bókaverslanir
um land allt.

Fæst einnig á:
www.almanak.is



Snillingarnir fimm sem keppa til úrslita um það laugardaginn 23. september hver þeirra muni hljóta titilinn Kokkur ársins 2017. Talið frá vinstri: Víðir Erlingsson, Garðar Kári Garðarsson, Rúnar Pierre Heriveaux, Hafsteinn Ólafsson og Bjarni Viðar Þorsteinsson.

Kokkur ársins 2017:

Fimm snillingar keppa til úrslita í Hörpu laugardaginn 23. september

Undanúrslit í Kokkur ársins 2017 fóru fram á Kolabrutinni í Hörpu mánudaginn 18. september. Alls tóku 12 keppendur þátt og munu fimm þeirra keppa til úrslita laugardaginn 23. sept. Keppnin er haldin í samvinnu við Nettó og IKEA.

Þeir fimm keppendur sem munu keppa um titilinn Kokkur ársins 2017 eru:

- Víðir Erlingsson
- Bláa Lónið
- Rúnar Pierre Heriveaux
- Grillið Hótel Saga
- Garðar Kári Garðarsson
- Deplar Farm / Strikið
- Hafsteinn Ólafsson
- Sumac Grill + Drinks
- Bjarni Viðar Þorsteinsson
- Sjávargrillið

Kokkur ársins 2017 verður krýndur í Hörpu 23. september. Frábær stemning var í húsinu í fyrra þegar Denis Grbic hlaut titilinn eftirsóknarverða. Kokkalandslíðið mun leika við hvurn sinn fingur og töfra fram fjögurra rétta matseðil ásamt vel völdum drykkjum.

Keppendur elda þriggja rétta matseðil úr svokallaðri leyrikörfu. Þá fá keppendur að vita um morguninn úr hvaða hráefni þeir eiga að elda og hafa svo 5



Dómnefndin í forkeppninni að störfum.



klukkustundir til að undirbúa matinn.

Húsið er opið öllum sem vilja koma og fylgjast með færustu kokkum landsins frá kl. 13.00–18.00. Eftir það er einungis opið fyrir

veislugesti, tryggði ykkur því miða í tíma. Fordrykkur hefst kl. 18.00 í Flóa á jarðhæð Hörpu og borðhald hefst svo kl. 19.00 þar sem Gummi Ben og landslíðið munu sjá til þess að stemningin, gleðin og maturinn verða yfirþyrmandi.

Klukkan 23.00 verður svo Kokkur ársins 2017 krýndur.

Að lokinni verðlaunaafhendingu mun tónlistarmaðurinn Eyþór Ingi halda uppi fjörinu eitthvað fram á nóttina.

Takmarkað sætaframboð

Fyrir þá sem hafa áhuga á að tryggja sér miða á viðburðinn, þá eru miðapantanir hjá andres@garri.is og í síma 696-4445.

Takmarkað sætaframboð, – fyrstur kemur, fyrstur fær! Miðaverð er 21.900 kr.

Vegna aukinnar eftirspurnar óskum við eftir bújörðum á söluskrá

Vinsamlega hafið samband við Björgvin Guðjónsson, búfræðing og löggiltan fasteignasala í síma 510-3500 og 615-1020 eða á netfangið bjorgvin@eignatorg.is



Skipholt 50b, 105 Reykjavík

gæði – þekking – þjónusta

HAKKAVÉLAR VAKÚMVÉLAR



PLAST, MIDAR & TÆKI

MIKIÐ ÚRVAL!
Hentar bæði einstaklingum sem og stórum og smáum fyrirtækjum

Krókhálsi 1 | 110 Reykjavík | s. 567 8888 | www.pmt.is



Bændablaðið

Bændablaðið við Hagatorg
Sími 695 0900 / Netfang blandi@blandi.is / bldi.is

LEGSTEINAR Í MIKLU ÚRVALI

20%
AFSLÁTTUR
Í SEPTEMBER



GRANÍT
STEINAR

Helluhrauni 2, Hafnarfirði
544 5100 – granitsteinar.is

KAUPI BER

- ✓ Bláber 1000 kr/kg.
- ✓ Aðalbláber 1200 kr/kg.
- ✓ Krækiber 500 kr/kg.
- ✓ Einiber 3000 kr/kg.
- ✓ Kúmen 3000 kr/kg.
- ✓ Rabarbara, hreinn í bitum 250 kr/kg.
- ✓ Rífsber 1200 kr/kg.

Uppl. í síma 695 1008

Email: snorri@reykjavikdistillery.is

Framkvæmdagleðin allsráðandi í Eyjafirði:

Nýjar fjósbyggingar eða breytingar á eldri húsum á yfir 20 bæjum

„Framkvæmdagleðin er vissulega mikil, mér telst svo til að framkvæmdir standi yfir við alls 22 nýjar byggingar víðs vegar um Eyjafjörð, þar er um að ræða að verið er að byggja alveg ný fjós, stækka þau sem eldri eru og eða gera aðrar breytingar á húsakosti til að bæta aðbúnað,“ segir Sigurgeir Hreinsson, framkvæmdastjóri Búnaðarsambands Eyjafjarðar.

Hann hefur grannt fylgst með gangi mála á svæðinu. „Bændur eru að vinna í sínum málum og gera það á misjöfnum hraða, sumir fara sér hægt og taka eitt skref í einu, aðrir reisa heilu húsín á met tíma.“

Svarfdælskir bændur standa í ströngu

Vakið hefur athygli að í Svarfaðardal hafa nú í sumar staðið yfir framkvæmdir á 6 bæjum þar sem umtalsverðar breytingar hafa verið gerðar á eldri húsakosti þar sem mjólkurframleiðsla er stunduð og eða að byggð eru ný fjós.

Nýir mjaltapjónar hafa verið eða verða teknir í notkun í kjölfar framkvæmda. Svarfdælskir kúabændur hafa valið sér fjórar tegundir af mjaltapjónum. Í fyrRASumar og sumarið þar áður hafa bændur á nokkrum bæjum til viðbótar verið með álfika framkvæmdir á sínum bæjum. Þegar upp verður staðið og framkvæmdum lokið eru harla fáir bæir þar sem mjólkurframleiðsla



Sigurgeir Hreinsson, framkvæmdastjóri Búnaðarsambands Eyjafjarðar.

er stunduð þar sem ekki verður búið að gera heilmikla bragarbót og breytingar á húsakosti.

Nýtt fjós er um þessar mundir í byggingu á Göngustöðum, á Hofsa hefur allt innvols verið rífið innan úr fjósi og hlöðu og verið að byggja upp á nýtt. Viðbygging er að rísa við Sökku þar sem verða legubásar fyrir kýr og eldra fjósi verður breytt fyrir gjafaaðstöðu með plássi fyrir mjaltapjón. Á Melum er nýlegt fjós og unnið að því að innrétta hlöðu til viðbótar hinu nýja fjósi. Á Búrfelli standa svo yfir framkvæmdir við byggingu nýs fjóss og talsverð viðbygging er að rísa við Hól á Upsaströnd,

skammt norðan Dalvíkur.

Nýbyggingar og eða breytingar

Sigurgeir nefnir að viðar en í Svarfaðardal séu menn í framkvæmdahug. Þannig er unnið að umtalsverðri stækkun á fjósi við Höfða í Grýtubakkahreppi og á Nesi í sömu sveit er risin nýbygging til uppeldis. Þá standa yfir framkvæmdir og lagfæringar á byggingum í Sveinbjarnargerði og umtalsverðar endurbætur inn í fjós á Dálksstöðum í Svalbarðsstrandarhreppi.

Í Eyjafjarðarsveit er verið að bæta við uppeldisaðstöðu í Garði

og Staðarhóli, í Klauf standa yfir framkvæmdir við umtalsverða viðbót á aðstöðu í hlöðu, nýjar innréttingar verða settar upp á Kambi, á Stóra-Hamri er einnig verið að breyta og stækka uppeldisaðstöðu. Viðbygging sem m.a. mun hýsa mjaltapjón er að rísa á Akri, nýtt fjós er í byggingu á Stekkjarflötum og við Gullbrekku standa yfir breytingar á hlöðu og bætt verður við aðstöðu fyrir gripi.

Þá má nefna að verið er að breyta hlöðu og bæta við aðstöðu fyrir gripi á Hlöðum í Hörgársveit, nýtt fjós er í byggingu á Syðri-Bægisá í sömu sveit og bændur á Auðnum hafa keypt Bakka og standa þar miklar endurbætur yfir. Loks má nefna að á Öxnhóli er verið að breyta hlöðu fyrir kýr og gera lagfæringar á fjósi.

Framkvæmdastyrkir standa til boða

Sigurgeir segir að vissulega hafi nýr búvörusamningur frá því í fyrra blásið bændum eldmód í brjóst en í honum stóðu þeim framkvæmdastyrkir til boða. Greidd eru framlög vegna nýframkvæmda og endurbóta á eldri byggingum er varða umhverfi, aðbúnað og velferð gripa.

„Annað atriði sem hvetur bændur mjög áfram í þessum efnum er aðbúnaðarreglugerð fyrir nautgripi þar sem fram koma lágmarkskröfur um ýmis atriði svo velferð dýranna verði sem best tryggt, heilbrigði

þeirra og góð meðferð. Margir bændur hafa getað brugðist við með tiltölulega litlum framkvæmdum en aðrir þurfa að leggja út í mikinn tilkostnað svo þeim verði kleift að halda áfram sínum búskap og uppfylla reglugerðina. Nokkuð margir tóku þann pól í hæðina að ganga alla leið, fara út í alvöru framkvæmdir og byggja upp á nýtt, búa sér til eins fina og góða aðstöðu fyrir sinn búskap og kostur er,“ segir Sigurgeir.

80% kúa á legubásum

Eftir að bændur á þeim bæjum sem áður eru taldir hafa lokið sínum byggingaframkvæmdum segir Sigurgeir að um 80% allra kúa í héraði séu nú á legubásum.

„Það er greinilegt að bændur eru verulega að spýta í lófana og þeir sýna mikinn metnað, að vissu leyti má segja að um val hafi verið að ræða, það er að drífa sig áfram eða bara að hætta mjólkurframleiðslu. Greinilega eru margir sem völdu að halda sér innan greinarinnar áfram og eru nú að byggja upp af miklum myndarskap,“ segir Sigurgeir. Hann bendir á að ekki sé endilega um hreina aukningu á framleiðslu mjólkur að ræða í héraði, þó svo að flestir bændur sem í framkvæmdum standa um þessar mundir auki við sig. Á móti hafi mjólkurframleiðsla verið hætt á 9–10 bæjum á starfssvæði sambandsins á liðnu ári.

/MÞÞ

Ríflega 500 fm nýbygging rís á Hóli á Upsaströnd:

Spurning um að hrökkva eða stökkva

Á Hóli á Upsaströnd, skammt norðan Dalvíkur, hafa ábúendur unnið hörðum höndum við að reisa nýja viðbyggingu við eldra fjós sem þar er fyrir. Nýja byggingin er um 520 fermetrar að stærð og þar verður að framkvæmdum loknum komið fyrir mjaltapjóni, aðstöðu fyrir geldkúr, smákálfa auk bása fyrir mjólkurkúr og önnur aðstaða. Þau Þorleifur Karlsson og Sigurbjörg Einarasdóttir búa á Hóli. Þar er Þorleifur fæddur og uppallinn, en Sigurbjörg er Siglfríðingur.

Þorleifur hefur um langt skeið rekið búið að Hóli, fyrst með móður sinni en hann tók við rekstrinum árið 1983, þá í kringum tvítugt. Hann er búfræðingur frá Bændaskólanum á Hólum, útskrifaðist þaðan árið 1982.

Brýn þörf á breytingum

„Það var orðin brýn þörf fyrir breytingar, framkvæmdin nauðsynleg vegna þeirra reglugerðar-breytinga sem gerðar hafa verið og kveða á um aðbúnað nautgripa, en ekki var nægt pláss fyrir hendi í eldra fjósi. Staðan var því sú að það var annaðhvort að hrökkva eða stökkva,“ segir Þorleifur sem ásamt fjölskyldu tók stökkið og hefur undanfarnar vikur unnið ötullega að því að koma upp nýrri viðbyggingu við fjósið.

Afmælisplanið

Fyrsta skóflustungan að byggingunni var tekin á liðnu vori, á afmælisdegi Þorleifs, 22. maí, fyrsta steypa var 6. júní, á afmælisdegi dótturinnar, Guðfinnu. Framkvæmdir hafa gengið að óskum fram til þessa. Væntingar heimafólks um að búið yrði að reisa fjósið á afmælisdegi Sigurbjargar, sem er í næstu viku, 29.



Lokið hefur verið við að steypa upp kjallara viðbyggingar við fjósið á Hóli á Upsaströnd. Starfsmenn Landstólpa munu svo reisa bygginguna í byrjun nóvember.

september, lágu í loftinu á þeim tíma sem Bændablaðið leit í heimsókn. Landstólpi reisir bygginguna í törn sinni norðan heiða, en fyrirtækið mun nú á haustdögum koma upp fjölda nýrra fjósbygginga á norðanverðu landinu. Einhverjar tafir verða á að komið verði að Hóli á Upsaströnd, en Landstólpa menn hafa boðað komu sína um mánaðamótin október og nóvember og reisa þá húsíð. Nú í vikunni var lokið við að steypa upp kjallarann. „Svo vorum við að gæla við að mjólkurpíjóninn yrði kominn upp 17. desember en þá á Karl sonur okkar afmæli,“ segir Sigurbjörg. „Þetta var nú planið, en ég veit ekki hvort það stenst, þeir hjá Landstólpa hafa boðað einhverjar smávægilega tafir á sinni

áætlun, en það væri auðvitað gaman ef þetta gengi eftir.“

Mjaltapjónn sem hentar vel hér

Mjaltapjónninn sem settur verður upp á Hóli er af gerðinni GEA monobox, sem er ný og nett útgáfa af GEA mjaltapjónum, en þeir eru tiltölulega nýlegir á markaði hér á landi. Svipaður mjaltapjónn var settur upp á Melum í Svarfaðardal nýverið. Karl fór utan til Noregs til að kynna sér þessa gerð mjaltapjóna og þótti að lokinni vandlegri skoðun að þeir myndu henta vel í nýja fjósið að Hóli. „Mér leist mjög vel á þessa mjaltapjóna og niðurstaðan varð sú að við ákváðum að veðja á þessa gerð. Ég á

ekki von á öðru en að þeir komi vel út,“ segir Karl.

Búum í haginn til framtíðar

Viðbyggingin bætir heilmiklu plássi við þann húsakost sem fyrir er á Hóli. „Við erum auðvitað fyrst og fremst að ráðast í svo umfangsmiklar og kostnaðarsamar framkvæmdir af því sú ákvörðun var tekin hér að halda ótraud áfram í búskap. Við teljum að framtíðin hvað mjólkurframleiðsluna varðar sé bara nokkuð björt og ætlum okkur að starfa áfram í þessari grein. Því var nauðsynlegt að búa í haginn og lagfæra byggingar og laga þær að breyttum aðstæðum í greininni,“ segir Þorleifur.

Fjölga í bústofni

Alls eru á Hóli um 55 mjólkandi kýr. Aukinn húsakostur og rýmri gefur færi á að auka við bústofninn og stefnt er að því að fullnýta róbótinn í nánustu framtíð. „Við höfum verið að fjölga hjá okkur undanfarin ár, fyrir þremur árum bjuggum við með 40 kýr, þannig að það hefur smám saman bæst við og framleiðsla verið aukin,“ segir Þorleifur.

Vinnuaðstaða verður góð í kjölfar þess að nýtt fjós verður tekið í notkun en það sem mestu skiptir er að aðbúnaður fyrir skepnurnar verður betri en áður. „Þetta verður heilmikil breyting fyrir alla til batnaðar,“ segir Þorleifur.

Þau Þorleifur og Sigurbjörg hafa stundað kúabúskap um langt árabil og segja að til að ná árangri þurfi menn að vera vel vakandi yfir öllum hlutum. „Þetta starf er lífsstíll, við kúabændur erum á vaktinni allan sólarhringinn og ævinlega með hugann við kýrnar og velferð þeirra,“ segir Þorleifur.

Margir í héraði svara kallinu

Mikil uppbygging hefur átt sér stað í Dalvíkurbyggð þegar að kúabúskapnum kemur og segja ábúendur á Hóli að heimamenn í héraði ætli sér greinilega að veðja á þessa grein. „Menn stóðu frammi fyrir þeim kostum að byggja myndarlega upp þannig að þeir stæðust allar þær síauknu kröfur sem gerðar eru eða hreinlega að hætta sínum rekstri. Það er gleðilegt að sjá hversu margir svara kallinu og eru í óða önn að búa sig undir nýja tíma, að laga sig að breyttu umhverfi. Tíminn til að gera það er núna,“ segja þau.

/MÞÞ

Nýja fjósið á Búrfelli í Svarfaðardal flutt inn frá Póllandi:

Leituðu bestu og hagkvæmustu kostanna

„Við höfum haft að leiðarljósi við allar framkvæmdir hér að leita bestu og hagkvæmustu kosta, en lögðum mikinn metnað í það að ná að semja við verktaka í okkar heimabyggð, Dalvíkurbyggð, og það tókst nánast að öllu leyti,“ segir Gunnar Þór Þórisson, bóndi á Búrfelli í Svarfaðardal.

Þar býr hann ásamt konu sinni, Guðrúnu Marinósdóttur. Þau hafa frá því um miðjan júní í sumar staðið í ströngu við nýja fjósbyggingu og stefna að því að taka nýtt og glæsilegt fjós í notkun í byrjun mars á næsta ári.

Guðrún er fædd og uppalin á Búrfelli í Svarfaðardal, hún tók við búinu af foreldrum sínum árið 1998, en Gunnar Þór, sem ólst upp í Auðbrekku í Hörgársveit, flutti að Búrfelli árið 2000. Þau reka þar blandað bú sem stendur, eru með um 115 kindur og um 35 kýr.

Með bjartsýni í farteskinu

„Við höfum verið að byggja hér upp á okkar búskaparárum en þetta eru umfangsmestu framkvæmdir sem við höfum ráðist í. Líklega ræður bjartsýni á framtíð mjólkurframleiðslunnar í landinu einhverju þar um, en við tókum þá ákvörðun að ráðast í þessar byggingaframkvæmdir og búa í haginn til framtíðar,“ segir Gunnar.

Aldamótaárið, þegar Gunnar og Guðrún rugluðu saman reytnum, hófust þau þegar handa við að stækka búið og tóku þá hlöðuna í gegn, komu haughúsi þar fyrir sem og lausagöngu fyrir geldneyti auk nokkurra bása. Þeim framkvæmdum lauk árið 2003 og var aðstaðan á þeim tíma eins og best verður á kosið. „Svo líður tíminn og alls kyns breytingar eru gerðar þannig að það var kominn tími til að bretta upp ermar á nýjan leik,“ segir Gunnar.

Stefnt á helmingstækkun

Fjósið á Búrfelli er nokkuð gamalt, frá því í kringum 1980, það stóðst því ekki lengur reglugerð



Gunnar Þór Þórisson og Guðrún Marinósdóttir, bændur á Búrfelli í Svarfaðardal, standa í ströngu við nýja fjósbyggingu en þau stefna að því að taka það í notkun í byrjun mars á næsta ári. Stefna þau að því að auka við bústofninn. Nú eru um 35 mjólkandi kýr á bænum, en verða allt að 60 með tilkomu nýja fjóssins.



Fram til þessa hefur gengið vel við fjósbygginguna, þrátt fyrir að veður hafi á stundum verið í blautari kantinum.



Þessi loftmynd af Búrfelli sýnir vel afstöðu húsanna á bænum.



Nokkrir starfsmenn frá pólska fyrirtækinu sem framleiðir fjósið koma að Búrfelli í október og verða um það bil þrjár vikur að reisa húsið, sem verður stálgrindarhús með yleiningum.

inn frá Póllandi, það er Byko sem flytur inn og er Búrfellsfjósið hið fyrsta sinnar tegundar sem reist er hér á landi.

Gunnar segir að hann kannist við starfsmenn í verslun Byko á Akureyri og þeir hafi sett sig í samband og kynnt þessa nýjung fyrir þeim Guðrúnu þegar fregnir bárust af því að þau hyggðu á fjósbyggingu.

„Við vorum að skoða ýmsa kosti, fara yfir allt sem í boði var ef svo má segja. Eftir mikla yfirlegu og útreikninga reyndist þetta hagstæðasti kosturinn og við erum bara spennt að sjá hver útkoman verður,“ segir hann. Til stendur að reisa húsið sjálft í næsta mánuði og um það sjá heimamenn frá hinu pólska fyrirtæki sem framleiðir það. Þeir koma í október og verða um það bil þrjár vikur að störfum á Búrfelli, að sögn Gunnars. Þetta er frumraun hjá Byko, fyrsta fjósið af þessu tagi sem ris hér á landi og hlakka menn mikið til að sjá hver útkoman verður.

Halda kostnaði í lágmarki

„Þetta var langhagstæðasta tilboðið, við höfum reynt að fara þá leið að halda kostnaði eins lágum og mögulegt er og það hefur tekist bærilega,“ segir Gunnar.

Pólska húsið er stálgrindarhús með yleiningum. Loftræstikerfi verður í nýja fjósinu sem er víftukerfi, ábúendur á Búrfelli tóku slíkt kerfi fram yfir þakglugga sem gjarnan eru hafðir á nýjum fjósum nú til dags, einkum vegna þess að á stundum og í ákveðnum áttum gerir hávaðarok um dalinn auk þess að vera mun ódýrari kostur en þakgluggar.

„Við höfðum það í huga þegar við völdum kerfið,“ segir hann.

Tækjabúnaður, m.a. öll mjaltatækni og lýsing, kemur frá Lely en val á mjaltapjóni segir Gunnar að mestu byggjast á sérvisku, verð hafi þar líka sitt að segja en ekki síst sú þjónusta sem í boði er og kostnaður við hana.

Gjafakerfið er af gerðinni Cow-Pow sem er með þeim hætti að kýrnar ýta af eigin þunga eins og sauðféð hefur dundað við í mörg ár. Gunnar segir mjög góða reynslu af þessu hér á landi og að kerfið standist fyllilega samanburð við önnur, en hefur það helst umfram þau að vera mun ódýrari og miklu einfaldari í uppsetningu og notkun.

Tekið í notkun í mars á næsta ári

Fjósið verður sem fyrr segir reist í október, þegar steypuvinnu lýkur. Þá tekur við vinna við að setja upp innréttingar og koma tækjabúnaði fyrir. „Við stefnum ótrauð að því að taka nýja húsið í notkun í byrjun mars á næsta ári.

Fram til þessa hefur allt gengið eftir áætlun og við erum mjög ánægð með framvinduna. Við hlökkum mikið til að takast á við þau verkefni sem framundan eru, við munum stækka búið um allt að helming frá því sem nú er, erum þegar byrjuð á því verkefni, keyptum 14 kvígur úr Bárðardal á liðnu vori,“ segir Gunnar. /MPÞ

Frumraun á Íslandi

Nýja fjósið að Búrfelli er flutt



662 4704

GUÐMUNDUR BJÖRNSSON
löggiltur fasteigna- og skipasali

fastnord.is
gummi@fastnord.is

• FASTEIGNASALA NORDURLANDS • Sala - verðmat - þjónusta •

Suðvesturland

Fossvallarétt við Lækjarbotna (Rvk/Kóp)	✓	sunnudaginn 17. sept. kl. 11.00
Hraðastaðarétt í Mosfellsdal		sunnudaginn 17. sept. kl. 13.00, seinni réttir sun. 1. okt. kl. 13.00
Kjósarrétt í Kjós		sunnudaginn 17. sept. kl. 15.00, seinni réttir sun. 8. okt. kl. 15.00
Krýsuvíkurrétt v. Suðurstrandarveg, Gullbr.		laugardaginn 23. sept. kl. 13.00
Þórkötlustaðarétt í Grindavík	✓	laugardaginn 16. sept. kl. 14.00

Vesturland

Arnarhólsrétt í Helgafellssveit	✓	sunnudaginn 17. sept.
Bláfeldarrétt í Staðarsveit, Snæf.		laugardaginn 23. sept.
Brekkurétt í Norðurárdal, Mýr.		sunnudaginn 10. sept. kl. 10.00, seinni réttir sun. 24. sept.
Brekkurétt í Saurbæ, Dal.	✓	sunnudaginn 17. sept.
Fellsendarétt í Miðdölum, Dal.		sunnudaginn 17. sept. Kl. 14.00, seinni réttir sun. 1. okt.
Flekkudalsrétt á Fellsströnd, Dal.	✓	laugardaginn 16. sept.
Fljótstungurétt á Hvítársíðu, Mýr.		lau. 9. sept. og sun. 10. sept., seinni réttir lau. 23. sept.
Fróðárrétt í Fróðárhreppi	✓	laugardaginn 16. sept.
Gillastaðarétt í Laxárdal, Dal.	✓	sunnudaginn 17. sept.
Grafarrétt í Breiðuvík, Snæf.		laugardaginn 23. sept.

Grímsstaðarétt á Mýrum, Mýr.		þriðjudaginn 12. sept. kl. 10.00, seinni réttir mán. 25. sept.
Hellnarétt í Breiðuvík, Snæf.	✓	laugardaginn 16. sept.
Hitardalsrétt í Hitardal, Mýr.		mánudaginn 11. sept. kl. 9.00, seinni réttir sun. 24. sept.
Hornsrétt í Skorradal, Borg.		sunnudaginn 10. sept. kl. 10.00, seinni réttir lau. 23. sept.
Hólmarétt í Hördudal, Dalabyggð		mánudaginn 25. sept. kl. 10.00
Hrafnkelsstaðarétt í Grundarfirði	✓	laugardaginn 16. sept. kl. 16.00
Kaldárbrakkarétt í Kolb., Hnappadalssýslu		sunnudaginn 3. sept. kl. 11.00, seinni réttir sun. 24. sept.

Kirkjufellsrétt í Haukadal, Dal.		laugardaginn 16. sept., seinni réttir 30. sept.
Klofningsrétt í Beruvík, Snæf.		laugardaginn 23. sept.
Langholtsrétt í Eyja- og Miklaholtshr.	✓	mánudaginn 18. sept.
Ljárskógarétt í Laxárdal, Dal.	✓	laugardaginn 9. sept.
Mýrar í Grundarfirði	✓	laugardaginn 16. sept. kl. 16.00
Mýrdalsrétt í Hnappadal	✓	þriðjudaginn 19. sept.
Nesmelsrétt í Hvítársíðu, Mýr.	✓	laugardaginn 2. sept.

Núparétt í Melasveit, Borg.		sunnudaginn 10. sept. kl. 13.00, seinni réttir lau. 23. sept.
Oddsstaðarétt í Lundarreykjadal, Borg.		miðvikudaginn 6. sept. kl. 9.00, seinni réttir sun. 1. okt.
Ólafsvíkurrétt í Ólafsvík, Snæf.	✓	laugardaginn 16. sept.
Ósrétt á Skógarströnd, Dal.		föstudaginn 29. sept.
Rauðsgilsrétt í Hálsasveit, Borg.		sunnudaginn 17. sept. kl. 10.00, seinni réttir sun. 1. okt.
Reynisrétt undir Akrafjalli, Borg.		laugardaginn 23. sept., seinni réttir lau. 30. sept.

Skarðsrétt á Skarðsströnd, Dal.		sunnudaginn 17. sept., seinni rétt 1. okt.
Skerðingsstaðarétt í Hvammsveit, Dal.		sunnudaginn 17. sept. kl 11.00, seinni réttir sun. 1. okt. kl. 13.00

Svarthamarsrétt á Hvalfj.str., Borg.		sunnudaginn 10. sept. kl. 10.00, seinni réttir sun. 1. okt.
--------------------------------------	--	---

Svignaskarðsrétt, Svignaskarði, Mýr.		mánudaginn 11. sept. kl. 10.00, seinni réttir mán. 25. sept.
--------------------------------------	--	--

Tungurétt á Fellsströnd, Dal.	✓	laugardaginn 16. sept.
Vörufellsrétt á Skógarströnd, Dal.	✓	laugardaginn 16. sept.

Þverárrétt Eyja- og Miklaholtshr, Snæf.	✓	sunnudaginn 17. sept.
Þverárrétt í Þverárhlið, Mýr.		mánudaginn 11. sept. kl. 7.00, seinni réttir mán. 25. sept.

Þæfusteinsrétt á Hellissandi/Rífi, Snæf.	✓	laugardaginn 16. sept.
Ölkeldurétt í Staðarsveit, Snæf.		laugardaginn 23. sept.

Vestfirðir

Arnardalsrétt í Arnadal í Skutulsfirði		laugardaginn 23. sept.
Broddanes, Strand.	✓	sunnudaginn 17. sept. kl. 16.00
Eyrarrétt á Eyri í Kollafirði, Reykhólahrepp, A-Barð.	✓	laugardaginn 9. sept.
Grundarrétt í Reykhólahreppi, A-Barð.		föstudaginn 22. sept.
Hjarðardalsrétt í Hjarðardal í Dýrafirði		laugardaginn 23. sept.
Hlaðseyri við Raknadalshlíð, við Patreksfjörð		sunnudaginn 8. okt.
Hraunsrétt við Hraun í Hnífsdal í Skutulsfirði		laugardaginn 23. sept.
Innri-Múlarétt á Barðaströnd, V-Barð.		sunnudaginn 1. okt. kl. 14.00
Kinnarstaðarrétt í Reykhólahr., A-Barð.		sunnudaginn 24. sept.
Kirkjubólssrétt í Steingrímsfirði, Strand.		sunnudaginn 17. sept. kl. 14.00
Kirkjubólssrétt við Kirkjuból í Engidal í Skutulsfirði		laugardaginn 23. sept.
Kjósarrétt í Árneshreppi, Strand.		laugardaginn 23. sept. kl. 14.00
Króksfjarðarnesrétt í Reykhólasv., A-Barð.		laugardaginn 23. sept.
Melarétt í Árneshreppi, Strand.		laugardaginn 16. sept. kl. 16.00
Minni-Hlíð í Hlíðardal		laugardaginn 16. sept. kl. 14.00

Skarðsrétt í Bjarnarfirði, Strand.		laugardaginn 23. sept.
Skeljavíkurrétt í Steingrímsfirði, Strand.	✓	föstudaginn 8. sept. kl. 16.00
Staðarrétt í Steingrímsfirði, Strand.	✓	sunnudaginn 10. sept. kl. 14.00
Staðarrétt í Reykhólahreppi, A-Barð.		föstudaginn 22. sept.
Syðridalsrétt í Bolungarvík	✓	laugardaginn 16. sept. kl. 14.00
Taðarrétt við Tröð í Bjarnardal í Öndurafirði		laugardaginn 23. sept.

Norðvesturland

Auðkúlurétt við Svínavatn, A.-Hún.	✓	laugardaginn 9. sept. kl. 8.00
Beinakeldurétt, A.-Hún.	✓	þriðjudaginn 12. sept. kl. 9.00
Fossárrétt í A.-Hún.	✓	laugardaginn 9. sept. kl. 14.00, seinni réttir 16. sept. kl. 12.00
Hamarsrétt á Vatnsnesi, V.-Hún.	✓	laugardaginn 9. sept.
Hlíðarrétt við Bólstaðarhlíð, A.-Hún.	✓	sunnudaginn 10. sept. kl. 16.00
Hrútatungurétt í Hrútafirði, V.-Hún.	✓	laugardaginn 9. sept. kl. 9.00
Hvalsárrétt í Hrútafirði, Strand.		laugardaginn 16. sept.
Miðfjarðarrétt í Miðfirði, V.-Hún.	✓	laugardaginn 9. sept.
Kjalarlandsrétt, A.-Hún.	✓	laugardaginn 9. sept. kl. 14.00, seinni réttir 16. sept. kl. 13.00
Rugludalsrétt í Blöndudal, A.-Hún.	✓	laugardaginn 2. sept. kl. 16.00
Skrapatungurétt í Laxárdal, A.-Hún.	✓	sunnudaginn 10. sept. kl. 10.00
Stafnsrétt í Svartárdal, A.-Hún.	✓	laugardaginn 9. sept. kl. 8.30
Sveinsstaðarétt, A.-Hún.	✓	sunnudaginn 10. sept. kl. 10.00
Undirfellsrétt í Vatnsdal, A.-Hún.	✓	föstudaginn 8. sept. kl. 12.30 og lau. 9. sept. kl. 9.00
Valdarásrétt í Fitjárdal, V.-Hún.	✓	föstudaginn 8. sept. kl. 9.00
Viðidalstungurétt í Viðidal, V.-Hún.	✓	laugardaginn 9. sept. kl. 10.00
Þverárrétt í Vesturhópi, V.-Hún.	✓	laugardaginn 9. sept.

Mið-Norðurland

Akureyrarrétt við Hrapstaði, Eyf.	✓	laugardaginn 9. sept.
Árskógsrétt á Árskógsströnd, Eyf.	✓	laugardaginn 9. sept.
Dalvíkurrétt, Dalvík	✓	laugardaginn 9. sept.
Deildardalsrétt í Deildardal, Skag.	✓	laugardaginn 2. sept.
Flókadalsrétt í Fljótum, Skag.	✓	laugardaginn 9. sept.
Héðinsfjarðarétt í Héðinsfirði	✓	föstudaginn 15. sept.
Hlíðarrétt í Vesturdal, Skag.	✓	sunnudaginn 17. sept.
Hofsrétt í Vesturdal, Skag.	✓	laugardaginn 16. sept.
Holtsrétt í Fljótum, Skag.	✓	laugardaginn 9. sept.
Hraunarétt í Fljótum, Skag.	✓	fimmtudaginn 7. sept.
Hraungerðisrétt í Eyjafjarðarsveit	✓	laugardaginn 2. sept.
Kleifarétt í Fljótum, Skag.	✓	laugardaginn 2. sept.
Laufskálarétt í Hjaltadal, Skagafirði	✓	sunnudaginn 3. sept.
Mælifellsrétt í Skagafirði	✓	sunnudaginn 10. sept.
Möðruvallarétt í Eyjafjarðarsveit	✓	sunnudaginn 3. sept.
Ósbrekkurétt í Ólafsfirði	✓	föstudaginn 15. sept.
Reistarárrétt í Hörgársveit, Eyf.	✓	laugardaginn 9. sept.
Reykjarrétt í Ólafsfirði	✓	laugardaginn 9. sept. og sun. 10. sept.
Sauðárkróksrétt, Skagafirði	✓	laugardaginn 2. sept.
Selnesrétt á Skaga, Skag.	✓	laugardaginn 9. sept.
Siglufljarðarétt í Siglufirði	✓	laugardaginn 16. sept.
Silfrastaðarétt í Blönduhlíð, Skag.	✓	mánudaginn 11. sept.
Skarðarétt í Gönguskörðum, Skag.	✓	laugardaginn 2. sept.
Skálárrrétt í Hrolleifsdal, Skag	✓	laugardaginn 9. sept.
Staðarbakkarétt í Hörgárdal, Eyf.	✓	föstudaginn 8. sept.
Staðarrétt í Skagafirði	✓	sunnudaginn 3. sept.
Stíflurétt í Fljótum, Skag.	✓	föstudaginn 8. sept. Fljótafé réttað 11. sept.
Tungurétt í Svarfabardal	✓	laugardaginn 9. sept.
Unadalsrétt í Unadal við Hofsós, Skag.	✓	laugardaginn 9. sept.
Vatnsendarétt, Eyf.	✓	sunnudaginn 3. sept.
Þorvaldsdalsrétt í Hörgársveit, Eyf.	✓	laugardaginn 9. sept.
Þórustaðarétt á Moldhaugnahálsi, Eyf.	✓	laugardaginn 9. sept.
Þverárrétt í Öxnadal, Eyf.	✓	mánudaginn 11. sept.
Þverárrétt ytri, Eyjafjarðarsveit	✓	sunnudaginn 3. sept.

Helstu réttir í

Landnámi Ingólfs Arnarsonar 2017

Brúsastaðarétt í Þingvallasveit	✓	sunnudaginn 17. sept. kl. 17.00
Fossvallarétt við Lækjarbotna	✓	sunnudaginn 17. sept. kl. 11.00
Heiðarbæjarrétt í Þingvallasveit	✓	laugardaginn 16. sept. kl. 15.00
Hraðastaðarétt í Mosfellsdal		sunnudaginn 17. sept. kl. 13.00, seinni réttir sun. 1. okt. kl. 13.00
Húsmúlarétt við Kolviðarhól		laugardaginn 16. sept. Kl. 14.00, seinni réttir lau. 30. sept. kl. 14.00
Kjósarrétt í Kjós		sunnudaginn 17. sept. kl. 15.00, seinni réttir sun. 8. okt. kl. 15.00
Krýsuvíkurrétt v. Suðurstrandarveg, Gullbr.		laugardaginn 23. sept. kl. 13.00
Selfatarétt í Grafningi	✓	mánudaginn 18. sept. kl. 9.45
Selvogsrétt í Selvogi, Árn.	✓	sunnudaginn 17. sept. Kl. 9.00
Þórkötlustaðarétt í Grindavík	✓	laugardaginn 16. sept. kl. 14.00
Ölfusrétt í Reykjadal, Ölfusi	✓	sunnudaginn 17. sept. Kl. 16.00

Samkvæmt fjallskilamyþykkt fyrir Landnám Ingólfs Arnarsonar nr. 733/2012 eru seinni leitir tveim vikum síðar og er því réttað aftur í flestum framangreindum réttum dagana 1.–3. október. Hafa skal í huga að tímasetningar leita og rétta geta breyst, einkum vegna veðurs.

Bændablaðið | Fimmtudagur 21. september 2017



Fjárréttir haustið 2017

Bændablaðið birtir yfirlit um fjár- og stóðréttir. Listinn er unninn með þeim hætti að leitað er til sveitarfélaga um upplýsingar. Víða hafa bændur og ráðunautar lagt hönd á plóginn. Á nokkrum stöðum eru gloppur í listanum þar sem umbeðnar upplýsingar hafa ekki borist frá heimamönnum.

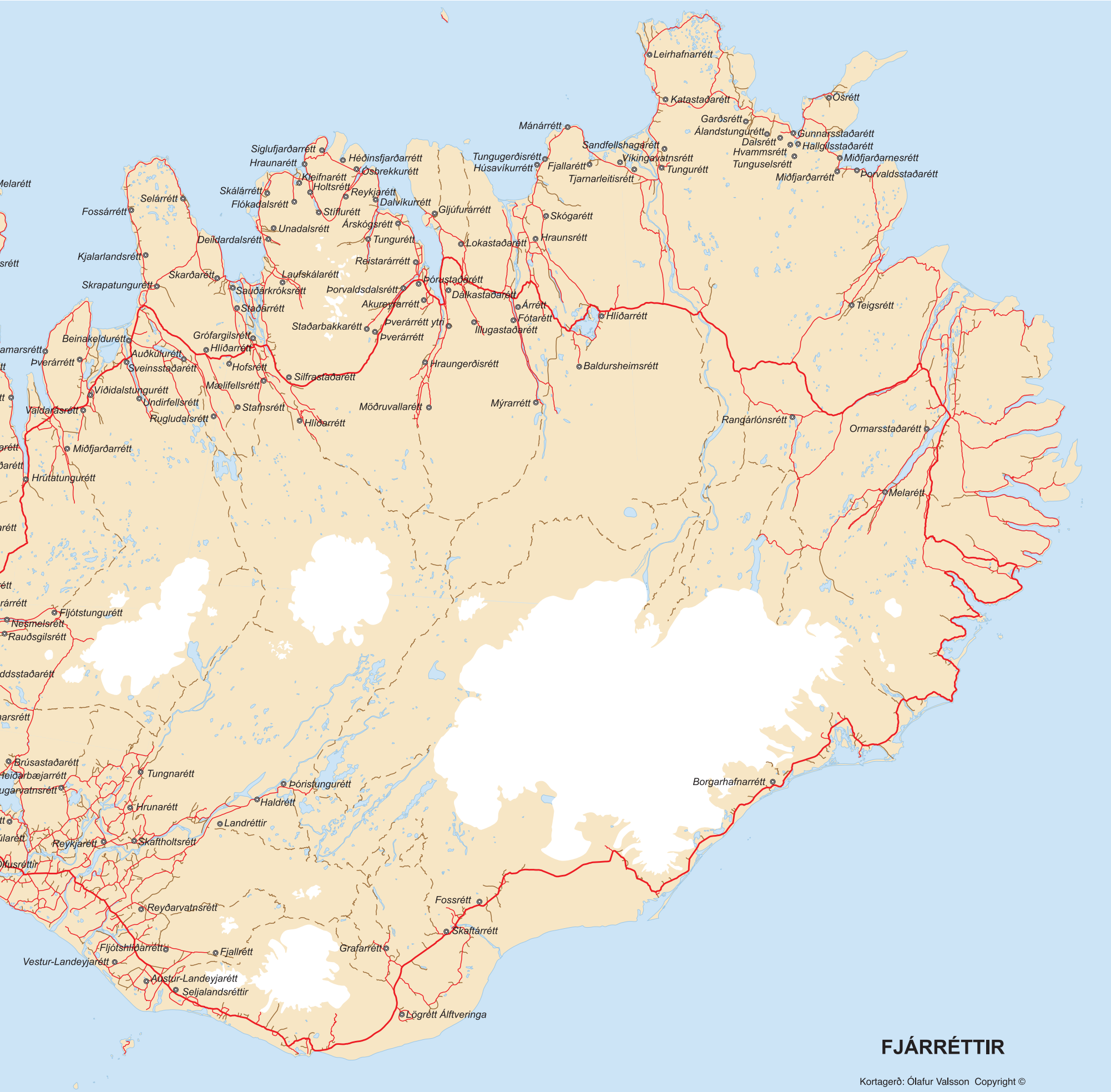
Á listanum er að finna upplýsingar um réttardaga og í sumum tilvikum tímasetningar. Víða eru fyrri og seinni réttir og eru dagsetningar tilteknar í listanum þar sem við á.

Dagsetningar rétta birtast hér á opnunni, skipt eftir landshlutum en

í stafrófsröð innan hvers landshluta. Listi yfir helstu stóðréttir má finna á blaðsíðu 34.

Rétt er að minna á að villur geta slæðst inn í lista af þessu tagi og eins geta náttúruöflin orðið til þess að breyta þarf tímasetningum á smalamennsku og þar með réttarhaldi. Eru lesendur því hvattir til að hafa samband við heimamenn á hverjum stað til að fullvissa sig um réttar dag- og tímasetningar.

Upplýsingar um viðbætur og leiðréttingar sendist á netfangið tb@bondi.is. Uppfærslur á listanum eru gerðar jafnóðum og eru aðgengilegar á vef Bændablaðsins, bbl.is. /TB



Norðausturland

Álandstungurétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði	✓	mánudaginn 18. sept.
Árrétt í Bárðardal	✓	sunnudaginn 3. sept.
Baldursheimsrétt í Mývatnssveit, S.-Þing.	✓	sunnudaginn 3. sept.
Dalsrétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði		laugardaginn 16. sept. kl. 7.00
Dálkstaðarétt á Svalbarðsströnd, S.-Þing	✓	laugardaginn 9. sept. Fljótlega eftir hádegi.
Fjallalækjarselsrétt	✓	sunnudaginn 10. sept.
Fótarétt í Bárðardal	✓	mánudaginn 4. sept. kl. 9.00
Garðsrétt í Þistilfirði	✓	sunnudaginn 10. sept.
Gljúfurárrétt í Grýtubakkahr., S.-Þing.	✓	sunnudaginn 10. sept. kl. 9.00
Gunnarsstaðarétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði	✓	laugardaginn 16. sept.
Hallgilsstaðarétt á Langanesi	✓	sunnudaginn 17. sept.
Hlíðarrétt í Mývatnssveit, S.-Þing	✓	sunnudaginn 3. sept.
Hraunsrétt í Aðaldal, S.-Þing.	✓	sunnudaginn 10. sept. kl. 10.00
Húsavikurrétt	✓	laugardaginn 9. sept. kl. 14.00
Hvammsrétt í Svalbarðshreppi í Þistilfirði	✓	laugardaginn 16. sept.
Illugastaðarétt í Fnjóskadal S.-Þing.	✓	sunnudaginn 3. sept. kl. 9.00
Katastaðarétt í Núpasveit, N-Þing.	✓	sunnudaginn 10. sept.
Leirhafnarrétt í Núpasveit, N-Þing	✓	sunnudaginn 17. sept.
Lokastaðarétt í Fnjóskadal, S.-Þing.		sunnudaginn 10. sept. kl. 9.00
Mánárrétt á Tjörnesi		sunnudaginn 10. sept.

Miðfjarðarnesrétt á Langanesi	✓	sunnudaginn 10. sept.
Miðfjarðarrétt		föstudaginn 22. sept.
Mýrarrétt í Bárðardal, S.-Þing.	✓	laugardaginn 2. sept. kl. 8.00
Ósrétt á Langanesi	✓	sunnudaginn 17. sept.
Sandfellshagarétt í Öxarfirði, N.-Þing.	✓	þriðjudaginn 12. sept.
Skógararétt í Reykjahverfi, S-Þing.	✓	laugardaginn 9. sept.
Svalbarðsrétt	✓	sunnudaginn 10. sept.
Tjarnarleitisrétt í Kelduhverfi, S-Þing.	✓	sunnudaginn 17. sept.
Tungugerðisrétt á Tjörnesi	✓	laugardaginn 9. sept.
Tungurétt í Öxarfirði, N.-Þing.	✓	sunnudaginn 10. sept.
Tunguselsrétt á Langanesi	✓	sunnudaginn 10. sept.
Viðikersrétt í Bárðardal, S-Þing.	✓	sunnudaginn 27. ágúst, seinni part dags.
Vikingavatnsrétt í Kelduhverfi, S-Þing.	✓	laugardaginn 16. sept.
Þorvaldsstaðarétt, Langanesbyggð		laugardaginn 23. sept.

Austurland

Melarétt í Fljótadal, N.-Múl.	laugardaginn 23. sept.
Ormarsstaðarétt í Fellum, Fljótalsdálshéraði	sunnudaginn 24. sept. kl. 13.00
Teigsrétt, Vopnafirði	✓ sunnudaginn 3. sept. kl. 14.00

Suðausturland

Borgarhafnarrétt, Suðursveit, A-Skaft.	laugardaginn 9. sept. um kl. 15.00
Fossrétt á Síðu, V.-Skaft.	laugardaginn 9. sept.

Grafarrétt í Skaftártungu, V.-Skaft.	✓	laugardaginn 9. sept.
Lögrétt Álfthveringa í landi Holts og Herjólfssðaða		Upplýsingar liggja ekki fyrir.
Skaftárrétt, V.-Skaft.	✓	laugardaginn 9. sept.

Suðurland

Austur-Landeyjaréttir hjá Grenstanga, Rang.		sunnudaginn 24. sept.
Brúsastaðarétt í Þingvallasveit, Árn.	✓	sunnudaginn 17. sept. kl. 17.00
Fjallrétt við Þórólfsfell, Rang.	✓	mánudaginn 11. sept. kl. 10.00
Fljótshlíðarétt í Fljótshlíð, Rang.	✓	sunnudagurinn 17. sept. kl. 11.00
Fossvallarétt við Lækjabotna	✓	sunnudaginn 17. sept. kl. 11.00
Haldréttir í Holtamannafrétti, Rang.	✓	sunnudaginn 10. sept. Kl. 10.00
Heiðarbæjarrétt í Þingvallasveit, Árn.	✓	laugardaginn 16. sept. kl. 15.00
Hraðastaðarétt í Mosfellsdal		sunnudaginn 17. sept. kl. 13.00, seinni réttir sun. 1. okt. kl. 13.00
Hrunaréttir í Hrunamannahr., Árn.		föstudaginn 15. sept. kl. 10.00

Húsmúlarétt við Kolviðarhól, Árn.		laugardaginn 16. sept. kl. 14.00, seinni réttir lau. 30. sept. kl. 14.00
Kjósarrétt í Kjós		sunnudaginn 17. sept. kl. 15.00. Seinni réttir sun. 8. okt. kl. 15.00
Krýsuvikurrétt v. Suðurstrandarveg, Gullbr.		laugardaginn 23. sept. kl. 13.00
Landréttir við Áfangagil, Rang.		fimmtudaginn 21. sept. kl. 12.00
Laugarvatnsrétt, Árn.	✓	sunnudaginn 10. sept. kl. 16.30
Reyðarvatnsréttir á Rangárvöllum	✓	laugardaginn 16. sept. kl. 11.00
Reykjaréttir á Skeiðum, Árn.	✓	laugardaginn 16. sept. kl. 9.00
Selftaréttir á Grafningi	✓	mánudaginn 18. sept. kl. 9.45
Seljalandsréttir undir Eyjafjöllum, Rang.	✓	laugardaginn 16. sept.
Selvogsrétt í Selvogi, Árn.	✓	sunnudaginn 17. sept. Kl. 9.00
Skaftholtsréttir í Gnúpverjahreppi, Árn.	✓	föstudaginn 15. sept. kl. 11.00
Tungnaréttir í Biskupstungum	✓	laugardaginn 9. sept. kl. 9.00
Vestur-Landeyjaréttir við Forsæti, Rang.		sunnudaginn 24. sept.
Þoristunguréttir, Holtamannafr., Rang	✓	sunnudaginn 10. sept. kl. 10.00
Þorkötlustaðarétt í Grindavík	✓	laugardaginn 16. sept. kl. 14.00
Ölfusrétt í Reykjadal, Ölfusi	✓	sunnudaginn 17. sept. kl. 16.00



Fjölmennti mætti til að fylgjast með rekstri fjár í Tungnaréttir og þeim dilkadrætti sem á eftir fylgdi.

Myndir / Ruth Örnólfs

Smalað í Tungnaréttir og dregið í dilka

Bændur og búalið fjölmenntu í Tungnaréttir þegar fé var rekið þangað af fjalli þann 9. september.

Auk sauðfjərbænda var þar

mættur fjöldi gesta víða að, bæði innlendir og erlendir. Þykir jafnan hið mesta sport að fara í réttir á hverju hausti og ekki spillti góða veðrið fyrir.

Ruth Örnólfs var á staðnum og skoðaði herlegheitin í gegnum linsu og festi í stafrænt form.

Eins og venjulega ríkti mikil kátína og gleði, ekki síst meðal

bænda sem voru að heimta vana dilka af fjalli eftir gott og gjöfult sumar. Létu bændur vanda sauðfjárræktarinnar ekki skyggja á þetta tækifæri. Vonandi verður fundin

lausn á þeirra vanda, þótt stjórnsarslit og kosningar hafi sett málín í nýjan farveg þar sem tillögur landbúnaðarráðherra virtust allavega komnar í algjört uppnám.

Allar peysurnar prjónaðar af sömu konunni.



Bæjarstjórinn í Hveragerði, Aldís Hafsteinsdóttir.



Nadía, Júlíus, Ólavía og Pétur.



Guðborg, Ólöf og Kristín.



Reykjafellsvínir skemmtu sér konunglega eins og sjá má.



Lukka og Saga mættu með mömmu sinni, Evu Dögg, í réttirnar.

**Vacuum pökkunarvél**

Landsins mesta úrval af vacuum pokum, 100 my þykkir
Vacuum box - Fjölnota vacuum pokar
Ozpig Pallahitari/grill

Reykofnar frá *Bradley S-M-O-K-E-R*
Hamborgarapressur - Hnifar - Brýni
Heyrnahlífar - Sjónaukar



Erum á facebook



Bændablaðið

Smáauglýsingar 56-30-300

Hafa áhrif um land allt!

Husqvarna – Steinsagir, kjarnaborvélar, gólf- og vegsagir



**HUSQVARNA
FS 400 LV**

Sögunardýpt 16,5 sm



**HUSQVARNA
K 760**

Sögunardýpt 12,5 sm



**HUSQVARNA
K 3600 MK II**

Sögunardýpt 27 sm



**HUSQVARNA
K 2500**

Sögunardýpt 14,5 sm



**HUSQVARNA
DM 230**



HUSQVARNA
Steinsagarblöð
og kjarnaborar



ALLT FYRIR ATVINNUMANNINN

MHG Verslun ehf | Akralind 4 | 201 Kópavogi | Sími 544-4656 | www.mhg.is

Volkswagen Transporter

BYGGIR Á TRAUSTUM GRUNNI



Transporter hefur fylgt kynslóðum af fólki sem hefur þurft á traustum og áreiðanlegum vinnubjarki að halda sem leysir krefjandi og fjölbreytt verkefni. Hann er með fullkominni stöðugleikastýringu og spólvörn og sjö þrepa sjálfskiptingu.

Volkswagen Transporter
kostar frá

4.140.000 kr.

(3.338.710 kr. án vsk)

4Motion
FJÓRHJÓLADRIF



Atvinnubílar

Við látum framtíðina rætast.

www.volkswagen.is



HEKLA · Laugavegi 170-174 · Reykjavík · sími 590 5000 · hekla.is · umboðsmenn um land allt:
Höldur Akureyri · Bílasala Selfoss · Bílás Akranesi · HEKLA Reykjanesbæ

HLUNNINDI & VEIÐI

Teista friðuð fyrir skotveiðum

Umhverfis- og auðlindaráðherra hefur með reglugerð friðað teistu fyrir skotveiðum. Ákvörðun um friðun er tekin á grundvelli umsagna frá Náttúrufræðistofnun Íslands og Umhverfisstofnunar. Friðunin tók gildi 1. september.

Teista er grunnsævisfugl sem telst til svartfugla og verpir í klettagjótum, urðum og sprungum. Erfitt er að meta stærð stofnsins en gróflega hefur verið áætlað að íslenski stofninn sé um 10.000 til 20.000 pör. Vöktun bendir sterklega



til talsverðrar fækkunar teistu í allmörg síðustu ár. /VH



Útbreiðsla og stærð ýmissa fiskistofna hefur breyst umtalsvert undanfarin ár vegna breyttra hafstrauma og sjávarhita og eru rannsóknir því kostnaðarsamari en áður. Mynd / VH

Fjárlög:

Aukin framlög til hafrannsóknna í fjármálafrumvarpinu 2018

Nái fjárlög 2018 fram að ganga munu framlög til eflingar hafrannsóknna aukast talsvert á næsta fjárhaldsári. Áætluð heildarútgjöld til sjávarútvegsins eru 6.634 milljónir króna samkvæmt frumvarpinu og aukast um 327,4 milljónir frá fyrra ári, eða um 5,2.

Hvað sjávarútveginn varðar munar mest um 165 milljón króna framlag til Hafrannsóknastofnunar vegna eflingar rannsókna á uppsjávarstofnum.

Útbreiðsla og stærð ýmissa fiskistofna hefur breyst umtalsvert undanfarin ár vegna breyttra hafstrauma og sjávarhita og eru rannsóknir því kostnaðarsamari en áður. Þessar breytingar koma hvað skýrast fram í uppsjávarstofnum. Gert er ráð fyrir að efla rannsóknir með fjölgun úthaldsdaga rannsóknarskipa. Auk þess er 30 milljónum forgangsraðað til

stofnunarinnar vegna ráðningar þriggja sérfræðinga sem styðja munu verkefnið.

Vegna tímabærrar endurnýjunar á tölvustýribúnaði rannsóknaskipsins Árna Friðrikssonar er 55 m.kr. forgangsraðað til Hafrannsóknastofnunar. Með þessu er ætlað að tryggja afköst og virkni skipsins og þar með nauðsynlegar rannsóknir til næstu ára.

Enn fremur er 11 milljónum króna forgangsraðað innan málefnaviðsins til þess að styrkja starfsemi Verðlagsstofu skiptaverðs, eins og fyrirheit voru gefin um við gerð kjarasamninga sjómanna.

Þá er gert ráð fyrir því að fjárheimild málefnaviðsins hækki um 20 milljónir króna vegna Umhverfissjóðs sjókvíaldis, en sjóðnum er ætlað að lágmarka umhverfisáhrif fiskeldis og er liður í áætlun stjórnvalda til að bregðast við auknum umsvifum í greininni. /VH



Vel hefur veiðist af makríl í síldarsmugunni undanfarið.

Makríll:

Góð veiði í síldarsmugunni

Uppsjávarveiðiskip HB Granda hafa veitt vel af makríl í síldarsmugunni undanfarið og bæði Víkingur AK og Venus NS voru samtímis í höfn fyrr í þessum mánuði að landa skammtinum. Hvort skip hefur verið að fá um

1.000 tonn af makríl á sólarhring. Makríllinn sem fengist hefur í Smugunni fram að þessu hefur verið heldur smærri en sá sem veiddist í íslensku lögsögunni fyrr í sumar sem var að vísu óvenjulega stór. /VH



Nýveiddur fyll á dekki á leiðinni í land.

Mynd / Jn.fo - Heðin Joensen

Fýllinn þykir lostæti í Færeyjum

– „Nógvur havhestur er at fáa“ segja Færeyingar

Færeyingum þykir fýll eða múkki, sem þeir kalla reyndar „havhesta“, hið mesta lostæti. Mikið er að gera í fýlaveiðinni síðari hluta ágústmánaðar og greindu vefsíðurnar Portalurinn og jn.fo m.a. frá því að bátur einn í Vestmanna hafi fengið 143 fýla og annar var með 230 og fleiri bátar voru á fýlaveiðum.

Færeyingar veiða fýlsunga þegar þeir yfirgefa hreiðrin, oftast ófleygir, og fara út á sjó. Eru þeir þá frekar auðveld bráð. Á vefsíðu jn.fo þann 25. ágúst var greint frá því að nú væri kominn rétti tíminn til veiða fýl, enda veðrið eins og best var á kosíð.

„Í góðveðrinum í gjár voru nakrir bátar eftir havhesti, tann eini vestmannabáturinn tók 143 havhestar. Vit frætta úr Vestmanna, at nógvir bátar eru farnir eftir

havhesti í dag, veðrið er av tí fagrasta, eisini verður sagt frá góðum veðri í morgin.“

Hreint lostæti

Magnús Ólafs Hanson bjó um árabíl í Færeyjum og segir hann að fýllinn sé hreint lostæti. Verkunin á fýlnum fer þannig fram hjá Færeyingunum, að hann er reyttur og sviðinn og síðan saltaður í tunnur. Matreiðslan er einföld. Fuglinn er soðinn og hver og einn tálgar síðan fituna utan af fuglinum og notar hana sem viðbit á rúgbrauð. Með þessu borða menn svo kartöflur. Magnús segir að sér hafi nú ekkert litist á að smakka þetta í fyrstu, en raunin sé að þetta bragðist ótrúlega vel. Það votti ekki fyrir lýsisbragði eins og gjarnt er um sjöfugla.

Ekki er ólíklegt að fýlsát íbúa í

Mýrdalnum á Íslandi megi rekja til Færeyinga. Þar er matreiðslan ekki ólík því sem gerist í Færeyjum, en sumir vilja þó hafa hann léttreyktan. Meðlætið er fremur fábrotið, rófustappa, kartöflur og ekki mikið meira.

Nógvur havhestur

Magnús segir þó ekki sjálfgefið að menn veiði fýl í Færeyjum, því til þess þurfi sérstakt leyfi frá landsstjórninni. Á vefsíðu jn.fo var sagt að nóg væri af fýl vestur og norður af Vestmannabjörgum, eða eins og Færeyingarnir orðuðu það:

„Nógvur havhestur er at fáa – í gjár finga bátarnir væl av havhesti norðanfyri og vestur úr Vestmannabjörgunum – í dag kom onkur bátur uppi 230 havhestar.“

/HKr.

Heildarafli strandveiðibáta við Ísland 9.818 tonn:

Strandveiðibátum hefur fækkað um 66 milli ára

Alls voru gefin út 604 leyfi til strandveiða á nýafstaðinni vertíð. Það er 66 leyfum færri en á síðasta ári og fæst leyfi frá því að strandveiðar voru settar á laggirnar árið 2009 að upphafsárinu undanskildu.

Samkvæmt því sem segir á vef Fiskistofu var heildarafli strandveiðibáta á síðustu vertíð 9.818 tonn. Alls veiddu strandveiðibátar á vertíðinni 9.313 tonn af þorski sem er 94,4% heildaraflans. Næstmest var veitt af ufsa, eða 353 tonn, sem er 3,6% af heildarafla. Afli í öðrum tegundum var óverulegur, eða 1,5% af heildinni.

Birta SU aflahæst strandveiðibáta

Birta SU sem gerð er út frá Djúpavogi var aflahæsti báturinn á nýliðinni strandveiðivertíð með rúm 44,8 tonn. Næst komu Hulda SF, sem gerð er út frá Hornafirði, með 44,2 tonn og Ásbjörn SF frá Hornafirði með 43,6 tonn.

Fjórtán tegundir á króka

Alls komu fjórtán tegundir fiska á króka strandveiðibátanna á þessari vertíð. Afli í öðrum tegundum var meðal annars 77 tonn af karfa og 38 tonn af ýsu. Strandveiðibátar veiddu einungis níu kíló af hlýra og fimm kíló af gaddakrabba.

Meðalaflí í róðri aldrei meiri

Frá því að strandveiðar hófust vorið 2009 hefur meðalaflí í róðri



Alls veiddu strandveiðibátar á vertíðinni 9.313 tonn af þorski sem er 94,4% heildaraflans. Mynd / VH

aldrei verið meiri en á nýliðinni vertíð, eða 623 kíló. Í fyrra var hann 614 kíló og jókst því um 1,5% milli vertíða.

Svæði A, sem er svæðið frá Eyja- og Miklaholtshreppi til

Súðavíkurhrepps, gaf mestan meðalafla í róðri að venju, eða 667 kíló. Næst komu bátar sem voru á svæði C með 650 kíló, þá svæði B með 574 kíló en svæði D rak svo lestina með 565 kíló. /VH



KUBOTA RTV-X900

skarar einfaldlega fram úr

Það er engin tilviljun að KUBOTA RTV-X900 er með vinsælli fjölnota tækjum í heiminum, enda hentar hann vel við alls kyns aðstæður, t.d. við skógrækt, búskap, viðhald opinna svæða og svo margt fleira.

KUBOTA RTV-X900 er útbúinn til þess að endast og hvergi til sparað.

Sem dæmi má nefna:

- Vökvastýri
- Vökvasturtur á palli
- Fjór hjóladrif
- Driflæsing
- Burðargetu upp á 500 kg
- Dráttargetu upp á 1.000 kg
- KUBOTA diesel motor (21,6 hö)
- Dráttarkúlu að aftan og ljósatengil.
- KUBOTA RTV-X900 er skráð sem dráttarvél



Þ Ó R F

REYKJAVÍK:
Krókháls 16
Sími 568-1500

AKUREYRI:
Lónsbakka
Sími 568-1555

Vefsíða:
www.thor.is



Steinunn Lilja Heiðarsdóttir, sauðfjárbóndi í Haukholtum, mætti með son sinn, Víglund, í Hrunaréttir.

Fjölmenni í Hrunaréttum og Skaftholtsréttum

Mikið fjölmenni sótti Hrunaréttir í Hrunamannahreppi og Skaftholtsréttir í Skeiða- og Gnúpverjaheppi föstudaginn 15. september.

Veður var með allra besta móti. Göngur gengu vel og komu lömbin falleg af afréttinum í báðum réttunum. /MHH



Hér er verið að reka féð inn í almenninginn í Skaftholtsréttum, fallegar kindur og falleg lömb.

Myndir / Magnús Hlynur Hreiðarsson



LANDBÚNAÐARHÁSKÓLI ÍSLANDS

NEMENDUR Í LEÐJUBOLTA Á HVANNEYRI



Hvanneyringar í leðjubolta á leirunum við Hvítá neðan við Hvanneyrarengjar. Mikil stuð og stemning var meðal keppenda þeirra fimm liða sem þátt tóku í þessu stórmóti. Var síðan skundað á ball um kvöldið.

Myndir / Kristín Sveiney Baldursdóttir.

Lið Búfræði 2a vann í leðjubolta á Hvanneyri

Það er orðin skemmtileg hefð á Hvanneyri að keppa í leðjubolta í flæðarmálinu á leirunum við Hvítá

neðan við Hvanneyrarengjar. Að þessu sinni mættu fimm lið til keppni og var mikil stemning.

Það fór svo að lið Búfræði 2a vann að þessu sinni með glæsibrag. Leiknum lauk svo á flóðinu þegar

Hvítáin flæddi yfir keppnissvæðið. Um kvöldið var svo haldið ball á Hvanneyri, en heimildir herma að

flestir hafi þá verið búnir að skola af sér eitthvað af leirdrullunni eftir keppnina. /KSB/HK:



Þörf á að fara í sturtu ...?

Hvað er svo notalegra en að leggjast marflatur í leirdrulluna við Hvítá eftir ærslafullan og vel heppnaðan drullubolta.





Sigurður Laufdal er nýr yfirkokkur í Grillinu á Hótel Sögu. Hinrik Örn Lárusson stendur vaktina með Sigurði. Myndir / TB

Sigurður Kristinn Laufdal Haraldsson tekinn við stjórn í Grillinu: Gestir fá að vita hvaðan hráefnið kemur

Sigurður Kristinn Laufdal Haraldsson er nýr yfirkokkur í Grillinu á Hótel Sögu. Hann hefur síðustu ár unnið á Michelin-stöðunum Olo í Helsinki (1 stjarna) og Geranium í Kaupmannahöfn (3 stjörnur). Sigurður hreppti titilinn Matreiðslumaður ársins árið 2011 og tók þátt í Bocuse d'Or keppninni fyrir Íslands hönd árið 2013 þar sem hann lenti í 8. sæti. Enginn vafi er á því að það er mikill fengur fyrir Hótel Sögu að fá Sigurð Laufdal til starfa.

„Ég byrjaði upphaflega í veitingageiranum sem uppvasari í Naustinu, þá 15 ára gamall. Í kjölfarið lærði ég matreiðslumanninn og vann á ýmsum stöðum hér heima. Fyrir um tveimur og hálfu ári síðan ákvað ég að víkka út sjónvinkulinn, læra meira og vinna með fjölbreyttari hráefni. Ég dvaldi í Finnlandi í eitt ár og vann þar sem aðstoðaryfirkokkur. Þar á eftir var ég á Geranium í Danmörku, sem er fyrsti staðurinn, ásamt Maaemo í Noregi, til að hljóta þrjár Michelin-stjörnur. Síðan hef ég mikið verið að keppa í gegnum tíðina,“ segir Sigurður.

Aðspurður segir hann að mikill munur sé á milli Íslands og Finnlands og Íslands og Danmerkur í matargerðarlistinni. „Þetta eru ólík lönd með ólík hráefni. Finnar eru til dæmis með allt aðrar fiskvörur sem við þekkjum ekkert hér heima. Þeir eru líka færir í því að nýta náttúruna, eru með mikla villibráð og töluvert úrval af berjum og sveppum. Finnarnir vinna mikið með sinn kultúr sem er gamall. Grænmetið er að mörgu leyti ferskara og það er mikið framboð á vörum frá bændum sem framleiða sérstaklega fyrir veitingastaðina. Í Danmörku var samkeppnin meiri og það var í raun harðari heimur að vinna þar. Kaupmannahöfn er mikill suðupottur og er í raun alþjóðleg matarborg í dag. Geranium naut mikilla vinsælda, er í raun heimsþekktur staður, og það var nóg að gera.“

Viljum vinna með bændum

Sigurður Laufdal segir að það sé spennandi tímar fram undan í Grillinu. „Ég sé helling af möguleikum hér í Grillinu. Veitingasalurinn er með einstakt útsýni og matarlega séð er Grillið þekkt fyrir gæði. Við erum auðvitað hér í Bændahöllinni og okkur langar að vinna meira með bændum, velja hráefni úr sveitinni og segja gestinum allt um upprunann. Við höfum til dæmis keypt lambakjöt frá Austurlandi og jafnvel getað sagt frá hvaða bæjum kjötið er. Í haust fengum við heilmikið af hunangi frá Álfstöðum í uppsveitum Árnessýslu



Eftirréttur sem sprengir alla einkunnaskala. Bláber og hunangsís með aðalbláberjasaft og blóðbergsrjóma.



Himneskur forréttur. Leturhumar í sölvasoði, rauðrófa, hráskinka frá Laxárdal og blóm úr fjörunni á Álfanesi.



Sigurður og Dagný Hammer.

en það er notað í isdesert með íslenskum aðalbláberjum. Þetta er okkar takmark. Að vinna meira með hráefni sem hægt er að segja nákvæmlega frá upprunanum. Á sama tíma er ég þó alveg spenntur fyrir því að fylgjast með því sem er að gerast annars staðar og nota í matargerðinni, bæði hvað hráefni varðar og nýjar aðferðir.“

Nýr matseðill og opið alla daga

Grillið kynnir nýjan matseðil þessa dagana sem er nokkuð frábrugð-

inn því sem gestir eiga að venjast. Framkvæmdir standa nú yfir í Súlnasal og á jarðhæð Hótel Sögu, þar sem veitingastaðurinn Skrúður var áður. Grillið er því eini veitingastaður hússins og í tilefni þess er opið alla daga. Matseðillinn er líka einfaldari en áður, að sögn Sigurðar. „Við bjóðum upp á fjögurra rétta seðil en líka á la carte seðilinn. Þetta er eitt af því flottasta sem býðst í Reykjavík en er orðið aðgengilegra en áður. Þú getur komið á þriðjudegi og fengið forrétt eða aðalrétt eða allan pakkann – í raun það sem hentar hverjum og einum.“

Sigurður segir að á nýja seðlinum verði meðal annars bleikja, þorskur, lambakjöt, leturhumar, söl, aðalbláber, hunang, síldarhrogn, nautahryggur, hreindýr, síld og svínaspekk. „Núna er nýi seðillinn að fara í gang og síðan tekur villibráðin við um miðjan október. Svo styttest í jólamatinn en hér á Sögu verður jólahlaðborð í Súlnasal. Jólin koma líka á Grillið og áhrifa þeirra mun gæta í sumum réttum, það er alveg öruggt!“ segir Sigurður Kristinn Laufdal Haraldsson, nýráðinn yfirkokkur á Grillinu. /TB

ASPARLUNDUR, BLÁSKÓGABYGGÐ

Um er að ræða garðyrkjubýlið Asparlund, Laugarási, Bláskóga- byggð. Landið er skógi vaxið. Á landinu eru m.a. gróðurhús, pökkunarhús og lítið hesthús.

Gróðurhúsin eru um 1.489,4 fm að stærð. Rósaræktun hefur verið í húsunum undanfarin ár. Pökkunarhús og geymsla er samtals 134,9 fm. Býlinu fylgja 2 sekúndulítrar af u.þ.b. 90°C heitu vatni. Lóðin er 1,2 ha.



Landið liggur vel við umferð, góðir möguleikar á heimasölu og ferðaþjónustu.

Tilboð óskast

Steindór Guðmundsson
Löggiltur fasteignasali:
Sími 480-2901
steindor@log.is

LÖGMENN SUDURLANDI

Bændablaðið
Smáauglýsingar 56-30-300
Næsta blað kemur út
5. október

ALLT FYRIR MATVÆLAÐNAÐINN

- Vacumpokar
- Umbúðir
- Kjötnet og garnir
- Vélar og tæki
- Krydd og hjálparefni
- Hnífar og stál
- Hlíðarfatnaður



NOKK EHF.

Víkurhvarfi 5, 220 Kópavogur - S: 533 5555 - www.nokk.is

DANUBE *Getum við orðið að liði?* **Uniqac**

Við erum með allar lausnir fyrir þvottahús, Hótel, Gistiheimili og Sjúkrastofnanir.

Þurrkarar **Þvottavélar**

Strauvélar

Hótelin, þvottagrindur, taupokar ofl.

iceFAKTA ehf.

Kirkjustétt 2-6, 113 Reykjavík
Símar: 567 4577 / 892 8925
icefakta@icefakta.is / www.icefakta.is

TÆKNI & VÍSINDI



Framtíðin í gosdrykkjafloðum? Það væri ekki vitlaust þar sem græna trefjaflaskan frá danska nýsköpunarfyrirtækinu ecoXpac er niðurbrotanleg í náttúrunni.

Umhverfisvænar og niðurbrotanlegar umbúðir

Danska nýsköpunarfyrirtækið ecoXpac sérhæfir sig í hönnun, þróun og framleiðslu á vörum sem búnar eru til úr endurnýtanlegum efnum eða náttúrulegum trefjum.

Forsvarsmenn fyrirtækisins leggja metnað í að öll efni sem notuð eru við framleiðsluna séu niðurbrotanleg og kolefnishlutlaus. Flaggskip fyrirtækisins, græna trefjaflaskan, er kærkomin í háværri plastumræðu sem fer nú eins og eldur í sinu um heiminn, enda niðurbrotanleg í náttúrunni.

EcoXpac-fyrirtækið nýtir sér tengslanet rannsóknarfyrirtækja, eins og Tækniháskólans í Danmörku, til að tryggja gæði og áreiðanleika vörunnar.

„Í samvinnu við viðskiptavinum okkar höfum við undanfarin 20 ár framleitt umhverfisvænar umbúðir. Með þessari reynslu, hæfileikaríku starfsfólki og nýsköpun höfum við þróað sérstaka þurrktækni við framleiðsluna. Undanfarin ár höfum við unnið með fleiri tæknifyrirtækjum eins og Borgen Ltd., Cam-Tech Ltd. og Dyrmark Plc. til að styðja við frekari framleiðslu á umbúðavörum og til að þróa enn frekar þurrktækni-ina,“ útskýrir Theresa Klæbel, sölu- og markaðsstjóri fyrirtækisins.

„Hreina lausnin“ er framtíðin

Sýn fyrirtækisins er að skapa betri hluti með því að framleiða umbúða-

lausnir sem hafa eins lítil áhrif á umhverfið og mögulegt er til góða fyrir alla jörðina. Þetta kalla forsvarsmenn þess „Hreina lausn“.

„Það hefur verið markmið okkar í nokkur ár að þróa og slípa hitun-

arferlið á trefjunum með tilliti til orkunotkunar og framleiðslutíma ásamt því að gera þetta að mest vænlegustu vöru innan umbúðalausna í dag. Hreina lausnin er framtíðin,“ segir Theresa og bætir við:

„Græna trefjaflaskan er flaggskipið okkar en hún er búin til úr lífrænum trefjum og hefur marga kosti, allt frá útliti til þess hversu umhverfisvæn hún er. Aðferðin sem við höfum þróað hjá fyrirtækinu gerir okkur kleift að framleiða

nokkrar stærðir og gerðir þar sem við getum komið til móts við kröfur og þarfir viðskiptavina okkar. Efnasambandið og trefjaefnið í flöskunni gerir það að verkum að hún er niðurbrotanleg í náttúrunni eða hún verður liffræðilega virk sem krít eða leir. Hægt er að endurvinnna vöruna til næstu kynslóða og er þetta því stöðug endurnýtanleg endurvinnsla.“ Verkefnið með grænu trefjaflöskunni hefur fyrirtækið unnið í samvinnu við Tækniháskóla Danmerkur, Carlsberg, dönsku tæknistofnunina og BillerudKorsnäs frá Svíþjóð ásamt því að hafa fengið styrki frá til að mynda Horizon2020, Markaðspróunarráði Danmerkur og Nýsköpunarsjóði Danmerkur. /ehg

Græna trefjaflaskan.



Nýjasta útgáfa New Holland af metangasknúnni dráttarvél.

New Holland með nýja gasknúna dráttarvél

– Hluti af hugmyndafræði fyrirtækisins um orkusjálfstæðan landbúnað

Dráttarvélaframleiðandinn New Holland kynnr nú hugmyndavél sína sem knúin er metangasi og framtíðarsýn fyrirtækisins hvað varðar sjálfbærnan og orkusjálfstæðan landbúnað.

Var framtíðarsýn New Holland m.a. kynnt á landbúnaðarsýningunni Farm Progress Show í Bandaríkjunum í lok ágústmánaðar. Fyrirtækið hefur reyndar verið að þróa metangasknúna dráttarvélar í mörg ár og hafa slíkar vélar sem byggðar eru á NH T6 verið í prófunum í Evrópu. Sömulæis hafa tæknimenn þar á bæ búið til hugmyndavél sem gengur fyrir vetni. Nýjasta gasknúna vélin þykir þó standa forverunum talsvert framar, ekki síst hvað varðar nýtni, sparneytni og minni kolefnismengun.

Nýja New Holland gasknúna dráttarvélin (Methane powered Concept Tractor), er, eins og fyrirrennarnir, byggð á NH T6 dráttarvélinni. Mótorinn er þó sagður bylting í sprengihreyfistækni og allur drifbúnaður sérhannaður til nota í landbúnaði. Það er systurfyrirtæki New Holland, FPT Industrial, sem hannar vélbúnaðinn, en fyrirtækið hefur verið leiðandi í hönnun gasknúinna véla í meira en 20 ár.

30 þúsund aflvélar og 22 þúsund gasknúin ökutæki

FPT Industrial hefur framleitt yfir 30.000 gasknúna sprengihreyfla sem ganga bæði á þjöppuðu náttúrugasi (CNG) og fljótandi gasi (LNG). Í dag eru um 22.000 gasknúin ökutæki í notkun frá trucka- og rútubíla-einingu CNH Industrial sem á New Holland. Þar er um að ræða IVECO sendibíla, margvíslega vinnubíla, trucka og rútur.

180 hestöfl með 740 Nm togkraft

Mótorinn er 6 strokka NEF metanvél sem skilar 180 hestöflum og 740 Newtonmetra togi (Nm). Það er sama afl og tog og er í sambærilegum dísilvélum. Stærsti munurinn er sá að sögn hönnuð að þessi vél er 30% ódýrari í rekstri. Þá hefur mikið verið lagt upp úr nýrri hönnun samsettra lagskiptra og pípulaga eldsneytisgeyma. Það gerir mönum kleift að hafa alla hönnun dráttarvélarinnar í takt við það sem þekktist í hefðbundnum dísildráttarvélum. Þá er ný gasknúni mótorinn hljóðlátari sem nemur um 3 dBA. Það er sagt leiða til þess að drifbúnaðurinn verður allur mun hljóðlátari



Gasknúin New Holland-dráttarvél var til sýnis á Farm Progress Show-landbúnaðarsýningunni í Bandaríkjunum.



IVECO sem er í eigu CNH-samsteypunnar framleiðir margvísleg ökutæki sem knúin eru með gasi.

sem nemur allt að 50%. Það þýðir að hægt er að nota slíkar dráttarvélar við aðstæður sem erfitt var að eiga við áður.

Hluti af sjálfbærnihugmyndum New Holland

Hvað varðar minni kolefnislosun er þessi nýja NH dráttarvél sögð losa í vinnu á akrinum um 10% minna af CO₂ en sambærileg dísilvél og dregur úr heildarlosun sem nemur um 80%. Fullyrt er að hægt sé að ná enn meiri umhverfisbótum með því að nota lífgas sem framleitt er í húsdýraúrgangi og lífmassa sem fellur til og annars færi til spillis. Þannig sé í raun hægt að kolefnisjafna landbúnaðinn niður í núll.

Orkusjálfstæður landbúnaður

Forsvarsmenn New Holland segja að tilkoma þessarar metanknúnu

dráttarvélar sé mikilvægur hlekkur í því að núllstilla landbúnaðinn hvað varðar kolefnislosun undir það sem þeir nefna orkusjálfstæðan landbúnað, eða Energy Independent Farm™, sem er skrásett vörumerki NH. Þannig er hugsunin að bændur framleiði sjálfir alla þá orku sem þeir þurfa á að halda. Bæði til að hita húsakynni og til að knýja allan vélbúnað.

Lífgasframleiðsla er sögð einkar hentug á sveitabæjum til að mæta þessu markmiði. Á býlunum sé allt hráefnið sem til þarf, sem og pláss og húsakynni til að gera þetta að veruleika, m.a. við gerjun lífmassa til að breyta honum í gas. Þannig sé hægt að nýta allan úrgang sem til fellur á viðkomandi bæ til að framleiða orku. Hrágasið sem þannig fæst fer síðan í gegnum vinnslustöð á bænum sem gerir það nothæft sem eldsneyti á sprengihreyfla.

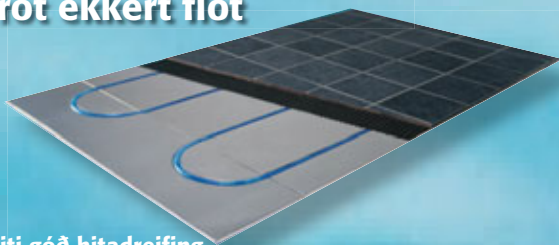
Gasið má einnig nota til að framleiða raforku eins og þegar er mikið gert af t.d. í Þýskalandi. Orka sem ekki þarf að nota fyrir býlið getur þannig farið sem rafmagn inn á orkukerfi nærliggjandi sveitarfélags. Hrátið sem fellur til við gasframleiðsluna er síðan hægt að nota sem fyrirtaks náttúrulegan áburð.

Við hönnun á gasknúna dráttarvélinni leitaði hönnunarteymið í smíðju bílahönnuða. Útlit dráttarvéla í dag tekur æ meira mið af þessu með starumlínulöguðu húddi, loftinntaki, ljósum og húsi. Þá er mikið lagt upp úr útsýni sem er sagt nær óskert í 360 gráður. Reynt er að fjarlægja allan óþarfa í innréttingum til að gera stjórnun þægilegri og skilvirkari.

/HKr.

Gólfhitakerfi

Ekkert brot ekkert flot



- Þægilegur hiti góð hitadreifing
- Hitasveiflur / Stuttur svörunartími
- Aðeins 12mm þykkar hitadreifiplötur
- Fljótlegt að leggja
- Ekkert brot ekkert flot
- Dreifiplötur límdar beint á gólfið
- Gólfefni lagt beint á dreifiplötur (flísar, parket)
- Hentar vel í eldra húsnæði jafnt sem ný hús og sumarhús
- Flooré gólfhitakerfi er einfalt, fljótlegt og þægilegt

Skemmuvegur 10 (blá gata) 200 Kópavogur
Sími 567 1330 Fax 567 1345 www.hringas.is



Hringas ehf.

Nýsköpunarfyrirtækið Qmilk í Þýskalandi:

Framleiðir fatnað, snyrtivörur og hundabein úr mjólk

Hin þýska Anke Domaske, líffræðingur, frumkvöðull og eigandi Qmilk, byrjaði tilraunir sínar með blandara í eldhúsinu heima hjá sér við að búa til mjólkurprótein sem nýta má til ýmiss konar framleiðslu. Próteinin eru 100 prósent náttúruleg og framleidd á sjálfbæran hátt en eftir ýmsar tilraunir og þróun á um þrjú þúsund uppskriftum fékk Anke rétta hráefnið til að vinna með.

Anke hefur fengið einkaleyfi á spunaadferðinni sem hún notar til að gera þráð úr mjólkurpróteinum. Þráðinn notar hún síðan til að vinna fyrir sig textílefni sem saumaður er úr ýmiss konar fatnaður, með öðrum orðum, framleiðir fyrirtækið fatnað úr mjólk. Við framleiðsluna er sjálfbærni höfð að leiðarljósi með lítilli vatns- og orkunotkun og þar sem ekkert af hráefninu fer til spillis. Hægt er að nota mengaða mjólk eða útrunna við framleiðsluna. Qmilk-trefjarnar sem fyrirtækið framleiðir einnig eru 100 prósent endurvinnanlegir og leysast upp á nokkrum vikum í matarsöfnunarkassa. Mjólkinn og trefjarnar sem unnar eru úr henni er ekki hægt að drekka og er venjulega hent.

„Þetta byggist upp á fjölliðamjólkurpróteininu kasín. Um tveimur milljónum tonna af þessari mjólk er hent árlega í Þýskalandi og því finnst mér það mikilvægt og hef að leiðarljósi við framleiðsluna hjá okkur að nýta það sem annars væri hent. Þess vegna hef ég frá upphafi hugsað út í það hvað við gætum framleitt úr mjólkinni,“ segir Anke sem hefur nú 20 starfsmenn við framleiðslu á fatnaði, snyrtivörum og tannverndar-hundabeinum sem framleidd eru úr mjólk.

Mikilvægt að hafa kunnáttuna

Fyrirtæki Anke var stofnað árið 2011 og hefur nú framleiðslugetu upp á um þúsund tonn á ári. Qmilk-trefjarnar hafa silkiáferð og auðvelt er að líta þær. Það er hægt að nýta þær í margt, þær eru bakteríudrepandi og eldvarnandi.

„Við byrjuðum á að fara inn í tæknigeirann með vöruna þar sem hún er nýtt en síðan fórum

við út í framleiðslu á fatnaði og heimilisvörum úr textíl. Qmilk-trefjarnar eru mjög þægilegar í framleiðslu og meðhöndlun vegna hins náttúrulega próteins í þeim. Kasín svipar til ullar í uppbyggingu en þó eru engin súlföt eins og í ullarkeratíni. Ef maður blandar trefjunum saman við ull þá er maður kominn með hið fullkomna einangrunarkerfi vegna sellulósa trefjanna,“ segir Anke og bætir við:

„Það er mikilvægt að hafa kunnáttu á hefðbundnum efnafræðilegum eiginleikum og möguleikum á að vinna með þá til að skilja viðbrögð og hegðun trefjanna. Þannig er byrjað á að breyta próteinunum í trefjar eftir



Anke Domaske er líffræðingur, frumkvöðull og stofnandi þýska fyrirtækisins Qmilk, sem framleiðir fatnað, snyrtivörur og tannverndarbein fyrir hunda úr mjólk.



Eftir fjölmargar tilraunir og þrjú þúsund uppskriftir tókst Anke að finna hina fullkomnu aðferð til að nýta mjólkurprótein til framleiðslu á ýmsum vörum.

að þau eru leyst upp með því að eyðileggja náttúrulega uppbyggingu þeirra.“

Vöruþróun með mjólkurprótein

Stöðug vöruþróun er hjá fyrirtækinu sem selur nú ýmsan fatnað úr mjólk, snyrtivörur og tannverndarbein fyrir hunda. Nýjustu vörur frá fyrirtækinu eru blautþurrkur og tannverndarbein fyrir hunda en beinið er nú selt í 37 löndum.

„Ég var búin að hugsa þetta lengi því það er í raun ekki til almennileg og skilvirk leið til að hreinsa tennur á hundum. Um 80 prósent af hundum sem eru eldri en 3 ára eiga við tannvandamál að stríða og þetta hefur áhrif á líkama

þeirra vegna þess að bakterían fer í blóðrásina og veldur bólgum. Í öllu rannsóknarferlinu mínu komst ég að því að ostur dregur úr káríusbakteríunni um 80 prósent. Þess vegna varð til varan „tyggjandi osturinn“, (Chewing cheese) með Qmilk-trefjum í þar sem hundurinn verður að tyggja beinið í svolitla stund og munnvatnið sér til þess að efni úr beininu fari á tennurnar. Beinið hefur öll helstu vítamín sem hundurinn þarf, það er lyktarlaust og ekki er hægt að brjóta það,“ útskýrir Anke, sem lýsir ánægju sinni með að geta starfað að markmiði sínu með nýsköpun, gæðum og að bæta við auka virði fyrir viðskiptavininn með því að framleiða vörurnar á sjálfbæran hátt. /ehg



Þráðurinn úr mjólkurpróteinunum líkist einna helst silki.



**Mótorar og varahlutir á lager
Hröð og góð þjónusta**

**Dreifingaraðili BRIGGS & STRATTON
á ÍSLANDI**

MHG VERSLUN EHF 544-4656 - MHG.IS



Það er greinilega hægt að framleiða hágæða-tískufatnað úr mjólk enda mjólkinn til ýmissa hluta nyttsamleg.



Byggðu þinn STRÚKTÚR á traustum grunni
Stálgrindarhús - Yleiningar - Límtré



WWW.STRUKTUR.is

Við finnum lausn sem hentar þér!

| Strúktúr ehf | www.struktur.is | struktur@struktur.is |

| Hraðastöðum IV | 271 Mosfellsbæ |

Gamli traktorinn



Fendt – dísilhesturinn

Í upphafi fjórða áratugar síðustu aldar hófu tveir þýskir bræður að framleiða traktora undir handleiðslu föður síns. Fyrstu dráttarvélnar, sem kallaðar voru dísilhesturinn, voru litlir, sex hestöfl og beit fyrir einföldum plög og sláttuvél.

Orðspor smátraktora spurðist út og síðasta dag desembermánaðar 1937 stofnuðu þeir fyrirtæki um framleiðsluna sem að sjálfsögðu fékk ættarnafn fjölskyldunnar, sem heitir Fendt. Sama ár kom fyrsta Fendt dráttarvélín á markað.

Stökk fram á við

Fyrsta dráttarvélín undir heiti Fendt fékk týpuheitið F18 og var stórt stökk fram á við í tæknibúnaði frá dísilhestinum. Ári síðar, 1938, kom F22 á markað með



1955 hafði Fendt framleitt 50 þúsund dráttarvélar, tíu árum síðar voru þær orðnar 150 þúsund og um miðjan tíunda áratuginn 500 þúsund.

Árið 1996 kynnti Fendt til sögunnar Vario, stíglausa girskiptingu afturábak og áfram, sem þótti mikil nýjung og hefur sú tækni verið í öllum Fendt dráttarvéllum frá 2009.

Frá 2009 hefur Fendt verið hluti af AGCO samsteypunni sem er einn af stærstu framleiðendum landbúnaðartækja í heiminum.

Í dag eru dráttarvélar sem eru 70 til 500 hestöfl framleiddar undir heitinu Fendt og þykja þær í alla staði tæknilega fullkomnar.

Fendt á Íslandi

Búvélar fluttu inn fyrstu Fendt dráttarvélinu til Íslands snemma á níunda áratug tuttugustu aldar.

Ingvar Helgason hf. tók við umboðinu 1997 og frá 2004 hefur Vélfang verið söluaðili þeirra hér á landi.

Sigurður Ottósson, bóndi á Ásólfsskála undir Vestur-Eyjafjöllum er staðfastur eig-

tveggja strokka dísilvél og framleiðsla gekk vel.

Vegna skorts á eldsneyti í Þýskalandi í seinni heimsstyrjöldinni framleiddi Fendt verksmiðjan í Weimar dráttarvélar sem gátu gengið á nánast hvaða olíu sem var og þar á meðal gasi sem unnið var úr timbri.

Eftir lok seinni heimsstyrjaldarinnar fór framleiðsla Fendt á fullt aftur og árið 1946 var framleiðsla yfir eitt þúsund dráttarvéla með mótör frá Deutz. Síðasta dráttarvélín sem Fendt framleiddi með mótör frá Duest fór á markað 1949 og var eins strokka og 18 hestöfl.

Í lok fimmta áratugarins skipti Fendt yfir í mótör frá MWN og í upphafi sjötta áratugarins setti fyrirtækið á markað öflugri týpu sem kallaðist F28 með tveggja strokka vél frá MWN.



andi og áhugamaður um Fendt dráttarvélar.

„Ég á aðra Fendt dráttarvélinu sem var flutt til landsins, sem var annaðhvort 1983 eða 1984. Týpan heitir 305 LSA Turbomatic og er 60 hestöfl og enn í fullri notkun við búskapinn. Ég tók hann í gegn árið 2005 og reif hann alveg niður á dúk og lét sandblása hann. Gamli Fendtin minn er því mjög fluttur í dag.“

Að sögn Sigurðar var talsvert flutt inn af Fendt dráttarvéllum á níunda áratugnum enda verðið á þeim gott á þeim tíma og hann segir að margar þeirra séu enn í fullu fjöri.

„Ég keypti mér nýjan Fendt í fyrra af gerðinni 504 sem er 150 hestöfl og ég er ekki síður ánægður með hann.“

/VH

Ævintýrlegur vöxtur

Vöxtur Fendt frá 1950 til aldamóta var ævintýrlegur. Árið



TÆKNI & VÍSINDI



Fendt E100 Vario vélin sem sögð er koma á markað á næsta ári verður með 22 kílówatta rafmótör, eða sem svarar 65 hestafla vél.

Fendt boðar komu 68 hestafla rafmagnsdráttarvélar 2018

– Reynir fyrir sér í vistvænleikavinsældunum eins og flestir aðrir í bransanum

Flestir dráttarvélaframleiðendur í heiminum hafa talið mjög óraunhæft að bjóða upp á vélar sem knúnar væru rafmagni frá rafhlöðum. Ástæðan er þungi rafhlöðanna og léleg ending og þar með knappur vinnslutími. Eigi að síður hyggst Fendt setja á markað fyrstu fjöldaframleiddu rafmagnsdráttarvélinu á næsta ári.

Víst er að stórar og öflugar rafknúnar rafhlöðudráttarvélar eru ekki að fara að líta dagsins ljós á næstu misserum. Fendt E100 Vario vélin sem nú er verið a kynna til sögunnar er einungis með 400 volta og 22 kílówatta mótör sem samsvarar 68 hestöflum, að því er fram kemur á vefsíðu Bedre gardsdrift. Rafhlöðurnar eru 650 volta lithi-um batterí og 100 kílówattstundir (kWh). Endingartími raforkunnar við eðlilega notkun er uppgæfnn 4 klukkustundir. Raunhæfur vinnslutími miðað við rafbíla gæti þá trúlega verið nálægt þrem klukkustundum.

Allir dráttarvélaframleiðendur hafa með einhverjum hætti stokkið á vinsældavagn vistvænleikans. Hafa þeir keppt við að setja fram sýningareintök af alls konar gripum til að koma sér í vinsældaröðina. Útspil Fendt virðist ekki vera nein undantekning, nema að sagt er að vélin verði komin í fjöldaframleiðslu á næsta ári. Verður dráttarvélín til sýnis á stóru landbúnaðarsýningunni Agritechnica í Hanover í haust.

Fendt stefnir á 20.000 véla framleiðslu

Fendt, sem er hluti af AGCO samsteypunni, framleiðir líka Massey Fergusson, Valtra og Challengerer. Fent er þar enginn aukvísir og stefnir hátt með sínar 500 og 700 seríur með GPS og Isobus og jafnvel fjarstýrðar vélar úr 300 seríunni. Á árinu 2016 voru framleiddar 13.667 Fendt dráttarvélar og búist er við að



Það er dálítið örðuvísi um að litast undir húddinu á rafmagnsdráttarvéllum en hefðbundnum dísilknúnum véllum.

framleiðslan nái 15.000 véllum á þessu ári. Nú stefnir Fendt á að ná 20.000 véla markinu á árinu 2020. Þá hefur Fendt líka verið að kynna vélar af stærri gerðinni í 1000 seríunni, þ.e. Fendt 1038, 1040, 1046 og 1050 Vario. Þetta eru engar smá rellur og með 500 hestafla 6 sílindra, 12,4 lítra Man dísilsmótörum. Að eigin þyngd eru þessar vélar hvorki meira né minna en 14 tonn.

Ýmsar hugmyndir í gangi

Aðrir dráttarvélaframleiðendur hafa m.a. kynnt sparneytnari mótora og tvinnvélar með rafmótörum sem knúnir eru af ljósavél. New Holland kynnti í fyrra fyrstu vetnisknúnu dráttarvélinu, New Holland, en hafði áður komið fram með metangasknúna vél sem talin er mun raunhæfari kostur, ekki síst



New Holland metangasknúin dráttarvél.

á bæjum sem eru sjálfir að framleiða gas. Vélin er nánast sem T 6 dísilvélín, en með gasknúnum mótör sem framleiddur er af FPT International, systurfyrirtæki New Holland. Búið er að gera nokkrar slíkar prufuvélar á síðustu þrem árum og þrautreyna þær við erfiðar aðstæður undir miklu álagi. Fullyrt var að þessi vél næði um 20% sparnaði í eldsneytiskostnaði miðað við sambærilega dísilknúna T6 vél. Nú kynnir New Holland endurbættu vél sem nær enn meiri sparnaði. Þá er ekki síður horft á minni loftmengun og er hún sögð vera 80% minni en í dísilknúnu dráttarvélinum.

Sama má segja um nýju Fendt rafmagnsdráttarvélinu. Mörg þýsk bú framleiða gas úr mykju og korni og nota það síðan til að framleiða raforku inn á orkukerfið sem líka mætti nýta við hleðslu á rafgeymum.

Deutz í Þýskalandi lætur allt tal um rafknúnar dráttarvélar sem vind um eyru þjóta og þar á bæ segjast menn einfaldlega vera að horfa raunsæjum augum á málið. Enn sem komið er séu stórar rafknúnar dráttarvélar sem geymi orkuna í rafhlöðum einfaldlega hvorki hagkvæmur né raunhæfur kostur.

/HKr.

NÚTÍMA ROTPRÆR

— engar siturlagnir —



GRAF

HVAMMUSHÓLAR
Sigurður V. Halldórsson, pípulagningameistari, sími 660 4085

NÁTTÚRULEGA VÆNT FYRIRTÆKI

STARTARAR OG ALTERNATORAR

fyrir allar gerðir bíla, báta og vinnuvéla

Frí heimsending um allt land

Glerárgata 34b v/ Hvannavelli · 600 Akureyri
Sími: 461 1092 · E-mail: asco@asco.is

ÁSCO

Tifsagarblöð í úrvali



Skerping ehf.

Smíðjuvegi 11 200 Kópavogi Sími. 564 2488 **Gul Gata**

Þjónusta við tré- og málmíðnað í 33 ár

HAUSTILBOÐ

10% haustafsláttur af öllum GARÐHÚSUM

og Sky15-3 og Sky15-44 gestahúsum af verðunum á heimasíðunni okkar
www.volundarhus.is



44 mm bjálki / Tvöföld notun

GARÐHÚS 14,5 m²

50% afsláttur af flutningi á GARÐHÚSUM og GESTAHÚSUM á allar þjónustustöðvar Flytjanda.

GESTAHÚS og GARÐHÚS sérhönnuð fyrir íslenskar aðstæður

Sjá fleiri GARÐHÚS og GESTAHÚS á tilboði á heimasíðunni volundarhus.is

Nánari upplýsingar á heimasíðu okkar volundarhus.is og í síma 864-2400.

uölundarhus.is
Vel valið fyrir húsið þitt

volundarhus.is · Sími 864-2400

Staðgreiðsla VISA Lán

GARÐHÚS 4,4m²

GARÐHÚS 4,7m²

GARÐHÚS 9,9 m² án gólfs

GARÐHÚS 9,7m²

www.volundarhus.is

24 Síminn
28 Frændi skógrækt
32 Bygga, búa og vinna

Bændablaðið

1. útgáfa 2016 • Fimmtudagur 14. janúar • Blað nr. 408 • 22. árg. • Útgáfa 22.000

BÆNDABLAÐIÐ MÆLIST MEÐ 43,5% LESTUR Á LANDSBYGGÐINNI

HEIMILD: PRENTMIÐLAKÖNNUN GALLUP, KÖNNUNARTÍMI OKT. – DES. 2016. ALDURSHÓPUR 12-80 ÁRA.

GÆÐI, ENDING OG GOTT VERÐ



CFORCE 520



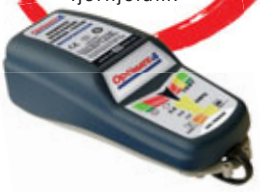
Kr. 1.199.000,-
Án vsk. 996.935,-

CFORCE 550



Kr. 1.449.000,-
Án vsk. 1.168.548,-

Optimate
Optimate 4
Hleðslutæki með vaktara fylgir öllum fjórhjólum.*



- ✓ Fjörgengis eins cylindra
- ✓ 495cc, 25,5 kW/6200rpm
- ✓ Þyngd: 361 kg.
- ✓ Bein innspýting
- ✓ Rafmagnsstýri
- ✓ Spil
- ✓ Dráttarkrókur
- ✓ Sjálfstæð A-armafjöðrum
- ✓ Hátt og lágt drif
- ✓ 2300x1100x1350mm
- ✓ 15 lítra bensíntankur
- ✓ Vökvbremsur
- ✓ Tveggjamanna
- ✓ 12 tommu felgur
- ✓ Gasdemparar
- ✓ Fjörgengis eins cylindra
- ✓ 495cc, 28 kW/6800rpm
- ✓ Þyngd: 375 kg.
- ✓ Bein innspýting
- ✓ Rafmagnsstýri
- ✓ Spil
- ✓ Dráttarkrókur
- ✓ Sjálfstæð A-armafjöðrum
- ✓ Hátt og lágt drif
- ✓ 2350x1160x1400 mm
- ✓ 18 lítra bensíntankur
- ✓ Vökvbremsur
- ✓ Tveggjamanna
- ✓ 12 tommu felgur
- ✓ Gasdemparar

NITRO Nitro sport / Urðarhvarfi 4 / 203 Kópavogi / Sími 557 4848 / www.nitro.is

*Gildir út október

HELSTU NYTJAJURTIR HEIMSINS



Tegundin *P. communis* finnst ekki villt í náttúrunni og er líklega ræktunarblendingur milli *P. caucasia* og *P. nivalis*. Ekki er vitað um uppruna tegundarinnar.

Pera – er talin elsti ávöxtur í ræktun

Vilmundur Hansen
vilmundur@bondi.is



Áætluð heimsframleiðsla af perum árið 2016 er tæp 30 milljón tonn. Framleiðsla hefur aukist jafnt og þétt síðustu ár og áratugi. Samkvæmt tölum FAO, Matvæla- og landbúnaðarstofnunar Sameinuðu þjóðanna, var framleiðslan á perum árið 2004 rúm 18 milljón tonn og rúm 22,6 milljón tonn 2013.

Kína ber höfuð og herðar yfir aðra ræktendur pera í heiminum og framleiðir um 18 milljón tonn á ári. Argentína og Bandaríkin eru í öðru og þriðja sæti hvað varðar framleiðslumagn og framleiða bæði tæp 800.000 tonn á ári. Á Ítalíu er framleiðsla rúm 700.000 tonn og í Tyrklandi tæp 500 þúsund tonn á ári.

Reiknað er með að framleiðsla á peru í Evrópusambandinu sem heild verði rúm 2,1 milljón tonn árið 2017, sem er um 1% samdráttur frá 2016.

Eins og gefur að skilja flytur Kína allra þjóða mest út af perum en Argentína og Bandaríkin eru í öðru og þriðja sæti. Brasilía, Þýskaland og Bretlandseyjar eru aftur á móti þær þjóðir sem flytja inn mest af perum.

Samkvæmt tölum Hagstofu Íslands voru flutt inn 971.759 kíló, eða tæp þúsund tonn, af perum til Íslands árið 2016 og fyrstu sjö mánuði ársins 2017 er innflutningurinn 738.839 kíló. Auk þess



Áætluð heimsframleiðsla af perum árið 2016 er tæp 30 milljón tonn.

sem talsvert er flutt inn af perum í safu, sultum, kökum og barnamat svo dæmi séu tekin.

Tölur Hagstofunnar sýna einnig að tæp 2,5 tonn af ferskum perum var flutt út frá Íslandi til Grænlands árið 2016 og fyrstu sjö mánuði 2017 var útflutningurinn rúm 3,3 tonn.

Ættkvíslin *Pyrus*

Um 45 tegundir trjáa og runna í Evrópu, Asíu og Norður-Afríku tilheyra ættkvíslinni *Pyrus* sem er af rósaætt. Plöntur ættkvíslarinnar ber blóm sem er tveir til fjórir sentimetrar í þvermál, með fimm hvítum eða bleikum krónublöðum

og frjóvgast með flugum. *Pyrus*-tegundir eru ræktaðar til skrauts eða vegna ávaxtanna. Perutré eru náskyld eplatrjáum.

Evrópsk nytjaperutré kallast *P. communis* og eru algengustu perutrén í ræktun vegna ávaxtanna. Aftbrigði, yrki og staðbrigði tegundarinnar skipta þúsundum og eru flest þeirra afrakstur aldalangra kynbóta.

Algengasta asíska peran í ræktun kallast *P. pyrifolia*. Tegundin er oft kölluð japönsk eða asísk pera og hefur ræktun á henni aukist talsvert síðustu tvo áratugi. Af öðrum asískum perum í ræktun má nefna *P. ussuriensis*, *P. × bretschnideri*, *P.*

× sinkiangensis og *P. pashia*.

Asískar perur eru yfirleitt hnöttóttari en evrópskar. Þær eru einnig þéttari í sér og ekki eins safaríkar og evrópskar perur.

Aldin villtra perutegunda eru einn til tveir sentimetrar í þvermál. Aldin nytjapera eru mjólmikil, allt að 18 sentímetra og þvermálið 8 sentímetrar. Yfirleitt breiðust að neðan en einnig eru til hnöttóttar perur. Litur aldinanna er ólíkur eftir yrkju, grænn, gulur og rauður.

Allar tegundir innan ættkvíslarinnar eru lauffellandi að tveimur tegundum í Asíu undanskildum. Þær þola allt að mínus 40° á Celsius.

Nytjaperutré eru yfirleitt ágrædd

á öflugra rótarstofna og ræður rótaarsortin hæð trjáanna. Rótarstofnarnir fyrir evrópskar og asískar perur eru ekki þeir sömu.

Orðsifjar

Heitið pera kemur úr germönsku og er tökuorð úr latínu *pira*, eða *pirum* í fleirtölu. Á grísku kallast perur *apios*. Á hebresku er heitið *pirá* og þýðir ávöxtur. Enska heitið er *pear* en á keltnesku kalla ávöxturinn *pere*. Á frönsku kallast perur *poire* og paron á sænsku. Íslenska heitið pera er líklega hingað komið frá Danmörku, *pære*, eins og svo margt annað gott.



Evrópskar- og japanskar perur.

Mynd / VH

Saga og útbreiðsla *P. communis*

Tegundin *P. communis* getur náð 17 metra hæð og er með þrönga laufkrónu og trefjarót. Blöðin gljágræn, stakstæð, eggлага, smásagtennt og oddmjó. Fæst afbrigði *P. communis* eru sjálffrjógandi. Tegundin finnst ekki villt í náttúrunni og er líklega ræktunarblendingur milli *P. caucasia* og *P. nivalis*. Ekki er vitað um uppruna hennar en talið að hann sé í austanverðri Evrópu og Mið-Asíu við botn Miðjarðarhafs. Perutré eru algeng í löndum Kákasus og í Kasakstan og mynda þar náttúrulega skóga.

Ræktun og kynbætur á *P. communis* eiga sér langa sögu og vitað er að tegundin var ræktuð í Evrópu þúsund árum fyrir Kristsburð. Perutré bárust með frönskum trúboðum til Nýja heimsins fljótlega eftir að Kólobus og kónar hans römbuðu þangað.

Alvarleg bakteríusýking kom upp í perutréjum í Evrópu á áttjándu öld og voru heilbrigðar plöntur fluttar til eyja í Norðvestur-Kyrrahafi og ræktaðar þar.

Heimildir eru um ræktun á asískum perum, *P. pyrifolia*, í Kína 3000 árum fyrir upphaf okkar tímatafs. Tegundin er upprunnin í mið- og suðurhluta Kína og talið er að hún sé fyrsta tréð í heiminum sem var tekið í ræktun vegna ávaxtanna.

Í kínverskum ritum sem eru allt að tvö þúsund ára gömul er að finna ræktunarleiðbeiningar fyrir perutré. Grikkir og Rómverjar ræktuðu perur og borðuðu þær hráar og matreiddar. Í náttúrufræði sinni mælir sagnaritarinn Plíný með að sjóða perur með hunangi og talar um þrjá mismunandi gerðir af perum. Í matreiðslubók *De re coquinaria* frá tímum Rómverja er uppskrift að kryddaðri eggjaböku, soufflé, með perum.

Frakkar voru frumkvöðlar í perurækt og kynbótum á perum í Evrópu og auk þessa að rækta ýmis afbrigði *P. communis* er tegundin *P. nivalis* mikið ræktuð þar til framleiðslu á perry.

Rómverjar ræktuðu perur á Bretlandseyjum þegar þeir hernámu eyjuna. Hinrik III konungur á Englandi flutti perur og perutré frá Frakklandi til Bretlandseyja á þrettándu öld og hóf ræktun þeirra á syðri hluta eyjunnar. Englendirar eru hrifnir af perum í bókum og nefnir Shakespeare á eina slíka böku í leikriti sínu *Vetrarsaga*. Frá árinu 1640 er til ritlingur sem greinir frá ræktun 64 mismunandi yrkja af perum á Bretlandseyjum og í sama ritlingi eru leiðbeiningar um ágræðslu, rótarafbrigði og almenna ræktun á perum. Árið 1826 hafði Konunglega garðyrkjufélagið safnað 622 peruyrkjum í garð sinn í Chiswick. Um þrjátíu árum seinna barst til Englands nýtt yrki frá Frakklandi sem kallast *Doyenne du Comice*, eða bara *Comice*, og í dag er það mest ræktaða peruyrkið á Bretlandseyjum.

Til Danmerkur og sunnanverðra Skandinavíu berast perur frá Frakklandi og Þýskalandi á sautjándu öld og þaðan norður eftir Skandinavíu.

Nytjar

Auk þess sem perutré eru höfð til skrauts og ávöxturinn nýttur til átu er víður perutréja fallegur hágæðaviður þar sem hann verpir hvorki né springur við hitabreytingar. Víðurinn er meðal annars nýttur til smíða á blásturshljóðfærum, hálsi gítara og fiðla, í húsgögn, göngustafi, eldhúshöld og til að skera út skrautmuni. Brenndur sem arinviður gefur peruvíður frá sér góða lykt og einnig gefur hann kjöti sérstakan keim við reykingu.

Perur eru snæddar sem ferskur ávaxtur, niðursoðnar úr dósum, þurrkaðar og pressaðar í safa. Þær eru notaðar í sultur og mauk og kökur og afgangur perur eru pressaðar í perry sem er bragðgóður og



Búddalaga pera sem mótuð hefur verið í Búddaperumóti.

stundum áfengur perudrykkur. Ferskar perur eru 84% vatn og best að geyma þær í kæli þar sem kælingin hægir á þroska og skemmdum á þeim.

Búddapera

Perur eru stundum ræktaðar í mótum sem verður til þess að þær taka á sig form mótsins. Hægt er að rækta perur í nánast hvaða lögun sem er svo lengi sem mótið er af réttri stærð. Perur sem ræktaðar eru í mótum þurfa talsvert meiri umhirðu en perur sem fá að vaxa frjálssar. Gæta verður þess að perurnar skemmist ekki í mótinu eða vaxi úr sér. Í Asíu er vinsælt að móta perur í Búddalíkneski og seljast slíkar perur á háu verði.

Perur í bókmenntum, myndlist og trú

Í Óðysseífskviðu Hómers er sagt frá stað þar sem perur vaxa á trjánum vetur, sumar, vor og haust og þær sagðar gjöf frá guðunum.

Theophrastus, lærisveinn Aristótelesar og Plató, sem stundum er kallaður fyrsti grasafræðingurinn, fjallar um villtar og ræktaðar perur í nokkrum rita sinna. Hann segir frá ólíkum yrkjum, leiðbeinir um ræktun af fræi og græðlingum. Muninn á



Guiseppe Arcimboldo. Garðyrkju-maðurinn, 1587 til 1590.

slíkum plöntum segir hann vera að fræplöntur missi eiginleika módurplöntunnar og verða ólíkar innbyrðis. Theophrastus leiðbeinir um ágræðslu og bendir á að nauðsynlegt sé að frjóvga ágrædd tré sem ræktuð eru af græðlingum með öðrum yrkjum. Auk þess sem hann segir að hægt sé að örva þroska ávaxtanna með því að pína trén hæfilega.

Rómverski þingmaðurinn Cato, sem kallaður var gamli og endaði allar sínar ræður á orðunum „auk þess legg ég til að Karþagó verði lögð í rúst“, skrifaði landbúnaðar-



Vincent van Gogh. Perutré í blóma, Arles 1888.



Evrópskar perur kallast *P. communis* og eru algengustu perurnar í ræktun vegna ávaxtanna. Afbrigði, yrki og staðbrigði tegundarinnar skipta þúsundum.

leiðbeiningar sem heita *De Agri Cultura*. Cato fjallar þar aðallega um búfjárrækt en einnig um ræktun ávaxtatrjáa og tínur til sex ólíkar gerðir af perum. *De Agri Cultura* er elsti latneski þrósatextinn sem hefur varðveist í heilu lagi og mun vera frá árinu 160 fyrir Kristsburð.

Veggmyndir af perum hafa fundist við fornleifarannsóknir í Pompei og í mósaíkmyndum og sem líkneski í rómverskum grafhýsum.

Sextándu aldar málarinn Giovanni Bellini málaði fræga mynd af Maríu mey með Jesúbarnið og með peru í forgrunni og síðar málaði Giuseppe Archimboldo í einni af ávaxtaandlitsmálverkum sínum garðyrkjumann með perunef. Perur eru myndefni meistara Vincent Van Gogh, bæði sem ávextir í skál og sem blómstrandi tré. Auk þess sem Paul Cézanne málaði líka talsvert af uppstilltum perum.

Perutré voru hluti af helgihaldi Nakh-fólksins í norðurhluta Kákasus og bannað var að fella þau. Reyndar skipuðu tré almennt stóran þátt í trúarbrögðum Nakh-fólksins og gegndi hver trjátegund sérstöku hlutverki í helgihaldi fólksins áður en það gekk íslam á hönd.

Egyptar til forna tengdu perur við gyðjuna Isis. Rómverjar töldu perur til frygðarjurta og tengdu þær gyðjunum Venusi og Afróditu en Grikkir helguðu þær Seifi og Heru, hjónabandi og barneignum.

Í Kína eru perur tákn um réttlæti, góða heilsu, langlífi og visku og í Kóreu eru perur tákn um náð, hreinleika og lífslán.

Sums staðar í Evrópu var til siðs að planta perutréjum við brúðkaup til að tryggja frjósemi og langlífi brúðhjónanna. Einnig var algengt að planta perutré við fæðingu meybarns en eplatré væri ávöxtur ástarinnar drengur.

Á Íslandi er stundum sagt um haugdrukkna menn að þeir séu á perunni og að fallegar og lendarmiklar konur hafi peruvöxt.

Perur á Íslandi

Þeir sem komnir eru á miðjan aldur muna eflaust eftir perum sem komu úr niðursoðudósum og voru bornar fram sem eftirrættur eða sem peruterta á tyllidögum.

Í auglýsingu frá Verzlun W. Christensen's í Reykjavík í Dagskránni frá því í apríl 1898 segir að í versluninni sé meðal annars hægt að fá perur og fleiri ávexti frá enskum, dönskum og norskum niðursoðuhúsum.

Í ferðabók frá því á miðri níttjándu öld er getið um perutré á Akureyri með ávöxtum án þess þó að frekar sé út í það farið. Í níunda tölublaði tímaritsins Norðurland frá 1907 er málsgrein sem vísar til þess að á Akureyri vaxi perutré: „Hann [Einar Hjörleifsson] sneri sér við og gekk út í gamla stóra garðinn hinumegin við húsið. Þar átti hann ofurlítinn friðaðan blett undir ævagömlu perutré; þar sat hann á sumarkvöldum og tók í nefið hægt og gætilega. En ekki þarna heldur í fráskilinn bænum og öllum heiminum bak við háa kirkjugarðsmúrinn fékk hann frið fyrir óverum og áleitnum hugsunum.“

Ræktun á harðgerðum ávaxtatrjáum hefur færst í aukana hér á landi undanfarið og margir náð góðum árangri í ræktun á perum. Í dag er mest flutt inn af perutréjum en það á eftir að breytast eftir því sem ræktun og sala á þeim eykst innanlands.

Harðgerð yrki perutréja þrífast ágætlega hér á skjólgóðum og sólríkum stöðum. Dæmi um yrki sem reynst hafa vel eru 'Skänsk sukkarpære', sem er upprunnin í Svíþjóð, harðgerð, blómstrar snemma og þroskar aldin utandyra. 'Herrapera' og 'Buket July' eru upprunnar í Frakklandi og eru sæmlega harðgerðar á góðum stað. 'Grev Moltke' kemur frá Danmörku og hefur myndað aldin utandyra hér og 'Pepi' frá Eistlandi eru ágætlega harðgerðar.

Ekkert af þessum yrkjum er sjálffrjógandi fyrir utan 'Pepi' sem hugsanlega er sjálffrjógandi. 'Grev Moltke' er þriggja litninga og getur því ekki frjóvgað önnur tré.

Perutertan hennar mömmu

Fjógur egg, 140 grömm sykur, 60 grömm hveiti og 40 grömm kartöflumjöl er hrært saman og bakað við 200° á Celsíus. Hrærið eggjunum og sykrinum saman þar til blandan er orðin létt og ljós. Sigið hveiti og kartöflumjöl út í og sullið saman með sleikju. Bakið í tveimur smurðum eða bökunarpappírsklæddum formum í tíu mínútur og kælið síðan.

Súkkulaðikremið er gert úr fimm eggjarauðum og fimm matskeiðum af flórsykri, 100 grömmum af bræddu súkkulaði, fjórum desílítrum af rjóma og einni stórrí dós af niðursoðnum perum.

Krem er búið til með því að þeyta saman eggjarauður og flórsykur þar til þeytingurinn verður léttur og ljós. Síðan er súkkulaði og rjóma hrært saman við.

Leggið annan botninn á tertudisk, vætið hann vel með perusafa og smyrjið súkkulaðikreminu ofan á og setjið seinni botninn yfir og smyrjið með súkkulaðikremi. Skerið nokkrar perur í bita og setjið þá ásamt heilum bitum ofan á kókuna og þekið með súkkulaðikremi.



Málverk Giovanni Bellini frá um 1485. María guðsmóðir, Jesúbarnið og pera.

Timburafurðir skóga á Íslandi

Það er fyrst og fremst tækniþekking og hugmyndaflug sem takmarkar hvað hægt er að nýta timbur til. Hagkvæmni úrvinnslu ræðst að hluta af stærðarhagkvæmni og fjarlægð hráefnis frá úrvinnslustað.

Stórir, aðgengilegir skógar á samfelldum svæðum eru þannig hagkvæmari til vinnslu samanborið við smáa og dreifða skóga. Hér á eftir fylgja nokkur dæmi um núverandi úrvinnslu skóganna hérlandis.

Girðingastaurar

Kjarnaviður lerkis ver sig vel fyrir fúa frá náttúrunnar hendi. Við umhirðu um 20 ára gamals lerkiskógar fellur til umtalsvert magn af lerkistaurum.

Eldiviður

Íslenskur skógur var nýttur til eldiviðar frá upphafi byggðar. Í dag er framleiddur úrvals eldiviður úr íslensku birkí til notkunar við pitsugerð en einnig til upphitunar í kaminur og arna. Allt þurrt timbur getur nýst sem eldiviður.

Viðarskífur

Viðarskífur má nota sem klæðningu innan- og utandyra úr mörgum trjategundum. Flísarnar eru úr þunnu efni og þorna hratt eftir rigningu og fúir nær því ekki að koma sér fyrir. Grannt efni sem fellur til við grisjun ungskóga getur hentað vel sem viðarskífur.

Kurl, spæinir og sag

Algengt er að nota trjáskurl til að þekja beð en einnig er það vinsælt efni í göngustíga. Kurl hefur talsvert verið nýtt til reykinga á matvælum og stundum notað sem undirburður fyrir búfé. Spæinir, sag og trjáköggjar eru framleiddir sérstaklega til undirburðar.

Til kísilmálmvinnslu

Kísilmálmverksmiðjan á Grundartanga hefur nýtt sér kurlað íslenskt



Vél sem afbarkar og yddar.

Mynd / Benjamín Davíðsson



Eldiviður tilbúinn í stórsekkjum.

Mynd / Þór Þorfinnsson



Bolir til flettingar.

Mynd / Pétur Halldórsson



Kurlari með krana að störfum.

Mynd / Hlynur G. Sigurðsson



Kögglað lérki, hentar sem orkugjafi í kyndingar og til undirburðar.

Mynd / Rúnar Ísleifsson.

Flettiefni

Til að unnt sé að fletta efni í borðvið þurfa bolirnir að vera sæmilega beinir og hafa náð lágmarks sverleika. Íslenskt flettiefni af ýmsum trjategundum er í dag afar eftirsótt til klæðningar bæði utan dyra og innan.

Brynjar Skúlason



Flett efni í þurrkun.

Mynd / Þór Þorfinnsson



Íslenskt timbur ætlað sem kolefnisgjafi í kísilmálmframleiðslu.

Mynd / Pétur Halldórsson



Hús klætt með viðarskífum.

Mynd / Guðmundur G. Magnússon

24

Sinnir
draumastarfi
í sveitinni og
hugsar um börn
og kindur



28

Framtíð
skógræktar



32

Bygg, bjór
og viski



Bændablaðið

1. tölublað 2016 • Fimmtudagur 14. janúar • Blað nr. 458 • 22. árg. • Upplag 32.000

BÆNDABLAÐIÐ ER MEST LESNA BLAÐIÐ Á LANDSBYGGÐINNI

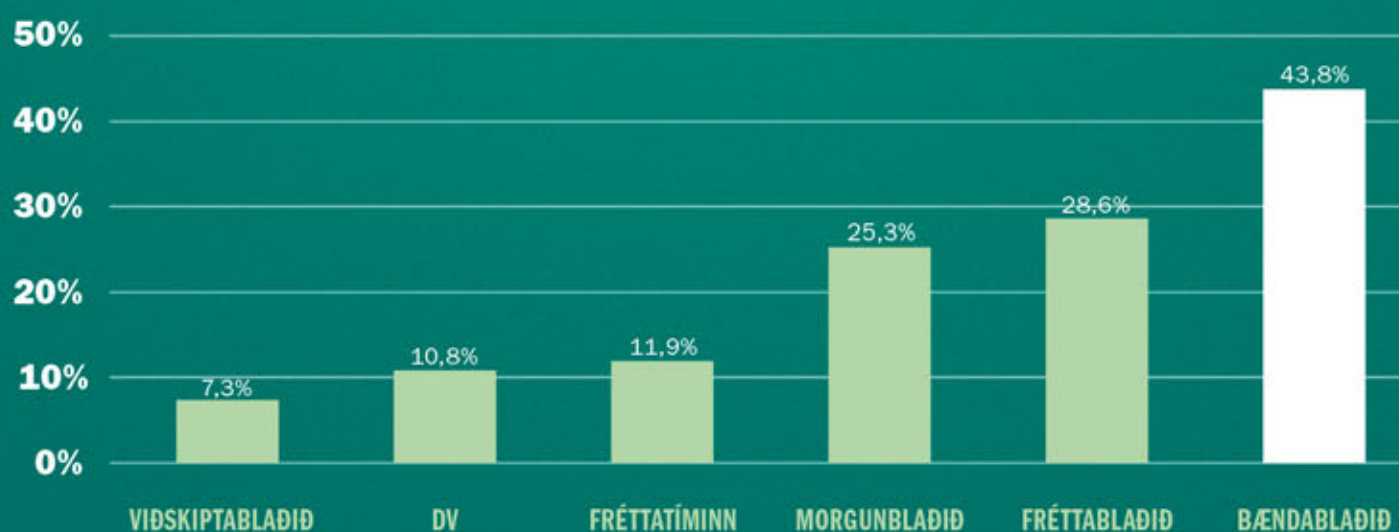


BÆNDABLAÐIÐ MÆLIST
MEÐ **43,8%** LESTUR
Á LANDSBYGGÐINNI
OG **21,7%** LESTUR Á
HÖFUÐBORGARSVÆÐINU.
29,6% LANDSMANNA
LESA BÆNDABLAÐIÐ.

BÆNDABLAÐIÐ ER GEFID ÚT Í 32 ÞÚSUND EINTÖKUM Á TVEGGJA VIKNA FRESTI

HVAR AUGLÝSIR ÞÚ?

LESTUR PRENTMIÐLA Á LANDSBYGGÐINNI



HEIMILD: PRENTMIÐLAKÖNNUN GALLUP. KÖNNUNARTÍMI OKT.-DES. 2016

Bændablaðið

Bændahöllinni við Hagatorg

Sími 563 0300 / Netfang bbl@bondi.is / bbl.is

Sýningarárið 2017 í íslenskri hrossarækt:

Góð þátttaka og mikil gæði í hestakosti

Þorvaldur Kristjánsson

ábyrgðarmaður í
hrossarækt
thk@rml.is

Nú er sýningarárinu 2017 lokið í íslenskri hrossarækt. 17 sýningar voru haldnar víðs vegar um landið og alls voru felldir 1267 dómur sem er nokkuð góður fjöldi miðað við að það var ekki landsmótsár. Til samanburðar voru dómarnir um 1150 árið 2015.

Þá hafa aldrei verið dæmd jafn mörg hross á miðsumarsýningum eins og var í ár, eða 344 hross. Þessi tími verður sjálfsgagt vinsælasti tíminn til sýninga í framtíðinni á árunum á milli Landsmóta og einboðið að bjóða upp á fleiri miðsumarsýningar á þessum tíma í framtíðinni.

Fjórðungsmót Vesturlands var haldið í ár í Borgarnesi. Þar hafa Vestlendingar komið upp nýjum velli til kynbótasýninga sem reyndist afar vel og má óska þeim til hamingju með nýja aðstöðu sem verður eflaust vel nýtt í framtíðar.

Mótið gekk í alla staði vel og efstu hross í flestum flokkum afar góð en alls voru dæmd 64 kynbótahross á mótinu. Þá sendum við góðan hóp kynbótahrossa á HM í Hollandi, eitt hross í hvern flokk eins og vant er. Þau stóðu sig með þryði á mótinu sem tókst einstaklega vel og bar vitni um stórhug í garð íslenska hestsins.

Aherslur við dóma

Meðaltöl og dreifingu einkunnna má sjá í meðfylgjandi töflum fyrir alla eiginleika sköpulags og hæfileika auk aðaleinkunnar fyrir árið 2017:

Meðaltöl og breytileiki einkunnna er á mjög svipuðu róli fyrir flesta eiginleika samanborið við síðastliðið ár en meðaltölin hafa verið að hækka á síðustu árum. Þó má nefna að meðaltal fyrir fet er herra en í fyrra og hefur verið að hækka á umliðnum árum sem lýsir kannski betri undirbúningi hrossanna og að meiri rækt sé lögð við þjálfun og sýningu á feti. Þá er meðaltal sköpulags einnig herra en í fyrra og hefur líklega aldrei verið svona hátt. Það skýrist mest af erfðaframtöllum sem hafa átt sér stað í eiginleikum sem vega mest inn í aðaleinkunn; hálsi, herðum og bógum, samræmi og einnig hófum.

Áhugavert er að sjá að meðaltal fyrir skeið er lægra í ár en í fyrra eða 6.95 á móti 7.12. Jafnframt fékk herra hlutfall hrossa 5.0 fyrir skeið í ár samanborið við í fyrra (27% vs. 24%) og meðaltal þeirra hrossa sem fá skeiðeinkunn (herra en 5.0) er lægra í ár samanborið við í fyrra eða 7.67 samanborið við 7.78. Þetta gæti skýrst af því að í ár voru dómarmar með hljóðnema við brautirnar í fyrsta skipti til að geta heyrt takt hrossanna í öllum tilfellum. Það gæti hafa gert það að verkum að dómarmar hafa náð betur utan um takt á skeiði og því tekið betur á of miklum fjórtakti í gangtegundinni.

Ný vinnuregla við dóma á skeiði sem segir að sé hrossinu rennt til skeiðs sé hámarkseinkunn 8.0 getur einnig hafa haft áhrif á meðaltal skeiðs í ár. Þó tel ég að áhrifin af þeirri reglu séu minni en af notkun



Katla frá Ketilsstöðum braut blað í íslenskri hrossarækt þegar hún hlaut fjórar tíur í kynbótadómi í sumar.

Mynd / Hrafnhildur Helga Guðmundsdóttir

hljóðnemanna. Þessi regla kom ágætlega út og hefur líklega haft jákvæð áhrif á einkunnagjöf fyrir skeið.

Þá var önnur vinnuregla tekin í gagnið í ár og snéri hún að dómum á vilja og geðslagi. Hún hafði það markmið að bæta mat á þjálfni og samstarfsvilja hestsins og hljóðaði m.a. þannig að ef ekki er hægt að hægja hrossið niður og snúa við innan afmörkunar brautarinnar, þá er 8.0 hámarks einkunn fyrir vilja og geðslag. Þessi nýja regla hafði ekki teljandi áhrif á meðaltal fyrir vilja og geðslag en hafði jákvæð áhrif á einkunnagjöfina að ég tel.

Betur var tekið á óþjálfni í sýningunum en jafnframt var þjálfu og geðþrúðu hrossunum hampað jafnvel enn meir en gert hefur verið. Sýnendur brugðust almennt vel við þessari nýjung. Mikill meirihluti sýninganna voru framkvæmdar á hestvænan og þjálfan hátt, þó afkasta væri leitað og jafnvel meiri ró yfir sýningunum almennt. Er það afar jákvæð þróun.

Meðalaldur sýndra hrossa í ár var 6.2 ár sem er heldur hærri meðalaldur en í fyrra (5.9 ár) en færri fjögurra vetra hross eru sýnd á árunum á milli landsmóta. 56% sýndra hrossa fóru yfir 8.00 í aðaleinkunn í ár og hefur þetta hlutfall ekki verið herra. Þetta skýrist af erfðaframtöllum í stofninum og þeirri staðreynd að sífellt stærri hópur hrossa sameinar kosti bæði í byggingu og hæfileikum en einnig er um harðara úrval hrossa til dóms að ræða.

Hæstu hross ársins

Í fullnaðardóm mættu 38 fjögurra vetra folar eða um 4% sýndra hrossa. Margir áhugaverðir og efnilegir hestar mættu til dóms í þessum flokki sem spennandi verður að fylgjast með til framtíðar.

Hæst dæmdi fjögurra vetra folinn í ár var Monitor frá Miðfelli 5, undan Stála frá Kjarri og Aldvöku frá Miðfelli 5 – þetta er



Álfur frá Egilsstaðakoti hlaut hæstu hæfileikaeinkunn sem hryssa hlaut á árinu, sýnandi er Helga Una Björnsdóttir.

Mynd / Óðinn Örn Jóhannsson.

því albróðir hinnar eftirminnilegu Moniku frá Miðfelli 5 sem hlaut 9.5 fyrir tölt fjögurra vetra gömul. Monitor er skemmtilega viljugur rýmis- og mýktarhestur með 8.48 í aðaleinkunn. Ræktandi og eigandi Monitors er Magnús Gunnlaugsson.

Annar í röð í þessum flokki varð Adrían frá Garðshorni á Þelamörk með 8.42 í aðaleinkunn, Adrían er undan Hágangi frá Narfastöðum og gæðingamóðurinni Eldingu frá Lambanesi. Ræktendur hans eru Agnar Þór Magnússon og Birna Tryggvadóttir Thorlacius. Adrían er foli sem spennandi verður að sjá á næsta ári en hann er af gæðingalínu þeirra í Garðshorni útaf henni Sveiflu frá Lambanesi.

Þriðji í röð var svo Þór frá Torfunesi með 8.39 í aðaleinkunn en hann er undan Kolskegg frá Kjarholtum I og Bylgju Baldursdóttur frá Torfunesi. Ræktandi hann er Baldvin Kr. Baldvinsson í Torfunesi. Þór er afar fallegur og efnilegur alhliða hestur.

Alls mættu 48 fjögurra vetra hryssur til fullnaðardóms í ár eða 6% sýndra hrossa.

Hugmynd er frekar smá en reiðhestslega gerð og svipgóð. Þá er hún listagæðingsefni með eftirtektarverða líkamsbeitingu og hreyfifegurð – hlaut m.a. 9.0 fyrir tölt og fegurð í reið og 8.32 í aðaleinkunn, þar af 8.52 fyrir hæfileika sem er hæsta hæfileikaeinkunn fjögurra vetra hryssu í ár.

Önnur í röð í þessu flokki varð Sigyn frá Feti, undan Ómi frá Kvistum og Vigdís frá Feti, Kraflarsdóttur.

Sigyn er afar framfalleg og myndarleg hryssa og efní í frábæran alhliða gæðing en hún hlaut 8.33 fyrir hæfileika og 8.30 í aðaleinkunn. Þriðja í röð varð svo Krús frá Skipaskaga með 8.28 í aðaleinkunn, ræktandi hennar er Jón Árnason. Krús er undan Steinari frá

Skipaskaga, Kvistssyni og Krús frá Ólafsvík. Þetta er fádæma falleg hryssa, finleg og framfalleg, hlaut 8.69 fyrir byggingu og er efní í útgeislunar ganghross.

Alls mættu 94 fimm vetra hestar til dóms eða 10% sýndra hrossa. Efsti fimm vetra hesturinn í ár var Sægrímur frá Bergi, undan Sæ frá Bakkakoti og Hrislu frá Naustum með 8.71 í aðaleinkunn. Þetta er framtíðarhestur, afar reiðhestslega byggður og fríður en Hrisla er greinilega að gefa mikinn fríðleika á höfuð. Þá er þetta afar aðgengilegur ganghestur, myljandi hreingengur á tölti, þar sem hann á afar auðvelt með að beita sér rétt, fer fallega í reið og er einkar þjáll og viljugur.

Annar í röð var Þráinn frá Flagbjarnarholti með 8.69 í aðaleinkunn. Þráinn er undan Álfri frá Selfossi og Þylu frá Ragnheiðarstöðum. Þráinn er sérstaklega myndarlegur og fallegur hestur og bætir mikið við efnilegan fjögurra vetra dóm í fyrra, fór í 8.75 fyrir hæfileika, alhliða hestur með t.d. 9.0 fyrir tölt og fegurð í reið.

Þriðji í röð í þessum flokki varð svo Apollo frá Haukholtum með 8.68 í aðaleinkunn, undan Arion frá Eystra-Frðholti og Eldingu frá Haukholtum. Apollo bætti mikið við sig í byggingu frá því hann var fjögurra vetra gamall, er búinn að styrkjast mikið; afar framhár og glæsilegur en hlaut m.a. 9.5 fyrir bæði samræmi og hófa. Þá er þetta mikill mýktarhestur, bæði í ganglagi og lund, hlaut 9.5 fyrir tölt enda býr hann yfir miklum gæðum á tölti á öllum hraðastigum þótt hann sé ekki hesta rýmstur.

Nokkrir fleiri eftirtektarverðir fimm hestar komu fram í sumar og gaman að nefna klárhestinn Kveik frá Stangarlæk en hann er undan Sjóði frá Kirkjubæ og Rakettu frá Kjarholtum I. Þetta er feiknarlega fríður, finlegur og rétt skapaður hestur og mikið efní í útgeislunar ganghest; mjúkur og fjaðurmagnaður.

Alls mættu 154 fimm vetra hryssur til dóms eða um 18% sýndra hrossa. Efst í þessum flokki í ár varð Ísey frá Lækjamóti, undan Jóni frá Kjarri, Álfssyni og Hrönn frá Leysingjastöðum II. Ræktendur hennar eru Ísólfr Línal Þórisson og Vigdís Gunnarsdóttir. Ísey er afar falleg hryssa og jafnvíg orðin á unga aldri en hún fékk 8.5 fyrir flesta þætti hæfileikanna og 9.0 fyrir vilja og geðslag. Hún stóð jafnframt efst í sínum flokki á Fjórðungsmótinu.

Önnur í röð var Katla frá Hemlu II, undan Ský frá Skálakoti og Spyru frá Síðu, ræktendur eru Anna Kristín Geirsdóttir og Vignir Siggeirsson. Katla er fádæma falleg hryssa og skartar líkamsfegurðinni undir knapa, með 9.0 fyrir höfuð, háls, herðar og bóga og samræmi. Þá er hún mjúk og hreingeng á öllum gangi, þjál og geðgóð - hestagull.

Þriðja í röð í fimm vetra flokki hryssna varð svo Gerpla frá Torfabæ, undan Ómi frá Kvistum og Carmen frá Stekkjarhóli, ræktandi er Kristján Andrésson. Gerpla er reist og fótahá, stórbrotin og næmur gæðingur með 8.78 fyrir hæfileika; 9.0 fyrir tölt og 9.5 fyrir skeið, enda sérstaklega flink og sniðföst á skeiði.

Alls mættu 76 sex vetra hestar til dóma eða um 8% sýndra hrossa. Efstur í þessum flokki var Árblakkur frá Laugasteini, undan Ágústínusi frá Melaleiti og Áröru, Roðadóttur frá Laugasteini, ræktendur hans eru Ármann Gunnarsson og Daniel Jónsson. Árblakkur hefur verið að þróast vel á síðastliðnum árum en hlaut t.d. strax 9.0 fyrir tölt fjögurra vetra gamall. Nú hlaut hann 9.20 fyrir hæfileika sem er hæsta hæfileikaeinkunn ársins og 8.83 í aðaleinkunn; magnaður alhliða hestur með 9.5 fyrir tölt, gegnummjúkur og flinkur

	Höfuð	Háls, herðar og bógur	Bak og lend	Samræmi	Fótagerð	Réttleiki	Hófar	Prúðleiki	Sköpulag
Meðaltal	7,91	8,32	8,14	8,25	7,97	7,67	8,19	7,69	8,12
Staðalfrávik	0,54	0,38	0,53	0,45	0,50	0,48	0,48	0,76	0,24
Lægsta gildi	6,5	7,5	6,5	6,5	6,5	6,5	7,0	6,0	7,36
Hæsta gildi	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5	9,0	9,5	10,0	8,96

	Tölt	Brokk	Skeið	Stökk	Vilji og geðsl.	Fegurð í reið	Fet	Hægt tölt	Hægt stökk	Hæfileikar	Aðaleinkunn
Meðaltal	8,27	8,00	6,95	8,10	8,39	8,19	7,69	8,01	7,77	7,97	8,03
Staðalfrávik	0,50	0,57	1,42	0,48	0,45	0,44	0,71	0,50	0,60	0,37	0,26
Lægsta gildi	6,5	6,5	5,0	6,5	7,0	7,0	5,5	5,0	5,0	6,83	7,21
Hæsta gildi	10,0	10,0	10,0	9,5	10,0	9,5	9,5	10,0	9,5	9,20	8,94

Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins

á hægu og 10 fyrir vilja og geðlag enda sérstaklega aðgengilegur, yfirvegaður og þjáll.

Annar í þessum flokki var Elrir frá Rauðalæk, undan Arnþóri frá Auðsholtshjáleigu og Elísu frá Feti sem er að stimpla sig inn sem ræktunarhryssa. Ræktandi er Guðmundur Friðrik Björgvinsson. Elrir er afar vel gerður (með 9.0 fyrir alla þætti yfirlínunnar), jafnvígur alhliðahestur og efnilegur í fimmgangskeppni enda með 9.5 fyrir fet og 9.0 fyrir vilja og geðslag. Þriðji í röð varð svo Roði frá Brúnastöðum, undan Alvari frá Brautarholti og Evítu frá Litla-Garði, ræktandi er Ketill Ágústsson á Brúnastöðum. Alvar er myndarlegur, fas- og skrefmikill hestur með yfirvegaða og þjála lund.

Alls mættu 188 sex vetra hryssur til dóms eða um 21% sýndra hrossa. Efst í þessum flokki var Tign frá Jaðri, undan Kjama frá Þjóðólfsþaga 1 og Sylgu Orradóttur frá Ytri-Skógum, ræktendur eru Kristbjörg Kristinsdóttir og Agnar Reidar Róbertsson. Tign er glæsileg hryssa með 9.0 fyrir háls, herðar og bóga og þá er hún með 8.77 fyrir hæfileika, 9.0 fyrir tölt og brokk og 9.5 fyrir fegurð í reið. Önnur í röð varð Róska frá Há koti, undan Kjerúlfr frá Kollaleiru og Frá frá Há koti, ræktendur eru Halldóra Hafsteinsdóttir og Markús Ársællsson. Róska er þróttmikil og vel gerð, frið hryssa; afar viljug, rúm og hreingeng á öllum gangi, þótt hún mætti vera svifmeiri á skeiði. Þriðja í röð í þessum flokki varð svo Embla frá Efri-Brú, undan Kletti frá Hvammi og Sunnu frá Efri-Brú, ræktandi er Óli Fjalar Böðvarsson. Embla er langvaxinn og myndarleg hryssa og jafnvíg á allan gang, með 8.5 á línuna nema 9.0 fyrir fet. Ef teknar eru efstu hryssur sem fæddar eru á Íslandi, þá er Hervör frá Hamarsey í öðru sæti en hún var dæmd í Svíþjóð í vor og einnig á Heimsleikum þar sem hún stóð efst í sínum flokki. Hervör er undan Héðni frá Feti og Hrund frá Árbæ. Hervör er finleg og léttbyggð hryssa með einstaka yfirlínu í baki og lend og hlaut einkunnina 10 fyrir þann þátt.

Í sjö vetra og eldri flokki stóðhesta mættu 53 hestar til dóms eða um 6% sýndra hrossa. Efstur í þessu flokki og annar í sínum flokki á HM í Hollandi var Þórálfur frá Prestsbæ, undan Álfi frá Selfossi og Þoku frá Hólum. Ræktendur eru Inga og Ingar Jenssen. Þórálfur sló met í einkunn þegar hann kom fram á vorsýningu í Eyjafirði í vor þar sem hann fór í 8.94 í aðaleinkunn; Þórálfur er myndarhestur, skrefmikill og rúmur á öllum gangi þar sem brokk og skeið ber af en einnig er hann með 9.0 fyrir fet. Annar í þessum flokki var Kolskeggur frá Kjarnholtum I, undan Kvisti frá Skagaströnd og Heru frá Kjarnholtum I. Ræktandi Kolskeggs er Magnús Einarsson í Kjarnholtum. Kolskeggur er afar friður hestur, framfallegur og fótahár, enda með 9,5 fyrir bæði höfuð og samræmi. Þá er Kolskeggur viljugur og skrefmikill rýmishestur með 9,0 fyrir tölt, 9,5 fyrir skeið og 8.86 í aðaleinkunn. Þriðji í þessum flokki varð svo Glúmur frá Dallandi, undan Glym frá Flekkudal og Orku frá Dallandi, ræktendur eru Gunnar Dungal og Þórdís Sigurðardóttir. Glúmur er afar reiðhestslega gerður hestur með sterka yfirlínu og mikinn þrúðleika. Þá er þetta úrvalsganghestur og sameinar það sem er svo verðmætt í alhliða hesti að vera með 9.0 fyrir tölt, hægt tölt og skeið. En gæði á öllum hraðastigum á tölti er eiginleiki sem er afar verðmætur og hlutur sem þarf að leggja aukna áherslu á til framtíðar.

Þá mættu 247 sjö vetra og eldri hryssur til dóms eða 27% sýndra hrossa. Efst í þessum flokki var hestagullið Álfrún frá Egilsstaðakoti, undan Álfi frá Selfossi og Snögg frá Egilsstaðakoti. Ræktandi er Einar Hermundsson. Álfrún hlaut hæstu hæfileikaeinkunn sem hryssa hlaut



Árblakkur frá Laugasteini hlaut hæstu hæfileikaeinkunn ársins, mjúkur alhliða gæðingur.

Mynd / Hrafnhildur Helga Guðmundsdóttir

á árinu eða 8.99, enda skrefmikil og fjölhæf alhliða hryssa, þjál og viljug. Var hún efst í sínum flokki á Fjórðungsmótinu í sumar og átti hún þar eina eftirminnilegustu sýningu ársins.

Önnur í röð var svo Harpa Sjöfn frá Hvolsvelli, undan Mjólni frá Hlemmskeiði 3 og Orku frá Hvolsvelli, ræktendur eru Helga Friðgeirsdóttir og Ásmundur Þór Þórirsson. Harpa Sjöfn er stóreyg og frið með hátt settan háls og öfluga byggingu. Þá er hún alhliða gæðingur með 8.78 fyrir hæfileika.

Þriðja í röð í þessum flokki var svo Hnit frá Koltursey, undan Stála frá Kjarri og Kjarnorku frá Sauðárkróki. Ræktendur eru Elías Þórhallsson og Pétur Jónsson. Hnit varð í öðru sæti í sínum flokki á HM í Hollandi, mjúkur alhliða gæðingur.

Um fjölliðun um þennan flokk er ekki hægt að ljúka án þess að minnst á Kötlu frá Ketilsstöðum sem var sýnd í ár og braut blað í íslenski hrossarækt. Katla er eitt besta hross sem komið hefur fram á sjónarsviðið og hlaut nú einkunnina 10 fyrir tölt, hægt tölt, brokk og vilja og geðslag. Katla er einstakt hross hvað varðar vilja og geðþrýði og þá býr hún einnig yfir fádæma fjaðurmagni, burði og teygju.

Heilbrigðisskoðanir kynbótahrossa

Heilbrigði kynbótahrossa var skoðað eins og undanfarin ár, bæði fyrir og eftir dóm. Allir áverkar sem hrossin hlutu í dómi voru stigaðir í þrjá flokka og átti þetta við bæði sárindi í munni og ágríp á fótum.

Fyrsta stigs athugasemdir teljast ekki vera eiginlegir áverkar en eru t.d. sárindi í munni sem ná ekki í gegnum slímhúð eða strokur á fótum sem ná ekki í gegnum húð og eru án eymsla eða bólgu. Annars stigs athugasemdir eru áverkar, s.s. lítill sár í munni eða á ágríp á fótum sem ná þó ekki einum cm. Þriðja stigs athugasemdir eru alvarlegir áverkar og á þá lund að hrossið hlýtur ekki reiðdóm og getur ekki mætt til yfirlitssýningar.

Skráð voru ágríp á fótum í 15 % tilfella sem er svipað og var í fyrra en þá var tíðni ágrípa 16%. Megnið af þessu athugasemdum eða 70% voru í flokki 1, tíðni eiginlegra áverka á fótum (flokkar 2 og 3) var því 5% þar sem áverkar af þriðja stigi voru 6 á árinu eða innan við 1%. Þá voru skráð sárindi eða blöð

í munni í 3% tilfella og var í öllum tilfellum um 1. stigs sárindi að ræða.

Það má því segja að staðan á þessum málum sé ásættanlega og horfir að minnsta kosti ekki til verri vegar en tíðni áverka hefur minnkað töluvert á síðustu árum.

Það sem einkennir líka megnið af sýningunum er hestvæn reiðmennska á vel undirbúnum hrossum. Grófar sýningar skera sig sífellt meira úr en þess má geta að áminningar fyrir grófa reiðmennsku voru alls fimm á árinu sem er heldur minna en verið hefur.

Merkt var við eistnagalla hjá 6 stóðhestum á árinu, samanborið við 13 stóðhesta í fyrra og var þá um að snúninga á eistum að ræða, of mikla smæð eða eineistni. Þá kom einn spattaður stóðhestur til dóms á árinu en sjaldgæfara er að þeir mæti til dóms og eru í lang flestum tilvikum geltir.

Þróunarvinna

Eins og ég hef minnst á voru settir hljóðnemar við brautina á öllum kynbótasýningum í ár til þess að dómarar heyrðu takt hestsins í öllum tilvikum. Þetta nýnæmi kom mjög vel út og styrkti að ég held mat dómara á öllum gangtegundum. Þetta styrkti mat á skeiði örugglega mest þar sem oft er um mikinn hraða að ræða á þeirri gangtegund.

Í mastersritgerð Gunnars Reynissonar þar sem hann framkvæmdi gangtegundagreiningar á tölti og skeiði, kom í ljós mikil fylgni á milli takts og svifs á skeiði. Eftir því sem hrossin verða fjórtaktaðir þeim mun svifminni eru þau. Það er því mikils um vert að bæta mat á takti á skeiði en með því næst einnig betur utan um svifið og notkun á hljóðnemum er skref í átt að betra mati á þessum þáttum.

Notkun á hljóðnemum færir manni einnig aukna upplifun af hestinum, fyrir utan taktinn og má nefna dæmi um léttleika í því sambandi. Dómarar fá betra mat á hversu léttstígur hesturinn er en léttleiki er þáttur sem þarf að gefa meiri gaum í framtíðinni og verðlauna léttleika meira í mati á gangtegundum – það vantar fleiri hross í dag sem eru sannarlega léttstíg.

Af nýjungum er einnig gaman að nefna að verkefnið þróun dómstigans var hafið í sumar, þar sem þróun á mati á gangtegundum og dómblaðinu var tekið sérstaklega fyrir núna. Tilgangurinn er að þetta skili sér í

nýjum dómskala og dómblaði sem bæti mat á gangtegundunum, auki við þær upplýsingar sem dómurinn skilar og samræmi matið enn frekar á milli dómnefnda.

Flest hrossin í sumar voru sem sagt dæmd einnig á dómblaði til hliðar við hið hefðbundna mat þar sem þættir gangtegundanna, s.s. taktur, skreflengd, mykt og fótburður voru metnir á línulegum skala frá einn til fimm.

Þá var líkamsbeiting hestsins einnig metin á þessum línulega skala en þættirnir yfirlína og burður voru metnir sérstaklega. Þetta er liður sem fyrr segir í þróun á mati á gangtegundunum þar sem sérstök áhersla er lögð á hvernig best sé að vega líkamsbeitingu hestsins inn í matið.

Það á eftir að skilja betur á milli hrossa og vonandi verðlauna hross sem eiga sannarlega auðvelt með að beita sér rétt á hverri gangtegund og skila okkur hrossum sem eru auðriðnari fyrir hina breiðu flóru reiðfólks sem vill upplifa gleði í sinni hestamennsku og aðgengileg gæði í gangtegundunum.

Að lokum

Í lok pistils er rétt að þakka öllu starfsfólki sýninganna fyrir vel unnin störf og ekki síst staðarhöldur-

um á hverjum sýningarstað. Þar er afar ánægjulegt að finna alls staðar mikinn metnað og vinnugleði þegar kemur að undirbúningi og framkvæmd sýninganna og fyrir það ber að þakka innilega. Þá vil ég einnig þakka öllum knöpum og aðstandendum hrossanna fyrir skemmtilega viðkynningu og gott samstarf á árinu.

Eftir dóma ársins má sannarlega hlakka til næsta árs með Landsmót í Reykjavík og þá ekki síst til sýninga á afkvæmahestum.

Þeir Ómur frá Kvistum og Kiljan frá Steinnesi eru þegar búnir að ná fjölda afkvæma til heiðursverðlauna, þá er búið að sýna 48 afkvæmi Spuna frá Vesturkoti og öruggt að hann nær því marki á næsta ári að eiga 50 sýnd afkvæmi en hann stendur vel að stigum í kynbótamatinu. Þá er Aðall frá Nýja-Bæ einnig stutt undan.

Arion frá Eystra-Fróðholti, Skýr frá Skálakoti, Trymbill frá Stóra-Ási, Hákon frá Ragnheiðarstöðum, Óskasteinn frá Íbishóli, Hrannar frá Flugumýri eru allt dæmi um hesta sem voru að skila afkvæmum til dóms í ár og má telja líklegt að nái lágmörkum á næsta ári til fyrstu verðlauna fyrir afkvæmi. Fleiri hesta má telja upp sem eiga möguleika til þessara verðlauna og eitt er víst að Landsmót í Reykjavík er tilhlökkunarefni.



Málping um úrbætur í reiðvegamállum

Landssamband hestamannafélaga stendur fyrir málpingi um úrbætur í reiðvegamállum 14. október 2017 í Menntaskóla Borgarfjarðar Borgarnesi.

Málpingið stendur yfir frá kl. 10:00-16:00 Fulltrúar reiðveganeftnda hestamannafélaga eru sérstaklega hvattir til að mæta en málpingið er opið öllum sem hafa áhuga á málaflokknum.

Enginn þátttökukostnaður en tilkynna þarf þátttöku á lh@lhestar.is fyrir 9. október

Vonumst til að sjá sem flesta

UTAN ÚR HEIMI



Árlega tapast um 24 milljarðar tonna af ræktunarjarðvegi vegna nauðræktunar og uppblásturs.

Jarðvegur:

Uppblástur og jarðvegspreyta vegna nauðræktunar

Samkvæmt áætlun Matvæla- og landbúnaðarstofnunar Sameinuðu þjóðanna, FAO, tappast um 24 milljarðar tonna af ræktunarjarðvegi á ári vegna uppblásturs. Auk þess sem mikið af ræktarlandi víða um heim þjáist af jarðvegspreytnu vegna nauðræktunar.

Þörf fyrir matvæli í heiminum á eftir að aukast í samræmi við fjölgun fólks í heiminum og þörfin fyrir ræktarland til matvælaframleiðslu af sömu ástæðu.

Hlýnun loftslags í heiminum hefur nú þegar leitt til hrörunar landgæða víða í Afríku og eru Súdan og Chad dæmi um slík. Hrörun landbúnaðarlands hefur einnig leitt til átaka og straums flóttamanna undan átökum, hungri og hörmungum.

Í nýrri skýrslu Sameinuðu þjóðanna sem kallast Global Land Outlook segir að þegar landgæði rýrni fari fólk annaðhvort að berjast

um gæðin sem eftir eru eða sækja annað í leit að betra lífi. Því er nauðsynlegt að tryggja landgæði á hverju svæði fyrir sig og endurhugsa hvernig landbúnaðarland er nýtt í dag.

Ekki er lengur hægt að nýta land með því að plægja það ár eftir ár og moka í það tilbúnum áburðar- og eiturefnum þar til jarðvegurinn er ónothæfur vegna nauðræktunar eins og víða er gert í dag. Brjóta síðan nýtt land og skilja það gamla eftir jarðvegspreytt og rofið.

Í skýrslunni Global Land Outlook segir að í dag megi greina minnkandi uppskeru í 20% kornræktarlands, 19% graslendis, 16% beitolands og 16% hnignun skóga í heiminum.

Þar segir einnig að landbúnaður eins og hann er stundaður víða í heiminum í dag sé hann fær um að fæða börn jarðar en að hann geri það ekki til lengdar þar sem hann sé langt frá því að vera sjálfbær. /VH



Haldið var hátíðlega upp á 37 ára afmæli Basi með afmælisköku og kórónu.

Minningargrein:

Pandabirnan Basi er látin

Elsta pandabirna í dýragarði er dáin. Basi, eins og birnan var kölluð, var á 38. ári og fékk hægt andlát.

Basi eyddi stórum hluta ævinnar í dýragarði í Fuzhou í Suðaustur-Kína og var hún sú pandabirna í heiminum sem náð hefur hæsta aldri sem vitað er um.

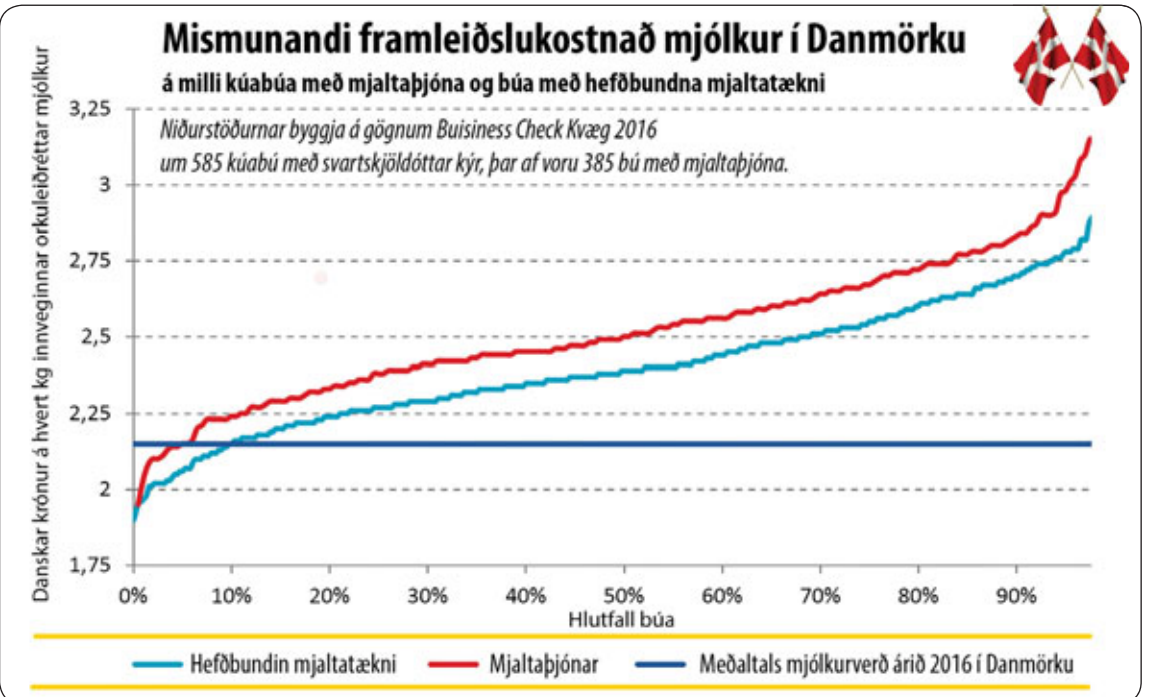
Pandabirnir eru alfríðaðir og undir ströngu eftirliti hvort sem það er í dýragörðum eða úti í náttúrunni og hefur eftirlitið orðið til þess að

þeir eru ekki lengur taldir í útrým-ingarhættu.

Basi var nefnd í höfuðið á dalnum sem hún bjó í ásamt fjölskyldu sinni til fimm ára aldurs en eftir það dvaldi hún í dýragarðinum í Fuzhou. Hún var fyrirmyndin að verndardýri Asíuleikanna 1990.

Starfsfólk dýragarðsins segist vera slegið yfir láti Basi. „Hún var okkur öllum kær, engill í umgengni og mikil vinkona. Basi mun búa áfram í hjarta okkar.“ /VH

Á FAGLEGUM NÓTUM



Dönsk rannsókn:

Mjaltapjónabúin næstum jafn hagkvæm og hefðbundin

Nýverið var unnið uppgjör hjá danska ráðgjafar fyrirtækinu SEGES á rekstrargögnum þar-lendra kúabúa og kemur fram í þessu uppgjöri að þorri mjaltapjónabúa eru með hærri framleiðslukostnað á hvert framleitt kíló mjólkur en þau bú sem nota hefðbundna mjaltatækni.

Þessi niðurstaða kemur ekki á óvart og styður við niðurstöður annarra rannsókna fyrri ára t.d. bæði frá Noregi og Bretlandi. Það sem þó kemur fram í þessari dönsku athugun er að það eru til mjaltapjónabú sem ná að framleiða mjólkina með næstum því sama tilkostnaði og þau bú sem eru með allra lægstan framleiðslukostnað og nota hefðbundna mjaltatækni.

Höfundar þessarar úttektar köfðu niður í skýringar þess að sumir ná svona góðum árangri og aðrir ekki og kom þar margt áhugavert í ljós.

5% hærri framleiðslukostnaður

Í Danmörku er notaður gagnagrunnur við rekstrargreiningar sem kallast Business Check Kvæg og sýndi uppgjör þess gagnagrunns að meðaltals framleiðslukostnaður kúabúa með hefðbundna mjaltatækni var 2,41 dönsk króna (DKK/kg) á hvert kíló mjólkur eða 41,07 íkr/kg. Mjaltapjónabúin voru hinsvegar að jafnaði með 2,53 DKK/kg eða 12 aum hærri framleiðslukostnað eða sem nemur 2,05 íkr/kg eða um 5%.

Það er þó afar mikill breytileiki á milli búa, bæði þeirra sem eru með mjaltapjóna og einnig hinna, sem gerir það að verkum að skýringuna á hærri framleiðslukostnaði við mjaltapjónabúin felst ekki með afgerandi hætti í mjaltatækninni sjálfri heldur einnig að hluta til bústjórnar.

Afar einstaklingsbundið

Hvaða mjaltatækni hentar hverju sinni er afar einstaklingsbundið og kemur það fram í þessari úttekt en þó slær nokkuð út nýtingarþátturinn. Því betri sem nýting mjaltatækisins er, þ.e. því fleiri lítrar mjólkur sem mjaltapjóninn sækir á dag, því hagkvæmari verður framleiðslan að jafnaði. Þá skiptir verulegu máli að bú með mjaltapjóna spari raunverulega vinnu við fjósverkin en oft reynist í raun erfitt að spara raunverulegt vinnuframlag, þó svo að það færist etv. yfir í annað en að mjólka. Ennfremur benda skýrsluhöfundar á gríðarlega breytilegan viðhaldskostnað mjaltapjóna sem skýringu á



Snorri Sigurðsson.

Mynd / HKR.

mismunandi framleiðslukostnaði á milli mjaltapjónabúa.

Bestu búin nánast á pari

Mismunur á framleiðslukostnaði bestu kúabúanna, þ.e. þegar borinn er saman kostnaður mjaltapjónabúa og hinna, er ekki nema 1,02 íkr/kg mjólkur svo segja má að bestu mjaltapjónabúin nái nánast að framleiða mjólkina með jafn lágum framleiðslukostnaði og hin búin.

Þegar horft er hins vegar til hins enda skalans kemur í ljós að nokkur mjaltapjónabú eru með gríðarlega háan framleiðslukostnað. Hjá þessum búum var það sameiginlegt að nýting mjaltapjónanna var léleg, þ.e. fá kíló mjólkur pr. mjaltapjón eða övenju hár framleiðslukostnaður gróffóðurs s.s. tveir þættir sem hafa ekkert með mjaltatæknina sjálfa að gera.

Þetta einkennir bestu búin

Það var ekki skoðað í þessu uppgjöri hvað einkenndi bestu mjaltapjónabúin en það var gert í uppgjörinu sem var framkvæmt árið 2016. Þá kom í ljós að 10 bestu búin, þ.e. þegar horft var til lágs framleiðslukostnaðar mjólkur, voru afar frábregðin öðrum búum á nánast öllum þáttum. Þessi bú skiluðu að jafnaði 51.000 íkr meiri veltu á hverja ársku en hin búin. Þessar auknu tekjur komu að mestu til með nánast engum viðbótur fóðurkostnaði umfram önnur bú.

Aukin velta þýðir auknar afurðir og því er rökrétt að álykta að það kosti aukið fóður en þessi bú nýttu gróffóður betur en önnur bú og spöruðu því kjaranfóður, og þar er lykillinn að þessum árangri

búanna. Þá áttu 10 bestu búin það sameiginlegt að kaupa meira af hráfóðri og minna af tilbúnu kjaranfóðri, þ.e. bjuggu til orkuríkt heilfóður. Eins áttu búin það jafnframt sameiginlegt að nota lægri upphæð til viðhalds og reksturs mjaltapjónanna sinna, auk þess sem afskriftir voru að jafnaði lægri en á öðrum búum.

Athygli vekur að þessi 10 bestu mjaltapjónabú landsins árið 2016 borguðu heldur hærri laun til bæði starfsmanna og eigenda búanna, etv. vegna árangurstenginga launa. Þegar allur þessi listi er skoðaður er það í raun markviss og árangursrík bústjórn sem einkennir búin.

Stór munur á viðhaldskostnaði

Í Danmörku eru til nokkrar mismunandi tegundir mjaltapjóna og margir sem bjóða upp á þjónustu við mjaltapjóna. Fyrir vikið er val kúabænda þar mjög fjölbreytt þegar kemur að því að finna heppilega lausn varðandi þjónstu og viðhald mjaltapjóna. Þá eru bændur misjafnlega lunknir að sinna fyrirbyggjandi viðhaldi og að grípa inn í áður en stór skaði verður og sést það vel á uppgjörstölum.

Lægsti viðhaldskostnaður hvers mjaltapjóns nam 15 þúsund dönskum krónum eða um 256 þúsund krónum á ári en hæsti viðhaldskostnaðurinn var nærri því 100.000 danskar krónur eða um 1,7 milljónir! Það er því eðlilega mikilvægt að horfa á þennan rekstrarþátt og þeir sem eru að jafnaði með lægstan kostnað eru með afar gott skipulag á bæði fyrirbyggjandi viðhaldi og reglubundnu viðhaldi auk þess að geta gert við töluvert mikið sjálfir. Þessir bændur eru með algenga varahluti á eigin lager og geta því sparað bæði vinnu þjónustuaðila sem og stýtt þann tíma sem mjaltapjónn getur ekki mjólkað vegna biðtíma eftir þjónustuaðila.

Höfundarnir benda þó á að það getur verið skynsamlegt í upphafi að kaupa fulla þjónstu á meðan hugsanlegir barnsjúkdómar ganga yfir og bóndinn sjálfur lærir á sinn mjaltapjón en þegar reynsla er komin á mjaltapjóninn ætti að vera óhætt að gera ódýrari þjónustusamning.

Snorri Sigurðsson
sns@seges.dk

Heimild:
Andersen, J.T. & T. Andersen, 2017. Roboter eller konventionel malkestald afgør ikke fremstillingsprisen. LandbrugsInfo 05-09-2017.



Sæti og varahlutir í

- Lyftara
- Vinnuvélar
- Vörubíla
- Bátá

Vertu vinur okkar á Facebook

Sími: 517-8240 - Súðarvogur 20 - www.eyjalind.is



UTAN ÚR HEIMI



Önýt uppskera.

Fellibylurinn Irma eyðilagði 50% af sítrusávaxtauppskeru Flórída

Eyðileggingin í kjölfar fellibylsins Irma er gríðarleg. Mannvirki skemmdur og margir eru heimilislausir.

Fellibylurinn fór yfir mikið af ræktunarlandi og er talið að hann hafi eyðilagt allt að 50% af áætlaðri

uppskeru sítrusávaxta í Flórída, en til sítrusávaxta teljast meðal annars appelsínur, sítrónur og lime. Auk þess að valda skemmdum á ræktun fjölda annarra ávaxtategunda. Ein af afleiðingum fellibylsins gæti verið hærra verð á ávöxtum á

næstu mánuðum. Ekki er nóg með að Irma hafi valdið skemmdum á uppskerunni heldur reif fellibylurinn einnig upp heilu ávaxtatrénum sem getur tekið mörg ár að rækta upp að nýju áður en þau fara að gefa ávöxt. /VH

Ólögleg verslun með sjaldgæfar plöntur í útrýmingarhættu

Umræða um ólöglega verslun með dýr, egg eða hluta af dýrum er reglulega í umræðunni og ekki veitir af. Minna fer fyrir umræðunni um ólöglega verslun með plöntur.

Fyrir í sumar var maður stoppaður á Seyðisfirði þar sem hann var á leiðinni úr landi með talsvert af eggjum sem búið var að blása úr og átti að selja til safnara erlendis. Á hverju ári er sagt frá barbarískri slátrun nashyrninga og fila vegna nashyrningshorna og filabeins í þeim tilgangi að herða slátr getulausra karlmanna og til að búa til skrautmuni.

Smygl á skinnnum tígrisdýra og skjaldböfum er fréttæmt en minna fer um fréttir af ólögri verslun með sjaldgæfar og villtar plöntur í útrýmingarhættu.

Safnarar eru ekki síður reiðubúnir til að borga stórfé fyrir sjaldgæfar plöntur en aðra náttúrurumuni. Sjaldgæfum plöntum er safnað á friðlöndum og þær sendar kaupendum í misgóðu ástandi. Stundum eru þær rifnar upp með rót og þannig unnar varanlegar skemmdir á plöntunni og hún fjarlægð úr sínum náttúrulegu heimkynnum.



Sjaldgæft brönuhras, *Rhizanthella gardneri*, sem vex að mestu neðanjarðar en blómstrar ofanjarðar. Plantan er mjög sjaldgæf og eftirsótt af plöntusöfnurum.

Margar af þessum plöntum, eins og brönuhras, kaktusar og kögurpálmur, þurfa sérhæft búsvæði til að lifa og dafna og eiga því ekki möguleika á að lifa af annars staðar nema þar sem kjörlandi þeirra er endurskapað af kunnáttufólki. Slíkar aðstæður er hægt að skapa í opinberum grasagörðum með sérhæft starfsfólk sem vinnur að því að varðveita sjaldgæfar plöntur í útrýmingarhættu en ekki plöntusöfnum einstaklinga

sem vilja skreyta sig með sjaldgæfum náttúrugripum.

Eitt af þeim vandamálum sem er við að eiga í sambandi við ólöglega verslun með plöntur er að plöntuþekking er oft af skornum skammti. Lítið mál er að falsla tollskjöl og heilbrigðisvottorð fyrir plöntur þar sem tollverðir og aðrir sem með flutning þeirra hafa að gera þekkja oft ekki ólöglegar plöntur frá löglegum.

/VH

Undur náttúrunnar:

Tveir hvítir gíraffar í Kenía

Líkt og hvítir hrafnar eru hvítir gíraffar sjaldséðir en til. Tveir hvítir gíraffar náðust á mynd í Kenía fyrir skömmu og af myndunum að dæma er um kú og kálf að ræða.

Ekki er talið að gíraffarnir séu albínóar heldur af erfðagalla sem veldur því að þeir öðlast ekki venjulegt litarhaft gíraffa. Uppgötvun gíraffanna hefur vakið mikla athygli í Kenía og margir sem vilja berja þá augum. Reyndar hefur ásóknin í að sjá dýrin verið svo mikil að loka hefur þurft aðgengi að þeim en á svipuðum slóðum er kjörlandi hirola-antilópunnar, sem mun vera sjaldgæfasta antilópa í heimi um þessar mundir.

/VH



Hvít gíraffakýr í Kenía.

Nýta betur útlitsgallaðar matvörur

Rannsóknarstofnanir í Noregi, Danmörku, Þýskalandi, Hollandi og Svíþjóð hafa tekið þátt í þriggja ára verkefninu Cosus til að kortleggja viðhorf neytenda á matvörum sem eru útlitsgallaðar.

Stuðst hefur verið við spurningakannanir og rýnihópa til þess meðal annars að kanna hvernig neytendur líta á grænmeti sem eru með skrítna lögun, mislitan mat og matvæli sem eru komin á síðasta söluðag.

Í verkefninu kom í ljós að neytendur sem versla beint við frumframleiðanda, eins og á bændamörkuðum, gera ekki kröfur um sömu lögun og gæði eins og að versla sömu vöruna í matvörubúð. Þegar fólk verslar beint af frumframleiðandanum er það saga matarins, úr haga í maga, sem skiptir neytandann máli. Fólk túlkar hina fullkomnu áferð og ásynd matarins sem tryggingu á góðu bragði. Þó hafa neytendur ekki trú á því að skrítni lögun leiði ósjálfrátt til lélegra bragðs. Þegar neytendur versla í matvöru-

verslun er ýmislegt sem hefur áhrif á val þeirra, það er ekki eingöngu útlitið sem skiptir máli, til dæmis er ferskleiki mikilvægastur þegar fólk verslar grænmeti. Einnig kom í ljós í könnuninni að þegar við höfum keypt matvöru þá hendum við henni ekki svo auðveldlega og við reynum að nýta hana, eins og til dæmis mulið keks.

Afsláttur á vörum hefur jákvæð áhrif á neytendur og ef þeir fá 50 prósentu afslátt af matvöru sem hefur ekki fullkomið útlit, þá versla þeir hana. Þetta getur átt við þegar til dæmis galli er á pakkningu vörunnar. Þegar kemur að ávöxtum og grænmeti þá er ferskleikinn mikilvægastur en við það að fá 20 prósentu afslátt er fólk tilbúið að velja epli sem hefur ekki alveg fullkomlega hringlaga lögun en ef blettur er í eplinu krefjast neytendur þess að fá 70 prósentu afslátt. Niðurstaða rannsóknaerverkefnisins er að meira rými sé til að selja matvörur sem eru ekki fullkomnar og að þeir sem skipuleggja matarinnkaup sín henda minna af mat. /ehg-Bondebladet

Vinnufatnaður og skór

praxis
...Þegar þú vilt þægindi



Úrval af vinnufatnaði fyrir eldhús og veitingastaði

Bómullarbolir, svuntur og mikið af fatnaði sem þolir 95° þvott og þarf ekki að strauja

Bonito ehf. • Friendtex • Praxis
Faxafen 10 • 108 Reykjavík • sími 568 2870 • www.friendtex.is • www.praxis.is
Opíð mánudaga og miðvikudaga kl. 11-17 og fimmtudaga kl. 16-18

Bændablaðið
Smáauglýsingar 56-30-300

Bylting í hreinlæti!

Auðveldari og betri þrif, sparar tíma og léttir lífið

i-mop
revolutionary cleaning

WORLDWIDE
PATENTED
TECHNOLOGY



Hafðu samband og pantaðu kynningu fyrir þitt fyrirtæki
Sími 480-0040 sala@buska.is www.i-teamglobal.com

Buska

Grunur um bógreppu eða skyldan erfðagalla

Eyþór Einarsson
ábyrgðarmaður í
sauðfjárrækt
ee@rml.is



Hrúturinn Lækur 13-928 frá Ytri-Skógum liggur undir sterkum grun um að bera erfðavísi fyrir bógreppu eða skyldum erfðagalla. Tilkynning barst frá einu búi um að tvær ær sem sæddar voru með sæði úr Læk hefðu borið vansköpuðum

lömbum í vor. Lömbin voru með kreppta framfætur, breitt enni, stutt milli eyrna og „skúffukjafi“.

Þetta er að sjálfsögðu mjög bagalegt því afleitt er að dreifa erfðagöllum um stofninn. Þar sem þessi galli stjórna af vijkandi erfðavísi getur hann dulist lengi í ættlinum og dreifst án þess að koma fram fyrr en einstaklingnum er parað á móti öðrum einstaklingum sem leyna gallanum. Því kemur vansköpunin bara fram á þeim búum

þar sem gallinn er fyrir í stofninum.

Það eru því 50% líkur á því að afkvæmi undan Læk beri erfðavísi fyrir vansköpuninni. Ráðlegast er því að nota Læk ekki til framræktunar. Staðan er þó þannig að Lækur á þegar einn son sem hefur verið á sæðingastöð sem er Grímur 14-955 frá Ytri-Skógum. Telja má að mestar líkur séu á því að Grímur hafi sloppið, þar sem hann fékk geysimikla notkun en engar tilkynningar hafa borist um að undan honum hafi

komið bógreppulömb. Hins vegar er ekki hægt að alhæfa neitt um það hvort heppnin sé með okkur þar eða ekki.

Hægt að prófa hrúta

Til að prófa hrúta fyrir vijkandi erfðagöllum er m.a. hægt að halda þeim á hóp af dætrum sínum, en ef þeir bera erfðavísi fyrir gallanum ætti helmingur dætranna að bera erfðavísinn og því ættu að koma

vansköpuð lömb undan hluta áanna. Slíkt próf er að sjálfsögðu ekki öruggt en eftir því sem dætrahópurinn er stærri eykst eðlilega öryggið.

Látid vita um vansköpun

Þeir sem hafa ábendingar um bógreppulömb eða aðra vansköpun í lömbum eru beðnir að koma slíkum upplýsingum til okkar ráðunauta þannig að hægt að sé að vinna að útrýmingu á þeim.



Nýja einangrunarstöðin að Stóra-Ármóti.

Mynd / BHB

Angus-fósturvísarnir að koma frá Noregi

Nautgripaæktarmiðstöð Íslands sótti þann 27. ágúst sl. um heimild Matvælastofnunar til innflutnings á Angus-fósturvísam. Ef allt gengur upp og fylgigögn umsóknarinnar eru fullnægjandi, þá koma þeir hingað til lands á morgun, föstudaginn 22. september.

Framkvæmdir við einangrunarstöðina á Stóra-Ármóti eru í fullum gangi, þessa dagana er unnið að því að setja glugga og hurðir í bygginguna og þá stýttist í að hægt verði að setja upp innréttingar. Það er lögd áhersla á að ljúka fyrst við rýmið fyrir kýrnar og aðstöðurymið. Endað verður á þeim hluta sem ætlaður er fyrir gripina sem koma í

heiminn á stöðinni, enda verður það ekki fyrr en á næsta ári sem fyrstu kálfarnir lita dagsins ljós. Fljótlega verður farið í að safna saman kúm á stöðina.

Þegar fósturvísarnir eru komnir til landsins, þarf síðan aftur að sækja um heimild til Matvælastofnunar um að nota þá (setja upp í fósturmæður). Verður þá litið til þess hvort ákvæðum rg. 850/2015 um innflutning erfðaeftnis holdanauta og útbúnað einangrunarstöðva sé fullnægt.

Vonir standa til að hægt verði að setja fósturvísana upp um miðjan októbermánuð. Gangi það eftir, fæðast fyrstu kálfarnir síðari hluta júlímánaðar 2018.



...frá heilbrigði til hollustu

Ríkið greiðir bændum í fyrsta skipti „landgreiðslur“

Nú í haust geta bændur í fyrsta skipti sótt um svokallaðar landgreiðslur, sem er nýr styrkjaflokkur í nýjum búvörusamningum.

Landgreiðslur eru greiddar út á allt ræktað land sem er uppskorið til fóduröflunar. Landgreiðslur eru ekki greiddar út á land sem eingöngu er nýtt til beitar og er skilyrði fyrir greiðslum m.a. að til sé viðurkennt túnkort fyrir spildur sem sótt er um framlög fyrir og að spildurnar séu uppskornar á því ári sem framlag er greitt enda liggja fyrir uppskeruskýrning í jarðræktarforritinu JÖRD. Framlög til landgreiðslna eru 250.153.606 kr. skv. fjárlögum 2017.

Jón Baldur Lorange, framkvæmdastjóri Búnaðarstofu Matvælastofnunar, segir innleiðingu þessa nýja styrkjaflokks vera eitt af fjölmörgu sem nýir búvörusamningar, sem tóku gildi um síðustu áramót, fölu í sér og hefur verið áskorun fyrir starfsfólk Matvælastofnunar að bregðast við.

Umsóknarfrestur til 20. október

„Við gerum ráð fyrir að opna fyrir rafrænar umsóknir um landgreiðslur samhliða umsóknum vegna jarðræktarstyrkja á Bændatorginu og að við náum því í næstu viku. Umsóknarfrestur jarðræktarstyrkja hefur verið 10. september undanfarin ár en verður að þessu sinni 20. október.

Skýringin er að í nýjum búvörusamningum er skilyrði fyrir framlögum skil á skýrsluhaldi í jarðrækt þar sem m.a. er gerð krafa um uppskeruskýrningu ásamt skráningu á ræktun og að fyrir liggja túnkort af



Jón Baldur Lorange, framkvæmdastjóri Búnaðarstofu Matvælastofnunar.

Mynd / HKR.

öllu ræktuðu landi umsækjanda. Umsækjandi þarf að hafa heimild til nýtingar lands, ef sótt er um stuðning fyrir landi sem ekki er í eigu hans. Ef hún liggur ekki skriflega fyrir er hægt að nálgast staðlað eyðublað hjá Bændasamtökum Íslands.

Mikilvægt að ljúka lögbundnu skýrsluhaldi í JÖRD

Að sögn Jóns Baldurs er þess vegna þýðingarmikið fyrir bændur að vera búnir að ganga frá lögbundnu skýrsluhaldi í jarðrækt í skýrsluhaldsforritið JÖRD áður en opnað er fyrir umsóknir á Bændatorginu.

„Ef það hefur ekki verið gert er hvorki hægt að sækja um jarðræktarstyrki né landgreiðslur. Bændur eru flestir komnir með aðgang að JÖRD en þeir sem eru ekki þegar með aðgang geta leitað aðstoðar hjá Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins til að halda utan um skýrsluhaldið. Þeir

bændur sem hafa ekki látið teikna túnkort af þeim ræktunarspildum sem þeir hyggjast sækja um styrk vegna, og hafa heimild til að nýta, verða að snúa sér til búnaðarsambanda vegna túnkortagerðar.

Framlög vegna jarðræktarstyrkja í fjárlögum 2017 eru 373.611.292 kr. sem er um 150.000.000 króna hækkun frá fyrra ári. Samtals eru styrkir vegna jarðræktar og landgreiðslna því að þessu sinni 623.764.898 krónur sem undirstrikar þær nýju áherslur sem voru lagðar í nýjum búvörusamningum. Á sama tíma felur það í sér meiri ábyrgð í tengslum við stjórnsýsluframkvæmd,“ segir Jón Baldur.

Ljóst er að bændum verða ekki greiddar neinar bætur að þessu sinni vegna ágangs gæsa og álfta. Framkvæmdanefnd búvörusamninga tók ekki ákvörðun um að nýta heimildina áður en frestur rann út þann 20. september.

Bændablaðið
á bbl.is og líka á [Facebook](https://www.facebook.com/bændablaðið)



Innlausn á greiðslumarki mjólkur Síðasti skiladagur er 4. október 2017

Skilafrestur umsókna um innlausn og kaup á greiðslumarki er 4. október 2017. Skilyrði fyrir kaupum er að greiðsla berist í síðasta lagi 20. október 2017.

Umsóknum um kaup og sölu þarf að skila á [þjónustugátt Matvælastofnunar](mailto:þjónustugátt@matvælastofnun.is). Umsókn um sölu (innlausn) á greiðslumarki er nr. 7.14 og umsókn um kaup á greiðslumarki er nr. 7.18 inn á þjónustugáttinni.

Innlausnarverð á lítra á innleystu greiðslumarki er 138 krónur á lítra. Matvælastofnun greiðir fyrir innleyst greiðslumark eigi síðar en 15. nóvember 2017. Aðeins er hægt að selja ónotað greiðslumark. Greiðslumark sem hefur verið framleitt upp í á tímabilinu janúar – ágúst 2017 er ekki hægt að innleysa.

Ársgreiðsla fyrir greiðslumark er í dag 13,62 krónur á lítra. Aðrar stuðningsgreiðslur í nautgripaækt eru ekki tengdar greiðslumarki. Greiðslumark fellur niður eftir fjögur ár skv. samningi um starfsskilyrði nautgripaæktar, nema annað verði ákveðið við endurskoðun samnings. Greiðslumarkið gildir þó sem viðmið fyrir greiðslur á greiðslumark, en þær fara lækkanði á næstu árum og falla niður árið 2026. Innlausn fer fram í samræmi við reglugerð nr. 1150/2016 um stuðning við nautgripaækt.

Vakin er athygli á því að þetta er síðasti innlausnardagur ársins. Greiðslumark framleiðanda með enga framleiðslu árið 2017 verður innleyst á fyrsta innlausnardegi ársins 2018 án þess að bætur komi fyrir, samanber 9. grein reglugerðar nr. 1150/2016 um stuðning í nautgripaækt.

Ríkið keypti og seldi mjólkurkvóta fyrir um 80 milljónir króna

Á þriðja innlausnardegi fyrir greiðslumark mjólkur þann 1. september 2017 óskuðu 6 bú eftir að ríkið innleysti greiðslumark, samtals 497.974 lítra, og við bættust 74.978 lítrar frá fyrri innlausn. Alls voru því 572.952 lítrar til úthlutunar að upphæð 79.067.376 krónur.

Gild kauptilboð á greiðslumarki voru frá 20 framleiðendum og var alls óskað eftir að kaupa 990.000 lítra að upphæð 136.620.000 krónur.

Matvælastofnun annast innlausn greiðslumarks í samræmi við samning um starfsskilyrði í nautgripaækt sem tók gildi um síðustu áramót. Innlausn greiðslumarks fer fram 1. mars, 1. maí, 1. september og 1. nóvember af hvert. Á árinu 2017 er innlausnarverði greiðslumarks mjólkur er 138 krónur fyrir hvern lítra mjólkur.

Samkvæmt fyrrnefndum samningi ríkis við bændur skulu framleiðendur sem eru nýliðar eða hafa framleitt a.m.k. 10% umfram greiðslumark á árunum 2013-2015 hafa forgang að kaupum 50% þess greiðslumarks sem Matvælastofnun innleysir á innlausnardegi. Sá pottur skiptist síðan jafnt á milli forgangshópanna í samræmi við 10. gr. reglugerðar nr. 1150/2016 um stuðning við nautgripaækt. Potturinn skiptist hlutfallslega í samræmi við það magn sem óskað var eftir af framleiðendum í fyrrgreindum hópum. Það greiðslumark sem þá er eftir er til úthlutunar öðrum kaupendum greiðslumarks og kaupendum í forgangshópum, að frádregnu því magni sem þeir fengu úthlutað úr forgangspotti.

Á innlausnardeginum 1. sept-

ember var 143.238 lítrum úthlutað úr forgangspotti 1 (10% umframframleiðslupotti) en engin framleiðandi uppfyllti skilyrði um nýliðunarforgang að þessu sinni. Þá var 429.714 lítrum úthlutað úr almennum potti.

Jón Baldur Lorange, framkvæmdastjóri Búnaðarstofu Matvælastofnunar, vekur athygli á að samkvæmt núgildandi samningi um starfsskilyrði í nautgripaækt verði greiðslumark framleiðenda með enga mjólkurframleiðslu árið 2017 innleyst á fyrsta innlausnardegi ársins 2018 án þess að bætur komi fyrir. Bændablaðið bendir framleiðendum á auglýsingu frá Matvælastofnun hér til hliðar þar sem stofnunin auglýsir síðasta innlausnardag ársins á greiðslumarki mjólkur og er síðasti skiladagur 4. október nk.

Sæluhús Reykhverfinga 30 ára

Það var mikið um dýrðir hjá sauðfjárbændum í Reykjahverfi fyrir skömmu þegar haldið var upp á 30 ára afmæli sæluhússins við Sæluhúsmúla.

Þar var hlaðið veisluborð því allir lögðu eitthvað til veislunnar og veitingarnar voru mjög ríkulegar. Í gegnum árin hefur hús þetta komið í góðar þarfar og samkvæmt gestabókum hefur mikill fjöldi fólks komið þar við, gisti þar eða átt þar skemmtilegar stundir.

Ákvörðun tekin 32. ágúst 1987

Það var 31. ágúst 1987 sem bændur í Reykjahverfi komu saman á Þverá í Reykjahverfi hjá þáverandi fjallskilastjóra, Tryggva Óskarssyni. Hann stakk þá upp á því að byggt yrði sæluhús á Reykjaheiði við Sæluhúsmúla og var þessari hugmynd mjög vel tekið. Að sögn Tryggva tók það ekki langan tíma að ákveða framkvæmdir því mikill einhugur skapaðist um það að drífa í þessu.

Húsið skyldi vera 50 fermetrar og vera fyrir bæði menn og hesta. Næstu dagar fóru í að útvega efni og negla saman grindur, þ.e. stafna og hliðar. Þann 5. september var allt tilbúið og þá var lagt af stað upp að Sæluhúsmúla með fjóra vagna fyrir tækjum og á þeim einingar sem búið var að klára þannig að húsið var tilbúið til þess að reisa það.

Verklok 9. september 1987

Dagana 8.–9. september var húsið klárað og stjórnaði Tryggvi Óskarsson verkinu, en allt var gert í sjálfbodavinnu. Efnið fékkst á góðu verði og varð húsið því ekki mjög dýrt.

Í veislunni sagði Tryggvi frá gangi framkvæmdanna og sagði að sæluhúsið hefði strax komið að miklu gagni, en það var í þá daga sem Reykhverfingar áttu margt fé í Kelduhverfi. Reksturinn var langur



Guðrún Sædís Harðardóttir í Skarðaborg orðar samstöðu Reykhverfinga um að reisa sæluhús svo:

Samhugur sveitunga reisti hér hús, fyrir þrjátíu árum var hver og einn fús, hjálp að veita og við byggingu þess vinna, til að við myndum síðar þar gríðarstað finna.

Á haustin sjá má þar hestastóð, smala gantast og kyrja ljóð. Söngur þeirra sigrar þreytu og drunga, í Sæluhúsi Reykhverfinga.



Sæluhús Reykhverfinga í byggingu í september 1987.



Sæluhúsið 2017 þegar haldið var upp á 30 ára afmælið.



Hér er ekkert skorið við nögl.

LESENDABÁS

Um lambakjöt

Góðvinur minn, Gunnar Þór Ólafsson heitinn forstjóri, sem að lærði hagfræði m.a. í Manchester á Englandi, sagði mér þá sögu að hann hefði eitt sinn verið á ferð í Skotlandi og gisti þá hjá eða a.m.k. hitt þar fjárbónda nokkurn. Þeir hafi tekið tal saman um búskapinn og að bóndinn hafi m.a. sagt honum að „I take a few at a time to the market and sometimes the price is good and sometimes it isn't“.

Þetta rifjast upp núna þegar mikið er talað og ritað um vanda íslenskra sauðfjárbænda, enda sláandi dæmi um muninn um tilhögunina í útlandinu þar og á Íslandi í þessum efnunum.

Að gömlum sið, sem er væntanlega til kominn vegna veðurfars og að menn vilja nota sumrin til þeirra ókeypis hæginga að beita til fjalla þrátt fyrir ýmsar slæmar gróðurfarslegar afleiðingar, eru ærnar hérlandis settar undir á sama tíma, lömbin borin á sama tíma, þeim slátrað á sama tíma árs og svo er kjötið fryst og geymt og selt smám saman þangað til að leikurinn hefst á ný að ári liðnu. Með þessari skipan eru lítill tengsl við markaðinn og menn vita ekki hvað á að gera við offramleiðsluna þegar hún verður og ágreiningur um útflutning hingað eða þangað eða skyldu þar á skapast og þá hver á að greiða sölukostnaðinn og tapið? Það verður ekki hjá því komist að velta því fyrir sér hvort að þessi gamli háttur sé nauðsynleg-



ur eða þá yfir höfuð skynsamur og farsæll fyrir greinina nú á tímum? Í svínaræktinni er stöðug og jöfn framleiðsla allt árið og það sem selt er ferskt og á þetta einnig við um stórgripi. Spurningin er hvort að það þurfi ekki að fara sömu leið í framleiðslu á kindakjöti og bjóða þannig upp á betri og eftirsóttari vöru allt árið um kring?

Þegar ég lærði og bjó um tíma í sömu borg og ljúfvínur minn Gunnar forðum þá fannst mér skemmtilegra að kaupa í matinn í litlum verslunum frekar en störmörkuðunum. Það var því miður erfitt að nálgast nýjan fisk

sem hefur leitt til þess að Bretar kunna fæstir að meta eða elda hann sem er annað mál, en þegar að kom að kjöti að þá naut ég þess að heimsækja slátrarana á horninu. Þar var stöðugt framboð á fersku nauta-, svína- og lambakjöti og lærði ég að njóta ýmissa afurða sem að fast ekki á Íslandi. Í stað þess að iðnvélsaga allt lambakjöt frosið í ákveðna grófa bita og setja í óaðlaðandi plastpoka einu sinni á ári eða svo, eins og Íslendingar gjarnan gera, þá skera og snyrta enskir slátrarar ferskt og rétt meyrnað kjötið þess vegna jafn óðum eftir óskum hvers og eins og skera þá eftir því hvernig vöðvarnir liggja náttúrulega, þeir höggva við bein þar sem við á og handkjötsög er aðeins notuð þar sem komast þarf í gegnum stærri bein. Útkoman var og er mikið úrval aðlaðandi og ljúffengra afurða sem að neytendur sækjast eftir og er allt annað en það sama gamla og takmarkaða sem að boðið er upp á hér á landi: hryggur, læri og löndum eins og t.d. Frakklandi og Bandaríkjunum kjötið skorið hvort með sínum hættinum, en auðvelt er að draga lærdóm af þessu öllu.

Með því að bændur ræktuðu lömb jafnt allt árið og seldu þau jafnt og þétt „a few at a time“ á mörkuðum á fæti, að lítill slátruhús keyptu fêð og/

eða önnuðust slátrunina samkvæmt tilboðum og frjálsum samninum allt árið um kring og að hér spryttu upp alvöru kjötkaupmenn og slátrarar er von á að markaðurinn, þ.e. neytendur, þ.e. fólkið, fengi kost á afurðum sem það sækist raunverulega eftir og eftirspurn ykist til hagsbóta fyrir fjárbændur. Í útgerð og fiskvinnslu ráða gæði framleiðslunnar og stöðugt framboð verði og sölumöguleikum. Í sauðfjárframleiðslu leggja bændur hins vegar fêð inn sem svo er kallað til afurðastöðvanna og allt er keypt á sama verði. Með því að setja fêð eða þá kjötið af því á opinn markað má ætla að samkeppni yrði um að framleiða besta kjötið og markaðurinn yrði hið virka eftirlit og aðhald og helst keypt og þá á betra verði það sem að kemur frá hreinlegum og góðum búum. Jafnhliða mundi framleiðslan væntanlega stöðugt laga sig að eftirspurn, kjötkaupmenn og slátrarar keppast um hylli neytenda með sem mest spennandi afurðum o.s.frv. og verðið til viðkomandi aðila í keðjunni ákvarðast á hverjum tíma samkvæmt eðli frjálsra samninga, samkeppni og markaða þar sem kaupendur og seljendur mætast á miðri leið.

Þetta eru auðvitað ekki nein geimvísindi, en er það ekki þess vert að skoða þetta í alvöru og nýta betur krafta og hugvit einkaframtaksins og leysa núverandi knúta með þekktum aðferðum í stað þess að sitja í sama gamla farinu og deila sífellt um hvað það nú allt heitir og er s.s. framleiðslumagn, verð og ríkisstyrki?

Það yrði sparnaður af því að þurfa ekki að kosta upp á dýrar frystigeymslur og væri það líka ekki mikil framför fyrir þjóðfélagið að minnka sem mest rándýr ríkissaparöt eins og t.d. Mátis, sem að sögn er orðið að sistækkandi og að mörgu leyti á ýmsum sviðum of fyrirferðarmiklum og óþægilegum eins konar marghöfða bergþurs með sinn þunga og ópraktíska kontórísma, flókið og mikið reglugerðafargan eða þá aðra ofstýringu og pólitík?

Þá langar mig að nota tækifærið og varpa fram þeim spurningum hvort að það sé ekki ráð að ríkið kaupi núverandi offramleiðslu og gefi matinn í fátækra- og þróunarhjálp, e.t.v. þurrkað eða niðursoðið kjöt þangað sem frystar afurðir ná ekki til? Ríkið er nú bæði með dýrt kontórlíð og fulltrúa sem ferðast um lönd, einnig við ærinn kostnað, á vegum Þróunarstofnunar utanríkisráðuneytisins, en væri ekki betra að senda aldrei gjaldeyri skattgreiðenda til útlanda og minnka og spara bákníð og allan kostnað með því að öll þróunaraðstoð verði framvegis eingöngu íslenskar vörur eftir efnun og ástæðum hverju sinni þ.m.t. iðnaðarvörur, en örfáir starfsmenn ráðuneytisins gætu vel sinnt því verki. Þá spyr ég hvort að það séu ekki mest óþjóðhollir Eyvörusambandssinnar sem að vilja að við verðum háð innflutningi á matvælum þaðan í stað þess að leita leiða til þess að gera íslenskan landbúnað sem mest lifandi, frjálсан og sterkan?

Kjartan Örn Kjartansson
Höfundur er fyrrv. forstjóri

VÉLABÁSINN

Ný og breytt Mazda CX 5

Hjörtur L. Jónsson
liklegur@internet.is



Fyrir rúmum tveim árum prófaði ég jepplinginn frá Mazda sem nefnist CX 5 og nú aftur prófaði ég sama bíl sem hefur tekið töluverðum útlitsbreytingum.

Satt best að segja var ég ekki sáttur við sumar breytingarnar sé tekið tillit til íslenskra vega og aðstæðna (það sem var best að mínu mati var búið að skemma).

Allt annað útlit þótt vélin sé sú sama

Billinn sem ég prófaði var sjálfskiptur með 175 hestafla dísilvél. Einnig er hægt að fá Mazda CX5 með 160 hestafla bensínvél. Síðast ók ég bílnum aðallega í langkeyrslu, en nú var það mestmegnis innanbæjarakstur. Í langkeyrslu er þessi 175 hestafla dísilbíll að eyða hjá mér á bilinu 6–7 lítrum á hundraðið, en í innanbæjarakstri er ég að eyða nálægt 9 lítrum á hundraðið. Aðalbreytingin sem flestir sjá er framendinn, lítill ljós sem lýsa afar vel í myrkri og stórt og mikið grill sem leggst misjafnlega í fólk, en persónulega fannst mér framendinn á eldri bílnum fallegri, en syni mínum finnst sá nýi



Mazda CX5.

Myndir / HLJ

flottari. Búið er að lækka bílinn um einn sentímetra sem gerir bílinn mun stöðugri í akstri á malbiki.

Stærri felgur er bæði kostur og ókostur

19 tommu dekkinn eru frábær á góðu malbiki og gefa skemmtilega svörun á malbiki, svo góða að billinn svarar í beygjum svipað og sportbílar, en ókosturinn er akstur á malarvegum. Nánast engin fjöðrun næst út úr dekkjunum á mól og gamli billinn sem var á yfirstærð á 17 tommu dekkjum fannst mér æðislegur á mól.

Skriðvörnin kom seint inn á gamla bílnum og hann var mun betri á malarvegi en sá ný og í raun var sá gamli betri á mól en flestir aðrir sambærilegir jepplingar sem ég hef prófað, en ég er ekki sáttur við þessi 19 tommu hörðu dekk.

Fyrir mig sem keyri mikið á malarvegum væri fyrsta verk að fá mér minni felgur undir bílinn til að mýkja hann á mól og einnig til að fá betri aksturseginnleika í vetrarakstri. Svo var það varadekkið sem vantar í bílinn, en íslenskt vegakerfi er ekki boðlegt fyrir varadekkslausan bíl þar sem að flest dekk gefa sig á bílum á Íslandi vegna hvassra brúna sem höggva í sundur hliðarnar á dekkjum.

Nýi billinn mun ódýrari en fyrir tveimur árum

Að keyra bílinn finnst mér gott á malbiki, en síðra á mól, en sætin eru góð, allt útsýni á stjórnþæki og mælaborð er gott. Hiti er kominn í stýrið og útvarpinu er stjórnað með tökkum sem eru fyrir aftan gírstöng sem er þægilegt fyrir þann sem getur gert það án þess að þurfa að horfa á hvað er verið að gera, en gæti stolið athygli frá akstri hjá öðrum.

Margir bílar eru með ljósaröfann þannig að muna þarf eftir að slökkva ökuljósinn eftir bílferð, en Mazda CX5 er þannig útbúin að maður snýr ljósatakkannum bara einu sinni í botn og síðan þarf aldrei að snerta hann aftur þar sem að samkvæmt lögum á maður að vera með ljós allan hringinn alltaf.

Fyrir tveimur árum kostaði Mazda CX5 frá 5.490.000 upp í



Ökuljósinn lýsa vel þrátt fyrir að vera lítill.



Bakkmyndavélin er skýr og tengd stýrinu sem er afar þægilegt.



Forsetinn er sagður vilja banna ananas á pitsur, en ég vil banna varadekkslausa bíla.



Farþegasætin aftur í bílnum eru þægileg og rými gott.



Sýn ökumanns á mæla og stjórnþæki góð.

Helstu mál og upplýsingar

Þyngd	1.610 kg
Hæð	1.680 mm
Breidd	1.840 mm
Lengd	4.550 mm

7.090.000, en núna kostar bensínbillinn frá 5.190.000 og dísilbillinn kostar 6.190.000.

Kostir og ókostir

Kostir bílsins er hversu billinn er vel útbúinn hvað varðar öryggi, en G-Vectoring akstursstjórnin er afar fullkomið kerfi sem hannað var í anda fornrrar japanskrar

hugmyndafræði, Jinba Ittai, eða „maður og hestur sem eitt“ með það að markmiði að maður og bill verði eitt. Kerfið skynjar fyrirætlunar ókumansins eins og hesturinn skynjar knapann. Kerfi bílsins undirbúa hann fyrir akstur inn í og út úr beygjum með því að að flytja þyngdarpunkt og breyta afli eftir aðstæðum. Niðurstaðan er fádæma þægindi fyrir ökumann og farþega. Einnig er akreinalesarinn að virka skemmtilega í þessum bíl ásamt blindhornsvaranum sem gefur til kynna ef einhver er við hliðina á bílnum þegar skipta á um akrein. Ókostirnir eru, ekkert varadekk og 19 tommu felgurnar með dekk sem hafa of lágan prófil fyrir íslenskt vegakerfi.

Líf og lyst

BÆRINN OKKAR

Við komum inn í búrekstur foreldra Þóreyjar, þeirra Þorkels Guðbrandssonar og Guðrúnar Jónasdóttur, árið 2007 og höfum smátt og smátt verið að taka yfir og erum nú orðin ein eigendur af jörðinni.

Býli: Melur.

Staðsett í sveit: Á Mýrum í Borgarbyggð.

Ábúendur: Sigurjón Helgason og Þórey Björk Þorkelsdóttir.

Fjölskyldustærð (og gæludýra): Sigurjón, Þórey og fimm börn. Þau Ólöf Inga, 12 ára, Tinna Guðrún, 11 ára, Helgi Freyr, 7 ára, Brynjar Þór, 4 ára og Emma Dís, 2 ára. Hundarnir Spori og Loðna og kettirnir Mýra, Dóra og Gosi.

Stærð jarðar? Rúmlega 600 hektarar.

Gerð bús? Blandað, aðallega mjólkurbú.

Fjöldi búfjár og tegundir? 45 mjólkurkýr, 70 geldneyti og 150 kindur.

Hvernig gengur hefðbundinn vinnudagur fyrir sig á bænum? Vaknað 6.30, börn græjuð í skóla og farið út í mjaltir, að þeim loknum er farið inn og fengið sér snarl. Erum að breyta fjósinu, sem er gamalt básafjós, í 60 bása lausa-göngufjós. Því fara dagarnir mikið



Hvernig mun íslenskum landbúnaði vegna í framtíðinni? Nokkuð bjartsýn um að honum vegni vel, þó að ýmis ljón séu í veginum. Til dæmis Viðreisn.

Hvar teljið þið að helstu tækifærin séu í útflutningi íslenskra búvара? Það eru tækifæri í öllum íslenskum búvörum.

Hvað er alltaf til í ísskápnum? Mjólk, skyr, smjörvi og jógurt ásamt fleiru.

Hver er vinsælasti maturinn á heimilinu? Lambakjötið slær alltaf í gegn.

Eftirminnilegasta atvikið við bústörfin? Það verður sjálfsagt þegar kýrnar verða komnar í lausagöngu og mjaltapjónninn verður farinn að mjólka í desember.



MATARKRÓKURINN — BJARNI GUNNAR KRISTINSSON MATREIÐSLUMEISTARI

Taco-trío með kjúklingi, rækjum og steik

Hinar mexíkósku taco-skeljar njóta sívaxandi vinsælda, enda skemmtilegt að borða þessar gómsætu maískökur í góðra vína hópi. Hér er boðið upp á kjúkling, rækjur og steik sem fyllingu, sem skeljarnar eru síðan vafðar utan um.

Hráefni

Taco-trío með kjúklingi, rækjum og steik

- › 1 bein- og skinnlaus kjúklingabringa
- › 4 steikarbitar að eigin vali
- › 8 hráar risarækjur með hala
- › Ólífuoía
- › Salt og ferskmalaður svartur pipar
- › 6 vorlaukar
- › 1 bolli ferskur mozzarella-ostur eða ríffinn brauðostur

Sósa

- › 3 msk ólífuoía
- › 1/4 hvítlaukur
- › 3 heilir tómatar
- › 2 hvítlaugsgeirar
- › 4 þurrkaðir chili-pípar eða einn ferskur
- › 1 tsk. þurrkuð óreganó
- › 1 tsk. kúmenfræ
- › 1 bolli vatn
- › 6 til 8 stk. maís-pönnukökur (tortillas), volgar (hitað á pönnu eða í örbylgjuofni)

Setjið grillpönnu á eldavel og stillið á miðlungsháan hita (eða grillið á útigrilli).

Setjið kjúklinginn í sér skál og rækjurnar í aðra skál. Vætið með ólífuoíu og kryddið á öllum hliðum með salti og pipar. Grillið kjúklinginn þar til hann er eldaður í gegn, um það



bil sex til átta mínútur á hvorri hlið. Grillið nautakjötið í um fimm mínútur á hvorri hlið fyrir miðlungssteikt (fer eftir þykkt).

Flytjið kjúklinginn og steikina á skurðbretti og látið kjötið hvíla í fimm mínútur áður en það er sneitt. Grillið rækjuna þar til hún er elduð í gegn, um þrjár mínútur á hlið.

Blandið vorlauknum saman við rækjuna og framreiðið með ostinum og kjötinu í stóru fati eða disk. Gestir sjá svo um að fylla sínar pönnukökur með kjöti, osti og sósu.

Sósa:

Hitaðu tvær matskeiðar af olíunni á miðlungshita. Bætið lauknum, tómötum og hvítlauk við. Eldið þar til laukurinn er gullinn og mjög mjúkur – í um 8 mínútur. Bætið chili við, óreganó og kúmeni. Hrærið í um það bil tvær mínútur. Bætið einum bolla af vatni við og látið sjóða. Lækkið hitann og látið sjóða í um tvær mínútur. Látið sósuna kólna lítillega í um fimm mínútur.

Setjið blönduna í matvinnsluvél, eða blandara eða notið töfrasprota. Bætið við einum bolla af vatni og blandið

í smíðavinnu og vinnu tengda þeim breytingum þessa dagana. Kvöldmjaltir byrja um kl. 18 og er lokið um kl. 20.

Hvernig sjáið þið búskapinn fyrir ykkur á jörðinni eftir fimm ár? Svipaðan, en stefnum á að auka mjólkurframleiðsluna. Tökum í

lista hjá húsfreyjunni en allt er þetta skemmtilegt ef vel gengur.

notkun mjaltapjón frá DeLaval um áramót.

Hvaða skoðun hafið þið á félagsmálum bænda? Ágætlega en stundum vantar samstöðu, kjark og þor.

› Salt og pipar

Á viðloðunarfrírri pönnu, steikið báðar hliðar fisksins í blöndu af smjöri og olíu á miklum hita, þar til gulllituð áferð hefur myndast.

Færið þá upp á disk. Bætið kryddjurtum saman við kartöflusalatið, gefið Hollandaise-sósunni smá þeyting með þisk. Settu fiskinn og kartöflusalat á disk með svolitlum skammti af Hollandise-sósu.

Hollandaise-sósa

- › 3 litlar eggjarauður
- › 1 matskeið volgt vatn
- › 2 matskeiðar ferskur sítrónusafi
- › 100 g smjör
- › 1/2 tsk. salt
- › Nokkra snúninga af hvítum pipar úr kvörn

Fyrir þessa uppskrift setjið þið skál yfir pott sem er með heitu vatni í nálægt suðuþita. Skálin ætti ekki að snerta vatnið.

- Byrjið á því að sjóða vatnið og lækkið svo hitann, þannig að það haldist heitt.
- Áður en þið setjið skálina yfir pottinn, blandið saman einni matskeið af volgu vatni, sítrónusafa og eggjarauðum í skálinni. Setjið hana nú yfir pottinn og hrærið stöðugt í um fjórar til fimm mínútur. Ekki láta blönduna hitna of mikið því annars verður þetta að hrærðum eggjum.
- Hrærið einni matskeið af bræddu smjöri saman við eggin. Bætið við annarri og þriðju matskeið – og hrærið eftir hverja viðbót. Svo getið þið smám saman byrjað að

hella smjörinu í eggin meðan það er þeytt stöðugt. Þegar þið bætið við meira af smjörinu þykknar eggblandan. Athugið hitann, sósan ætti að vera heit – aldrei þó of heit því þá skilur hún sig. Ef eggin byrja að verða of heit skuluð þið fjarlægja skálina af pottinum (til að hún kælist aðeins meðan hrært er stanslaust).

- Þegar smjörið er komið í skálina er kryddað með salti og pipar.
- Slökkvið undir vatnsbaðinu en haldið sósunni heitri.

Heitt smækli – kartöflusalat

- › 300 g litlar smællikartöflur
- › 1/2 rauðlaukur, skrældur og þunnt sneiddur
- › 3 sentimetra stykki af blaðlauk (aðeins hvíti hlutinn) þvegið og þunnt skorið
- › 4 msk. ólífuoía
- › 2 matskeiðar sítrónusafi
- › 1 1/2 tsk. sinnep að eigin vali
- › 1/2 tsk. salt
- › Ferskur malaður pipar
- › 1/2 bolli kryddjurtir, graslaukur eða vatnakarsi

- Sjóðið kartöflurnar í vatni þar til þær eru mjúkar og gaffall kemst létt inn í.
- Hellið af kartöflunum og skerið þær í helminga meðan þær eru enn heitar.
- Setjið kartöflur, lauk og blaðlauk í stóra skál.
- Hrærið ólífuoíu, sítrónusafa, sinnepi, salti og pipar saman í aðra skál.
- Hellið dressingunni yfir heitar kartöflurnar. Blandið varlega saman.

HANNYRÐAHORNIÐ

Sokkar á káta krakka

Nú þegar kólna fer er gott að eiga hlýja sokka að smeygja sér í. Þessir fallegu sokkar henta börnum á öllum aldri. Garnið í sokkana er á 30% afslætti til 7. október næst-komandi.

Stærð:
22/23 - 24/25 - 26/28 - 29/31 - 32/34 - 35/37

Fótlengd: 13 - 15 - 17 - 18 - 20 - 22 cm

Hæð á stroffi: 11 - 12 - 13 - 14 - 15 - 16 cm

Efni:
DROPS MERINO EXTRA FINE fæst hjá Handverkskúnst
50-50-100-100-100-100 g nr 20, dökk blár

50 g í allar stærðir í þessum litum:

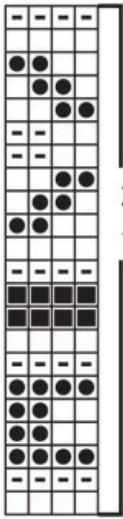
nr 01, natur

nr 05, ljós grár

nr 13, gallabuxnablár

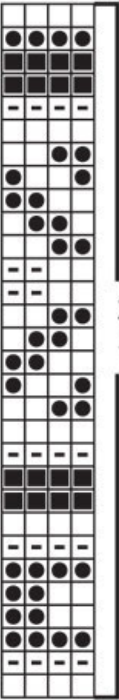
- = natur
- ▤ = ljós grár
- = gallabuxnablár
- = dökk blár

A.1



22/23 + 24/25
+ 26/28

A.1



29/31 + 32/34
+ 35/37

Sokkaprjónar nr 3,5 — eða þá stærð sem þarf til að 22L x 30 umf með sléttprjóni verði 10 x 10 sm.

Sokkaprjónar nr 2,5 — fyrir stroff.

HÆLÚRTAKA:

UMFERÐ 1 (= rétta): Prjónið þar til 5-5-6-6-7-8 l eru eftir, takið 1 l óprjónaða, 1 l sl, steypið óprjónuðu l yfir, snúið við.

UMFERÐ 2 (= ranga): Prjónið þar til 5-5-6-6-7-8 l eru eftir, takið 1 l óprjónaða, 1 l br, steypið óprjónuðu l yfir, snúið við.

UMFERÐ 3 (= rétta): Prjónið þar til 4-4-5-5-6-7 l eru eftir, takið 1 l óprjónaða, 1 l sl, steypið óprjónuðu l yfir, snúið við.

UMFERÐ 4 (= ranga): Prjónið þar til 4-4-5-5-6-7 l eru eftir, takið 1 l óprjónaða, 1 l br, steypið óprjónuðu l yfir, snúið við.

Haldið áfram alveg eins með því það fækki um 1 l áður en 1 l er steyp yfir þar til 8-10-10-12-12 l eru eftir á prjóni.

MYNSTUR:

Sjá teikningu A.1 — ATH: Veljið mynstur fyrir rétta stærð. Allt mynstrið er prjónað með sléttprjóni.

ÚRTAKA:

Fækkið l þannig: Byrjið 3 l á undan prjónamerki, prjónið 2 l slétt saman, 2 l sl (prjónamerki er staðsett mitt á milli þessa 2 l), takið 1 l óprjónaða eins og prjóna eigi hana sl, 1 l sl, steypið óprjónuðu l yfir (= 2 l færri).

SOKKUR:

Stykkið er prjónað í hring á sokkaprjóna. Fitjið upp 36-40-44-48-52-56 l á sokkaprjóna nr 2,5 með dökk bláum. Prjónið 1 umf slétt, prjónið síðan stroff (= 2 l sl, 2 l br) í 3 cm. Prjónið 1 umf slétt þar sem fækkað er um 4 l jafnt yfir = 32-36-40-44-48-52 l. Skipið yfir á sokkaprjóna

nr 3,5 og prjónið mynstur í hring eftir teikningu A.1 (veljið mynstur fyrir rétta stærð). ATHUGIÐ PRJÓNFASTUNA! Þegar A.1 er lokið er haldið áfram með sléttprjón og dökk blátt til loka. Þegar stykkið mælist 11-12-13-14-15-16 cm haldið eftir fyrstu 16-18-20-22-24-26 l á prjóni fyrir hæl og þær 16-18-20-22-24-26 l sem eru eftir eru settar á 1 band (= mitt ofan á fæti). Prjónið sléttprjón fram og til baka yfir hæl-l í 4-4½-4½-5-5-5 cm. Setjið 1 prjónamerki í stykkið. Prjónið síðan HÆLÚRTAKA — sjá skýringu að ofan! Eftir hælúrtöku eru prjónaðar upp 9-10-10-11-11-11 l hvoru megin við hæl og 16-18-20-22-24-26 l af bandið eru settar til baka á prjóninn = 42-48-50-



56-58-60 l. Setjið 1 prjónamerki hvoru megin við 16-18-20-22-24-26 l ofan á fæti. Haldið áfram hringinn með sléttprjóni — JAFNFRAMT í 1. umf er l fækkað á hverri hlið þannig: Prjónið 2 síðustu l á undan 16-18-20-22-24-26 l ofan á fæti slétt saman og 2 fyrstu l á eftir 16-18-20-22-24-26 l snúnar slétt saman. Fækkið l svona í annarri hverri umf alls 5-7-7-9-9-9 sinnum = 32-34-36-38-40-42 l. Prjónið áfram þar til stykkið mælist 9-11-13-14-16-18 cm frá prjónamerki á hæl (nú eru eftir ca 4 cm til loka lengdar). Setjið 1 prjónamerki í hvora hlið þannig að það verða 16-17-18-19-20-21 l bæði ofan á rist og undir il. Í næstu umf er fækkað um 1 l hvoru megin við bæði prjónamerkin fyrir tá — LESIÐ ÚRTAKA! Fækkið l svona í annarri hverri umf alls 6 sinnum og síðan í hverri umf alls 0-0-1-1-2-2 sinnum = 8-10-8-10-8-10 l eftir á prjóni. Klippið frá og dragið bandið í gegnum þær l sem eftir eru, herðið að og festið endana vel.

Prjónið annan sokk alveg eins.
Prjónakveðja,
mæðgurnar í Handverkskúnst
www.garn.is

Létt							
	6		3			4	5
2			6	8		9	3
9		5	4				
	8				2	7	1
		4	5		3	2	
5		7	1				9
					1	8	2
	7	6		9	4		3
3	1				6		7

Þung							
	1			8			7
			5			2	
9						6	4
	3			4			5
			2		5		
	8			1			6
6		4					8
		1			2		
7				9		1	

Miðlungs							
				1		8	
					2	7	9
1	3	9			6		2
6							7
4	5					1	8
	7						9
		2		8		7	3
		7	9	4			
		6			5		

Þyngst							
					5	4	7
3	4			6			8
		2					9
			9			3	
			2		6		
		7			4		1
						8	
4	3			7			5
	9	6	8				

Sudoku

Galdurinn við Sudoku-þrautirnar er að setja réttar tölur, frá 1–9, í eyðurnar. Sama talan má ekki koma fyrir tvisvar í línu lárétt og lóðrétt og heldur ekki innan hvers reits sem afmarkaður er af sverari línunum.

FÓLKID SEM ERFIR LANDIÐ

Fór upp í Landmannaafrétt

Þjóðann Baltasar er hress og syngjandi glaður strákur sem hefur meðal annars gaman af Dýrabókinni sinni, hoppa á trampólíninu og vera með afa í Fendtinum.

Nafn: Þjóðann Baltasar Guðmundsson.

Aldur: 9 ára.

Stjórnumerki: Krabbinn.

Búseta: Röckurhöfði, Eyjafjarðarsveit.

Skóli: Hrafnagilsskóli.

Hvað finnst þér skemmtilegast í skólanum? Myndmennt og frímínútur.

Hvert er uppáhaldsdýrið þitt? Púma, og bara öll kattardýr.

Uppáhaldsmatur: Léttreyktur svína-hamborgarhryggur.

Uppáhaldshljómsveit: Queen.

Uppáhaldskvikmynd: Cars 3 og Star Wars - The Force Awakens.

Fyrsta minning þín? Ég man hana ekki.

Æfir þú íþróttir eða spilarðu á hljóðfæri? Ég æfi með Samherjum.



Ég er að læra á gítar og slagverk.

Hvað ætlar þú að verða þegar þú verður stór? Örugglega trommuleikari í rokkhljómsveit.

Hvað er það klikkaðasta sem þú hefur gert? Þegar ég hjólaði niður allar tröppurnar fyrir utan matsalinn í skólanum.

Gerðir þú eitthvað skemmtilegt í sumar? Ég fór t.d. í fyrsta sinn upp í Landmannaafrétt með mömmu minni, systur og vinum okkar. Svo fór ég á tvö siglinganámskeið sem var rosalega gaman og svo er ég búinn að hjóla mjög mikið í sumar.

Næst » Þjóðann Baltasar ætlar að skora á vinkonu sína sem heitir Dána Sankla Sigurðardóttir og býr á Tóvegg, skammt frá Ásbýrgi.

LESENDABÁS



Fyrstu einstaklingarnir úr 2017 minkaárganginum fylgjast með þegar dánarvottorð þeirra er fært til bókar.

Um skipulag og þróun minkaveiða á síðustu árum

Útrýmingaráttak gegn minkum á tveimur völdum svæðum var undirbúið fyrir áratug af hálfu Alþingis og vann umhverfisráðuneytið að undirbúningi þess ásamt bæjarstjóra Stykkishólms.

Að loknum undirbúningi var samið við Umhverfisstofnun, veiðistjórnunarsvið, um framkvæmd verkefnisins.

Minkaveiðar voru stundaðar árin 2007–2010 í því skyni að útrýma öllum minkum á Snæfellsnesi og við Eyjafjörð. Það komu út skýrslur bæði frá VERKIS og Náttúrustofu Vesturlands varðandi verkefnið en ekki orð um kostnaðinn. Hver minkur sem veiddur var af hálfu Umhverfisstofnunar kostaði líklega meira en 80.000 kr. Laun yfirstjórnenda meðtalin.

Það kom fram að gildruveiðar tóku meira en hundaveiði. Minkasiur skiluðu 182 minkum af 826 minkum sem veiddust á Snæfellsnesi, eða 22%. Það fyrirkomulag sem Umhverfisstofnun mótaði fyrir veiðimenn var letjandi frekar en hvetjandi. Þrátt fyrir það féll minkastofninn allvel við Eyjafjörð en aðeins litillega á Snæfellsnesi.

Veðar með minkasíum árangursríkar

Að veiða með minkasíum er árangursrík og skilvirk aðferð. Minkasiur eru auk þess mikilvægur rannsóknargrunnur. Þegar 400 minkasiur veiða á sama stað í 10 ár þá segja þær frá ástandi sem er fært til bókar og breytingar á ástandinu eða stöðugleiki verða ágætlega sýnileg og auðvelt er að greina ástandið á stærri og smærri svæði. Það er ekkert náttúrulegt sameiginlegt fyrir minkastofninn á Suðurlandi og Austfjörðum og ekkert náttúrulegt sameiginlegt milli Ísafjarðar og Dalabyggðar. Þrátt fyrir það er gagnlegt að greina ástandið á smærri svæðum og haga veiðiálagi samkvæmt því.

Þegar veitt er í minkasiur er talið í minkaárgöngum, því er hagað þannig að þegar fara að veiðast nýir hvolpar (júlilok) þá hefst talning á nýjum árgangi sem fæddist um vorið. Að sjálfsögðu falla eldri dýr inn í talninguna en meirihlutinn er oftast fyrsta árs minkar.

Um 600 minkar á síðasta veiðiári

Að annast um, viðhalda, endurbæta og skipuleggja kerfi minkasía er í aðalatriðum á mínum vegum (Reynis Bergsveinssonar) og ég fann upp tækið. Það er þó nánar tilgreint þannig að talað er um minkasiur á svæði frá Markarfljóti um Suðurland, Vesturland og

Vestfirði, þó ekki öll sveitarfélög. Nú þegar minkaárinu 2016 lauk þá er heildaraflinn úr minkasíum á nefndum svæðum orðinn um 600 minkar.

Greiðslur hækka ekki í takt við laun

Greiðslur á kostnaði vegna þessara aðgerða eru ákvarðaðar með viðmiðunartöxtum sem Umhverfisstofnun býr til. Launataxtinn er nú sem stendur lægri en lægstu kjarasamningar.

Engar greiðslur fást frá 3 sveitarfélögum vegna 142 minka sem teknir voru úr minkasíum á þeirra svæði. Þó er enn furðulegra að sum sveitarfélög skuli komast upp með það að kvótasetja aflann.

Það má vera forsenda fyrir því að kvótasetja peningana en að kvótasetja aflann er illskiljanlegt þegar meindýr á í hlut.

Minkur er meindýr í íslenskrí náttúru

Minkur er formlega viðurkennt meindýr í íslenskrí náttúru. Ferilsaga hans er sú að minkar frá Kanada voru fluttir til Evrópu og skömmu síðar til Íslands. Minkar sluppu úr minkabúum og teljast hafa verið villiminkar síðan 1933.

Gríðarlegt tjón í varplöndum og veiðiám

Tjón á sviði silungsveiði í flestum smærri ám er varanlegt og getur verið frá 10% og upp í 100%. Æðarfugl, lundi, teista og endur og margir smærri fuglar, svo sem hrossagaukar, stelkar, tjaldar, steindeplar, þúfutittlingar og margir aðrir lifa einfaldlega ekki vorið til enda ef minkur á unga sína í bæli innan við 200–500 metra frá varpstað fuglanna.

Fjölmennustu flokkar, svo sem æðarfugl, fellur ekki á einu ári en dæmi er um að eitt minkagot eyði 10–20 hreiðrum toppandar af 6 hektara svæði ár eftir ár. (Hrútey á Mjóafirði)

Umboðsmaður Alþingis gerði athugasemdir

Það virðist vera undirliggjandi í tillögum Umhverfisstofnunar á liðnum árum að gæta ýtrasta sparnaðar þegar kemur að launum og öðrum greiðslum til veiðimanna (viðmiðunartaxtar). Umboðsmaður Alþingis tók til sjálfstæðrar rannsóknar viðskipti sveitarfélaga við minkaveiðimenn og lögaðila og gerði grein fyrir rannsókninni og niðurstöðu hennar og benti á ágalla í löggjöfinni.

Umhverfisráðuneytið er væntanlega að huga að úrbótum.

Ritað 24. ágúst 2017.
Reynir Bergsveinsson

Sauðkindin og mannkindin

Umræðan um sauðfjárbúskapinn og sauðkindina þessa dagana kemur manni til að hugsa margt og velta fyrir sér ýmsum venjum í fari Íslendinga og lifnaðarhátum í gegnum aldirnar. Stefán Tryggva- og Sigríðarson skrifaði í Bændablaðið 24. ág. sl. ágæta grein til áminningar og umtals.

Málið er margslungið og hreyfir við fjölbreyttri flóru í samfélagsgerðinni.

Frá öröfi alda hefur það verið og verður alltaf náttúrulegt að lífkeðjan byggist á því að í fjölbreytileika tegundanna verða þær, hver og ein, að eiga líf sitt og viðgang undir því komið að nærast og bjarga sér hver með annarri í þessum heimi og við þær aðstæður sem veðurfar og gróður býður upp á hvernig sem viðrar og aldarfar breytist. Að því leyti er engin tegund annarri meiri eða æðri. Þar um gilda sömu lögmál og sú óumflýjanlega staðreynd, að ef lífsskilyrði einnar tegundar versna svo hún deyr út, þá breytast líka möguleikar annarra tegunda til að afla sér viðurværis. Þær verða að breyta um lífsstíl og finna sér aðrar leiðir til að lifa af. Lífkeðjan er og verður alltaf hin eilífa hringrás. Þar í er maðurinn orðinn hættulegasti hlekkurinn, vegna heimsku sinnar og hroka við að þykjast mestur og einráður að tútna út og sprengja allt kerfið utanaf sér af fullkomnu fyrirhyggjuleysi án tillits til umhverfis og staðreynda.

Saga Íslands og Íslendinga er í rauninni skólabókardæmi um þessa þróun. Þetta eldfjallaland, alltaf í sköpun, háð veðrabrigðum staðháttanna og döttlungum náttúruafna um gróðurfar og gjafmildi við menn og skepnur. Landnámsmenn komu hér að undangengnum hlýviðraöldum. Landið allt gróðri vafið og kjarri vaxið frá fjöru til fjalla. Lax og silungur fylltu ár og vötn, fiskur svamlaði og hrygndi upp við landsteina, grös og berjalýng buðu upp á veislukost til matar. Mannfólkið naut og neytti ótæpilega. Ruddi skóg og reif hris til eldsneytis, beitti skepnur á landið, sem bauð upp á ofgnótt til að byrja með. Menn tóku sér land eftir þörfum, meðan hér var fámenn með lítinn bústofn. Því opið haf óravegu útrá þessari litlu eyju hér í norðurhöfum, og skipakostur þeirra fornaldartíma, buðu ekki upp á mannmergð né kvikfjárflutninga í stórum stíl svo langa úthafsleið og stranga.

En tegundirnar fjölga sér, eðli sínu og náttúrulegum samkvæmt, svo smátt og smátt byggðist landið allt og fylltist fénadi. Öllum leið vel á meðan landið gaf gnótt matar og fénadur naut hagbeitar og góðæris. Fólkið kom með sína verkunnáttu með sér og heimfærði upp á nýjar aðstæður. Það notaði sköpunargáfu sína og hagleik handa, til að gera sér flíkur innst sem yst úr ull kindarinnar, skyr, smjör og rjóma úr mjólkinni, byttur, aska, trog og tunnur úr skógarviði, skinnklæði, skó og kuldaþúfur úr húðum dýra. Auk þess sem mýrarrauðinn var unninn til járngerðar í áhöld og nytjahluti. Margir gripir frá fyrri tímum hafa varðveist og bera listfengi gerendanna fagurt vitni. Útsaumur og önnur handavinna kvenna frá öllum tímum er talandi dæmi um það.

Þannig leið fyrsta öldin við góðæri og gnótt sjálfsþurftarbúskaparins, meðan landsgæði entust og veðurfar var haganlegt. Ættir eflust og stækkuðu, menn gengu ótæpilega á gæði landsins, brenndu skóga til kolagerðar, rifu hris til eldamennsku og upphitunar vistarvera. Árferði fór síðan kólnandi, úrkomusamt veðurfar gerði gil og skorninga í brött fjöllin, þar



Fé í Fjörðum.

Mynd / HKr.

sem búið var að raska rótum jurta, vindurinn kom í kjölfarið og sópaði burt öllu lauslegu og feykti því út í veður og vind eða yfir lággróðurinn og kæfði rötina. Það harðnaði á dalnum með eldgosum og óaran. Þá fór að verða erfiðara að afla vetrarforða handa þeim sem gengu þá einnig nær viðkvæmu landinu þar til þær féllu úr hor og harðrétti. Og fólkið, sem lifði á afurðunum, fór þá sömu leið því með skepnunum fór matbjörgin, mjólk, kjöt, ull og skinn til klæðagerðar og taðið til eldiviðar. Hafis og harðindi tepptu siglingar og einangraðir eyjar-skeggjar urðu að duga eða drepast. Fólki og búfnaði fækkaði svo að lá við útrýmingu í kjölfar farsóttar og harðneskju.

Þá kemur að söguþætti sauðkindarinnar í þessu ferli

Hún er að eðli sínu nægjusöm, dugleg að bjarga sér, fótfrá og fjallsækin, hefur þykka og hlýja ullarkápu úr þéttu, fingerðu þeli innst með lengri og grófgerðari toghárum yst lokka, sem hrinda frá sér bleytu og skýla í vetrarhörkum. Hennar eðli er að losa sig við reyfði að vorinu og endurnýja að sumri á sama hátt. Það var því sauðkindin sem lengst og best dugði til að halda lífinu í fólkinu og með því. Hlýr fatnaður, unninn úr ullinni, kom í veg fyrir að fólkið króknaði úr kulda, kjöt og slátur var matarforði heimilanna, ásamt mjólkurmat úr sumarnytjum fráferanna.

Kýr og aðrir stórgripir þurftu margfalt meira fôður, sem óhægt var að afla á árum kulda og grasleysis. Kindin varð því lifgjafinn og féluginn í blíðu og stríðu, á ábyrgð mannsins að fôðra hana og vernda, háð lifsafkomu hans sjálfs hvernig með var farið og til vandað. Það er ekki að undra þó þetta nána samband yrði tilfinningaríkt og grópaðist í þjóðarsálina. Og það er sennilega ekki heldur að undra, þó ofgnóttarþjóðfélag nútímans geti ekki skilið djúpum skilningi þau lífsskilyrði skorts, né sett sig í spor þessarar sjálfsbjargar og ábyrgðartilfinningar gagnvart öðrum. Nú, þegar ekki þarf annað en rétta út hönd til að fá í lófann það sem ágrinst er þá stundina. Enda tók ekki nema hálfa síðustu öldina og nútímann að þurrka út þessar minningar úr þjóðarvitundinni.

Vegna hlýnandi árferðis og breyttrar heimsmýndar, sem ekki verður rakið nánar hér, þá breyttist einnig gerð þessa þjóðfélags úr rötgrónu sjálfsþurftar bænda þjóðfélagi, í það fjölmenni þéttbýlis og launþegallíf, sem yfirstétt hálfskapads lýðræðis er að reyna að breyta í einræði verslunar og eignahalds örfárar handhafa peningavaldsins. Lýðurinn er áttavilltur og ráðalaus í þessu umróti tilfinninga og væntinga. Ræturnar við landið togra og slitna af ofpenslu, þegar einhæfar ákvarðanir flytja framleiðslu sjávar og strandbyggða á afmarkað rými þéttbýlis og yfirstjórnar. Aðrir

landshlutar biða skaða af, missa frá sér atvinnu og afkomumöguleika, samfélagsþjónustu og lífsviðurværi. Matvælaframleiðslan er vanmetin, einnig fjölhæfni landsins til menningarlegra lifnaðarhátta fólksins í umhverfisvænu samfélagi.

Mitt í þessu öllu lendir aumingja sauðkindin og þessir fáu bændur sem enn halda saman landsbyggðinni, ásamt og með þorpum og smærri kaupstöðum, sem enn halda í trúna á þetta fósturland tækiferanna og hreina vatnsins. Uppsprettu lífs á jörðinni og hreina andrúmsloft úthafs eyjarinnar, sem hefur alið okkur og brauðfætt í blíðu og stríðu. Það er ekki að ástæðulausu að þessi bönd eru svo sterk, að segja má að þau hafi ráðið örlögum byggðar í þessu landi. Í augnablikinu má segja að vegna matvælaframleiðslunnar sé ekki aðkallandi þörf fyrir kindakjöt á markaðinn, hvorki innanlands né utan, né óbreytt kjötfraðmála sé eina afurðin eða notagildið af tegundinni. En samfelld saga landsins sýnir og sannar að þjóðin skuldar henni þakklæti og virðingu fyrir lífgjöfina og ræktarsemi við að varðveita verklag og þekkingu reynslunnar. En þetta að gera sauðkindina og bændur að einhverjum blóraböggjum vanhæfrar ríkisstjórnar og vandræðalegra stundarhagsmuna einhverra, við að sjá og viðurkenna að gamla bændapjóðfélagsgerðin er ekki lengur í gildi né nothæf til framtíðar. Og nútíminn verður að manna sig upp í það hlutverk og ábyrgð að leggja grunn að þjóðfélagsgerð og landnytjum framtíðarbúsetu í þessu landi. Það verður ekki gert með einu pennastriki til að útrýma sauðkindinni og þeim bændum sem nú byggja afkomu sína og fjölskyldna sinna þar á. Sú aðgerð þarf lengri aðdraganda og aðlögunarhæfni við að byggja þar upp önnur störf í staðinn og heilbriggt líf til viðhalds menningar og mennta á landsbyggðinni. Sem þetta land getur ekki án verið sé jafnvægis gætt og góðrar afkomu. Að bændur þurfi að vera einhverjir ölmusþegar í nútíð og framtíð er alveg fráleitt og með ólíkindum að þeir skuli sitja undir slíku ámæli án raka og staðreynda.

Reiknistokkar hagfræðinnar verða að gefa sér aðrar formúlur, sem skekkja minna heilbrigða hugsun til framkvæmda. Sauðkindina er auðvelt að girða af á þar til völdum stöðum, eins og önnur húsdýr í þjónustu mannsins. Þá er líka fljótlega að grípa til þeirra ef í nauðirnar rekur, til úrlausna á aðsteðjandi vanda af náttúruafslagna eða mannanna völdum. Umræðan ætti því að snúast um ÁBYRGÐINA við að skipuleggja framtíðarþjóðfélag fyrir alla landsmenn og land tækiferanna til sjávar og sveita, með gögnum þess og gæðum, þar sem allir fá notið sín með verkefni við hæfi og getu hvers og eins. Líka eldra fólks, fatlaðra, barna og bænda.

Guðríður B. Helgadóttir

White-Westinghouse
- amerísk gæða heimilistæki



11 kg purrkari

- Öflugur > 4500w element
- Tekur 11 Kg - Tengist barka
- Stórt op > auðvelt að hlaða

RAFVÖRUR
DALVEGI 16c • 201 KÓPAVOGI
SÍMI 568 6411 • WWW.RAFVÖRUR.IS

VINNUKARL.IS



standsaf



Volvo 611, árg. 1990, ekin 298.000 km, skoðaður 2018. Lyfta að aftan, opnanlegur á hliðum. Innréttaður fyrir hestaflutninga; 2 geymslur, fjórir 2ja hesta stíur (rými fyrir a.m.k. 10 lausa hesta í 5,25 x 2,30 m). Vefmyndavél í kassa. Skráður sem fornbíll. Er í toppstandi. Tilboð óskast. Uppl. gefur Hjörtur í síma 864-5988.



Löftlúgur, rafstýrðar Fidamco, stærð 2x2 m, 21 stk. Óska eftir tilboði í þessar lúgur. Einnig til sölu frystivél BOCK með öllu, árg. 1997. Uppl. í síma 617-8910.



Innflutningur & sala á vinnuvélum til Íslands. Við aðstoðum við flutning & kaup á nýjum/notuðum vinnuvélum & tækjum frá Bretlandi til Íslands. Yfir 20 ára reynsla, örugg og snögg þjónusta. www.ice-export.co.uk Erum líka á facebook undir: Suður England. Net-símar: Haukur 499-0588, Hafþór 499-0719, sudurengland@gmail.com

Smáauglýsingar

Sími: 563 0300 | Netfang: augl@bondi.is | Veffang: www.bbl.is

Hægt er að skrá auglýsingar og greiða með auðveldum hætti á bbl.is
Verð: Textauglýsing kr. 2.200 m. vsk (innan við 140 slög) og kr. 5.400 texti + mynd.
Skilafrestur: Fyrir kl. 16:00 á þriðjudegi fyrir útgáfu.



Solis 90 til afhendingar núna. Verð frá 3.820.000 án vsk. Verð með tækjum 4.900.000. www.vallarnaut.is, sími 841-1200 og 841-7300.



Krani á dráttarvél. Verð 630.000 án vsk. www.vallarnaut.is, símar 841-1200 og 841-7300.



IVECO DAILY, hvítur, árg. 2010, ekin 85.000 km. Burðageta 3000 kg. Nánari uppl. veittar í síma 774-6511. Verð 1.900.000 kr.



Væntanlegt Solis 75. Verð með ámoksturstækjum. Verð 3.980.000 án vsk. www.vallarnaut.is, símar 841-1200 og 841-7300.



T@B RS320, nýskráð 6/2016. Truma miðstöð, ísskápur, 2 gashellur, vaskur, 12/220V rafmagn með hleðslu o.m.fl. V. 2.490 þús. Uppl. í síma 892-9301.



Toyota hiace 2004. Keyrður 344.000 km. Sprautaður f. 4 árum. Reglulegt viðhald, ný olíupanna. Verð 1.290.000.- Uppl. í síma 897-1841.



Belmac haugsuger 9564L á lager. Verð frá 1.680.000 án vsk. www.vallarnaut.is, símar 841-1200 og 841-7300.



Fasteign á hjólum. Dísil Volvo V70 til sölu, árg. '02, sparneytinn 5 cyl. bíll, ný reim og dæla, ekin um 220 þ. Uppl. í síma 888-5255.



Aðstoða menn við að kaupa bíla og tæki frá Evrópu. Áratuga reynsla. Uppl. í síma 696-3396.



Keðjudreifari 10.5 cui, aflþörf 100 hö. Verð: 1.798.000 án vsk. www.vallarnaut.is, símar 841-1200 og 841-7300.



Isuzu DMAX, 3.0 dísil til sölu, sjálf-skiptur, árg. '06, ekin 182 þús. Gott eintak. Uppl. í síma 888-5255.



Til sölu Man 8-136, 4x4. Uppl. síma 892-3793.



Gjafavagnar með læsingu fyrir stórgripi. Verð frá 580.000 án vsk. www.vallarnaut.is, símar 841-1200 og 841-7300.



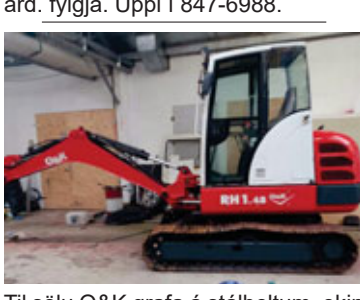
Léttfeti er til sölu. Lipur miðað við stærð og getu og rúmgóður. 2003 árgærd, ekin 212 þús. Sumar og vetrard. fylgja. Uppl. í 847-6988.



5 tonna vél með powertilti og nýlegum beltum. Keyrð 2100 tíma, árg. 2011. Kom ný til landsins 2014. Verð 5,8 m. Uppl. í síma 692-7942.



Trjáskurlarar í ýmsum stærðum. Taka allt að 150 mm trjábolli. www.vallarnaut.is, símar 841-1200 og 841-7300.



Til sölu O&K grafa á stálbeltum, ekin um 5000 tíma, 4,8 tonn. Frekari uppl. í síma 780-6030.



Hitachi 55, árg. 2017. Ný vél með encon rotortilti og smurkerfi. Verð 9.7 m. Uppl. í síma 692-7942.



Ferðapjónustubíll. Góður Ford Transit til sölu, 17 manna, árg. '04. Uppl. í síma 888-5255.



TOYOTA HILUX, dísil, árg. '06, óbreyttur, ekin 170 þús. km. Mjög gott viðhald og endurnýjun. Skoðun '17, er í toppstandi. Tilboðsverð 1.990 þús. Uppl.: Bergljót, sími 862-0461.



Til sölu Landcruiser 100 VX 2003, dísil, 7 manna. Verð 2.800.000. Engin skipti. Ekin 279.000 km, bíll í toppstandi m/olíumiðstöð. Leður, drkrókur o.fl. Nýjar bremsur o.fl. Uppl. í síma 895-5497.

Hefurðu skoðað
Sölutorgið okkar?
www.kraftvelar.is/solutorg

Pixy T35



Árgærd 2015
37 hestöfl
Vinnustundir 190
Skófla
Heygreip
Lyftaragafflar

Verð án vsk: 2.290.000

Schaffer 2026 S



Árgærd 2007
Vinnustundir 1550
Skófla og greip fylgja

Verð án vsk: 1.690.000

KRAFTVÉLAR
Dalvegur 6-8 • 201 Kópavogur • Sími 535 3500
www.kraftvelar.is • kraftvelar@kraftvelar.is

KORNSEKKIR & PLASTINNLEGG

- Eigum til á lager mismunandi stærðir kornsekkja sem eru fullopnir að ofan og með eða án losunarops í botni.
- Þjóðum einnig upp á sterk plastinnlegg sem henta fyrir kornsekkina.



Legur:

- Eigum til flestar gerðir af legum á lager – vottuð gæði.



Brettatjakkar/Vinnuborð:

- Mjög gott úrval af brettatjökkum og vinnuborðum á lager.



- Brettatjakkar málaðir, galvaniseraðir og ryðfrír.



Efnavara:

- Höfum einnig mjög breiða línu í efnavörum, smurefnum, koppafeiti ofl.
- Vottuð smurefni fyrir matvælaðnað.

Leitið upplýsinga hjá okkur

IDNVER

Tunguháls 10, 110 Reykjavík
Sími: 517 2220

www.bbl.is



Mitsubishi Pajero, árg. '05. Svartur. Akstur 169 þús. km. Dísil. 7 manna. Fjór hjóladrif. Reyklaus. Búið að skipta um spindilkúlar, stýrisenda, bremsudiska og víftureim. Skoðaður. Nýsmurður (smurt reglulega). Verð 1950 þús. Engin skipti. Uppl. í síma 899-8053.



Scania Vabis L51, árgerð 1959 til sölu. Nánari uppl. í síma 896-6456.



Hilltip finnskir salt- og sanddreifarar fyrir pallbíla í ýmsum stærðum. Uppl. í síma 551-5464.



Sanddreifarar á traktora, nokkrar stærðir í boði, 100-230 cm breiðir, verð frá 340.000 þús. + vsk. Aflvélar ehf., Vesturhraun 3, 210 Garðabær, sími 480-0000.



Sami snjóskófla með vængjum, 230 cm breið + 2 x 74 cm vængir. Verð 555.000 + vsk. Aflvélar ehf., Vesturhraun 3, 210 Garðabær, sími 480-0000.



Sami sanddreifari aftan í bíl eða fjór hjól, dreifir 100 cm, tekur 290 ltr. Verð 159.000 + vsk. Aflvélar ehf., Vesturhraun 3, 210 Garðabær, sími 480-0000.



Vinsælu hringgerðin til að nota úti sem inni. Frábær við tamninguna. Engin verkfæri við uppsetningu. Brimco ehf., Flugumýri 8, 270 Mos. Opið 13-16.30. S. 894-5111, www.brimco.is



Ifor Williams kerra, 4-5 hesta með 4 skilrímmum til sölu. Kr. 800 þús. stgr. Uppl. í síma 888-4400, Martein.



Til sölu Nissan Patrol 2006 – Elegance – keyrður 208.000 km. 33" dekk, dísil, sjálfskiptur, dráttarkrókur, toppluga, leður innrétting. Góð dekk, negld vetrardekk á felgum fylgja. Webasto miðstöð með tímastilli. Nýir bremsudiskar og klossar að aftan. Verð 2.480 þús. Uppl. í síma 659-6507 (Eiríkur).



Epoke Sirius Combi AST S-4900 salt-dreifari til sölu. Árgerð 2014. Verð 3,6 milljónir + vsk. Nánari uppl. í síma 892-1157.



Chevrolet Lacetti til sölu. Alltaf hugsað vel um hann og er nýbúinn í olíu-skiptum. Frábær bíll. Ekin 88.000 km, árg. 2007. Uppl. í síma 845-4396.



Bíll með lyftu og kassa til sölu. Tilboð óskast. Uppl. í síma 696-3396.



Skádæla. Með öflugum skera. Frábær hönnun, lítil fyrirferð. Mikil dælu- og hrærugeta. Dæluöxull úr ryðfri stáli í olíubaði. Burðarvirki úr heitgalf. stáli eða SS stáli. Fáanleg með hræriskrúfu. Vinnulengd allt að 6 m. Framleiðandi : www.doda.com. Hákonarson ehf., hak@hak.is, www.hak.is, s. 892-4163.



VW Transporter 9 manna, árg. 2004, ekin 198 þús. Verð 1,3 milljón. Næst skoðaður 2018. Uppl. í síma 849-4610, Gunnar.



Vegna flutnings erlendis. Mazda 6, árg. 2006, nýskr. 2007. Keyrður 165 þ., 147 hö. Nýr rafgeymir, nýlegar bremsur að aftan. Uppl. í síma 853-9007.



Til sölu stórglæsilegur PEUGEOT 407 COUPE V6, HDI twin turbo, 205 hö - 2 dyra, sjá hér: <https://bland.is/til-solu/farartaeki/bilar/dundur-tilbod-a-peugeot-407-coupe/3604757/> Staðgreitt 1.590.000. Uppl. í síma 664-0368.



Pixy 35T liðléttingur til sölu, árg. 2016. Keyrður 22 tíma. Fylgir: skófla, bacco, gafflar og skafa. Verð 2.700.000 + vsk. Engin skipti. Uppl. í síma 894-3955.



Skoda Superb TDI. Árg. 2011. Ekin 310.000 km, 2 l dísil, 140 hö. Sjálfskiptur. Framdrifinn. Skoðaður '18. Verð 990.000.- kr. Uppl. í síma 899-9501.



Ford F350, árg. 2000, 4x4 með tölvukubb, loftfjöðrun að aftan, aukamiðstöð. Fyrirverandi sjúkrabíll. Verð 1.250.000. Uppl. í síma 697-3390.



Skádæla. Með öflugum skera. Frábær hönnun, lítil fyrirferð. Mikil dælu- og hrærugeta. Dæluöxull úr ryðfri stáli í olíubaði. Burðarvirki úr heitgalf. stáli eða SS stáli. Fáanleg með hræriskrúfu. Vinnulengd allt að 6 m. Framleiðandi : www.doda.com. Hákonarson ehf., hak@hak.is, www.hak.is, s. 892-4163.



Weckman 7 tonna sturtuvagn. Verð kr. 1.090.000 með vsk (kr. 879.000 án vsk) - mínus 10% afsláttur. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.



Loftpressur fyrir verktaka og bændur frá : www.zanon.it. Drifskaftrifnar, bensín, dísil. Afköst allt að 2800 l / min, 14 bar, 20 til 1000 l tankar. Hentar mjög vel í skógrækt. Hákonarson ehf., sími : 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is



Fjárhúsmottur. Verð kr. 8.500 stk. með vsk (kr. 6.850 án vsk). Tilboð = Frír flutningur. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.



Skóbusti fyrir utan heimilið eða vinnustaðinn. Galv. grind með góðum burstum. Verð er aðeins kr. 8.500:- m. vsk. Sendum um land allt. Brimco ehf. Flugumýri 8, Mosf., sími 894-5111, opið frá kl.13-16.30, www.brimco.is



Hliðgrindur. Vandaðar, stækk-anlegar hliðgrindur frá 1,0-6,0 m í tveimur þéttleikum. Góð læsing og lamir fylgja. Brimco ehf., www.brimco.is, Flugumýri 8, Mosf., sími 894-5111. Opið kl.13-16.30.



Patura spennar í úrvali. P1 er bæði fyrir 12 v og 230 v. 5 km drægni. Frábært verð, aðeins kr. 29.900,-. Mikíð úrval af öðrum rafgírðingarvörum, skoðið Patura bækling á www.brimco.is. Brimco ehf., Flugumýri 8, Mosf., sími 894-5111. Opið kl.13-16.30.



Nissan X-Trail 2007, árg., ek. 135 þús., ssk., dráttarkrókur, næsta skoðun 2018, nýleg heilsársdekk, Uppl. í síma 869-6708.



Stubbastandar / stubbahólar!! Bæði fristandandi og veggfestir. Uppl.: stubbastandar@gmail.com. S: 842-2535.



Kerrur á einum og tveimur öxlum á lager, með og án bremsum, ýmsar útfærslur, breiddir og lengdir. Gæðakerrur – Góð reynsla. Brimco ehf., Flugumýri 8, Mosf., s. 894-5111. Opið 13-16.30, www.brimco.is



Weckman 17 tonna sturtuvagn. Verð kr. 3.350.000 með virðisaukaskatti (kr. 2.701.000.- án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Ertu þreyttur eftir daginn? Prófaðu teygjanlegar vinnubuxur!



- Mest allt efnið í buxunum teygist í fjórar áttir sem eykur lipurð og þægindi.
- Formbeygð hné með hnjúpúðavösum úr teygjanlegu Cordura
- Skálmavasar með rennilás, farsíma- og kortavasa.
- Skyrstustoppari í strengnum eykur þægindi og síður hætta á að buxurnar sígi niður.

Litir: Dökkgr/svartar og svartar/dökkgráar. Stærðir: C44-62, C146-156, D88-124.

KH Vinnuföt • Nethyl 2a
110 Reykjavík • Sími: 577 1000
info@khvinnufot.is
www.khvinnufot.is



Toyota Yaris, árg. 2006, ek. 160.000, bsk. Ný dekk. Mikíð endurnýjaður. Verð 590 þús. Uppl. í síma 848-1211.



Innihrætur fyrir gripahús. Rafdrifnar: 7,5 kw, 9,2 kw, 11 kw glussadrifnar: 8 kw, 60 l / min., 120 bar. Vinnudýpt: 130 cm skrúfa: 200 mm. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.



Pallagafflar, burður 2500 kg. Verð kr. 119.000,- með vsk (kr. 96.000 án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.



Rafstöðvar með orginal Honda-vélum og YANMAR dísil á lager. Stöðvarnar eru frá ELCOS Srl. á Ítalíu, www.elcos.net. Eigum einnig hljóðlátar stöðvar fyrir ferðavagna. Við bjóðum upp á allar gerðir af rafstöðvum. Mjög hagstætt verð. Hákonarson ehf., www.hak.is, s. 892-4163, netfang: hak@hak.is.



Lambheldar hliðgrindur. Breidd 4,27 m, hæð 1,10 m. Móskaustærð 10 x 15 cm. Verð fyrir 1 stk, 24.900 auk vsk. Verð 2-4 stk, 22.900 auk vsk. 5 stk eða fleiri 19.900 auk vsk. Uppl. í síma 669-1336 og 899-1776, Aurasel ehf.



Rúllugreip fyrir 2 rúllur. Vökvaopnun. Verð kr. 296.000 með vsk (239.000 án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.



Til sölu IBC tengistykki á IBC tank. IBC tankur er þessi hvítu 1.000 lítra tankar. Nokkrar gerðir. Meira á www.alltfalt.is, bakvið IBC Tengi.



Framleiðum og eigum á lager krókheysisgrindur með eða án gámálása, sterkar og ódýrar. Framleiðum einnig flatpalla á krókgrindur til vélaflutninga og allskonar flutninga. Vagnasmíðjan. is - Eldshöfða 21, Rvk. S. 894-6000.



Traktorsdrifnar rafstöðvar (Agro-Watt), www.sogaenergyteam.com - stærðir : 10,8 kw – 72 kw. Stöðvarnar eru með eða án AVR (spennujafnara). AVR tryggir örugga keyrslu á viðkvæmum rafbúnaði t.d mjólkurþjónum, tölvubúnaði, nýlegum rafsuðum o.fl. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.



Traktorsdrifnar dælur í mörgum útfærslum og stærðum á lager. Sjálfsgandi dælur í mörgum stærðum fyrir magnðælingu á vatni, skolpi, sjó, olíu. Háprýstar dælur fyrir vökvun og niðurbrot í haughúsum. Slöngubúnaður með hraðkúplingum, flátir barkar á frábæru verði, 2" – 3" – 4". Allur búnaður fyrir vökvun á ræktunarsvæðum. Haugdælur með vacuum búnaði. Aðrir afgjafar : rafmagn, bensín / dísil, glussaknúnar (mjög háprýstar). Við sérhæfum okkur í öllu sem viðkemur dælum fyrir iðnað og heimili. Gerum einnig við allar dælur. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.



Háprýstipvottadælur fyrir allan iðnað. Öflugar og vandaðar dælur á frábæru verði frá Comet, www.comet-spa.com - afgjafar; rafmagn, Honda bensín, Yanmardísil, aflúrtak á traktor. Heitt og kalt vatn, mikið vatnsflæði og þrýstingur allt að 500 bar. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is.



Seljum vara- og aukahluti í flestar gerðir af kerrum. Sendum um land allt. Brimco ehf., sími 894-5111, www.brimco.is. Opið frá kl.13-16.30.



Weckman sturtuvagnar. Lækkað verð. 11 tonn, verð kr. 1.390.000 með vsk (1.121.000,- án vsk). 13 tonn, verð kr. 1.590.000 með vsk (1.283.000 án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.



Flaghefill/snjótönn. Breidd 3,0 m. Verð kr. 696.000 með virðisaukaskatti (kr. 561.000 án vsk). H. Hauksson ehf., sími 588-1130.



Vökvaknúnar vatnsdælur fyrir tankbíl og dráttarvélar. Sjálfsgandi dælur sem dæla allt að 120 tonn um á klst. Einnig Centrifugal dælur með miklum þrýstingi, allt að 10 bar. Stuttur afgreiðslutími, hagstætt verð og örugg þjónusta. Hákonarson ehf., sími 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is



Byltlingarkennd nýjung í dælingu á mykju!! Hnífadælur með öflugum hræriskrúfum og sprautustútum. Traktorsdrifnar eða með rafmóturum frá 5,5 kw upp í 30 kw. Brunndælur eða skáðælur, 100 mm, 120 mm, 150 mm, 200 mm. Mikil dælugeta. Haughræur í mörgum útfærslum og stærðum. Mykjukiljur sem framleiða undirburð. Hákonarson ehf., hak@hak.is, www.hak.is, s. 892-4163.



Lithium án og með PC pinnum fyrir prentkort, tölvu og hitastýringar, iðnaðartölvur og fleira. Mikið úrval af hleðslurafhlöðum. Nánar á www.rafhlodur.is og í síma 899-1549.



Toyota Yaris, árg. 2014, ekinn 27 þús. km, ssk. Vetrar- og sumardekk. Vel með farinn, einn eigandi. Engin skipti. Verð: 1990 þús. Uppl. í síma 849-4860.



Suzuki Vitara XL7, dísil, árg. 2005, ekinn 156 þús., beinskiptur, 7 manna. Bíllinn er í topplagi, skoðaður án athugasemda. Uppl. í síma 895-6637.



Skeggvörur í miklu úrvali! Nánar á www.skeggjatur.is



Subaru Forester, árg. 2006, ekinn 234.000 km, sjálfsk. Smurbók frá upphafi. Nýleg tímareim. Bíll í góðu lagi, skoðaður 2017. Uppl. gefur Sigurður í síma 864-5135 og 553-1435.



jcb skotbómulyftari 530 70, árg. 2002 til sölu 2800 þús.+vsk. Er staðsettur á Snæfellsnesi. Uppl. í síma 895-6816 - Agnar.

Til sölu

Olíuskiljur-fituskiljur-einagrunarplast. CE vottaðar vörur. Efni til fráveitulaagna. Vatnsgeymar 100-50.000 lítra. Borgarplast.is, sími 561-2211, Mosfellsbæ.

Til sölu Samsung þvottavél 7 kg, eins og hálfis árs gömul á kr. 60 þús. Stereogræjur á kr. 23 þús. Kassi af þrjónagarni og þrjónadóti á kr. 14 þús. og annar kassi af saumadóti á kr. 12.700. Allar uppl. í síma 562-3973.

Tvö borð og sófasett, 30.000 kr. Stofuborð og sex stólar, lítið notað kr. 25.000. Uppl. í síma 662-5097.

Hornstrandabækurnar. Allar 5 í pakka 7.500 kr. Kjörin afmælis og tækifærissgjöf. Frítt með póstinum. Vestfirski forlagið jons@snerpa.is, sími 456-8181.

Til sölu 5 cyl. benzadísilvél 309D. Uppl. í síma 861-6572.

101,7 ærgildi frá 1. jan 2018 til sölu. Tilboð og fyrirspurnir berist Guðfinnu hjá RML í netfangið gha@rml.is fyrir 16.október nk.

Til sölu 200 KW Cummins dísil rafstöð. Er notuð sem varafstöð, notkunartími 92 klst. Hús fylgir. Uppl. í síma 864-7186.

Er með fullan bílskúr af antik húsgögnum. Þarf að losa bílskúrinn og losna við allt fyrir lítinn pening. Uppl. í síma 821-7547.

Flutningafyrirtæki til sölu, starfar á höfuðsvæðinu, störf fyrir einn til tvo. Mikil vinna, góð afkoma. Áhugasamir vinsaml. leggið nafn og síma inn á blsmg@simnet.is

Timbur í fjárhúsagólf. 32 x 100 mm, verð kr. 226 lm með vsk. 38 x 100 mm, verð kr. 268 lm með vsk. Ath! mínus 20% afsl. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Sérsmíðaðir gluggar frá Færeyjum! 10 ára ábyrgð. Tré og álklæddir trégluggar. PVC gluggar og útidyr. Jóhann Helgi & Co jh@johannhelgi.is, 8208096.

Plast í fjárhúsgólf og stíur. Bása og drenmottur, útleiktæki, gúmmihellur og gervigras. Heildarlausnir á leiksvæðum. jh@johannhelgi.is, 8208096.

Nytjamarkaður, Eyrartröð 5, Hafnarfirði. Opinn 13-18, föstudag, laugardag og sunnudag.

Þanvír/útsala. Verð kr. 4.950 rl. með vsk. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Þak-og veggjastál frá Weckman Steel. 0,5 mm galv., kr. 1.090,- m². 0,6 mm galv., kr. 1.420,- m². 0,45 mm litað, kr. 1.450,- m². 0,5 mm litað, kr. 1.750,- m². Stallað / litað, kr. 2.400,- m². Öll verð með virðisaukaskatti. Afgreiðslufrestur 4-6 vikur. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Fjárhúsmottur. Verð kr. 8.500 stk. með vsk (kr. 6.850 án vsk). Tilboð = Frír flutningur. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Vandað girðingaefti frá Bretlandi. 5 strengja tünnet, verð kr. 8.562 rl. Iowa gaddavír, verð kr. 5600 rl. Motto gaddavír, verð kr. 3.300 rl. Þanvír, verð kr. 6.800 rl. Ath! öll verð með vsk. H. Hauksson ehf., sími 588-1130.

Til sölu 3 litfóróttir hestar, 6-7 vetra. Bleik hryssa og brúnlitfóróttur hestur, 4ra vetra. Brúnblesótt hryssa, 3ja vetra, folöld litfórótt og skjótt. Uppl. í síma 897-8262 eða 453-8262.

Benz vél í gamlan húsbíl og hásing, hærra drif. Uppl. í síma 865-3739, Ágúst.

Til sölu bogaskemma, 30 fm frá Hýsi. Uppl. í síma 898-1230.

Til sölu 150 stk úrvals heyrúllur, pakkad í áttfalt plast. Gott til flutnings eða geymslu. Verð 4.500 stk. Hugsanleg skipti á fólsbíl, helst station. S. 894-9249.

FASTEIGN á HJÓLUM. DÍSIL VOLVO V 70. Til sölu. Sparneytinn 5 cyl. Ný reim og dæla. Fyrstur fær. Uppl. í síma 888-5255.

4 stálfelgur, 16,5 tommur x 11. Á felgunum eru ca 50% slitin dekk. Eitt með öðru mynstri, 8 gata. Einnig 1 stk, 15 tommu stálfelga, 5 gata. Uppl. í síma 553-1266 eða 847-8670, Dúddi.

Rúm til sölu. 35 nýleg hótélrúm, stærð 2 m x 80 cm. Seljast fyrir sanngjarnt verð. Uppl. í símunum 697-6666 og 898-3755.

Snyrtileg 67 fm íbúð til sölu í Gyðufelli 8. Getur verið laus strax. Myndir og frekari upplýsingar í síma: 846-8115 eða frejsson86@gmail.com.

Óska eftir

Land Rover jeppi óskast, helst sem elstur og má þarfnast mikilla lagfæringa. Uppl. í síma 840-3064 eða email skbs@simnet.is

Óska eftir að kaupa nothæfan heyleðsluvagn. Uppl. í síma 864-3000.

Kaupi ber. Bláber 1000kr/kg. Aðalbláber 1200kr/kg. Krækiber 500 kr/kg. Einiber 3000 kr/kg. Kúmen 3000kr/kg. Rabarbara hreinn í bitum 250kr/kg. Rífsber 1200kr/kg. Uppl. í síma 695-1008. email snorri@reykjavikdistillery.is

Kaupi gamlar vínýlplötur, kassettur og aðra tónlist, plötuspilara, gamlar græjur og segulbönd. Staðgreið stór plötusöfn. S. 822-3710, olisigur@gmail.com.

Mjólkurtankur óskast. Ertu með ónotaðan mjólkurtank sem þig vantar að losna við? Vantar mjólkurtank 1800 - 2500 L. Anna í síma 893-1494.

Atvinna

Starfskraftur óskast á kúa- og minkabú á Suðurlandi. Einnig kemur til greina að ráða tvo einstaklinga. Reynsla af annarri hvorri búgreininni skilyrði. Reynsla af vélavinnu eða viðgerðum er kostur. Húsnæði er fyrir hendi ef óskað er. Uppl. gefur Bjarni í síma 861-5561.

Veiði

Gæsaveiði á Suðurlandi (Skaftárvæði). Gisting fylgir. Uppl. í síma 894-9249.



Sturtuvagn Pronar T654/2 6,1 tonn, sturtar á þrjá vegu Verð: 870.000 án/vsk



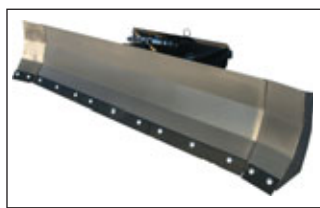
Krókhveysisvagnar Frá 15 tonnum Verð frá: 1.995.000 án/vsk



Sópur Agata ZM-2000 Fyrir þrítengi, með skúffu Verð: 850.000 án/vsk



Salt- og sanddreifari Pronar, EPT15 1,5 m3, rafstýrður, 12V Verð: 1.190.000 án/vsk



Snjótönn Sami, 3000 HD 3 m, með euro festingu Verð: 290.000 án/vsk



Fjölplógur Pronar, PUV 3300M, 3,3 m Verð: 890.000 án/vsk

[Aflvelar ehf., Vesturhraun 3,](mailto:Aflvelar.ahf@vesturhraun3.is)
210 Garðabær, S: 480-0000
www.aflvelar.is sala@aflvelar.is

Auglýsinga- og áskriftarsími Bændablaðsins er 563-0303

Bændablaðið

Þjónusta

Tampa Bay Beaches Vacation Rentals í Flórída í Bandaríkjunum býður Íslendingum upp á 400 gisti-staði. Beint flug frá Íslandi til Tampa hefst í september. Sjáið úrval gisti-staða á www.trsync.com eða hringið til að bóka í síma +001 (727) 393-2534. Netfang: trs.guests@gmail.com TRS-Travel Resort Services, Madeira Beach, Florida. Við höfum boðið upp á þjónustu okkar í yfir 30 ár á Tampa Bay.

Tek að mér viðgerðir á flestum tegundum sjálfskiptinga. Hafið samband í síma 663-9589 til að fá uppl. og tilboð. HP transmission Akureyri, email: einar.g9@gmail.com, Einar G.

Setjum dúk á þök, pvc dúk og asfalt dúk. Komum hvert á land sem er, Uppl. í síma 771-9800.

Jarðir

Til sölu nokkur landnúmer að ræktuðu landi og beitarlendi að Skeggjastöðum í V-Landeyjum. Selst í pörtum eða heild samtals 62,3 hektarar. Uppl. í síma 864-8280.

Sumarhús

Rotþrær og heitir pottar. Rotþrær-heildarlausnir með leiðbeiningum um frágang. Ódýrir heitir pottar-leiðbeiningar um frágang fylgja. Borgarplast.is, sími 561-2211, Mosfellsbæ.

HITA KÚTAR
Amerísk gæða framleiðsla

30-450 lítrar

Umboðsmenn um land allt

RAFVÖRUR

DALVEGI 16c · 201 KÓPAVOGI
SÍMI 568 6411 · RAFVORUR@RAFVORUR.IS



Bormennirnir og sumarbústaðaeigendurnir í Áshildarmýri, frá vinstri: Rúnar Lárusson, Hlynur Árnason, Sigríður Jóna Friðriksdóttir og bormennirnir Þór Agnarsson, Helgi Samsonarson og Steinar Már Þórisson borstjóri.

Mynd / Magnús Hlynur Hreiðarsson.

Heitt vatn fannst óvænt í Skeiða- og Gnúpverjahreppi

„Hér hefur aldrei verið heitt vatn og mönnum datt ekki í hug að hér myndi finnast slíkt vatn en það óvænta gerðist, við fundum fullt af heitu vatni. Ég hef alltaf sagt það og segi það enn, það er heitt vatn alls staðar, það þarf bara að gefa sér tíma og leita að því,“ segir Steinar Már Þórisson, borstjóri hjá Ræktunarsambandi Flóa og Skeiða.

Hann fann með sínum mönnum fullt af 75 gráðu heitu vatni nýlega í landi Áshildarmýrar í Skeiða- og Gnúpverjahreppi.

Hlynur Árnason og Sigríður Jóna Friðriksdóttir, sem eiga 100 hektara land á svæðinu undir sumarbústaðabyggð, létu bora eftir vatninu.



Aldrei áður hefur fundist heitt vatn á svæðinu í Áshildarmýri í Skeiða- og Gnúpverjahreppi enda hefur það verið skilgreint sem kalt svæði.

„Þetta er risastór lottóvinningur sem við unnum, nú þarf ekki að kynda sumarbústaðina lengur með rafmagni og borga himinháa reikninga fyrir það, nú fá allir heitt vatn inn í húsin sín sem vilja það,“ segir Hlynur, hæstánægður með vatnið sem er sjálfrennandi upp á 1,6 sekúndulitra. /MHH

Heilsueflandi samfélag í Bláskógabyggð

Samningur um verkefnið „Heilsueflandi samfélag í Bláskógabyggð“ var undirritaður fyrir í sumar.

Til að vinna áfram að verkefninu þykir nauðsynlegt að ráða tímabundið verkefnisstjóra fyrir verkefnið. Sveitarstjórn Bláskógabyggðar hefur því samþykkt samhljóða að ráða verkefnisstjóra í 20% starfshlutfall við verkefnið.

Starfið verður auglýst sem fyrst

en verkefnisstjórinn mun starfa með stýrihóp verkefnisins. /MHH



Skrifað var undir samninginn „Heilsueflandi samfélag í Bláskógabyggð“ að viðstöddum forseta Íslands og heilbrigðisráðherra í byrjun sumars.

Mynd / MHH



Sláturhús Vesturlands í Brákarey í Borgarnesi.

Mynd / smh

Sláturhús Vesturlands í Borgarnesi:

Bændur á Vesturlandi teknir við rekstrinum

Nokkrir bændur á Vesturlandi hafa tekið við rekstri Sláturhúss Vesturlands í Brákarey í Borgarnesi og eru byrjaðir að sláttra þar.

Taka þeir við rekstrinum af eigendum húsnæðisins sem ráku sláturhúsið á síðasta ári.

Eingöngu þjónustusláturhús

Að sögn Þorvaldar T. Jónssonar, bónda í Hjarðarholti í Stafholts-tungum í Borgarfirði, ákváðu nokkrir bændur á Vesturlandi að freista þess að taka húsið á leigu með það fyrir augum að sláttra fé og stórgripum þegar ljóst var að eigendurnir ætluðu ekki sjálfir að halda áfram rekstri.

„Húsið verður rekið eingöngu sem þjónustusláturhús, eingöngu er sláttrað fyrir heimtöku og þannig er hugmyndin að styðja við bændur við sölu beint frá býli.

Afköstin í sauðfjárslátrun ráðast dálítið af eftirspurninni en við getum sláttrað að minnsta kosti 80 dilkum á dag.

Ef eftirspurnin er mikil er hægt að auka afköstin með því að bæta við starfsfólki. Sláturkostnaðurinn fyrir sauðfé er 270 krónur á kílóíð, jafnt fyrir dilka og fullorðið fé. Bændur þurfa sjálfir að koma með gripina að sláturhúsi,“ segir Þorvaldur.

Nóg að gera fram í október

„Við stökkvum inn í þetta með litlum fyrirvara og það er fyrst í þessari viku sem við gátum gefið ákveðið út að húsið yrði opnað,“ sagði Þorvaldur í lok síðustu viku.

„Það rignir yfir okkur fyrirspurnum og pantanir lofa góðu strax á fyrstu dögnum. Það verður alla vega nóg að gera eitthvað fram í október.“ /smh



Sif Matthíasdóttir, formaður Geitfjárræktarfélags Íslands.

Mynd / smh

Erfitt aðgengi geitfjábænda að sláturhúsum

Hár sláturkostnaður, erfitt aðgengi að sláturhúsum og ófullnægjandi þjónusta þeirra er þess valdandi að geitabændur eiga í ákveðnum vandræðum með að gera afurðir sínar að markaðsvörum.

Nýlega lauk vinnu við gerð samræmds kjötmats fyrir geitakjöt, sem unnið var í samstarfi við Matvælastofnun og Matís, en það var liður í því að auka verðmætasköpun, vöruþróun og kynningu á geitfjárafurðum. Hluti af þeirri vinnu er að samræma verklag í sláturhúsum, ekki síst til að hægt verði að varðveita og safna verðmætum hliðarafurðum geitarinnar. Það hefur verið ákveðnum erfiðleikum bundið hjá sumum sláturhúsum þar sem svo fáum gripum er sláttrað.

Sif Matthíasdóttir, formaður Geitfjárræktarfélags Íslands, segir að til þess að hægt verði að gera afurðirnar aðgengilegri fyrir neytendur og markaðsvænni verði staða geitabænda gagnvart

sláturleyfishöfum að batna því hún sé nú mjög veik. „Nokkrir sláturleyfishafar hafa hækkað sláturkostnaðinn í 5.500 krónur á hvern haus og þeir pakka ekki. Við þurfum því að sækja gripina sjálf og það veldur því að við getum ekki selt afurðirnar því þeim er ekki pakkað frá afurðastöð. Það er ekki í boði heldur að afurðastöðvarnar taki gripina til sölu.“

Geta ekki gengið að slátrun vísri

„Við getum ekki gengið að því sem visu að sláturhúsin slátri fyrir okkur; þau hafa allan fyrirvara á því og sláttra þá jafnvel í verkstöðu eftir hefðbundinn vinnutíma.

Þannig að við sjáum ekki fyrir okkur að geta sett neitt af þessu á markað nema reglum verði breytt þannig að hægt verði að taka kjötið heim og selja beint frá býli, án þess að því sé pakkað samkvæmt reglum um afurðasölu,“ segir Sif. /smh

Varahlutir og viðgerðarþjónusta fyrir JCB traktorsgröfur



Sala - Þjónusta
S: 5272600 - www.velavit.is



Guðríður Þorbjörg Valgeirsdóttir frá Arnarstöðum í Flóa kom ríðandi í Skaft-holtsréttir. Myndir / MHH



Þór Davíðsson nemti ekki að draga lömbin í dilkana í Skaftholtsréttum, honum fannst ganga miklu betur að halda á lömbunum og ganga með þau í sinn dilk. Þór er Selfyssingur og mikill afreksmaður í íþróttum.



Plettac vinnupallar til sölu.
Láttu öryggi og lausnir ráða ferðinni.

VINNUPALLAR EHF
s. 618 8418 • vinnupallarehf@gmail.com

Til sölu Hyundai Getz 2005
Ekinn aðeins um 111.000 km

Beinskiptur
Ný sumardekk og vetrardekk sem er búið er að keyra á í einn vetur
Auka álfelgur geta fylgt
Nýskoðaður, athugasemdalaust
Smurður reglulega. Með smá nudd á hægri frambretti

Upplýsingar í síma 695-3623



Mikill fjöldi fólks sótti Hrunaréttir og Skaftholtsréttir, bændur, búalið og gestir þeirra. Hér má sjá hluta af mannmörgðinni í Skaftholtsréttum.

SPARAÐU MEÐ VARMADÆLU

Allt að 80% sparnaður á hitunarkostnaði



COP 5,1 A++



COP 5,6 A++



VERÐLAUN fyrir hæsta sparnaðarhlutfall í flokki loft í loft* Panasonic

Leiddandi framleiðendur á Varmadælum með áratuga reynslu

Búnaður framleiddur og prófaður fyrir norðlægar slóðir

Hátt sparnaðarhlutfall allt að 80% sparnaður

Loft í loft / Loft í vatn / Vatn í vatn.

Mjög hljóðlátar

BOSCH SAMSUNG LG Panasonic

SÖLU UPPSETNINGA OG ÞJÓNUSTUADILAR

Kópavogur - Hólmavíkur: Rafhöld ehf.
Ölver Ragnarsson rafvirkir • S: 893 3543
Þingeyri: Viktor Pálsson pípulagnir ehf. • S: 456 2378
Ísafjörður: AV pípulagnir ehf. • S: 892 4844
Hvammstangi: Tengill ehf. • S: 451 2818
Blönduós: Tengill ehf. • S: 452 4720
Sauðárkrúkur: Tengill ehf. • S: 455 9200
Akureyri: Ljósgejafinn ehf. • S: 460 7799
Vopnafjörður: Straumbrot • S: 824 4081 / 848 9770

Eskifjörður: Rafkul ehf. • S: 822 8567
Djúpivogur: Rafstöð Djúpavogs ehf. • S: 478 2325
Höfn: Rafhorn • S: 478 1859 **Vík:** Rafsuð ehf. • S: 894 3979
Hvolsvöllur: Rafverkstæði Ragnars ehf. • S: 487 8022
Vestmannaeyjar: Geisli Raftækjavinnustofa • S: 481 3333

LOFTTÆKNI
STOFNAÐ 1994

S: 546 9500
www.lofttaekni.is

FJÓRHJÓL ERU EKKI LEIKTÆKI BARNA

Á síðustu árum hafa orðið mörg slys af völdum fjórhjóla. Í flestum tilvikum eru þessi tæki án veltigrindar. Gæta skal varúðar við notkun fjórhjóla og ætíð nota tilskilinn hlífðarbúnað. Fjórhjól eru ekki leiktæki barna.

Kynntu þér leiðbeiningaefni um öryggi og vinnuvernd í landbúnaði á bondi.is





Búum vel
ÖRYGGI • HEILSA • UMHVERFI

ER ÞITT BÚ ÖRUGGUR OG GÓÐUR VINNUSTAÐUR?

VIÐ LEGGJUM GRUNN AÐ GÆÐUM

Í öllum þeim fjölbreyttu störfum sem tengjast íslenskum landbúnaði, hvort sem það er að yrkja landið, fóðra dýr, girða af land eða framleiða matvæli

- þá er Bústólpi aldrei langt undan.



Bústólpi

FÓÐUR OG ÁBURÐUR

Bústólpi ehf - fóður og áburður - Oddeyrartanga - 600 Akureyri - bustolpi@bustolpi.is - Sími 460 3350 - www.bustolpi.is

